

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 17 noiembrie 2023
(OR. en)

11668/23

Dosar interinstituțional:
2023/0259 (NLE)

LIMITE

POLCOM 158
SERVICES 35
FDI 22
COLAC 90

ACTE LEGISLATIVE ȘI ALTE INSTRUMENTE

Subiect: Acord interimar privind comerțul între Uniunea Europeană și Republica Chile

ACORD INTERIMAR PRIVIND COMERȚUL
ÎNTRE UNIUNEA EUROPEANĂ
ȘI REPUBLICA CHILE

PREAMBUL

UNIUNEA EUROPEANĂ,

și

REPUBLICA CHILE, denumită în continuare „Chile”,

denumite în continuare în mod colectiv „părțile”,

AVÂND ÎN VEDERE puternicele legături culturale, politice, economice și de cooperare care le unesc,

CONȘTIENȚE de contribuția semnificativă la consolidarea acestor legături adusă de Acordul de instituire a unei asocieri între Comunitatea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, semnat la Bruxelles, la 18 noiembrie 2002 (denumit în continuare „Acordul de asociere”),

SUBLINIIND caracterul cuprinzător al relației lor,

AVÂND ÎN VEDERE angajamentul lor de a moderniza Acordul de asociere actual pentru a reflecta noile realități politice și economice și progresele înregistrate în parteneriatul lor,

RECUNOSCÂND importanța unui sistem multilateral puternic și eficient, bazat pe dreptul internațional, pentru menținerea păcii, prevenirea conflictelor și consolidarea securității internaționale, precum și pentru abordarea provocărilor comune,

AFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a consolida cooperarea cu privire la chestiuni bilaterale, regionale și globale de interes comun și de a utiliza toate instrumentele disponibile pentru a promova activități menite să dezvolte o cooperarea internațională activă și reciprocă,

RECUNOSCÂND caracterul interimar al prezentului acord, care va consolida relațiile economice și comerciale bilaterale dintre părți și care va înceta să producă efecte și va fi înlocuit cu Acordul-cadru avansat la data intrării în vigoare a acestuia,

SALUTÂND adoptarea și solicitând punerea în aplicare a Cadrului de la Sendai pentru reducerea riscului de dezastre pentru perioada 2015-2030, adoptat în cadrul celei de a treia Conferințe mondiale a ONU de la Sendai din 18 martie 2015, a Agendei de acțiune de la Addis Abeba a celei de a treia Conferințe internaționale privind finanțarea pentru dezvoltare, adoptată la Addis Abeba la 13-16 iulie 2015, a Rezoluției 70/1, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite (denumită în continuare „Adunarea Generală a ONU”) la 25 septembrie 2015, care conține documentul final „Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă” și cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (denumită în continuare „Agenda 2030”), a Acordului de la Paris în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, întocmit la Paris la 12 decembrie 2015 (denumit în continuare „Acordul de la Paris”), precum și a Noii agende urbane, adoptată în cadrul Conferinței ONU privind locuințele și dezvoltarea urbană durabilă (Habitat III) de la Quito din 20 octombrie 2016 (denumită în continuare „Noua agendă urbană”) și a angajamentelor asumate în cadrul Summitului umanitar mondial de la Istanbul din 23 și 24 mai 2016,

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a promova dezvoltarea durabilă în dimensiunea sa economică, socială și de mediu, angajamentul de a dezvolta comerțul internațional astfel încât să contribuie la dezvoltarea durabilă în aceste trei dimensiuni, care sunt recunoscute ca fiind profund interconectate și consolidându-se reciproc, precum și angajamentul de a promova realizarea obiectivelor Agendei 2030,

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a-și extinde și a-și diversifica relațiile comerciale în conformitate cu Acordul de la Marrakesh privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, întocmit la Marrakesh la 15 aprilie 1994, și cu obiectivele și dispozițiile specifice prevăzute în prezentul acord,

DORIND să își consolideze relațiile economice, în special relațiile comerciale și de investiții, prin consolidarea și îmbunătățirea accesului pe piață și prin contribuția la creșterea economică, rămânând în același timp conștiente de necesitatea de a crește gradul de conștientizare a impactului economic și social al daunelor aduse mediului, al modelelor de producție și de consum nesustenabile și al impactului acestora asupra bunăstării umane,

CONVINSE că prezentul acord va crea un climat care să conducă la intensificarea relațiilor economice durabile dintre acestea, în special în sectorul comercial și în cel al investițiilor, care sunt esențiale pentru realizarea dezvoltării economice și sociale, precum și a inovării și modernizării,

RECUNOSCÂND că dispozițiile prezentului acord sunt destinate să stimuleze activitatea economică reciproc avantajoasă, fără a submina dreptul fiecărei părți de a reglementa în interesul public pe teritoriul său,

RECUNOSCÂND relația strânsă dintre inovare și comerț, precum și relevanța inovării pentru creșterea economică și dezvoltarea socială, și

REAMINTIND importanța diverselor acorduri semnate de Uniunea Europeană și Chile, prin care a fost încurajată cooperarea în toate domeniile sectoriale ale relației dintre părți și s-a înregistrat o creștere a comerțului și a investițiilor,

CONVIN DUPĂ CUM URMEAZĂ:

CAPITOLUL 1

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 1.1

Instituirea unei zone de liber schimb

Părțile la prezentul acord instituie o zonă de liber schimb, în conformitate cu articolul XXIV din GATT 1994 și cu articolul V din GATS.

ARTICOLUL 1.2

Obiective

Prezentul acord are ca obiective:

- (a) extinderea și diversificarea comerțului cu mărfuri, în conformitate cu articolul XXIV din GATT 1994, între părți prin reducerea sau eliminarea barierelor tarifare și netarifare din calea comerțului;
- (b) facilitarea comerțului cu mărfuri, în special prin dispozițiile privind procedurile vamale și facilitarea comerțului, standardele, reglementările tehnice, procedurile de evaluare a conformității și măsurile sanitare și fitosanitare, menținând, în același timp, dreptul fiecărei părți de a reglementa în vederea atingerii obiectivelor de politică publică;

- (c) liberalizarea comerțului cu servicii, în conformitate cu articolul V din GATS;
- (d) dezvoltarea unui climat economic care să favorizeze creșterea fluxurilor de investiții, îmbunătățirea condițiilor de stabilire pe baza principiului nediscriminării menținând în același timp dreptul fiecărei părți de a adopta și de a pune în aplicare măsurile necesare pentru urmărirea obiectivelor de politică legitime;
- (e) facilitarea comerțului și a investițiilor între părți, inclusiv prin intermediul transferului liber al plăților curente și al circulației capitalurilor;
- (f) deschiderea efectivă și reciprocă a piețelor de achiziții publice ale părților;
- (g) promovarea inovării și a creativității prin asigurarea protecției adecvate și eficace a drepturilor de proprietate intelectuală, în conformitate cu obligațiile internaționale aplicabile între părți;
- (h) promovarea unor condiții care să favorizeze concurența nenenaturată, în special în ceea ce privește comerțul și investițiile dintre părți;
- (i) dezvoltarea comerțului internațional într-un mod care să contribuie la dezvoltarea durabilă în dimensiunea sa economică, socială și de mediu; și
- (j) instituirea unui mecanism eficace, echitabil și predictibil de soluționare a litigiilor privind interpretarea și aplicarea prezentului acord.

ARTICOLUL 1.3

Definiții cu aplicabilitate generală

În sensul prezentului acord:

- (a) „Acordul-cadru avansat” înseamnă Acordul-cadru avansat dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, care urmează să fie încheiat;
- (b) „Acordul privind agricultura” înseamnă Acordul privind agricultura din anexa 1A la Acordul OMC;
- (c) „Acordul antidumping” înseamnă Acordul privind punerea în aplicare a articolului VI din Acordul general pentru tarife vamale și comerț, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (d) „Acordul de asociere” înseamnă Acordul de constituire a unei asocieri între Comunitatea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 18 noiembrie 2002;
- (e) „taxă vamală” înseamnă orice taxă sau impunere de orice tip, instituită pentru importul unei mărfi sau în legătură cu acesta, fără să includă:
 - (i) nicio impunere echivalentă unei taxe interne aplicate în conformitate cu articolul 2.4 din prezentul acord;

- (ii) nicio taxă antidumping, de salvagardare specială, compensatorie sau de salvagardare aplicată în conformitate cu GATT 1994, cu Acordul antidumping, cu Acordul privind agricultura, cu Acordul SMC și cu Acordul privind măsurile de salvagardare, după caz; și
- (iii) nicio taxă sau altă impunere la import sau în legătură cu acesta, care este limitată ca valoare la costul aproximativ al serviciilor furnizate;
- (f) „CPC” înseamnă Clasificarea centrală provizorie a produselor (*Statistical Papers*, seria M, nr. 77, Departamentul Afaceri Sociale și Economice Internaționale, Oficiul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite, New York, 1991);
- (g) „zile” înseamnă zile calendaristice, inclusiv weekenduri și sărbători;
- (h) „existent” înseamnă în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord;
- (i) „GATS” înseamnă Acordul general privind comerțul cu servicii din anexa 1B la Acordul OMC;
- (j) „GATT 1994” înseamnă Acordul general pentru tarife și comerț din 1994, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (k) „marfă a unei părți” înseamnă o marfă internă astfel cum este înțeleasă în GATT 1994 și include mărfurile originare ale părții respective;
- (l) „Sistem armonizat” sau „SA” înseamnă Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, inclusiv normele generale de interpretare, notele din secțiuni, notele din capitole și notele din subpoziții, elaborat de Organizația Mondială a Vămirilor;

- (m) „poziție” înseamnă primele patru cifre ale numărului de clasificare tarifară din Sistemul armonizat;
- (n) „persoană juridică” înseamnă orice entitate juridică constituită în mod corespunzător sau organizată în alt mod în temeiul dreptului aplicabil, în scopuri lucrative sau nu, din sectorul public sau privat, inclusiv orice corporație, trust, societate în nume colectiv, asocieri în participațiune, societate cu asociat unic sau asociație;
- (o) „măsură” înseamnă orice măsură sub formă de act cu putere de lege, act administrativ, normă, procedură, decizie, acțiune administrativă, cerință, practică sau oricare altă formă;
- (p) „măsură luată de una dintre părți” înseamnă orice măsură adoptată sau menținută de¹:
- (i) administrații publice și autorități de la toate nivelurile;
 - (ii) organisme neguvernamentale în exercitarea competențelor care le-au fost delegate de administrații publice sau autorități de la toate nivelurile²; sau
 - (iii) orice entitate care acționează, de fapt, conform instrucțiunilor unei părți sau sub conducerea sau controlul unei părți în ceea ce privește măsura respectivă³;

¹ Pentru mai multă certitudine, termenul „măsură” include omisiunea unei părți de a întreprinde acțiuni care sunt necesare pentru îndeplinirea obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului acord.

² Pentru mai multă certitudine, obligațiile unei părți în temeiul prezentului acord se aplică unei întreprinderi de stat sau unei alte persoane atunci când aceasta exercită orice autoritate de reglementare sau administrativă sau orice altă autoritate guvernamentală care i-a fost delegată de partea respectivă, cum ar fi autoritatea de a expropria, de a emite licențe, de a aproba tranzacții comerciale sau de a impune cote, taxe sau alte impuneri.

³ Pentru mai multă certitudine, dacă o parte susține că o entitate acționează conform celor menționate la punctul (iii), părțile respective îi revine sarcina probei și trebuie cel puțin să furnizeze indicii solide.

- (q) „stat membru” înseamnă un stat membru al Uniunii Europene;
- (r) „persoană fizică” înseamnă:
- (i) în cazul Uniunii Europene, un resortisant al unui stat membru, în conformitate cu dreptul acestuia¹; și
 - (ii) în cazul Republicii Chile, un resortisant al Republicii Chile, în conformitate cu dreptul acesteia;
- (s) „marfă originară” înseamnă o marfă care se încadrează în regulile de origine prevăzute în capitolul 3;
- (t) „persoană” înseamnă o persoană fizică sau juridică;
- (u) „date cu caracter personal” înseamnă orice informații referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă;
- (v) „Acordul privind măsurile de salvagardare” înseamnă Acordul privind măsurile de salvagardare prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (w) „măsură sanitară sau fitosanitară” înseamnă orice măsură menționată la punctul 1 din anexa A la Acordul SPS;
- (x) „Acordul SMC” înseamnă Acordul privind subvențiile și măsurile compensatorii din anexa 1A la Acordul OMC;

¹ În sensul capitolelor 10-20, definiția unei „persoane fizice” include și persoanele fizice cu reședința permanentă în Republica Letonia care nu sunt cetățeni ai Republicii Letonia sau ai altui stat, dar care au dreptul, în conformitate cu actele cu legislația Republicii Letonia, să li se elibereze un pașaport pentru străini.

- (y) „Acordul SPS” înseamnă Acordul privind aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare din anexa 1A la Acordul OMC;
- (z) „Acordul BTC” înseamnă Acordul privind barierele tehnice în calea comerțului din anexa 1 la Acordul OMC;
- (aa) „țară terță” înseamnă o țară sau un teritoriu care se situează în afara domeniului de aplicare teritorială al prezentului acord, astfel cum este prevăzut la articolul 33.8;
- (ab) „Acordul TRIPS” înseamnă Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală din anexa 1C la Acordul OMC;
- (ac) „Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor” înseamnă Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, încheiată la Viena la 23 mai 1969; și
- (ad) „Acordul OMC” înseamnă Acordul de la Marrakesh privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, întocmit la 15 aprilie 1994.

ARTICOLUL 1.4

Relația cu Acordul OMC și cu alte acorduri existente

- (1) Părțile își afirmă drepturile și obligațiile pe care le au una față de alta în temeiul Acordului OMC și al altor acorduri existente la care au aderat.

(2) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca impunând vreuneia dintre părți să acționeze într-un mod care este incompatibil cu obligațiile care îi revin în temeiul Acordului OMC.

(3) În cazul existenței unei neconcordanțe între prezentul acord și orice acord, altul decât Acordul OMC, la care au aderat ambele părți, părțile se consultă imediat în vederea găsirii unei soluții reciproc avantajoase.

ARTICOLUL 1.5

Trimiteri la legi și la alte acorduri

(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, dacă în prezentul acord se face trimitere la actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți, trimiterea respectivă se interpretează ca incluzând orice modificări aduse acestora.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, dacă în prezentul acord sunt menționate sau încorporate, integral sau parțial, acorduri internaționale, acestea se interpretează ca incluzând modificările care le sunt aduse sau acordurile care le succed și care intră în vigoare, pentru ambele părți, la data semnării prezentului acord sau ulterior.

(3) În cazul în care, ca urmare a unor astfel de modificări sau acorduri ulterioare menționate la alineatul (2), apare o problemă legată de punerea în aplicare sau de executarea prezentului acord, părțile se pot consulta, la cererea oricăreia dintre părți, în vederea găsirii unei soluții reciproc satisfăcătoare.

ARTICOLUL 1.6

Îndeplinirea obligațiilor

- (1) Fiecare parte ia toate măsurile cu caracter general sau specific necesare pentru a-și îndeplini obligațiile care îi revin în temeiul prezentului acord.
- (2) În cazul în care una dintre părți consideră că cealaltă parte nu și-a îndeplinit oricare dintre obligațiile descrise ca elemente esențiale la articolul 1.2 alineatul (2) sau la articolul 2.2 alineatul (1) din Acordul-cadru avansat, aceasta poate lua măsuri adecvate. Măsurile adecvate se iau cu respectarea deplină a dreptului internațional și trebuie să fie proporționale cu neîndeplinirea obligațiilor menționată în prezentul alineat. Trebuie să se acorde prioritate acelor măsuri care perturbă cel mai puțin funcționarea prezentului acord. În sensul prezentului alineat, „măsurile adecvate” pot include suspendarea, parțială sau totală, a prezentului acord.
- (3) Măsurile menționate la alineatul (2) pot fi luate indiferent dacă dispozițiile relevante ale Acordului-cadru avansat sunt aplicate cu titlu provizoriu.

CAPITOLUL 2

COMERȚUL CU MĂRFURI

ARTICOLUL 2.1

Obiectiv

Părțile liberalizează progresiv și reciproc comerțul cu mărfuri în conformitate cu prezentul acord.

ARTICOLUL 2.2

Domeniu de aplicare

Cu excepția cazului în care în prezentul acord se prevede altfel, prezentul capitol se aplică schimburilor comerciale cu mărfuri ale unei părți.

ARTICOLUL 2.3

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexei 2:

- (a) „Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import” înseamnă Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import din anexa 1A la Acordul OMC;
- (b) „tranzacții consulare” înseamnă procedura de obținere, din partea unui consul al părții importatoare pe teritoriul părții exportatoare sau pe teritoriul unei țări terțe, a unei facturi consulare sau a unei vize consulare pentru o factură comercială, un certificat de origine, un manifest, o declarație de export a unui expeditor sau orice alt document vamal în legătură cu importul mărfurilor;
- (c) „Acordul privind determinarea valorii în vamă” înseamnă Acordul privind punerea în aplicare a articolului VII din GATT 1994, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (d) „procedură de acordare a licențelor de export” înseamnă o procedură administrativă care necesită depunerea unei cereri sau a altor documente (altele decât cele necesare în general în scopul vămuirii) la organul (organele) administrativ(e) competent(e), ca o condiție prealabilă pentru exportul de pe teritoriul părții exportatoare;
- (e) „procedură de acordare a licențelor de import” înseamnă o procedură administrativă care necesită depunerea unei cereri sau a altor documente (altele decât cele necesare în general în scopul vămuirii) la organul (organele) administrativ(e) competent(e), ca o condiție prealabilă pentru importul pe teritoriul părții importatoare;

- (f) „marfă reperlucrată” înseamnă o marfă clasificată în SA la capitolele 84-90 sau la poziția 94.02 cu excepția mărfurilor clasificate la pozițiile 84.18, 85.09, 85.10, 85.16 și 87.03 din SA sau la subpozițiile 8414.51, 8450.11, 8450.12, 8508.1 și 8517.11:
- (i) care este compusă în întregime sau parțial din părți obținute din mărfuri care au fost utilizate;
 - (ii) ale cărei condiții de performanță și utilizare sunt similare cu cele ale unei mărfi echivalente în stare nouă; și
 - (iii) care beneficiază de aceeași garanție ca și marfa echivalentă în stare nouă;
- (g) „reparare” înseamnă orice operațiune de prelucrare efectuată asupra unei mărfi pentru a remedia defecte de funcționare sau defecte materiale și care implică restabilirea funcției inițiale a mărfii respective sau asigurarea conformității acestora cu cerințele tehnice pentru utilizare, în absența căreia marfa nu mai poate fi utilizată în mod normal în scopul pentru care a fost destinată; repararea unei mărfi include restaurarea și întreținerea, dar nu include o operațiune sau un proces care:
- (i) distruge caracteristicile esențiale ale unei mărfi sau creează o marfă nouă sau diferită din punct de vedere comercial;
 - (ii) transformă o marfă nefinită într-o marfă finită; sau
 - (iii) este utilizat pentru îmbunătățirea sau sporirea performanței tehnice a unei mărfi;
- (h) „categorie în etapa eliminării” înseamnă perioada de eliminare a taxelor vamale cuprinsă între zero și șapte ani, după care o marfă este scutită de taxe vamale, cu excepția cazului în care se specifică altfel în listele din anexa 2.

ARTICOLUL 2.4

Tratamentul național în materie de impozitare și reglementare internă

Fiecare parte acordă tratament național mărfurilor celeilalte părți în conformitate cu articolul III din GATT 1994, inclusiv cu notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia. În acest scop, articolul III din GATT 1994 și notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia sunt încorporate în prezentul acord și devin parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 2.5

Reducerea sau eliminarea taxelor vamale

- (1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, fiecare parte reduce sau elimină taxele vamale aplicate mărfurilor originare din cealaltă parte, în conformitate cu lista sa din anexa 2.
- (2) În sensul alineatului (1), nivelul de bază al taxelor vamale este cel specificat pentru fiecare marfă în listele din anexa 2.

(3) În cazul în care o parte reduce nivelul taxelor vamale aplicabil națiunii celei mai favorizate (denumit în continuare „nivelul CNF”), lista din anexa 2 a părții respective se aplică nivelului redus. În cazul în care o parte își reduce nivelul CNF aplicat sub nivelul de bază în raport cu o anumită linie tarifară, partea respectivă calculează rata preferențială aplicabilă care produce reducerea tarifară la nivelul CNF redus aplicat, menținând marja de preferință relativă pentru respectiva linie tarifară atât timp cât nivelul CNF aplicat este mai mic decât nivelul de bază. Marja de preferință relativă pentru orice linie tarifară avută în vedere în fiecare perioadă de eliminare corespunde diferenței dintre nivelul de bază stabilit în lista din anexa 2 a părții respective și nivelul taxei aplicat pentru linia tarifară respectivă în conformitate cu lista menționată, împărțit la nivelul de bază respectiv și exprimat în procente.

(4) La cererea unei părți, părțile se consultă pentru a analiza posibilitatea de a accelera reducerea sau eliminarea taxelor vamale prevăzute în listele din anexa 2. Având în vedere această consultare, Consiliul pentru comerț poate adopta o decizie de modificare a anexei 2 pentru a accelera reducerea sau eliminarea tarifelor respective.

ARTICOLUL 2.6

Statu-quo

(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, o parte nu majorează nicio taxă vamală stabilită ca nivel de bază în anexa 2 și nu adoptă nicio taxă vamală nouă asupra unei mărfi originare din cealaltă parte.

(2) Pentru mai multă certitudine, o parte poate majora o taxă vamală la nivelul stabilit în anexa 2 pentru perioada respectivă de eliminare în urma unei reduceri unilaterale.

ARTICOLUL 2.7

Taxe, impozite și alte impuneri la export

- (1) O parte nu introduce și nu menține niciun tip de taxă, impozit sau altă impunere care s-ar aplica la exportul unei mărfi către cealaltă parte sau în legătură cu acesta și nicio taxă internă sau altă impunere pentru o marfă exportată către cealaltă parte care să fie în plus față de taxa sau impunerea care s-ar aplica mărfurilor similare atunci când sunt destinate consumului intern.
- (2) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică o parte să aplice la exportul unei mărfi o taxă sau o impunere permisă în temeiul articolului 2.8.

ARTICOLUL 2.8

Taxe și formalități

- (1) Taxele și alte impuneri aplicate de una dintre părți la importul sau exportul unei mărfi a celeilalte părți sau în legătură cu acesta sunt limitate, ca valoare, la costul aproximativ al serviciilor furnizate și nu constituie un mijloc indirect de protecție pentru mărfurile interne sau impozitarea cu caracter fiscal percepută pentru importuri sau exporturi.
- (2) Niciuna dintre părți nu percepe taxe sau alte impuneri la import sau export sau în legătură cu acesta pe o bază *ad valorem*.

(3) Fiecare parte poate să aplice impuneri sau să recupereze costuri numai în cazul în care sunt prestate servicii specifice, inclusiv următoarele:

- (a) prezența, când este solicitată, a personalului vamal în afara programului oficial de lucru sau în alte locuri decât birourile vamale;
- (b) analize sau expertize ale mărfurilor și cheltuielilor poștale pentru returnarea la solicitant a mărfurilor, în special în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii sau la furnizarea de informații referitoare la aplicarea legislației din domeniul vamal;
- (c) examinarea sau prelevarea de eșantioane de mărfuri în scopul verificării, sau distrugerea mărfurilor, în cazul în care apar alte costuri decât cele legate de utilizarea personalului vamal; sau
- (d) măsuri excepționale de control, în cazul în care astfel de măsuri sunt necesare din cauza naturii mărfurilor sau a unui risc potențial.

(4) Fiecare parte publică cu promptitudine toate taxele și impunerile pe care le aplică în legătură cu importul sau exportul, astfel încât să permită administrațiilor publice, comercianților și altor părți interesate să ia cunoștință de acestea.

(5) Niciuna dintre părți nu prevede tranzacții consulare, deci nici taxe și impuneri conexe, în legătură cu importul oricărei mărfi a celeilalte părți.

ARTICOLUL 2.9

Mărfuri reparate

- (1) Niciuna dintre părți nu aplică taxe vamale pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care reîntră pe teritoriul său vamal după ce a fost exportată temporar de pe teritoriul său vamal către teritoriul vamal al celeilalte părți pentru reparații.
- (2) Alineatul (1) nu se aplică unei mărfi importate sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar, care este exportată ulterior pentru reparații și nu este reimportată sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar.
- (3) Niciuna dintre părți nu aplică taxe vamale pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care este importată temporar de pe teritoriul vamal al celeilalte părți pentru reparații¹.

ARTICOLUL 2.10

Mărfuri reprelucrate

- (1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, niciuna dintre părți nu acordă mărfurilor reprelucrate ale celeilalte părți un tratament mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă mărfurilor de același tip în stare nouă.

¹ În Uniunea Europeană, regimul de perfecționare activă, astfel cum este prevăzut în Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii (JO UE L 269, 10.10.2013, p. 1), este utilizat în sensul prezentului alineat.

(2) Pentru mai multă certitudine, articolul 2.11 se aplică interdicțiilor de import și export sau restricțiilor privind mărfurile reutilizate. Dacă una dintre părți adoptă sau menține interdicții de import și export sau restricții privind mărfuri care au fost deja utilizate, partea respectivă nu aplică aceste măsuri mărfurilor reutilizate.

(3) O parte poate solicita ca mărfurile reutilizate să fie identificate ca atare în vederea distribuției sau vânzării pe teritoriul său și ca astfel de mărfuri să îndeplinească toate cerințele tehnice în vigoare aplicabile mărfurilor similare în stare nouă.

ARTICOLUL 2.11

Restricții la import și la export

Articolul XI din GATT 1994 și notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*. În consecință, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține interdicții sau restricții privind importul unei mărfi a celeilalte părți sau privind exportul sau vânzarea pentru export a unei mărfi destinate teritoriului celeilalte părți decât în conformitate cu articolul XI din GATT 1994, inclusiv cu notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia.

ARTICOLUL 2.12

Marcarea originii

În cazul în care Chile aplică cerințe obligatorii privind marcarea țării de origine pentru mărfurile Uniunii Europene, Comitetul pentru comerț poate decide că mărfurile care poartă mențiunea „Made in EU” („Fabricat în UE”) sau care poartă un marcaj similar în limba locală îndeplinesc aceste cerințe la importul în Chile. Prezentul articol nu aduce atingere dreptului uneia dintre părți de a specifica tipul de produse pentru care cerințele privind marcarea țării de origine sunt obligatorii. Capitolul 3 nu se aplică prezentului articol.

ARTICOLUL 2.13

Proceduri de acordare a licențelor de import

- (1) Fiecare parte se asigură că toate procedurile de acordare a licențelor de import aplicabile comerțului cu mărfuri dintre părți sunt neutre în ceea ce privește aplicarea și sunt administrate într-un mod corect, echitabil, nediscriminatoriu și transparent.
- (2) O parte adoptă sau menține proceduri de acordare a licențelor de import ca o condiție pentru importul pe teritoriul său de pe teritoriul celeilalte părți numai în cazul în care nu este disponibilă în mod rezonabil altă procedură adecvată care să servească unui scop administrativ.

(3) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține nicio procedură neautomată de acordare a licențelor de import ca o condiție pentru importul pe teritoriul său de pe teritoriul celeilalte părți, cu excepția cazului în care o astfel de procedură este necesară pentru punerea în aplicare a unei măsuri compatibile cu prezentul acord. Partea care adoptă o astfel de procedură neautomată de acordare a licențelor de import indică în mod clar celeilalte părți măsura pusă în aplicare prin procedura respectivă.

(4) Fiecare parte adoptă și administrează procedurile de acordare a licențelor de import în conformitate cu articolele 1, 2 și 3 din Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import. În acest scop, articolele 1, 2 și 3 din acordul menționat sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

(5) O parte care adoptă proceduri noi de acordare a licențelor de import sau modifică procedurile existente de acordare a licențelor de import notifică cealaltă parte în termen de 60 de zile de la data publicării acestor proceduri noi de acordare a licențelor de import sau a modificărilor aduse procedurilor existente de acordare a licențelor de import. Notificarea trebuie să includă informațiile menționate la prezentul articol alineatul (3) și la articolul 5 alineatul (2) din Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import. Se consideră că o parte respectă această dispoziție dacă a notificat o procedură nouă de acordare a licențelor de import sau orice modificare a unei proceduri existente de acordare a licențelor de import Comitetului pentru licențele de import instituit în conformitate cu articolul 4 din Acordul privind licențele de import, inclusiv informațiile specificate la articolul 5 alineatul (2) din acordul respectiv.

(6) La cererea unei părți, cealaltă parte furnizează cu promptitudine orice informații relevante, inclusiv informațiile specificate la articolul 5 alineatul (2) din Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import, cu privire la orice procedură de acordare a licențelor de import pe care intenționează să o adopte, a adoptat-o sau o menține sau la orice modificare a procedurilor existente de acordare a licențelor de import.

ARTICOLUL 2.14

Proceduri de acordare a licențelor de export

- (1) Fiecare parte publică orice procedură nouă de acordare a licențelor de export sau orice modificare a unei proceduri existente de acordare a licențelor de export, astfel încât să permită administrațiilor publice, comercianților și altor părți interesate să ia cunoștință de acestea. Această publicare are loc, dacă este posibil, cu 30 de zile înainte ca procedura sau modificarea să producă efecte și, în orice caz, nu mai târziu de data la care procedura sau modificarea respectivă produce efecte.
- (2) Fiecare parte se asigură că publicarea procedurilor de acordare a licențelor de export include următoarele informații:
- (a) textele procedurilor sale de acordare a licențelor de export sau ale oricăror modificări pe care le aduce procedurilor respective;
 - (b) mărfurile supuse fiecărei proceduri de acordare a unei licențe de export;
 - (c) pentru fiecare procedură de acordare a licențelor de export, o descriere a procesului de solicitare a unei licențe de export și orice criterii pe care un solicitant trebuie să le îndeplinească pentru a fi eligibil să solicite o licență de export, cum ar fi deținerea unei licențe de activitate, stabilirea sau menținerea unei investiții sau operarea printr-o anumită formă de stabilire pe teritoriul unei părți;
 - (d) unul sau mai multe puncte de contact de la care persoanele interesate pot obține informații suplimentare privind condițiile de obținere a unei licențe de export;

- (e) organismul sau organismele administrative la care trebuie depusă cererea sau alte documente relevante;
- (f) o descriere a oricărei măsuri sau a oricăror măsuri pe care procedura de acordare a licențelor de export este concepută să o (le) pună în aplicare;
- (g) perioada în care fiecare procedură de acordare a licențelor de export va fi în vigoare, cu excepția cazului în care procedura rămâne în vigoare până la retragerea sau revizuirea sa printr-o nouă publicare;
- (h) dacă partea intenționează să utilizeze o procedură de acordare a licențelor de export pentru a administra un contingent la export, cantitatea totală și, dacă este cazul, valoarea contingentului și datele de deschidere și de închidere a acestuia; și
- (i) orice scutiri sau excepții care înlocuiesc cerința de a obține o licență de export, informații privind modul de solicitare sau de utilizare a respectivelor scutiri sau excepții și criteriile de acordare a acestora.

(3) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului acord, fiecare parte îi notifică celeilalte părți procedurile proprii existente de acordare a licențelor de export. O parte care adoptă proceduri noi de acordare a licențelor de export sau modifică procedurile existente de acordare a licențelor de export notifică cealaltă parte în termen de 60 de zile de la data publicării acestor proceduri noi de acordare a licențelor de export sau a modificărilor aduse procedurilor existente de acordare a licențelor de export. Notificarea include trimiterea la sursa sau sursele în care sunt publicate informațiile solicitate în temeiul alineatului (2) și include, după caz, adresa site-ului sau site-urilor administrației publice relevante.

(4) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând unei părți să acorde o licență de export și nici ca împiedicând una dintre părți să pună în aplicare obligațiile sau angajamentele care îi revin în temeiul rezoluțiilor Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite sau al regimurilor multilaterale de neproliferare și al aranjamentelor de control al exporturilor.

ARTICOLUL 2.15

Determinarea valorii în vamă

Fiecare parte determină valoarea în vamă a mărfurilor celeilalte părți care sunt importate pe teritoriul său în conformitate cu articolul VII din GATT 1994 și cu Acordul privind determinarea valorii în vamă. În acest scop, articolul VII din GATT 1994 și notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia, precum și articolele 1-17 din Acordul privind determinarea valorii în vamă, inclusiv notele explicative ale acestuia, sunt încorporate în prezentul acord și devin parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 2.16

Utilizarea preferințelor

(1) În scopul de a monitoriza funcționarea prezentului acord și de a calcula ratele de utilizare a preferințelor, părțile fac anual schimb de statistici în materie de importuri pentru o perioadă care începe la un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord și se încheie la 10 ani de la finalizarea eliminării tarifelor pentru toate mărfurile în conformitate cu listele din anexa 2. Cu excepția cazului în care Comitetul pentru comerț decide altfel, perioada respectivă se prelungește automat cu cinci ani. Comitetul pentru comerț poate decide să o prelungească și mai mult.

(2) Schimbul de statistici în materie de importuri prevăzut la alineatul (1) cuprinde datele referitoare la cel mai recent an disponibil, inclusiv valoarea și, dacă este cazul, volumul la nivelul liniei tarifare pentru importurile de mărfuri provenite de la cealaltă parte care au beneficiat de un tratament preferențial privind taxele vamale în temeiul prezentului acord, precum și pentru importurile de mărfuri care nu au beneficiat de un tratament preferențial.

ARTICOLUL 2.17

Măsuri specifice privind gestionarea tratamentului preferențial

(1) Părțile cooperează pentru prevenirea, depistarea și combaterea încălcărilor legislației vamale legate de tratamentul preferențial acordat în temeiul prezentului capitol, în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul capitolului 3 și al Protocolului la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.

(2) O parte poate, în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (3), să suspende temporar tratamentul preferențial relevant al mărfurilor în cauză atunci când partea respectivă a constatat, pe baza unor informații obiective, convingătoare și verificabile, că cealaltă parte a comis încălcări sistematice la scară largă ale legislației vamale pentru a obține tratamentul preferențial acordat în temeiul prezentului capitol și a constatat:

(a) lipsa sau inadecvarea sistematică a măsurilor luate de cealaltă parte în ceea ce privește verificarea caracterului originar al mărfurilor și îndeplinirea celorlalte cerințe prevăzute în Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal, atunci când se identifică sau se împiedică încălcarea regulilor de origine;

- (b) refuzul sistematic al celeilalte părți de a efectua verificarea ulterioară a dovezii de origine la cererea părții sau de a comunica la timp rezultatele acesteia sau întârzierea în mod nejustificat a efectuării unei astfel de verificări sau comunicări; sau
 - (c) refuzul sau eșecul sistematic al celeilalte părți de a coopera sau de a acorda asistență în vederea respectării obligațiilor care îi revin în temeiul Protocolului la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal în legătură cu tratamentul preferențial.
- (3) Partea care a făcut constatarea menționată la alineatul (2) notifică acest lucru, fără întârzieri nejustificate, Comitetului pentru comerț și începe consultări cu cealaltă parte în cadrul Comitetului pentru comerț pentru a ajunge la o soluție acceptabilă pentru ambele părți.

În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la o soluție reciproc acceptabilă în termen de trei luni de la data notificării, partea care a făcut constatarea poate decide să suspende temporar tratamentul preferențial relevant acordat mărfurilor în cauză. Partea respectivă notifică suspendarea temporară, fără întârzieri nejustificate, Comitetului pentru comerț.

Suspendările temporare se aplică numai pe perioada necesară protejării intereselor financiare ale părții în cauză și nu mai mult de șase luni. Cu toate acestea, în cazul în care condițiile care au condus la suspendarea inițială persistă la expirarea perioadei de șase luni, partea în cauză poate decide să reînnoiască suspendarea. Orice suspendare temporară trebuie să facă obiectul unor consultări periodice în cadrul Comitetului pentru comerț.

- (4) Fiecare parte publică, în conformitate cu procedurile sale interne, avize destinate importatorilor privind orice notificare sau decizie referitoare la suspendările temporare menționate la alineatul (3).

ARTICOLUL 2.18

Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri

Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri instituit în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (1):

- (a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol și a anexei 2;
- (b) promovează comerțul cu mărfuri între părți, inclusiv prin consultări privind îmbunătățirea tratamentului tarifar pentru accesul pe piață în temeiul articolului 2.5 alineatul (4) și alte chestiuni, după caz;
- (c) oferă un forum pentru discutarea și soluționarea oricăror chestiuni legate de prezentul capitol;
- (d) abordează cu promptitudine barierele din calea comerțului cu mărfuri între părți, în special pe cele legate de aplicarea măsurilor netarifare, și, dacă este cazul, supune aceste aspecte atenției Comitetului pentru comerț spre a fi examinate;
- (e) recomandă părților orice modificare sau completare a prezentului capitol;
- (f) coordonează schimbul de date pentru utilizarea preferințelor sau de orice alte informații privind comerțul cu mărfuri dintre părți;
- (g) examinează orice modificări viitoare ale Sistemului armonizat pentru a se asigura că obligațiile fiecărei părți în temeiul prezentului acord nu sunt modificate și se consultă în vederea soluționării oricărui conflict în această privință;
- (h) îndeplinește funcțiile prevăzute la articolul 8.17.

CAPITOLUL 3

REGULI DE ORIGINE ȘI PROCEDURI DE DETERMINARE A ORIGINII

SECȚIUNEA A

REGULI DE ORIGINE

ARTICOLUL 3.1

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 3-A – 3-E:

- (a) „clasificare” înseamnă clasificarea unui produs sau a unui material la un capitol, o poziție sau o subpoziție anume din Sistemul armonizat;
- (b) „transport” înseamnă produsele care fie sunt expediate simultan de la un exportator la un destinatar, fie sunt însoțite de un document de transport unic acoperind transportul lor de la exportator la destinatar sau, în absența unui astfel de document, de o factură unică;
- (c) „autoritate vamală” înseamnă:
 - (i) pentru Chile, Serviciul Vamal Național; și

- (ii) pentru Uniunea Europeană, serviciile Comisiei Europene responsabile cu aspectele vamale și administrațiile vamale și orice alte autorități din statele membre responsabile cu aplicarea și asigurarea respectării legislației vamale;
- (d) „exportator” înseamnă o persoană situată pe teritoriul unei părți care, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale acelei părți, exportă sau produce produsul originar și întocmește un atestat de origine;
- (e) „produse identice” înseamnă produse care corespund din toate punctele de vedere celor prezentate în descrierea produsului; descrierea produsului din documentul comercial utilizat pentru întocmirea unui atestat de origine pentru mai multe transporturi trebuie să fie suficient de precisă pentru a identifica în mod clar produsul respectiv și, de asemenea, produsele identice care urmează să fie importate ulterior pe baza atestatului respectiv;
- (f) „importator” înseamnă o persoană care importă produsul originar și solicită tratament tarifar preferențial pentru acest produs;
- (g) „material” înseamnă orice substanță utilizată la fabricarea unui produs, inclusiv orice ingredient, materie primă, componentă sau piesă;
- (h) „produs” înseamnă rezultatul fabricării, chiar dacă acesta este destinat utilizării ulterioare ca material în procesul de fabricare a unui alt produs; și
- (i) „fabricare” înseamnă orice tip de prelucrare sau transformare, inclusiv asamblarea.

ARTICOLUL 3.2

Cerințe generale

(1) În scopul aplicării tratamentului tarifar preferențial de către una dintre părți pentru o marfă originară din cealaltă parte, în conformitate cu prezentul acord, cu condiția ca produsul să îndeplinească toate celelalte cerințe aplicabile prevăzute în prezentul capitol, se consideră ca fiind originare din cealaltă parte următoarele produse:

- (a) produsele obținute în întregime în partea respectivă, astfel cum se prevede la articolul 3.4;
- (b) produse fabricate exclusiv din materiale originare din partea respectivă; și
- (c) produsele fabricate în partea respectivă utilizând materiale neoriginare, cu condiția ca acestea să îndeplinească cerințele prevăzute în anexa 3-B.

(2) În cazul în care un produs a dobândit caracterul originar în conformitate cu alineatul (1), materialele neoriginare utilizate la fabricarea produsului respectiv nu sunt considerate neoriginare atunci când produsul este încorporat ca material într-un alt produs.

(3) Cerințele pentru dobândirea caracterului originar trebuie să fie îndeplinite fără întrerupere pe teritoriul unei părți.

ARTICOLUL 3.3

Cumul de origine

- (1) Un produs originar din una dintre părți este considerat ca fiind originar din cealaltă parte dacă este utilizat ca material la fabricarea unui alt produs pe teritoriul celeilalte părți, cu condiția ca prelucrarea și transformarea efectuate să nu se limiteze la una sau mai multe dintre operațiunile menționate la articolul 3.6.
- (2) Materialele clasificate la capitolul 3 din Sistemul armonizat, originare din țările menționate la alineatul (4) litera (b) și utilizate la fabricarea conservelor de ton clasificate la subpoziția 1604.14 din Sistemul armonizat, pot fi considerate ca fiind originare din una dintre părți dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (3) literele (a)-(e) și dacă partea respectivă trimite subcomitetului menționat la articolul 3.31 o notificare în vederea examinării.
- (3) Comitetul pentru comerț poate decide, în urma unei recomandări din partea subcomitetului menționat la articolul 3.31, că anumite materiale originare din țările terțe¹, menționate la alineatul (4) de la prezentul articol, pot fi considerate ca fiind originare din una dintre părți dacă materialele respective sunt utilizate la fabricarea unui produs pe teritoriul părții respective, cu condiția ca:
- (a) fiecare parte să aibă un acord comercial în vigoare care instituie o zonă de liber schimb cu țara terță respectivă, în sensul articolului XXIV din GATT 1994;

¹ Pentru referință, termenul „țară terță” este definit la articolul 1.3 litera (aa).

- (b) originea materialelor menționate la prezentul alineat să fie determinată în conformitate cu regulile de origine aplicabile în temeiul:
- (i) acordului comercial al Uniunii Europene care instituie o zonă de liber schimb cu țara terță respectivă, dacă materialul în cauză este utilizat la fabricarea unui produs în Chile; și
 - (ii) acordului comercial al Chile care instituie o zonă de liber schimb cu țara terță respectivă, dacă materialul în cauză este utilizat la fabricarea unui produs în Uniunea Europeană;
- (c) între partea respectivă și țara terță respectivă să fie în vigoare un acord privind o cooperare administrativă adecvată care să asigure punerea în aplicare deplină a prezentului capitol, inclusiv a dispozițiilor referitoare la utilizarea unei documentații adecvate privind originea materialelor, și partea respectivă să notifice acest acord celeilalte părți;
- (d) producerea sau prelucrarea materialelor efectuată pe teritoriul părții respective să reprezinte mai mult decât una sau mai multe dintre operațiunile menționate la articolul 3.6; și
- (e) părțile să convină cu privire la orice alte condiții aplicabile.
- (4) Țările terțe menționate la alineatul (3) sunt:
- (a) țările din America Centrală, și anume Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua și Panama; și
 - (b) țările andine, și anume Columbia, Ecuador și Peru.

ARTICOLUL 3.4

Produse obținute în întregime

- (1) Se consideră ca fiind obținute în întregime pe teritoriul uneia dintre părți următoarele produse:
- (a) plantele și produsele vegetale cultivate sau recoltate pe teritoriul părții respective;
 - (b) animalele vii, născute și crescute pe teritoriul părții respective;
 - (c) produsele obținute de la animale vii crescute pe teritoriul părții respective;
 - (d) produsele obținute prin activități de vânătoare, de instalare de capcane, de pescuit, de recoltare sau de capturare pe teritoriul părții respective, fără a depăși însă limitele exterioare ale apelor teritoriale ale acesteia;
 - (e) produsele obținute de la animale sacrificate născute și crescute pe teritoriul părții respective;
 - (f) produsele obținute din acvacultură pe teritoriul părții respective, dacă organismele acvatice, inclusiv peștii, moluștele, crustaceele, alte nevertebrate acvatice și plantele acvatice sunt născute sau crescute din stocuri de reproducere, cum ar fi ouă, icre, pești mici, puiet sau larve, prin intervenție în procesul de creștere sau de dezvoltare în scopul îmbunătățirii producției, precum popularea periodică, hrănirea sau protejarea împotriva prădătorilor;
 - (g) mineralele sau alte substanțe prezente în stare naturală care nu sunt incluse la literele (a)-(f), extrase sau obținute pe teritoriul părții respective;

- (h) produsele de pescuit maritim și alte produse obținute din mare de o navă a părții respective dincolo de limitele exterioare ale oricăror ape teritoriale;
- (i) produsele fabricate la bordul unui vas-fabrică al părții respective exclusiv din produsele prevăzute la litera (h);
- (j) produsele extrase de o parte sau de o persoană a părții respective din solul sau subsolul marin din afara oricărei mări teritoriale, cu condiția ca partea sau persoana respectivă să aibă drepturi de exploatare a solului sau a subsolului în cauză;
- (k) deșeurile sau resturile provenite din producția de pe teritoriul părții respective sau de la produsele uzate colectate pe teritoriul acestuia, cu condiția ca produsele respective să servească doar la recuperarea materiilor prime; și
- (l) produsele fabricate pe teritoriul părții respective exclusiv din produsele menționate la literele (a)-(k).

(2) Termenii „navă a uneia dintre părți” și „vas-fabrică al uneia dintre părți” de la alineatul (1) literele (h) și (i) înseamnă o navă și, respectiv, un vas-fabrică care:

- (a) este înregistrat(ă) într-un stat membru sau în Chile;
- (b) navighează sub pavilionul unui stat membru sau al Republicii Chile; și
- (c) îndeplinește una dintre următoarele condiții:
 - (i) este deținut(ă) în proporție de peste 50 % de persoane fizice dintr-un stat membru sau din Chile; sau

(ii) este deținut(ă) de o persoană juridică care:

- (A) are sediul social și locul principal de desfășurare a activității într-un stat membru sau în Chile; și
- (B) este deținută în proporție de peste 50 % de persoane din una dintre părțile respective.

ARTICOLUL 3.5

Toleranțe

(1) În cazul în care materialele neoriginare utilizate la fabricarea unui produs nu îndeplinesc cerințele prevăzute în anexa 3-B, produsul respectiv se consideră ca fiind originar din una dintre părți, cu condiția ca:

- (a) pentru toate produsele¹, cu excepția celor clasificate la capitolele 50-63 din Sistemul armonizat, valoarea totală a materialelor neoriginare să nu depășească 10 % din prețul franco fabrică al produsului;
- (b) pentru produsele clasificate la capitolele 50-63 din Sistemul armonizat, toleranțele să fie aplicabile în conformitate cu notele 6-8 din anexa 3-A.

(2) Alineatul (1) nu se aplică dacă valoarea sau greutatea materialelor neoriginare utilizate pentru fabricarea unui produs depășește oricare dintre procentajele stabilite pentru valoarea sau greutatea maximă a materialelor neoriginare, astfel cum se precizează în cerințele stabilite în anexa 3-B.

¹ Capitolele 1-24 din Sistemul armonizat, în conformitate cu nota 9 din anexa 3-A.

(3) Alineatul (1) nu se aplică produselor obținute în întregime pe teritoriul unei părți, în sensul articolului 3.4. În cazul în care se solicită în temeiul anexei 3-B ca materialele utilizate la fabricarea unui produs să fie obținute în întregime, se aplică alineatele (1) și (2) de la prezentul articol.

ARTICOLUL 3.6

Prelucrare sau transformare insuficientă

(1) În pofida articolului 3.2 alineatul (1) litera (c), un produs nu poate fi considerat ca fiind originar din una dintre părți dacă pe teritoriul părții respective se efectuează doar una sau mai multe dintre următoarele operațiuni efectuate asupra materialelor neoriginare:

- (a) operațiuni de conservare, cum ar fi uscarea, congelarea, păstrarea în saramură sau alte operațiuni similare dacă scopul lor unic este de a asigura menținerea produsului în stare bună pe durata transportului și a depozitării;
- (b) desfacerea și asamblarea pachetelor;
- (c) spălare, curățare; îndepărtarea prafului, a oxidului, a uleiului, a vopselei sau a altor straturi acoperitoare;
- (d) călcarea sau presarea textilelor și a articolelor textile;
- (e) operațiuni simple de vopsire și lustruire;
- (f) decorticarea și măcinarea parțială sau totală a orezului, lustruirea și glazurarea cerealelor și a orezului;

- (g) operațiuni de colorare sau de aromatizare a zahărului sau de formare a bucăților de zahăr; măcinarea parțială sau totală a zahărului cristalizat în formă solidă;
- (h) decorticarea, înlăturarea sâmburilor sau curățarea fructelor și legumelor;
- (i) ascuțire, operațiuni simple de măcinare sau de tăiere;
- (j) cernere, triere, sortare, clasificare, aranjare pe categorii sau aranjare pe sortimente;
- (k) simpla punere în sticle, doze, flacoane, saci, lăzi, cutii, simpla fixare pe cartoane sau planșete și toate celelalte operațiuni simple de ambalare;
- (l) aplicarea sau imprimarea direct pe produse sau pe ambalajele lor a mărcilor, a etichetelor, a logourilor sau a altor semne distinctive similare;
- (m) simpla amestecare a produselor, chiar din categorii diferite, inclusiv amestecarea zahărului cu orice alt material;
- (n) simpla asamblare a părților de articole în vederea constituirii unui articol complet sau demontarea produselor în părți componente
- (o) simpla adăugare de apă sau diluarea ori deshidratarea sau denaturarea produselor; sau
- (p) sacrificarea animalelor.

(2) În sensul alineatului (1), o operațiune este considerată simplă dacă pentru realizarea ei nu sunt necesare nici calificări speciale, nici mașini, nici aparate sau echipamente produse sau instalate în mod special.

ARTICOLUL 3.7

Unitatea de luat în considerare

(1) În scopul aplicării dispozițiilor prezentului capitol, unitatea de luat în considerare este produsul considerat ca unitate de bază pentru clasificarea produsului conform Sistemului armonizat.

(2) Dacă un transport constă într-un număr de produse identice clasificate la aceeași poziție din Sistemul armonizat, fiecare produs trebuie luat în considerare în mod individual atunci când se aplică dispozițiile prezentului capitol.

ARTICOLUL 3.8

Accesorii, piese de schimb și unelte

(1) Accesoriiile, piesele de schimb și uneltele livrate cu un echipament, o mașină, un aparat sau un vehicul, care fac parte din echiparea normală și sunt incluse în preț sau care nu sunt facturate separat sunt considerate ca formând un tot unitar cu echipamentul, mașina, aparatul sau vehiculul în cauză.

(2) Accesoriiile, piesele de schimb și uneltele menționate la alineatul (1) nu sunt luate în considerare la determinarea originii unui produs decât cu scopul de a calcula valoarea maximă a materialelor neoriginare, dacă produsului i se aplică o valoare maximă a materialelor neoriginare stabilită în anexa 3-B.

ARTICOLUL 3.9

Seturi

Seturile, astfel cum sunt definite în regula generală 3 pentru interpretarea Sistemului armonizat, sunt considerate originare din una dintre părți dacă toate componentele lor sunt produse originare. În cazul în care un set este alcătuit din produse originare și neoriginare, setul, în ansamblul său, este considerat originar din una dintre părți, cu condiția ca valoarea produselor neoriginare să nu depășească 15 % din prețul franco fabrică al setului.

ARTICOLUL 3.10

Elemente neutre

Pentru a determina dacă un produs se califică drept produs originar din una dintre părți, nu este necesar să se determine originea următoarelor elemente, care ar putea fi utilizate la fabricarea produsului:

(a) combustibili, energie, catalizatori și solvenți;

- (b) echipamente, dispozitive și furnituri utilizate pentru testarea sau inspectarea produselor;
- (c) mașini, unelte, matrițe și tipare;
- (d) piese de schimb și materiale folosite la întreținerea echipamentelor și a clădirilor;
- (e) lubrifianți, grăsimi, materiale pentru amestecuri și alte materiale utilizate în fabricare sau pentru funcționarea echipamentelor și a clădirilor;
- (f) mănuși, ochelari, încălțăminte, îmbrăcăminte, echipament de protecție și furnituri;
- (g) orice alt material care nu este încorporat în produs, dar a cărui utilizare poate fi demonstrată ca făcând parte din fabricarea produsului.

ARTICOLUL 3.11

Ambalaje, materiale de ambalare și recipiente

- (1) În cazul în care, în temeiul regulii generale 5 de interpretare a Sistemului armonizat, materialele de ambalare și recipientele în care un produs este ambalat pentru vânzarea cu amănuntul sunt clasificate împreună cu produsul, materialele de ambalare și recipientele respective nu sunt luate în considerare la determinarea originii produsului decât cu scopul de a calcula valoarea maximă a materialelor neoriginare dacă produsului i se aplică o valoare maximă a materialelor neoriginare în conformitate cu anexa 3-B.
- (2) Ambalajele și recipientele care sunt utilizate pentru a proteja un produs în timpul transportului nu sunt luate în considerare atunci când se determină dacă un produs este originar în una dintre părți.

ARTICOLUL 3.12

Separare contabilă pentru materialele fungibile

- (1) Materialele fungibile originare și neoriginare trebuie să fie separate fizic în timpul depozitării pentru a-și menține caracterul originar sau neoriginar, după caz. Materialele respective pot fi utilizate la fabricarea unui produs fără a fi separate fizic în timpul depozitării, cu condiția să se utilizeze o metodă de separare contabilă.
- (2) Metoda separării contabile menționată la alineatul (1) se aplică cu respectarea unei metode de gestionare a stocurilor în conformitate cu principiile contabile general acceptate pe teritoriul părții. Metoda separării contabile garantează că, în orice moment, numărul de produse care ar putea fi considerate originare dintr-o parte nu depășește numărul care ar fi fost obținut prin separarea fizică a stocurilor în timpul depozitării.
- (3) În sensul alineatului (1) „materiale fungibile” înseamnă materialele de aceeași natură și calitate comercială, care au aceleași caracteristici tehnice și fizice și nu pot fi distinse unele de altele după ce sunt încorporate în produsul finit.

ARTICOLUL 3.13

Produse returnate

Dacă un produs originar din una dintre părți este exportat din această parte către o țară terță și este returnat părții respective, el este considerat neoriginar, cu excepția cazului în care se poate demonstra, într-un mod considerat satisfăcător de către autoritatea vamală a părții respective, că produsul returnat:

- (a) este identic cu cel exportat; și
- (b) nu a făcut obiectul niciunei operațiuni în afara celor necesare pentru păstrarea lui în stare bună în perioada în care s-a aflat pe teritoriul țării terțe sau pe durata exportului.

ARTICOLUL 3.14

Nemodificare

(1) Un produs originar declarat pentru consum intern în partea importatoare nu trebuie să fie, după export și înainte de a fi declarat pentru consum intern, modificat, transformat în vreun fel sau supus altor operațiuni în afara celor necesare păstrării lui în stare bună sau în afara adăugării sau aplicării de mărci, etichete, sigilii sau alte documente necesare pentru a asigura respectarea cerințelor interne specifice ale părții importatoare.

(2) Depozitarea sau expunerea unui produs poate avea loc într-o țară terță cu condiția ca acesta să rămână sub supraveghere vamală în țara terță respectivă.

(3) Fără a se aduce atingere secțiunii B, este permisă divizarea transporturilor pe teritoriul unei țări terțe, dacă este efectuată de către exportator sau sub răspunderea acestuia și cu condiția ca transporturile respective să rămână sub supraveghere vamală în țara terță.

(4) În cazul în care are îndoieli cu privire la respectarea condițiilor prevăzute la alineatele (1)-(3), autoritatea vamală a părții importatoare poate solicita importatorului să facă dovada conformității. Această dovadă poate fi furnizată prin orice mijloace, inclusiv prin documente contractuale de transport, cum ar fi conosamentele, sau prin dovezi factice sau concrete bazate pe marcarea sau numerotarea coletelor sau prin orice dovezi legate de produsul în sine.

ARTICOLUL 3.15

Expoziții

(1) Produsele originare trimise pentru a fi expuse într-o țară terță și vândute după expoziție pentru a fi importate pe teritoriul unei părți beneficiază la import de dispozițiile prezentului acord, cu condiția să se demonstreze, într-un mod considerat satisfăcător de către autoritățile vamale:

- (a) că un exportator a expediat produsele respective de pe teritoriul unei părți în țara terță în care a avut loc expoziția și că le-a expus acolo;
- (b) că produsele au fost vândute sau cedate în alt mod de exportatorul respectiv unui destinatar din una dintre părți;
- (c) că produsele au fost expediate în timpul desfășurării expoziției sau imediat după aceea în statul în care au fost trimise pentru expoziție; și

- (d) că, din momentul în care au fost expediate pentru a fi expuse, produsele nu au fost utilizate în alte scopuri decât prezentarea la expoziția respectivă.
- (2) Un atestat de origine se întocmește în conformitate cu secțiunea B și se prezintă autorităților vamale în conformitate cu procedurile vamale ale părții importatoare. Acesta trebuie să menționeze denumirea și adresa expoziției.
- (3) Alineatul (1) se aplică tuturor expozițiilor, târgurilor sau altor manifestări publice similare care au caracter comercial, industrial, agricol și meșteșugăresc, în afara celor organizate în interes privat în magazine sau sedii comerciale în vederea vânzării de produse străine și pe parcursul cărora produsele rămân sub control vamal.
- (4) Autoritățile vamale ale părții importatoare pot solicita dovezi care să ateste că produsele au rămas sub control vamal în țara în care a avut loc expoziția, precum și documente justificative suplimentare privind condițiile în care au fost expuse.

SECȚIUNEA B

PROCEDURI DE DETERMINARE A ORIGINII

ARTICOLUL 3.16

Cerere de tratament tarifar preferențial

- (1) Partea importatoare acordă un tratament tarifar preferențial unui produs originar din cealaltă parte, în înțelesul prezentului capitol, pe baza unei cereri de tratament tarifar preferențial prezentate de importator. Importatorul își asumă răspunderea pentru corectitudinea cererii de tratament tarifar preferențial și pentru respectarea cerințelor prevăzute în prezentul capitol.
- (2) Cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe unul dintre următoarele elemente:
 - (a) un atestat de origine întocmit de exportator în conformitate cu articolul 3.17;
 - (b) informațiile deținute de importator, sub rezerva condițiilor prevăzute la articolul 3.19.
- (3) Cererea de tratament tarifar preferențial, împreună cu elementele pe care se bazează, astfel cum se menționează la alineatul (2), se include în declarația vamală în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții importatoare.

(4) Un importator care depune o cerere de tratament preferențial pe baza unui atestat de origine în conformitate cu alineatul (2) litera (a) păstrează atestatul și îl prezintă, la cerere, autorității vamale a părții importatoare.

ARTICOLUL 3.17

Atestatul de origine

- (1) Exportatorul unui produs întocmește atestatul de origine pe baza informațiilor care demonstrează că produsul este originar, inclusiv, dacă este cazul, a informațiilor privind caracterul originar al materialelor utilizate la fabricarea produsului.
- (2) Exportatorul este responsabil pentru corectitudinea atestatului de origine întocmit și a informațiilor furnizate în temeiul alineatului (1). În cazul în care exportatorul are motive să considere că atestatul de origine conține sau se bazează pe informații incorecte, exportatorul notifică imediat importatorului orice modificare care afectează caracterul originar al produsului. În acest caz, importatorul corectează declarația de import și plătește toate taxele vamale aplicabile datorate.
- (3) Exportatorul întocmește un atestat de origine în una dintre versiunile lingvistice incluse în anexa 3-C pe o factură sau pe orice alt document comercial care descrie produsul originar suficient de detaliat pentru a permite identificarea acestuia în nomenclatura Sistemului armonizat. Partea importatoare nu solicită importatorului să prezinte o traducere a atestatului de origine.
- (4) Un atestat de origine este valabil timp de un an de la data întocmirii.

- (5) Atestatul de origine poate fi întocmit pentru:
- (a) un singur transport al unuia sau al mai multor produse pe teritoriul uneia dintre părți; sau
 - (b) mai multe transporturi de produse identice pe teritoriul unei părți în cursul perioadei specificate în atestatul de origine, care nu depășește 12 luni.
- (6) La cererea importatorului și sub rezerva oricăror cerințe impuse de partea importatoare, aceasta permite utilizarea unui singur atestat de origine pentru produsele nemontate sau demontate, în sensul regulii generale 2 litera (a) din Sistemul armonizat, clasificate în secțiunile XV-XXI din Sistemul armonizat, în cazul în care sunt importate eşalonat.

ARTICOLUL 3.18

Neconcordanțe minore și erori minore

Autoritatea vamală a părții importatoare nu respinge o cerere de tratament tarifar preferențial din cauza unor neconcordanțe minore între atestatul de origine și documentele prezentate biroului vamal sau a unor erori minore din atestatul de origine.

ARTICOLUL 3.19

Informațiile deținute de importator

- (1) Partea importatoare poate stabili, în actele cu putere de lege și normele sale administrative, condiții pentru a determina care importatori pot solicita un tratament tarifar preferențial pe baza informațiilor deținute de importator.

(2) În pofida alineatului (1), cunoașterea de către importator a faptului că un produs este originar se bazează pe informații care demonstrează că produsul se califică efectiv drept produs originar și îndeplinește cerințele stabilite în prezentul capitol pentru dobândirea caracterului originar.

ARTICOLUL 3.20

Cerințe privind păstrarea evidențelor

(1) Un importator care solicită tratament tarifar preferențial pentru un produs importat pe teritoriul unei părți:

- (a) în cazul în care cererea de tratament preferențial se bazează pe un atestat de origine, trebuie să păstreze atestatul de origine întocmit de exportator timp de cel puțin trei ani de la data cererii de tratament preferențial pentru produsul respectiv; și
- (b) în cazul în care cererea de tratament preferențial se bazează pe informațiile deținute de importator, trebuie să păstreze informațiile care demonstrează că produsul îndeplinește cerințele prevăzute în prezentul capitol pentru dobândirea caracterului originar timp de cel puțin trei ani de la data cererii de tratament preferențial.

(2) Un exportator care a întocmit un atestat de origine păstrează, timp de cel puțin patru ani de la întocmirea atestatului de origine, copii ale atestatului de origine și toate celelalte evidențe care demonstrează că produsul îndeplinește cerințele prevăzute în prezentul capitol pentru dobândirea caracterului originar.

(3) Evidențele care trebuie păstrate în conformitate cu prezentul articol pot fi păstrate în format electronic, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții importatoare sau exportatoare, după caz.

ARTICOLUL 3.21

Derogări de la cerințele privind atestatele de origine

- (1) Produsele expediate sub formă de colete unor persoane particulare de către alte persoane particulare sau care fac parte din bagajul personal ale călătorilor sunt admise ca produse originare fără a fi necesar un atestat de origine, cu condiția ca aceste produse să nu aibă caracter comercial, să fi fost declarate ca îndeplinind cerințele prezentului capitol și să nu existe nicio îndoială cu privire la veridicitatea declarației respective.
- (2) Importurile cu caracter ocazional sau care constau numai în produse pentru uzul personal al destinatarilor, al călătorilor sau al familiilor lor sunt considerate importuri lipsite de caracter comercial dacă este evident că, prin natura și cantitatea mărfurilor, acestea nu sunt destinate comercializării, cu condiția ca importul să nu facă parte dintr-o serie de importuri despre care se poate considera în mod rezonabil că au fost efectuate separat, cu scopul de a eluda cerința privind atestatul de origine.
- (3) Valoarea totală a produselor menționate la alineatul (1) nu trebuie să depășească 500 EUR sau suma echivalentă în moneda părții în cazul coletelor ori 1 200 EUR sau suma echivalentă în moneda părții în cazul produselor care fac parte din bagajul personal al călătorilor.

ARTICOLUL 3.22

Verificare

- (1) Autoritatea vamală a părții importatoare poate verifica caracterul original al unui produs sau dacă celelalte cerințe prevăzute în prezentul capitol sunt îndeplinite pe baza unor metode de evaluare a riscurilor, care pot include selecția aleatorie. În scopul acestei verificări, autoritatea vamală a părții importatoare poate trimite o cerere de informații importatorului care a depus cererea de tratament preferențial în temeiul articolului 3.16.
- (2) Autoritatea vamală a părții importatoare care trimite o cerere în temeiul alineatului (1) nu solicită mai mult decât următoarele informații în ceea ce privește originea unui produs:
- (a) atestatul de origine, în cazul în care cererea de tratament preferențial s-a bazat pe un atestat de origine; și
 - (b) informații cu privire la îndeplinirea criteriilor de origine, și anume:
 - (i) dacă criteriul de origine este „obținut în întregime”, categoria aplicabilă (cum ar fi recoltarea, mineritul, pescuitul) și locul de producție;
 - (ii) dacă criteriul de origine se bazează pe o modificare a clasificării tarifare, o listă a tuturor materialelor neoriginare, inclusiv clasificarea tarifară a acestora (în format cu 2, 4 sau 6 cifre, în funcție de criteriul de origine);
 - (iii) dacă criteriul de origine se bazează pe o metodă care utilizează valoarea, valoarea produsului final, precum și valoarea tuturor materialelor neoriginare utilizate la fabricare;

- (iv) dacă criteriul de origine se bazează pe greutate, greutatea produsului final, precum și greutatea materialelor neoriginare relevante utilizate în produsul final; și
- (v) dacă criteriul de origine se bazează pe un proces de fabricație specific, o descriere a respectivului proces specific.

(3) Atunci când furnizează informațiile solicitate, importatorul poate adăuga orice altă informație pe care o consideră relevantă în scopul verificării.

(4) În cazul în care cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe un atestat de origine în conformitate cu articolul 3.16 alineatul (2) litera (a) eliberat de exportator, importatorul furnizează atestatul de origine respectiv, dar poate răspunde autorității vamale a părții importatoare indicând faptul că informațiile menționate la alineatul (2) litera (b) de la prezentul articol nu pot fi furnizate.

(5) În cazul în care cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe informațiile pe care le deține importatorul, menționate la articolul 3.16 alineatul (2) litera (b), autoritatea vamală a părții importatoare care efectuează verificarea poate, după ce a solicitat informații în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol, să trimită importatorului o cerere suplimentară de informații, dacă autoritatea vamală respectivă consideră că sunt necesare informații suplimentare pentru a verifica caracterul original al produsului sau îndeplinirea celorlalte cerințe prevăzute în prezentul capitol. Autoritatea vamală a părții importatoare poate solicita importatorului documente și informații specifice, dacă este cazul.

(6) În cazul în care autoritatea vamală a părții importatoare decide să suspende acordarea tratamentului tarifar preferențial produselor în cauză în așteptarea rezultatelor unei verificări, aceasta poate oferi importatorului posibilitatea de a acorda liberul de vamă. Ca o condiție pentru acordarea unui astfel de liber de vamă, partea importatoare poate solicita o garanție sau o altă măsură asiguratorie corespunzătoare. Orice suspendare a tratamentului tarifar preferențial încetează cât mai curând posibil după ce autoritatea vamală a părții importatoare a constatat caracterul originar al produselor în cauză sau îndeplinirea celorlalte cerințe prevăzute în prezentul capitol.

ARTICOLUL 3.23

Cooperare administrativă

(1) Pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a prezentului capitol, părțile cooperează între ele, prin intermediul autorităților lor vamale, pentru a verifica caracterul originar al unui produs sau îndeplinirea celorlalte cerințe prevăzute în prezentul capitol.

(2) În cazul în care o cerere de tratament tarifar preferențial se bazează pe un atestat de origine în conformitate cu articolul 3.16 alineatul (2) litera (a), autoritatea vamală a părții importatoare care efectuează verificarea poate, după ce a solicitat informații de la importator în conformitate cu articolul 3.22 alineatul (1), să trimită o cerere de informații autorității vamale a părții exportatoare în termen de doi ani de la data cererii de tratament preferențial, dacă autoritatea vamală a părții importatoare consideră că sunt necesare informații suplimentare pentru a verifica caracterul originar al produsului sau îndeplinirea celorlalte cerințe prevăzute în prezentul capitol. Autoritatea vamală a părții importatoare poate solicita autorității vamale a părții exportatoare documente și informații specifice, dacă este cazul.

(3) Autoritatea vamală a părții importatoare include următoarele informații în cererea menționată la alineatul (2):

- (a) atestatul de origine sau o copie a acestuia;
- (b) identitatea autorității vamale care emite solicitarea;
- (c) numele exportatorului care urmează să fie verificat;
- (d) obiectul și sfera de aplicare a verificării; și
- (e) după caz, orice alte documente relevante.

(4) Autoritatea vamală a părții exportatoare poate, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, să efectueze verificarea cerând documente de la exportator și solicitând dovezi sau vizitând sediul exportatorului pentru a examina evidențele și a observa instalațiile utilizate pentru fabricarea produsului.

(5) În urma cererii menționate la alineatul (2), autoritatea vamală a părții exportatoare furnizează autorității vamale a părții importatoare următoarele informații:

- (a) documentația solicitată, dacă este disponibilă;
- (b) un aviz privind caracterul original al produsului;
- (c) descrierea produsului care face obiectul verificării și clasificarea tarifară care prezintă relevanță pentru aplicarea regulilor de origine;

- (d) o descriere și o explicare a procesului de fabricație, pentru a susține caracterul original al produsului;
 - (e) informații privind modul în care s-a efectuat verificarea caracterului original al produsului în conformitate cu alineatul (4); și
 - (f) documente justificative, dacă este cazul.
- (6) Autoritatea vamală a părții exportatoare nu transmite autorității vamale a părții importatoare informațiile menționate la alineatul (5) litera (a) sau (f) fără consimțământul exportatorului.
- (7) Toate informațiile solicitate, inclusiv orice documente justificative și orice alte informații conexe referitoare la verificare, ar trebui, de preferință, să facă obiectul unui schimb electronic între autoritățile vamale ale părților.
- (8) Părțile își comunică reciproc, prin intermediul coordonatorilor desemnați în conformitate cu prezentul acord, datele de contact ale autorităților lor vamale și orice modificare a acestora în termen de 30 de zile de la modificarea respectivă.

ARTICOLUL 3.24

Asistența reciprocă în lupta împotriva fraudei

În cazul unei suspiciuni de încălcare a prezentului capitol, părțile își acordă asistență reciprocă, în conformitate cu Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.

ARTICOLUL 3.25

Respingerea cererilor de tratament tarifar preferențial

(1) Sub rezerva cerințelor prevăzute la alineatele (3)-(5), autoritatea vamală a părții importatoare poate refuza o cerere de tratament tarifar preferențial dacă:

- (a) în termen de trei luni de la solicitarea de informații în conformitate cu articolul 3.22 alineatul (1):
 - (i) importatorul nu a oferit niciun răspuns;
 - (ii) în cazurile în care cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe un atestat de origine în conformitate cu articolul 3.16 alineatul (2) litera (a), atestatul de origine nu a fost furnizat; sau
 - (iii) în cazurile în care cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe informațiile deținute de importator, astfel cum se menționează la articolul 3.16 alineatul (2) litera (b), informațiile furnizate de importator sunt inadecvate pentru a se putea confirma caracterul originar al produsului;
- (b) în termen de trei luni de la solicitarea de informații suplimentare în conformitate cu articolul 3.22 alineatul (5):
 - (i) importatorul nu a oferit niciun răspuns; sau
 - (ii) informațiile furnizate de importator sunt inadecvate pentru a se putea confirma caracterul originar al produsului;

- (c) în termen de zece luni de la solicitarea de informații în conformitate cu articolul 3.23 alineatul (2):
- (i) autoritatea vamală a părții exportatoare nu oferă niciun răspuns; sau
 - (ii) informațiile furnizate de autoritatea vamală a părții exportatoare sunt inadecvate pentru a se putea confirma caracterul originar al produsului.
- (2) Autoritatea vamală a părții importatoare poate refuza o cerere de tratament tarifar preferențial în cazul în care importatorul care a formulat cererea nu respectă alte cerințe prevăzute în prezentul capitol decât cele referitoare la caracterul originar al produselor.
- (3) În cazul în care autoritatea vamală a părții importatoare are o justificare suficientă pentru a respinge o cerere de tratament tarifar preferențial în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol și în cazul în care autoritatea vamală a părții exportatoare a emis un aviz în conformitate cu articolul 3.23 alineatul (5) litera (b) care confirmă caracterul originar al produselor, autoritatea vamală a părții importatoare notifică autoritatea vamală a părții exportatoare cu privire la intenția sa de a respinge cererea de tratament preferențial în termen de două luni de la primirea avizului respectiv.
- (4) Dacă notificarea menționată la alineatul (3) a fost efectuată, se organizează consultări la cererea oricăreia dintre părți, în termen de trei luni de la data notificării respective. Perioada de consultare poate fi prelungită de la caz la caz, de comun acord, de către autoritățile vamale ale părților. Consultarea poate avea loc în conformitate cu procedura stabilită de subcomitetul menționat la articolul 3.31.
- (5) După expirarea perioadei prevăzute pentru consultare, autoritatea vamală a părții importatoare refuză cererea de tratament tarifar preferențial numai dacă nu este în măsură să confirme caracterul originar al produsului și după ce a acordat importatorului dreptul de a fi audiat.

ARTICOLUL 3.26

Confidențialitate

- (1) Fiecare parte păstrează, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, confidențialitatea informațiilor care îi sunt furnizate de către cealaltă parte în temeiul prezentului capitol și protejează informațiile respective împotriva oricărei divulgări.
- (2) Informațiile obținute de autoritățile părții importatoare în temeiul prezentului capitol se utilizează numai de către autoritățile respective în sensul prezentului capitol.
- (3) Fiecare parte se asigură că informațiile confidențiale colectate în temeiul prezentului capitol nu sunt utilizate în alte scopuri decât administrarea și asigurarea executării deciziilor și a determinărilor referitoare la originea produsului și la aspectele vamale, cu excepția cazului în care persoana sau partea care a furnizat informațiile confidențiale și-a dat acordul în acest sens.
- (4) În pofida alineatului (3), o parte poate permite ca informațiile colectate în temeiul prezentului capitol să fie utilizate în cadrul unei proceduri administrative, judiciare sau cvasijudiciare inițiate pentru nerespectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative din domeniul vamal de transpunere a prezentului capitol. O parte notifică în prealabil persoanei sau părții care a furnizat informațiile în cauză orice astfel de utilizare.

ARTICOLUL 3.27

Restituiri și cereri de tratament tarifar preferențial după import

- (1) Fiecare parte prevede că un importator poate depune, după import, o cerere de tratament tarifar preferențial și de restituire a oricăror taxe plătite în plus pentru un produs dacă:
- (a) importatorul nu a depus o cerere de tratament tarifar preferențial la momentul importului;
 - (b) cererea este depusă în termen de cel mult doi ani de la data importului; și
 - (c) produsul în cauză era eligibil pentru tratament tarifar preferențial atunci când a fost importat pe teritoriul părții.
- (2) Ca o condiție pentru acordarea tratamentului tarifar preferențial pe baza unei cereri formulate în temeiul alineatului (1), partea importatoare poate solicita importatorului:
- (a) să întocmească o cerere de tratament tarifar preferențial în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții importatoare;
 - (b) să prezinte atestatul de origine, după caz; și
 - (c) să îndeplinească toate celelalte cerințe aplicabile prevăzute în prezentul capitol în același mod ca și cum tratamentul tarifar preferențial ar fi fost solicitat la momentul importului.

ARTICOLUL 3.28

Măsuri și sancțiuni administrative

(1) O parte impune măsuri și sancțiuni administrative, după caz, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, unei persoane care întocmește un document sau dispune întocmirea unui document care conține informații incorecte în scopul obținerii unui tratament tarifar preferențial pentru un produs sau care nu respectă cerințele prevăzute la:

- (a) articolul 3.20;
- (b) articolul 3.23 alineatul (4) prin refuzul de a furniza dovezi sau de a primi vizite; sau
- (c) articolul 3.17 alineatul (2) prin faptul că nu corectează o cerere de tratament tarifar preferențial formulată în declarația vamală și nu plătește taxa vamală adecvată, dacă cererea inițială de tratament tarifar preferențial s-a bazat pe informații incorecte.

(2) Partea respectivă ține seama de articolul 6 alineatul (3.6) din Acordul privind facilitarea comerțului din anexa 1A la Acordul OMC în cazurile în care un importator divulgă în mod voluntar o corectare a unei cereri de tratament preferențial înainte de a primi o cerere de verificare, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții respective.

SECȚIUNEA C

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 3.29

Ceuta și Melilla

- (1) În sensul prezentului capitol, pentru Uniunea Europeană, termenul „parte” nu include Ceuta și Melilla.
- (2) Produsele originare din Chile beneficiază, atunci când sunt importate în Ceuta și Melilla, în temeiul prezentului acord, în toate privințele, de același tratament vamal care se aplică produselor originare de pe teritoriul vamal al Uniunii Europene în temeiul Protocolului nr. 2 la Actul de aderare a Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze la Uniunea Europeană. Chile acordă importurilor de produse reglementate de prezentul acord și originare din Ceuta și Melilla același tratament vamal pe care îl acordă produselor importate din Uniunea Europeană și originare din aceasta.
- (3) Regulile de origine și procedurile de determinare a originii în temeiul prezentului capitol se aplică *mutatis mutandis* produselor exportate din Chile către Ceuta și Melilla și produselor exportate din Ceuta și Melilla către Chile.
- (4) Ceuta și Melilla sunt considerate un singur teritoriu.

(5) Articolul 3.3 se aplică importurilor și exporturilor de produse între Uniunea Europeană, Chile și Ceuta și Melilla.

(6) În funcție de originea produsului, exportatorul introduce „Chile” și „Ceuta și Melilla” la rubrica 3 din textul atestatului de origine din anexa 3-C.

(7) Autoritatea vamală a Regatului Spaniei este responsabilă de aplicarea prezentului articol în Ceuta și Melilla.

ARTICOLUL 3.30

Modificări

Consiliul pentru comerț poate adopta decizii de modificare a prezentului capitol și a anexelor 3-A - 3-E, în conformitate cu articolul 33.1 alineatul (6) litera (a).

ARTICOLUL 3.31

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

(1) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (1), este compus din reprezentanți ai părților cu responsabilități în domeniul vamal.

- (2) Subcomitetul este responsabil pentru punerea în aplicare și aplicarea efectivă a prezentului capitol.
- (3) În sensul prezentului capitol, subcomitetul are următoarele funcții:
- (a) examinarea și formularea de recomandări adecvate, după caz, adresate Comitetului pentru comerț cu privire la:
 - (i) punerea în aplicare și executarea prezentului capitol; și
 - (ii) orice modificare a prezentului capitol și a anexelor 3-A - 3-E propusă de o parte;
 - (b) formularea de sugestii adresate Comitetului pentru comerț cu privire la adoptarea de note explicative pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol; și
 - (c) examinarea oricăror alte aspecte legate de prezentul capitol, convenite de părți.

ARTICOLUL 3.32

Produse aflate în tranzit sau în antrepozit

Părțile pot aplica prezentul acord produselor care sunt conforme cu prezentul capitol și care, la data intrării în vigoare a prezentului acord, sunt fie în tranzit, fie depozitate temporar într-un antrepozit vamal sau în zone libere de pe teritoriul Uniunii Europene sau al Republicii Chile, sub rezerva prezentării unui atestat de origine autorităților vamale ale părții importatoare.

ARTICOLUL 3.33

Note explicative

În anexa 3-E sunt prezentate note explicative privind interpretarea, aplicarea și administrarea prezentului capitol.

CAPITOLUL 4

PROCEDURI VAMALE ȘI FACILITAREA COMERȚULUI

ARTICOLUL 4.1

Obiective

- (1) Părțile recunosc importanța procedurilor vamale și a facilitării comerțului în contextul evoluției comerțului mondial.
- (2) Părțile recunosc că instrumentele și standardele comerciale și vamale internaționale stau la baza cerințelor și procedurilor de import, export și tranzit.
- (3) Părțile recunosc că actele cu putere de lege și normele administrative din domeniul vamal trebuie să fie nediscriminatorii și că procedurile vamale trebuie să se bazeze pe utilizarea unor metode moderne și a unor controale eficiente pentru combaterea fraudei, protejarea sănătății și siguranței consumatorilor și promovarea comerțului legitim. Fiecare parte ar trebui să își reexamineze periodic actele cu putere de lege, normele administrative și procedurile în domeniul vamal. Părțile recunosc, de asemenea, că procedurile lor vamale nu trebuie să constituie o povară administrativă mai mare și nici să fie mai restrictive pentru comerț decât este absolut necesar pentru realizarea obiectivelor legitime și că acestea trebuie să fie aplicate într-un mod predictibil, consecvent și transparent.
- (4) Părțile convin să își consolideze cooperarea pentru a garanta că actele cu putere de lege, normele administrative și procedurile relevante în domeniul vamal, precum și capacitatea administrativă a administrațiilor relevante îndeplinesc obiectivele de promovare a facilitării comerțului, asigurând totodată un control vamal eficient.

ARTICOLUL 4.2

Definiții

În sensul prezentului capitol, „autoritate vamală” înseamnă:

- (a) pentru Chile, *Servicio Nacional de Aduanas* (Serviciul Național al Vănilor) sau succesorul acestuia; și
- (b) pentru Uniunea Europeană, serviciile Comisiei Europene responsabile cu aspectele vamale, administrațiile vamale și orice alte autorități din statele membre responsabile cu aplicarea și asigurarea respectării actelor cu putere de lege și a normelor administrative în domeniul vamal.

ARTICOLUL 4.3

Cooperare vamală

- (1) Părțile asigură cooperarea în domeniul vamal între autoritățile lor, cu scopul de a garanta îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 4.1.
- (2) Părțile dezvoltă cooperarea, inclusiv prin:
 - (a) schimburi de informații cu privire la actele cu putere de lege și normele administrative în domeniul vamal și la punerea lor în aplicare, precum și la procedurile vamale, în principal în următoarele domenii:
 - (i) simplificarea și modernizarea procedurilor vamale;

- (ii) asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale;
 - (iii) facilitarea operațiunilor de tranzit și de transbordare;
 - (iv) relațiile cu mediul de afaceri; și
 - (v) securitatea lanțului de aprovizionare și gestionarea riscurilor;
- (b) colaborarea cu privire la aspectele vamale legate de securizarea și facilitarea lanțurilor de aprovizionare comerciale internaționale în conformitate cu cadrul de standarde SAFE pentru securizarea și facilitarea comerțului mondial al Organizației Mondiale a Vămirilor (OMV), adoptat în iunie 2005;
- (c) analizarea posibilității de elaborare a unor inițiative comune privind importul, exportul și alte regimuri vamale, inclusiv schimbul de bune practici și asistența tehnică, precum și asigurarea furnizării unui serviciu eficient pentru mediul de afaceri; o astfel de cooperare poate include schimburi privind laboratoarele vamale, formarea lucrătorilor vamali și noile tehnologii pentru controalele și procedurile vamale;
- (d) consolidarea cooperării lor în domeniul vamal în cadrul organizațiilor internaționale, cum ar fi OMC și OMV;
- (e) stabilirea, dacă este relevant și adecvat, a recunoașterii reciproce a programelor privind operatorii economici autorizați, inclusiv a măsurilor echivalente de facilitare a comerțului;

- (f) efectuarea de schimburi privind tehnicile de gestionare a riscurilor, standardele de risc și controalele de securitate, pentru a stabili, în măsura posibilului, standarde minime pentru tehnicile de gestionare a riscurilor și cerințele și programele aferente;
 - (g) depunerea de eforturi pentru armonizarea cerințelor în materie de date pentru import, export și alte regimuri vamale, prin implementarea de standarde și elemente de date comune, în conformitate cu modelul de date al OMV;
 - (h) schimbul reciproc de experiență în ceea ce privește dezvoltarea și implementarea sistemelor lor de ghișeu unic și, dacă este cazul, dezvoltarea unor seturi comune de elemente de date pentru sistemele respective;
 - (i) menținerea unui dialog între experții lor relevanți în materie de politici pentru a promova utilitatea, eficiența și aplicabilitatea deciziilor anticipate pentru autoritățile vamale și comercianți; și
 - (j) schimbul, dacă este relevant și adecvat, prin intermediul unei comunicări structurate și recurente între autoritățile lor vamale, a anumitor categorii de informații din domeniul vamal în scopuri specifice, și anume îmbunătățirea gestionării riscurilor și a eficacității controalelor vamale, vizarea mărfurilor expuse riscurilor în ceea ce privește colectarea veniturilor sau siguranța și securitatea, precum și facilitarea comerțului legitim; acest schimb nu aduce atingere schimburilor de informații care pot avea loc între părți în conformitate cu Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.
- (3) Orice schimb de informații între părți în temeiul prezentului capitol face, *mutatis mutandis*, obiectul cerințelor privind confidențialitatea informațiilor și protecția datelor cu caracter personal prevăzute la articolul 12 din Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal, precum și al oricăror cerințe privind confidențialitatea și respectarea vieții private prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale părților.

ARTICOLUL 4.4

Asistența administrativă reciprocă

Părțile își acordă reciproc asistență administrativă în domeniul vamal în conformitate cu Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.

ARTICOLUL 4.5

Actele cu putere de lege, normele administrative și procedurile în domeniul vamal

- (1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege, normele administrative și procedurile sale în domeniul vamal:
 - (a) se bazează pe instrumentele și standardele internaționale în domeniul vamal și comercial, inclusiv pe Convenția internațională privind Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, întocmită la Bruxelles la 14 iunie 1983, precum și pe cadrul de standarde SAFE pentru securizarea și facilitarea comerțului mondial al OMV și pe modelul de date al OMV și, dacă este cazul, pe elementele de fond ale Convenției de la Kyoto revizuite privind simplificarea și armonizarea regimurilor vamale, întocmită la Kyoto la 18 mai 1973 și adoptată de Consiliul Organizației Mondiale a Vămile în iunie 1999;
 - (b) se bazează pe protecția și facilitarea comerțului legitim prin aplicarea efectivă a cerințelor legislative și respectarea acestora; și

- (c) sunt proporționale și nediscriminatorii pentru a evita sarcinile inutile pentru operatorii economici, pentru a oferi facilități suplimentare operatorilor cu niveluri ridicate de conformitate, inclusiv un tratament favorabil în ceea ce privește controalele vamale înainte de acordarea liberului de vamă pentru mărfuri, și pentru a asigura garanții împotriva fraudei și a activităților ilicite sau dăunătoare.
- (2) Pentru a îmbunătăți metodele de lucru, garantând totodată nediscriminarea, transparența, eficiența, integritatea și responsabilitatea operațiunilor vamale, fiecare parte:
- (a) simplifică și revizuieste, dacă este posibil, cerințele și formalitățile în vederea acordării rapide a liberului de vamă și a vămuirii rapide a mărfurilor;
- (b) depune eforturi în vederea simplificării și a standardizării în continuare a datelor și a documentației cerute de autoritățile vamale și de alte agenții, pentru a reduce timpul și costurile pentru operatori, inclusiv pentru întreprinderile mici și mijlocii; și
- (c) se asigură că sunt menținute cele mai înalte standarde de integritate, prin aplicarea unor măsuri care să reflecte principiile convențiilor și instrumentelor internaționale relevante în acest domeniu.

ARTICOLUL 4.6

Acordarea liberului de vamă

Fiecare parte se asigură că autoritățile sale vamale, agențiile sale de frontieră sau alte autorități competente:

- (a) asigură acordarea promptă a liberului de vamă pentru mărfuri într-o perioadă care nu depășește durata necesară pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative și a formalităților sale în domeniul vamal și în alte domenii legate de comerț;

- (b) permit transmiterea și prelucrarea documentelor în prealabil pe cale electronică și a oricăror alte informații necesare înainte de sosirea mărfurilor;
- (c) permit acordarea liberului de vamă pentru mărfuri înainte de stabilirea finală a taxelor vamale, a impozitelor și a altor impuneri, sub rezerva constituirii unei garanții, dacă ea este impusă de actele cu putere de lege și normele sale administrative, pentru a garanta plata finală a acestora; și
- (d) acordă prioritate corespunzătoare mărfurilor perisabile atunci când planifică și efectuează examinările care ar putea fi necesare.

ARTICOLUL 4.7

Proceduri vamale simplificate

Fiecare parte adoptă sau menține măsuri care permit operatorilor care îndeplinesc criteriile specificate în actele cu putere de lege și normele sale administrative să beneficieze de o simplificare suplimentară a procedurilor vamale. Astfel de măsuri pot include declarații vamale care conțin seturi reduse de date sau documente justificative sau declarații vamale periodice pentru determinarea și plata taxelor vamale și a impozitelor care acoperă importuri multiple într-o anumită perioadă după acordarea liberului de vamă pentru respectivele mărfuri importate sau alte proceduri care prevăd acordarea accelerată a liberului de vamă pentru anumite transporturi.

ARTICOLUL 4.8

Agenți economici autorizați

- (1) Fiecare parte instituie sau menține un program de parteneriat pentru facilitarea comerțului pentru operatorii economici care îndeplinesc criteriile specificate (denumiți în continuare „operatori economici autorizați”).
- (2) Criteriile specificate pentru a se califica drept operatori economici autorizați se referă la respectarea sau la riscul de neconformitate cu cerințele prevăzute în actele cu putere de lege, normele administrative sau procedurile fiecărei părți. Criteriile specificate se publică și pot include:
 - (a) absența unei încălcări grave sau a unor încălcări repetate ale legislației vamale și ale dispozițiilor fiscale, inclusiv absența unui cazier conținând infracțiuni grave legate de activitatea economică a solicitantului;
 - (b) demonstrarea de către solicitant a unui nivel ridicat de control al operațiunilor sale și al fluxului mărfurilor, prin intermediul unui sistem de gestionare a evidențelor comerciale și, după caz, de transport, care să permită efectuarea adecvată a controalelor vamale;
 - (c) solvabilitate financiară, care se consideră a fi dovedită dacă solicitantul are o situație financiară bună care îi permite să își îndeplinească angajamentele, ținând seama în mod corespunzător de caracteristicile tipului de activitate comercială în cauză;
 - (d) competențe dovedite sau calificări profesionale care sunt în legătură directă cu activitatea desfășurată; și
 - (e) standarde adecvate de securitate și siguranță.

(3) Criteriile specificate menționate la alineatul (2) nu trebuie să fie concepute sau aplicate astfel încât să permită sau să creeze o discriminare arbitrară sau nejustificată între operatorii economici în cazul în care prevalează aceleași condiții și trebuie să permită participarea întreprinderilor mici și mijlocii.

(4) Programul de parteneriat pentru facilitarea comerțului menționat la alineatul (1) include următoarele beneficii:

- (a) cerințe reduse privind documentele și datele, după caz;
- (b) o rată mai scăzută a inspecțiilor și examinărilor fizice, după caz;
- (c) proceduri simplificate și durată scurtă de acordare a liberului de vamă, după caz;
- (d) utilizarea garanțiilor, inclusiv, dacă este cazul, a garanțiilor globale sau a garanțiilor reduse; și
- (e) controlul mărfurilor la sediul operatorului economic autorizat sau la un alt loc autorizat de autoritățile vamale.

(5) Programul de parteneriat pentru facilitarea comerțului menționat la alineatul (1) poate include și beneficii suplimentare, cum ar fi:

- (a) plata amânată a taxelor vamale, a impozitelor și a altor impuneri;
- (b) o declarație vamală unică pentru toate importurile sau exporturile efectuate într-o anumită perioadă; sau

- (c) disponibilitatea unui punct de contact dedicat pentru a oferi asistență în domeniul vamal.

ARTICOLUL 4.9

Cerințe privind datele și documentele

- (1) Fiecare parte se asigură că formalitățile, datele și documentele de import, export și tranzit:
 - (a) sunt adoptate și aplicate în vederea acordării rapide a liberului de vamă, dacă sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea liberului de vamă;
 - (b) sunt adoptate și aplicate într-un mod care vizează reducerea timpului și a costurilor de conformare pentru comercianți sau operatori;
 - (c) reprezintă alternativa cea mai puțin restrictivă pentru comerț, în cazul în care două sau mai multe alternative sunt disponibile, în mod rezonabil, pentru îndeplinirea obiectivului sau a obiectivelor de politică în cauză; și
 - (d) nu sunt menținute, inclusiv părți ale acestora, dacă nu mai sunt necesare.
- (2) Fiecare parte aplică proceduri vamale comune și utilizează documente vamale uniforme pentru acordarea liberului de vamă pe întreg teritoriul său vamal.

ARTICOLUL 4.10

Utilizarea tehnologiilor informației și a plății electronice

- (1) Fiecare parte utilizează tehnologii informaționale care accelerează procedurile de acordare a liberului de vamă pentru mărfuri, pentru a facilita schimburile comerciale dintre părți.
- (2) Fiecare parte:
 - (a) pune la dispoziție, prin mijloace electronice, o declarație vamală necesară pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor;
 - (b) permite depunerea declarației vamale în format electronic;
 - (c) instituie un mijloc de a asigura schimbul electronic de informații vamale cu comunitatea sa comercială;
 - (d) promovează schimbul electronic de date între operatori și autoritățile vamale, precum și cu alte agenții conexe; și
 - (e) utilizează sisteme electronice de gestionare a riscurilor pentru evaluare și direcționare care permit autorităților sale vamale să își concentreze inspecțiile asupra mărfurilor cu risc ridicat și care facilitează acordarea liberului de vamă și circulația mărfurilor cu risc scăzut.
- (3) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care permit opțiunea de plată electronică a taxelor vamale, a impozitelor, a altor taxe și impuneri percepute de autoritățile vamale la import și export.

ARTICOLUL 4.11

Gestionarea riscurilor

- (1) Fiecare parte adoptă sau menține un sistem de gestionare a riscurilor pentru controlul vamal.
- (2) Fiecare parte concepe și aplică gestionarea riscurilor astfel încât să evite discriminarea arbitrară ori nejustificată sau restricțiile disimulate ale comerțului internațional.
- (3) Fiecare parte își concentrează controlul vamal și alte controale relevante la frontieră asupra transporturilor care prezintă un risc ridicat și accelerează acordarea liberului de vamă pentru transporturile care prezintă un risc redus. De asemenea, fiecare parte poate selecta, în mod aleatoriu, transporturi care să fie supuse controalelor respective, ca parte a gestionării riscurilor.
- (4) Fiecare parte își bazează gestionarea riscurilor pe evaluarea riscurilor realizată cu ajutorul unor criterii de selecție adecvate.

ARTICOLUL 4.12

Audit postvămuire

- (1) În vederea accelerării acordării liberului de vamă pentru mărfuri, fiecare parte adoptă sau menține un audit postvămuire pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul vamal și în alte domenii legate de comerț.
- (2) Fiecare parte efectuează audituri postvămuire într-un mod bazat pe riscuri.

- (3) Fiecare parte efectuează auditurile postvămuire într-o manieră transparentă. În cazul în care s-a efectuat un audit și s-au obținut rezultate concludente, partea respectivă îi notifică persoanei ale cărei evidențe au fost auditate, fără întârziere, rezultatele, motivarea rezultatelor și drepturile și obligațiile persoanei respective.
- (4) Părțile recunosc că informațiile obținute în cadrul unui audit postvămuire pot fi utilizate în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare ulterioare.
- (5) Ori de câte ori este posibil, fiecare parte utilizează rezultatul auditului postvămuire în aplicarea gestionării riscurilor.

ARTICOLUL 4.13

Transparență

- (1) Părțile recunosc importanța unor consultări organizate în timp util cu reprezentanții sectorului comercial cu privire la propunerile legislative și la procedurile generale referitoare la chestiuni vamale și comerciale. În acest scop, fiecare parte prevede consultări adecvate între administrații și mediul de afaceri.
- (2) Fiecare parte se asigură că cerințele și procedurile sale vamale și conexe răspund în continuare nevoilor mediului de afaceri, urmează cele mai bune practici și rămân cât mai puțin restrictive cu putință.
- (3) Fiecare parte prevede consultări periodice adecvate între agențiile de frontieră și comercianți sau alte părți interesate de pe teritoriul său.

(4) Fiecare parte publică cu promptitudine, într-un mod nediscriminatoriu și accesibil, inclusiv online, și înainte de aplicarea acestora, noile acte cu putere de lege și norme administrative referitoare la aspectele vamale și de facilitare a comerțului, precum și modificările și interpretările acestor acte cu putere de lege și norme administrative. Respectivele acte cu putere de lege și norme administrative, precum și modificările și interpretările acestora, le includ pe cele referitoare la:

- (a) regimurile de import, de export și de tranzit, inclusiv procedurile portuare și aeroportuare și alte proceduri privind punctele de intrare, precum și formularele și documentele necesare;
- (b) nivelul aplicat al taxelor și al impozitelor de orice tip impuse pentru importuri sau exporturi ori în legătură cu acestea;
- (c) taxele și impunerile prevăzute de către organismele guvernamentale sau pentru acestea asupra importului, exportului sau tranzitului ori în legătură cu acestea;
- (d) normele pentru clasificarea produselor în scopuri vamale sau determinarea valorii lor în vamă;
- (e) actele cu putere de lege, normele administrative și deciziile administrative general aplicabile cu privire la regulile de origine;
- (f) restricțiile sau interdicțiile la import, export sau tranzit;
- (g) dispozițiile privind sancțiunile pentru încălcarea formalităților în materie de import, export sau tranzit;
- (h) acordurile sau părți ale acestora cu orice țară sau țări referitoare la import, export sau tranzit;
- (i) procedurile referitoare la administrarea contingentelor tarifare;

- (j) programul de funcționare și procedurile pentru birourile vamale din porturi și punctele de trecere a frontierei;
 - (k) punctele de contact pentru solicitări de informații; și
 - (l) alte anunțuri relevante cu caracter administrativ referitoare la literele (a)-(k).
- (5) Fiecare parte se asigură că există o perioadă rezonabilă între publicarea¹ și intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege, a normelor administrative și a procedurilor, precum și a taxelor sau impunerilor noi sau modificate.
- (6) Fiecare parte înființează sau menține unul sau mai multe puncte de informare pentru a răspunde cererilor rezonabile de informații din partea administrațiilor publice, a operatorilor și a altor părți interesate cu privire la chestiuni vamale și la alte aspecte legate de comerț. Punctele de informare răspund solicitărilor într-o perioadă rezonabilă stabilită de fiecare parte, care poate varia în funcție de natura sau complexitatea cererii. Niciuna dintre părți nu solicită plata unei taxe pentru a răspunde la solicitările de informații sau pentru a furniza formularele și documentele necesare.

ARTICOLUL 4.14

Decizii anticipate

- (1) În sensul prezentului articol, prin „decizie anticipată” se înțelege o decizie scrisă furnizată unui solicitant înainte de importul unei mărfi care face obiectul cererii, care stabilește tratamentul pe care partea îl acordă mărfii la momentul importului în ceea ce privește:
- (a) clasificarea tarifară a mărfii;

¹ Pentru mai multă certitudine, „publicarea” se referă la punerea la dispoziția publicului a actelor cu putere de lege și a normelor administrative.

(b) originea mărfii; și

(c) orice alt aspect convenit de părți.

(2) Fiecare parte emite o decizie anticipată prin intermediul autorităților sale vamale. Decizia anticipată respectivă se emite într-un mod rezonabil și limitat în timp solicitantului care a depus o cerere scrisă, inclusiv în format electronic, care conține toate informațiile necesare în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții emitente.

(3) Decizia anticipată este valabilă pentru o perioadă de cel puțin trei ani de la data la care produce efecte, cu excepția cazului în care legea, faptele sau circumstanțele care au stat la baza deciziei anticipate inițiale s-au schimbat.

(4) O parte poate refuza să emită o decizie anticipată în cazul în care faptele și circumstanțele care stau la baza deciziei anticipate fac obiectul unui control administrativ sau jurisdicțional sau în cazul în care cererea nu se referă la utilizarea preconizată a deciziei anticipate. În cazul în care una dintre părți refuză să emită o decizie anticipată, partea respectivă îi notifică acest lucru cu promptitudine solicitantului, în scris, precizând faptele relevante și temeiul deciziei sale.

(5) Fiecare parte publică cel puțin:

(a) cerințele pentru solicitarea unei decizii anticipate, inclusiv informațiile care trebuie furnizate și formatul;

(b) termenul până la care aceasta va emite o decizie anticipată; și

(c) perioada de valabilitate a deciziei anticipate.

- (6) În cazul în care o parte revocă sau modifică sau anulează o decizie anticipată, aceasta transmite solicitantului o notificare scrisă în care prezintă faptele relevante și temeiul deciziei sale. O parte revocă, modifică sau anulează o decizie anticipată cu efect retroactiv numai în cazul în care hotărârea s-a bazat pe informații incomplete, incorecte, false sau înșelătoare furnizate de solicitant.
- (7) O decizie anticipată emisă de una dintre părți este obligatorie pentru partea respectivă în ceea ce privește solicitantul. Decizia anticipată este, de asemenea, obligatorie pentru solicitant.
- (8) La cererea scrisă a solicitantului, fiecare parte asigură reexaminarea deciziei anticipate sau a deciziei de revocare, de modificare sau de anulare a respectivei decizii anticipate.
- (9) Sub rezerva cerințelor de confidențialitate prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative, fiecare parte pune la dispoziția publicului, inclusiv online, elementele de fond ale deciziilor sale anticipate.

ARTICOLUL 4.15

Tranzit și transbordare

- (1) Fiecare parte asigură facilitarea și controlul efectiv al operațiunilor de tranzit și al celor de transbordare pe teritoriul său.
- (2) Fiecare parte promovează și pune în aplicare regimuri de tranzit regionale cu scopul de a facilita comerțul.
- (3) Fiecare parte asigură cooperarea și coordonarea între autoritățile sale și agențiile sale relevante în cauză pentru a facilita traficul în tranzit.

(4) Fiecare parte permite ca mărfurile destinate importului să fie deplasate pe teritoriul său, sub control vamal, de la un birou vamal de intrare către un alt birou vamal situat pe teritoriul său, de unde mărfurile urmează să primească liber de vamă sau să fie vămuite, dacă toate cerințele legale sunt îndeplinite.

ARTICOLUL 4.16

Comisionari în vamă

- (1) O parte nu introduce utilizarea obligatorie a comisionarilor în vamă ca cerință pentru ca operatorii să își îndeplinească obligațiile în ceea ce privește importul, exportul și tranzitul mărfurilor.
- (2) Fiecare parte își publică măsurile cu privire la utilizarea comisionarilor în vamă.
- (3) Părțile aplică norme transparente, nediscriminatorii și proporționale atunci când acordă licențe comisionarilor în vamă.

ARTICOLUL 4.17

Inspecții înainte de expediere

Părțile nu impun utilizarea inspecțiilor înainte de expediere, astfel cum sunt definite în Acordul privind inspecția înainte de expediere din anexa 1A la Acordul OMC, sau a oricărei alte activități de inspecție efectuate la destinație, înainte de vămuire, de către societăți private.

ARTICOLUL 4.18

Căi de atac

- (1) Fiecare parte prevede proceduri eficace, rapide, nediscriminatorii și ușor accesibile care să garanteze dreptul de a contesta acțiunile, hotărârile și deciziile administrative ale autorităților vamale sau ale altor autorități competente cu implicații asupra importului sau exportului de mărfuri sau asupra mărfurilor aflate în tranzit.
- (2) Procedurile căii de atac pot include proceduri de control administrativ desfășurate de autoritatea de supraveghere și proceduri de control jurisdicțional al deciziilor luate la nivel administrativ în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți.
- (3) Orice persoană care a depus o cerere la autoritățile vamale sau la alte autorități competente pentru a obține o decizie și care nu a obținut o decizie cu privire la cererea respectivă în termenele stabilite are, de asemenea, dreptul de a exercita o cale de atac.
- (4) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale vamale sau alte autorități competente furnizează persoanelor cărora li se emit decizii administrative motivele care stau la baza deciziilor respective pentru a facilita, dacă este necesar, recurgerea la căi de atac.

ARTICOLUL 4.19

Sanctiuni

- (1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul vamal prevăd ca sancțiunile aplicate pentru încălcări ale actelor cu putere de lege, ale normelor administrative sau ale cerințelor procedurale să fie proporționale și nediscriminatorii.
- (2) Fiecare parte se asigură că orice sancțiune impusă pentru încălcarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal este impusă numai persoanei responsabile din punct de vedere juridic pentru încălcarea respectivă.
- (3) Fiecare parte se asigură că sancțiunea impusă se bazează pe faptele și circumstanțele cazului și este proporțională cu amploarea și gravitatea încălcării. Fiecare parte evită stimulentele și conflictele de interese în ceea ce privește evaluarea și colectarea sancțiunilor.
- (4) Fiecare parte este încurajată să ia în considerare divulgarea prealabilă către o autoritate vamală a circumstanțelor unei încălcări a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal, ca un posibil factor atenuant atunci când stabilește o sancțiune.
- (5) În cazul în care o parte impune o sancțiune pentru o încălcare a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal, aceasta furnizează o explicație în scris persoanei căreia îi impune sancțiunea, specificând natura încălcării și actele cu putere de lege, normele administrative sau procedurile aplicabile în temeiul cărora a fost impus cuantumul sau intervalul sancțiunii pentru încălcarea respectivă.

ARTICOLUL 4.20

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

- (1) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine (denumit în continuare „subcomitetul”) este instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1).
- (2) Subcomitetul asigură punerea în aplicare corespunzătoare a prezentului capitol, respectarea la frontieră a drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile competente în conformitate cu capitolul 25 secțiunea C subsecțiunea 2, cu Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal și cu orice dispoziție suplimentară din domeniul vamal convenită între părți și examinează toate aspectele care decurg din aplicarea acestora.
- (3) Funcțiile subcomitetului includ:
 - (a) monitorizarea punerii în aplicare și a administrării prezentului capitol și a capitolului 3;
 - (b) asigurarea unui forum pentru consultări și discutarea tuturor chestiunilor legate de domeniul vamal, inclusiv, în special, a procedurilor vamale, a determinării valorii în vamă, a regimurilor tarifare, a nomenclurii vamale, a cooperării vamale și a asistenței administrative reciproce în domeniul vamal;
 - (c) asigurarea unui forum pentru consultarea și discutarea aspectelor legate de regulile de origine și de cooperarea administrativă, precum și de măsurile la frontieră pentru drepturile de proprietate intelectuală; și

(d) consolidarea cooperării privind elaborarea, aplicarea și asigurarea respectării procedurilor vamale, asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal, regulile de origine și cooperarea administrativă.

(4) Subcomitetul poate formula recomandări cu privire la aspectele menționate la alineatul (2). Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț are competența de a adopta decizii privind recunoașterea reciprocă a tehnicilor de gestionare a riscurilor, a standardelor privind riscurile, a controalelor de securitate și a programelor de parteneriat pentru facilitarea comerțului, inclusiv a unor aspecte cum ar fi transmiterea datelor și beneficiile convenite.

ARTICOLUL 4.21

Admitere temporară

(1) În sensul prezentului articol, „admitere temporară” înseamnă regimul vamal conform căruia anumite mărfuri, inclusiv mijloace de transport, pot fi aduse pe un teritoriu vamal cu exonerare condiționată de plata taxelor la import și a altor impozite și fără aplicarea unor interdicții la import sau a unor restricții cu caracter economic. Mărfurile respective trebuie să fie importate pentru un anumit scop și trebuie să fie destinate reexportului într-o anumită perioadă și fără să fi suferit modificări, cu excepția deprecierii normale în urma utilizării lor.

(2) Fiecare parte acordă admitere temporară, cu exonerarea totală de plata taxelor la import și a altor impozite și fără aplicarea unor restricții la import sau a unor interdicții de ordin economic¹, conform dispozițiilor din actele sale cu putere de lege și normele sale administrative, pentru următoarele mărfuri:

- (a) mărfuri destinate prezentării sau utilizării la expoziții, târguri, reuniuni sau manifestări similare, care includ mărfurile care urmează să fie prezentate sau să facă obiectul unei demonstrații la o manifestare, mărfurile destinate utilizării pentru prezentarea unor produse străine la o manifestare și materialele, inclusiv instalațiile de interpretare, aparatele de înregistrare audio și video, precum și filmele cu caracter educativ, științific sau cultural destinate utilizării la reuniuni, conferințe și congrese internaționale, și mărfuri obținute cu ocazia unor astfel de evenimente din mărfuri plasate sub regim de admitere temporară; fiecare parte poate solicita emiterea unei autorizații guvernamentale sau a unei garanții sau a unui depozit înainte de eveniment;

¹ Pentru mai multă certitudine, admiterea temporară a mărfurilor menționate la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol și aduse în Chile din Uniunea Europeană nu este supusă plății taxei stabilite la articolul 107 din Ordonanța vamală din Chile (*Ordenanza de Aduanas*) cuprinsă în Decretul nr. 30 al Ministerului Finanțelor, Jurnalul Oficial, 4 iunie 2005 (*Decreto con Fuerza de Ley 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, 04 de junio de 2005*).

- (b) materiale profesionale, care înseamnă: materiale de presă sau de radiodifuziune sau televiziune necesare reprezentanților presei sau ai organismelor de radiodifuziune și televiziune care se deplasează pe teritoriul unei alte țări pentru a realiza reportaje sau pentru a transmite sau a înregistra anumite programe; materiale cinematografice necesare unei persoane care se deplasează pe teritoriul unei alte țări pentru a realiza un anumit film sau anumite filme; orice alt material necesar exercitării meseriei, profesiei sau vocației unei persoane care se deplasează pe teritoriul unei alte țări pentru a realiza o anumită sarcină, cu condiția ca materialele să nu fie utilizate pentru fabricarea industrială sau pentru ambalarea mărfurilor sau, cu excepția uneltelor manuale, pentru exploatarea resurselor naturale, pentru construcția, repararea sau întreținerea clădirilor sau pentru execuția unor lucrări de terasament sau proiecte similare; aparatele auxiliare ale materialelor menționate mai sus și accesoriile acestora; și piesele componente importate în vederea reparării materialelor profesionale admise temporar;
- (c) mărfuri importate în legătură cu o operațiune comercială, atunci când importul nu constituie în sine o operațiune comercială, cum ar fi: ambalaje care sunt importate goale sau pline pentru a fi reexportate sau care sunt importate goale pentru a fi reexportate pline; recipiente pline cu mărfuri sau goale și accesoriile și materialele recipientelor admise temporar care fie sunt importate cu un recipient pentru a fi reexportate separat sau cu un alt recipient, fie sunt importate separat pentru a fi reexportate cu un alt recipient și piesele componente importate în vederea reparațiilor containerelor în regim de admitere temporară; paleți; eșantioane; filme publicitare;
- (d) mărfuri importate exclusiv în scop educativ, științific sau cultural, cum ar fi materiale științifice sau didactice, materiale pentru bunăstare destinate marinarilor, precum și orice altă marfă importată în legătură cu activități educative, științifice sau culturale; piese de schimb pentru materialele științifice și pedagogice în regim de admitere temporară; și unelte special proiectate pentru întreținerea, controlul, calibrarea sau repararea materialelor respective;

- (e) efecte personale, care înseamnă toate articolele, noi sau uzate, de care poate avea nevoie un călător în mod rezonabil pentru uz personal în cursul călătoriei sale, ținând seama de toate aspectele acestei călătorii, cu excepția oricăror mărfuri importate în scopuri comerciale; și mărfuri importate în scop sportiv, precum articole sportive și alte materiale destinate utilizării de către călători la competiții sau demonstrații sportive sau în scopul antrenamentelor pe teritoriul pentru care a fost acordată admiterea temporară;
- (f) material de publicitate turistică, care înseamnă mărfuri importate pentru încurajarea publicului să viziteze o țară străină, în special pentru a asista la reuniuni sau manifestări cu caracter cultural, religios, turistic, sportiv sau profesional care au loc în țara respectivă; fiecare parte poate solicita constituirea unei garanții sau a unui depozit pentru astfel de mărfuri;
- (g) mărfuri importate în scop umanitar, care înseamnă materialul medico-chirurgical și de laborator și transporturile de urgență, de exemplu vehicule sau alte mijloace de transport, păături, corturi, case prefabricate sau alte mărfuri de primă necesitate, expediate în vederea ajutorării celor afectați de catastrofe naturale și alte dezastre; și
- (h) animale importate în scopuri specifice, precum: câini sau cai de poliție, câini de căutare, câini pentru nevăzători, câini de salvare, animale în scopul participării la spectacole, expoziții, concursuri, competiții sau demonstrații, animale în scopul participării la spectacole cum ar fi animalele de circ, călătorii (inclusiv animalele de companie ale călătorilor), executarea unei lucrări sau a unui transport, uz medical, cum ar fi producția de venin de șarpe.

(3) Fiecare parte acceptă, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative¹, admiterea temporară a mărfurilor menționate la alineatul (2), precum și, indiferent de originea acestora, carnetele ATA eliberate pe teritoriul celeilalte părți în conformitate cu Convenția privind admiterea temporară, întocmită la Istanbul la 26 iunie 1990, aprobate pe teritoriul celeilalte părți și garantate de o asociație care face parte din lanțul internațional de garanții, certificate de autoritățile competente și valabile pe teritoriul vamal al părții importatoare.

ARTICOLUL 4.22

Mărfuri reparate

(1) În sensul prezentului articol, „reparare” înseamnă orice operațiune de prelucrare efectuată asupra unei mărfi pentru a remedia un defect de funcționare sau un defect material și care implică restabilirea funcției inițiale a mărfii respective sau asigurarea conformității acesteia cu cerințele tehnice pentru utilizare, în absența căreia marfa nu mai poate fi utilizată în mod normal în scopul pentru care a fost destinată. Repararea include restaurarea și întreținerea, dar nu include o operațiune sau un proces care:

- (a) distruge caracteristicile esențiale ale unei mărfi sau creează o marfă nouă sau diferită din punct de vedere comercial;

¹ Pentru mai multă certitudine, în cazul Republicii Chile, carnetele ATA. sunt acceptate în conformitate cu Decretul nr. 103 din 2004 al Ministerului Afacerilor Externe (*Decreto N°103 de 2004 del Ministerio de Relaciones Exteriores*), care pune în aplicare „Convenția privind admiterea temporară” și anexele A, B1, B2 și B3 la aceasta, cu rezervele indicate în mod corespunzător, și modificările la aceasta.

- (b) transformă o marfă nefinită într-o marfă finită; sau
 - (c) sunt utilizate pentru îmbunătățirea sau sporirea performanței tehnice a unei mărfi.
- (2) Niciuna dintre părți nu aplică taxe vamale pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care reintră pe teritoriul său vamal după ce a fost exportată temporar de pe teritoriul său vamal către teritoriul vamal al celeilalte părți pentru reparații.
- (3) Alineatul (2) nu se aplică unei mărfi importate sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar, care este exportată ulterior pentru reparații și nu este reimportată sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar.
- (4) Niciuna dintre părți nu aplică taxe vamale pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care este importată temporar de pe teritoriul vamal al celeilalte părți pentru reparații.

ARTICOLUL 4.23

Taxe și formalități

- (1) Taxele și alte impuneri pe care una dintre părți le aplică pentru importul sau exportul unei mărfi a celeilalte părți sau în legătură cu acesta sunt limitate, ca valoare, la costul aproximativ al serviciilor furnizate și nu constituie un mijloc indirect de protecție în ceea ce privește mărfurile interne sau o impozitare cu caracter fiscal percepută pentru importuri sau exporturi.
- (2) Niciuna dintre părți nu percepe taxe sau alte impuneri pentru importul sau exportul unei mărfi a celeilalte părți sau în legătură cu acesta pe o bază *ad valorem*.

(3) Fiecare parte poate să aplice impuneri sau să recupereze costuri numai în cazul în care sunt prestate servicii specifice, inclusiv următoarele:

- (a) prezența, când este solicitată, a personalului vamal în afara programului oficial de lucru sau în alte locuri decât birourile vamale;
- (b) analiza sau expertiza mărfurilor și cheltuielilor poștale pentru returnarea la solicitant a mărfurilor, în special în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii sau la furnizarea de informații referitoare la aplicarea legislației din domeniul vamal;
- (c) examinarea sau prelevarea de eșantioane de mărfuri în scopul verificării sau distrugerea mărfurilor, în cazul în care implică alte costuri decât cele legate de utilizarea personalului vamal; sau
- (d) măsuri excepționale de control, în cazul în care astfel de măsuri sunt necesare din cauza naturii mărfurilor sau a unui risc potențial.

(4) Fiecare parte publică prompt toate taxele și impunerile pe care le-ar putea aplica în legătură cu importul sau exportul, astfel încât să permită administrațiilor publice, comercianților și altor părți interesate să ia cunoștință de acestea.

(5) Niciuna dintre părți nu prevede tranzacții consulare, deci nici taxe și impuneri conexe, în legătură cu importul oricărei mărfi a celeilalte părți.

CAPITOLUL 5

INSTRUMENTE DE APĂRARE COMERCIALĂ

SECȚIUNEA A

TAXE ANTIDUMPING ȘI COMPENSATORII

ARTICOLUL 5.1

Dispoziții generale

- (1) Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul Acordului antidumping și al Acordului SMC.
- (2) În sensul prezentei secțiuni, regulile de origine preferențiale prevăzute în capitolul 3 nu se aplică.

ARTICOLUL 5.2

Transparență

- (1) Investigațiile și măsurile antidumping și antisubvenție ar trebui utilizate în deplină conformitate cu cerințele relevante ale OMC prevăzute în Acordul antidumping și în Acordul SMC și ar trebui să se bazeze pe un sistem echitabil și transparent.

- (2) Fiecare parte asigură, cât mai curând posibil după instituirea de măsuri provizorii și, în orice caz, înainte de luarea unei decizii finale, comunicarea completă a tuturor faptelor și considerentelor esențiale pe care își întemeiază decizia de aplicare a măsurilor definitive. O astfel de comunicare nu aduce atingere articolului 6.5 din Acordul antidumping, și nici articolului 12.4 din Acordul SMC. Fiecare parte comunică faptele și considerentele esențiale în scris și acordă părților interesate suficient timp pentru a-și prezenta observațiile cu privire la acestea.
- (3) Fiecărei părți interesate i se acordă posibilitatea de a fi audiată pentru a-și exprima punctul de vedere în cursul unei investigații antidumping sau antisubvenție, cu condiția ca acest lucru să nu întârzie inutil desfășurarea investigației.

ARTICOLUL 5.3

Luarea în considerare a interesului public

Fiecare parte ia în considerare situația industriei sale naționale, a importatorilor și a asociațiilor reprezentative ale acestora, a utilizatorilor reprezentativi și a organizațiilor de consumatori reprezentative, în măsura în care aceștia au furnizat informații relevante autorităților de investigație în intervalul de timp relevant. O parte poate decide să nu aplice măsuri antidumping sau compensatorii pe baza unor astfel de informații.

ARTICOLUL 5.4

Regula taxei celei mai mici

În cazul în care o parte impune o taxă antidumping asupra mărfurilor celeilalte părți, valoarea acestei taxe nu depășește marja de dumping. Ori de câte ori este posibil, taxa antidumping ar trebui să fie mai mică decât această marjă în cazul în care o astfel de taxă mai mică ar fi suficientă pentru a elimina prejudiciul adus industriei naționale.

ARTICOLUL 5.5

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică prezentei secțiuni.

SECȚIUNEA B

MĂSURI DE SALVGARDARE GLOBALE

ARTICOLUL 5.6

Dispoziții generale

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul articolului XIX din GATT 1994, al Acordului privind măsurile de salvagardare și al articolului 5 din Acordul privind agricultura.

ARTICOLUL 5.7

Transparență și instituirea de măsuri definitive

- (1) În pofida articolului 5.6, partea care deschide o investigație globală privind salvagardarea sau care intenționează să aplice măsuri de salvagardare globale transmite imediat, la cererea celeilalte părți și cu condiția ca aceasta din urmă să aibă un interes substanțial, o notificare scrisă conținând toate informațiile pertinente care conduc la deschiderea unei investigații globale privind salvagardarea sau la aplicarea unor măsuri de salvagardare globale, inclusiv cu privire la constatările provizorii, dacă este cazul. Prezenta dispoziție nu aduce atingere articolului 3 alineatul (2) din Acordul privind măsurile de salvagardare.
- (2) Atunci când instituie măsuri de salvagardare globale definitive, fiecare parte depune eforturi pentru a le institui într-un mod care afectează cel mai puțin comerțul bilateral, cu condiția ca partea afectată de măsuri să aibă un interes substanțial, astfel cum este definit la alineatul (4).
- (3) În sensul alineatului (2), dacă o parte consideră că sunt îndeplinite cerințele legale pentru instituirea de măsuri de salvagardare globale definitive și intenționează să aplice astfel de măsuri, aceasta notifică cealaltă parte și acordă posibilitatea de a organiza consultări bilaterale, cu condiția ca cealaltă parte să aibă un interes substanțial, astfel cum este definit la alineatul (4). În cazul în care nu se ajunge la o soluție satisfăcătoare în termen de 15 zile de la notificare, partea importatoare poate adopta măsurile de salvagardare globale adecvate pentru a remedia problema.
- (4) În sensul prezentului articol, se consideră că o parte are un interes substanțial atunci când se numără printre cei mai mari cinci furnizori ai mărfii importate în cea mai recentă perioadă de trei ani, fie ca volum absolut, fie ca valoare absolută.

ARTICOLUL 5.8

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică prezentei secțiuni.

SECȚIUNEA C

MĂSURI DE SALVGARDARE BILATERALE

SUBSECȚIUNEA 1

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 5.9

Definiții

În sensul prezentei secțiuni:

- (a) „industrie națională” înseamnă, în ceea ce privește o marfă importată, totalitatea producătorilor de mărfuri similare sau direct concurente care își desfășoară activitatea pe teritoriul unei părți sau producătorii ale căror producții colective de mărfuri similare sau direct concurente constituie o proporție majoră din producția internă totală a acestor mărfuri;

(b) „perioadă de tranziție” înseamnă:

- (i) o perioadă de șapte ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord; sau
- (ii) pentru orice marfă pentru care lista din anexa 2 a părții care aplică o măsură de salvagardare bilaterală prevede o perioadă de eliminare a tarifelor de șapte ani, perioada de eliminare a tarifelor pentru marfa respectivă plus doi ani.

ARTICOLUL 5.10

Aplicarea unei măsuri de salvagardare bilaterale

(1) În pofida secțiunii B, în cazul în care, ca urmare a reducerii sau eliminării unei taxe vamale în conformitate cu prezentul acord, o marfă originară din una dintre părți este importată pe teritoriul celeilalte părți în cantități atât de mari, în termeni absoluți sau în raport cu producția internă, și în astfel de condiții încât cauzează sau amenință să cauzeze un prejudiciu grav producătorilor interni de mărfuri similare sau direct concurente, partea importatoare poate lua măsuri de salvagardare bilaterale adecvate în condițiile și în conformitate cu procedurile prevăzute în prezenta secțiune.

(2) În cazul în care sunt îndeplinite condițiile de la alineatul (1), partea importatoare poate aplica una dintre următoarele măsuri de salvagardare bilaterale:

- (a) suspendarea reducerii suplimentare a nivelului taxei vamale pentru marfa în cauză, prevăzută în prezentul acord; sau

- (b) creșterea nivelului taxei vamale pentru marfa în cauză la un nivel care să nu depășească valoarea cea mai mică dintre:
 - (i) nivelul taxei vamale aplicat națiunii celei mai favorizate pentru marfa în cauză în vigoare la data aplicării măsurii; sau
 - (ii) nivelul taxei vamale aplicat națiunii celei mai favorizate pentru marfa în cauză în vigoare în ziua imediat anterioară datei intrării în vigoare a prezentului acord.

ARTICOLUL 5.11

Standarde pentru măsurile de salvagardare bilaterale

- (1) O măsură de salvagardare bilaterală nu poate fi aplicată:
 - (a) decât în măsura în care și pe perioada necesară pentru prevenirea sau remedierea unui prejudiciu grav sau a unei amenințări de producere a unui prejudiciu grav pentru industria națională;
 - (b) pe o perioadă mai mare de doi ani; perioada poate fi prelungită cu încă doi ani dacă autoritatea de investigație competentă a părții importatoare determină, în conformitate cu procedurile prevăzute în prezenta secțiune, faptul că măsura continuă să fie necesară pentru prevenirea sau remedierea unui prejudiciu grav sau a unei amenințări de producere a unui prejudiciu grav pentru industria națională, cu condiția ca perioada totală de aplicare a măsurii de salvagardare bilaterale, inclusiv perioada de aplicare inițială și orice prelungire a acesteia, să nu depășească patru ani; sau
 - (c) după expirarea perioadei de tranziție, astfel cum este definită la articolul 5.9 litera (b).

(2) Atunci când una dintre părți încetează să aplice o măsură de salvagardare bilaterală, nivelul taxei vamale este nivelul care ar fi fost în vigoare pentru marfa în cauză în conformitate cu lista sa din anexa 2.

(3) Pentru a facilita adaptarea industriei în cauză într-o situație în care durata preconizată a unei măsuri de salvagardare bilaterale depășește un an, partea care aplică măsura o liberalizează progresiv la intervale regulate în cursul perioadei de aplicare.

ARTICOLUL 5.12

Măsuri de salvagardare bilaterale provizorii

(1) În circumstanțe critice în care o întârziere ar antrena un prejudiciu dificil de remediat, o parte poate aplica o măsură de salvagardare bilaterală cu titlu provizoriu, fără îndeplinirea cerințelor de la articolul 5.21 alineatul (1), sub rezerva unei determinări preliminare a existenței unor elemente de probă evidente conform cărora importurile unei mărfi originare din cealaltă parte au crescut ca urmare a reducerii sau eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord și că aceste importuri produc sau amenință să producă un prejudiciu grav industriei naționale.

(2) Durata oricărei măsuri de salvagardare bilaterale provizorii nu depășește 200 de zile, perioadă în care partea care aplică măsura respectă normele procedurale relevante prevăzute în subsecțiunea 2. Partea care aplică măsura de salvagardare bilaterală provizorie rambursează cu promptitudine orice majorare tarifară în cazul în care investigația descrisă în subsecțiunea 2 nu duce la constatarea că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 5.10 alineatul (1). Durata măsurii de salvagardare bilaterale provizorii se consideră ca făcând parte din perioada descrisă la articolul 5.11 alineatul (1) litera (b).

(3) Partea care aplică o măsură de salvagardare bilaterală provizorie informează cealaltă parte cu privire la adoptarea unor astfel de măsuri provizorii și, la cererea celeilalte părți, sesizează imediat Comitetul pentru comerț în vederea examinării.

ARTICOLUL 5.13

Compensație și suspendarea concesiilor

(1) O parte care aplică o măsură de salvagardare bilaterală se consultă cu partea ale cărei produse fac obiectul măsurii pentru a conveni asupra unei compensații adecvate de liberalizare a comerțului sub forma unor concesiї cu efecte comerciale substanțial echivalente. Partea care aplică o măsură de salvagardare bilaterală oferă posibilitatea unor astfel de consultări în termen de cel mult 30 de zile după aplicarea măsurii de salvagardare bilaterale.

(2) În cazul în care consultările menționate la alineatul (1) nu conduc la obținerea unui acord privind compensația de liberalizare a comerțului în termen de 30 de zile de la începerea consultărilor, partea ale cărei mărfuri fac obiectul măsurii de salvagardare bilaterale poate suspenda aplicarea concesiilor care au efecte substanțial echivalente asupra comerțului celeilalte părți.

(3) Partea ale cărei mărfuri fac obiectul măsurii de salvagardare bilaterale notifică în scris cealaltă parte cu cel puțin 30 de zile înainte de a suspenda aplicarea concesiilor în conformitate cu alineatul (2).

(4) Obligația de a oferi compensații în temeiul alineatului (1) și dreptul de a suspenda aplicarea concesiunilor în temeiul alineatului (2):

- (a) nu pot fi exercitate pentru primele 24 de luni în care o măsură de salvagardare bilaterală este în vigoare, cu condiția ca măsura respectivă să fi fost aplicată ca urmare a unei creșteri absolute a importurilor; și
- (b) încetează la data încetării măsurii de salvagardare bilaterale.

ARTICOLUL 5.14

Intervalul de timp dintre două măsuri bilaterale de salvagardare și aplicarea neparalelă a măsurilor de salvagardare

(1) O parte nu aplică o măsură bilaterală de salvagardare astfel cum este menționată în prezenta secțiune pentru importul unei mărfi care a făcut deja obiectul unei astfel de măsuri, cu excepția cazului în care s-a scurs o perioadă egală cu jumătate din perioada în care s-a aplicat măsura de salvagardare pentru perioada imediat precedentă. O măsură bilaterală de salvagardare care a fost aplicată de mai multe ori pentru aceeași marfă nu poate fi prelungită cu încă doi ani, astfel cum se prevede la articolul 5.11 alineatul (1) litera (b).

(2) O parte nu aplică, în privința aceleiași mărfi și în cursul aceleiași perioade:

- (a) o măsură de salvagardare bilaterală sau o măsură de salvagardare bilaterală provizorie în temeiul prezentului acord; și

- (b) o măsură de salvagardare globală în conformitate cu articolul XIX din GATT 1994 și cu Acordul privind măsurile de salvagardare.

ARTICOLUL 5.15

Regiunile ultraperiferice¹ ale Uniunii Europene

- (1) În cazul în care o marfă originară din Chile este importată pe teritoriul uneia sau mai multor regiuni ultraperiferice ale Uniunii Europene în cantități atât de mari și în astfel de condiții încât cauzează sau amenință să cauzeze o deteriorare gravă a situației economice a regiunii ultraperiferice în cauză, Uniunea Europeană poate aplica, după examinarea soluțiilor alternative, în mod excepțional, măsuri de salvagardare bilaterale limitate la teritoriul regiunii în cauză.
- (2) În sensul alineatului (1), „deteriorare gravă” înseamnă dificultăți majore într-un sector economic care produce mărfuri similare sau direct concurente. Determinarea deteriorării grave se bazează pe factori obiectivi, inclusiv pe următoarele:
- (a) creșterea volumului importurilor, în termeni absoluți sau în raport cu producția internă și cu importurile din alte surse; și

¹ La data intrării în vigoare a prezentului acord, regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene sunt: Guadelupa, Guyana Franceză, Martinica, Réunion, Mayotte, Saint-Martin, Insulele Azore, Madeira și Insulele Canare. Prezentul articol se aplică, de asemenea, unei țări sau unui teritoriu de peste mări care își schimbă statutul în cel de regiune ultraperiferică printr-o decizie a Consiliului European în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 355 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, de la data adoptării deciziei respective. În cazul în care, în urma procedurii respective, o regiune ultraperiferică a Uniunii Europene încetează să mai aibă acest statut, prezentul articol încetează să se aplice țării sau teritoriului de peste mări respectiv de la data deciziei Consiliului European în acest sens. Uniunea Europeană notifică Chile cu privire la orice schimbare survenită cu privire la teritoriile considerate regiuni ultraperiferice ale Uniunii Europene.

- (b) efectul importurilor menționate la alineatul (1) asupra situației industriei sau a sectorului economic vizat, inclusiv, printre altele, asupra nivelului vânzărilor, a producției, a situației financiare și a ocupării forței de muncă.
- (3) Fără a se aduce atingere alineatului (1), alte dispoziții din prezenta secțiune aplicabile măsurilor de salvagardare bilaterale se aplică, de asemenea, oricăror măsuri de salvagardare adoptate în temeiul prezentului articol. Orice mențiune referitoare la un „prejudiciu grav” din alte dispoziții ale prezentei secțiuni se interpretează ca „deteriorare gravă” atunci când se aplică în legătură cu regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene.

SUBSECȚIUNEA 2

NORME PROCEDURALE APLICABILE MĂSURILOR DE SALVGARDARE BILATERALE

ARTICOLUL 5.16

Legislația aplicabilă

Pentru aplicarea măsurilor de salvagardare bilaterale, autoritatea de investigație competentă a fiecărei părți respectă dispozițiile prezentei subsecțiuni. În cazurile care nu sunt reglementate de prezenta subsecțiune, autoritatea de investigație competentă aplică normele stabilite în temeiul dreptului părții din care face parte autoritatea respectivă.

ARTICOLUL 5.17

Deschiderea unei proceduri de salvagardare

- (1) O autoritate de investigație competentă a unei părți poate deschide o procedură privind măsuri de salvagardare bilaterale (denumită în continuare „procedura de salvagardare”) la cererea scrisă¹ a industriei naționale sau în numele acesteia sau, în circumstanțe excepționale, din proprie inițiativă.
- (2) Se consideră că cererea a fost făcută de către sau în numele industriei naționale în cazul în care este susținută de producători naționali a căror producție colectivă reprezintă mai mult de 50 % din producția națională totală de mărfuri similare sau direct concurente, produse de partea din industria națională care își exprimă fie sprijinul, fie opoziția față de cerere. Cu toate acestea, o autoritate de investigație competentă nu deschide o investigație în cazul în care producătorii interni care își exprimă sprijinul pentru cerere reprezintă mai puțin de 25 % din producția internă totală de mărfuri similare sau direct concurente, produse de industria națională.
- (3) Odată ce o autoritate de investigație competentă a inițiat investigația, cererea scrisă menționată la alineatul (1) este pusă la dispoziția părților interesate, cu excepția informațiilor confidențiale pe care le conține.
- (4) După deschiderea unei proceduri de salvagardare, autoritatea de investigație competentă publică un aviz de deschidere a procedurii de salvagardare în jurnalul oficial al părții respective. Avizul va indica:
- (a) entitatea care a depus cererea scrisă, dacă este cazul;

¹ Pentru Uniunea Europeană, această cerere poate fi depusă de unul sau mai multe state membre în numele industriei naționale.

- (b) marfa importată care face obiectul procedurii de salvagardare;
 - (c) subpoziția și numărul poziției tarifare la care este clasificată marfa importată;
 - (d) tipul de măsură propusă care urmează să fie aplicată;
 - (e) audierea publică în temeiul articolului 5.20 litera (a) sau termenul în care părțile interesate pot depune o cerere de audiere în temeiul articolului 5.20 litera (b);
 - (f) locul în care cererea scrisă și orice alte documente neconfidențiale depuse în cursul procedurii pot fi examinate; și
 - (g) numele, adresa și numărul de telefon ale biroului care trebuie contactat pentru informații suplimentare.
- (5) În ceea ce privește o procedură de salvagardare inițiată în conformitate cu alineatul (1) pe baza unei cereri scrise, autoritatea de investigație competentă în cauză nu publică avizul prevăzut în temeiul alineatului (4) fără a evalua mai întâi cu atenție dacă cererea scrisă îndeplinește cerințele legislației sale interne și cerințele prevăzute la alineatele (1) și (2) și dacă include elemente de probă rezonabile care să demonstreze că importurile unei mărfi originare din cealaltă parte au crescut ca urmare a reducerii sau eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord și că importurile respective cauzează sau amenință să cauzeze presupusul prejudiciu grav.

ARTICOLUL 5.18

Investigația

- (1) O parte aplică o măsură de salvagardare bilaterală numai după ce a fost efectuată o investigație de către autoritatea sa de investigație competentă în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) și cu articolul 4 alineatul (2) litera (c) din Acordul privind măsurile de salvagardare; în acest scop, articolul 3 alineatul (1) și articolul 4 alineatul (2) litera (c) din Acordul privind măsurile de salvagardare sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.
- (2) În cadrul investigației menționate la alineatul (1), partea respectă cerințele prevăzute la articolul 4 alineatul (2) litera (a) din Acordul privind măsurile de salvagardare. În acest scop, articolul 4 alineatul (2) litera (a) din Acordul privind măsurile de salvagardare este încorporate în prezentul acord și face parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.
- (3) În cazul în care o parte notifică, în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol și cu articolul 3 alineatul (1) din Acordul privind măsurile de salvagardare, că aplică sau prelungește o măsură de salvagardare bilaterală, notificarea respectivă trebuie să includă:
- (a) elemente de probă privind existența unui prejudiciu grav sau a unei amenințări de prejudiciu grav cauzate de creșterea importurilor unei mărfi originare din cealaltă acord, ca urmare a reducerii sau eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentului acord; investigația demonstrează, pe baza unor elemente de probă obiective, existența unei legături de cauzalitate între creșterea importurilor mărfii în cauză și prejudiciul grav sau amenințarea unui prejudiciu grav; factorii cunoscuți, alții decât creșterea importurilor, sunt, de asemenea, examinați pentru a se asigura că prejudiciul grav sau amenințarea unui prejudiciu grav cauzat de acei alți factori nu este atribuită creșterii importurilor;

- (b) o descriere precisă a mărfii originare care face obiectul măsurii de salvagardare bilaterale, inclusiv a poziției sau a subpoziției sale din cadrul codului SA, pe care se bazează listele de angajamente tarifare din anexa 2;
- (c) o descriere exactă a măsurii de salvagardare bilaterale;
- (d) data introducerii măsurii de salvagardare bilaterale, durata preconizată a acesteia și, dacă este cazul, un calendar pentru liberalizarea progresivă a măsurii, în conformitate cu articolul 5.11 alineatul (3); și
- (e) în cazul prelungirii unei măsuri de salvagardare bilaterale, elemente de probă care arată că industria națională în cauză se adaptează.
- (4) La cererea unei părți a cărei marfă face obiectul unei proceduri de salvagardare în temeiul prezentei secțiuni, partea care desfășoară procedura respectivă inițiază consultări cu partea solicitantă pentru a examina o notificare în temeiul alineatului (1) sau orice anunț public sau raport emis de autoritatea de investigație competentă în legătură cu procedura de salvagardare.
- (5) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de investigație competentă finalizează orice investigație în temeiul prezentului articol în termen de 12 luni de la data deschiderii acesteia.

ARTICOLUL 5.19

Informații confidențiale

(1) Orice informație de natură confidențială sau care este furnizată cu titlu confidențial este tratată ca fiind confidențială de către autoritatea de investigație competentă, dacă se prezintă motive întemeiate în acest sens. Astfel de informații nu sunt divulgate fără permisiunea părții interesate care le-a furnizat.

(2) Părțile interesate care furnizează informații confidențiale sunt rugate să furnizeze rezumate neconfidențiale ale acestora sau, în cazul în care părțile respective precizează că informațiile nu pot fi rezumate, să prezinte motivele pentru care nu pot fi rezumate. Rezumatele trebuie să fie suficient de detaliate pentru a permite o înțelegere rezonabilă a conținutului informațiilor transmise cu titlu confidențial. Cu toate acestea, dacă autoritatea de investigație competentă constată că o cerere de tratament confidențial nu este justificată și dacă partea interesată în cauză nu dorește nici să facă publice informațiile, nici să autorizeze divulgarea lor în mod generalizat sau sub formă de rezumat, autoritatea de investigație competentă poate să nu țină seama de aceste informații, cu excepția cazului în care se poate demonstra, într-un mod considerat satisfăcător de autoritatea respectivă, pe baza unor informații din surse adecvate, că informațiile sunt corecte.

ARTICOLUL 5.20

Audieri

În cursul fiecărei proceduri de salvagardare, autoritatea de investigație competentă:

- (a) organizează o audiere publică, după un preaviz rezonabil, pentru a permite tuturor părților interesate și oricărei asociații reprezentative a consumatorilor să se prezinte în persoană sau să fie reprezentate prin avocat pentru a prezenta elemente de probă și pentru a fi audiate cu privire la un presupus prejudiciu grav sau la amenințarea cu producerea unui prejudiciu grav, precum și cu privire la măsurile reparatorii adecvate; sau
- (b) oferă tuturor părților interesate posibilitatea de a fi audiate, în cazul în care acestea au depus, în termenul stabilit în avizul de deschidere menționat la articolul 5.17 alineatul (4), o cerere scrisă prin care să demonstreze că este posibil să fie afectate de rezultatul investigației și că există motive speciale pentru ca acestea să fie audiate oral.

ARTICOLUL 5.21

Notificări, examinare în cadrul Comitetului pentru comerț și publicări

- (1) În cazul în care o parte consideră că există una dintre circumstanțele prevăzute la articolul 5.10 alineatul (1) sau la articolul 5.15 alineatul (1), aceasta înaintează de îndată chestiunea spre examinare Comitetului pentru comerț. Comitetul pentru comerț poate formula orice recomandare necesară pentru remedierea situațiilor apărute. În cazul în care Comitetul pentru comerț nu a formulat nicio recomandare în vederea remedierii circumstanțelor sau nu s-a ajuns la nicio altă soluție satisfăcătoare în termen de 30 de zile de la data la care partea sesizează Comitetul pentru comerț, partea importatoare poate adopta măsurile de salvagardare bilaterale adecvate pentru a remedia circumstanțele în conformitate cu prezenta secțiune.

(2) În sensul alineatului (1), partea importatoare furnizează părții exportatoare toate informațiile relevante, inclusiv elementele de probă privind existența unui prejudiciu grav sau a unei amenințări de producere a unui prejudiciu grav pentru producătorii interni ai mărfurilor similare și direct concurente, cauzat de creșterea importurilor, o descriere precisă a mărfii implicate și măsura de salvagardare bilaterală propusă, data propusă pentru instituire și durata preconizată.

(3) Partea care adoptă măsura de salvagardare bilaterală publică în jurnalul său oficial constatările și concluziile motivate la care a ajuns cu privire la toate aspectele pertinente de fapt și de drept, inclusiv descrierea produsului importat și a situației care a dus la instituirea de măsuri în conformitate cu articolul 5.10 alineatul (1) sau cu articolul 5.15 alineatul (1), legătura de cauzalitate dintre această situație și creșterea importurilor, precum și forma, nivelul și durata măsurilor.

ARTICOLUL 5.22

Acceptarea documentelor în limba engleză în cadrul procedurilor de salvagardare

Pentru a facilita depunerea documentelor în cadrul procedurilor de salvagardare, autoritatea de investigație competentă a părții responsabile de procedură acceptă documentele prezentate în limba engleză de către părțile interesate, cu condiția ca părțile respective să transmită ulterior, într-un termen mai lung stabilit de autoritatea competentă, o traducere a documentelor în limba procedurii de salvagardare.

CAPITOLUL 6

MĂSURI SANITARE ȘI FITOSANITARE

ARTICOLUL 6.1

Obiective

Prezentul capitol are ca obiective:

- (a) protejarea sănătății oamenilor, a animalelor și a plantelor pe teritoriile părților, facilitând în același timp comerțul între părți cu animale, produse de origine animală, plante, produse vegetale și alte produse care fac obiectul măsurilor sanitare și fitosanitare (SPS), prin:
 - (i) îmbunătățirea transparenței, a comunicării și a cooperării dintre părți cu privire la măsurile SPS;
 - (ii) instituirea de mecanisme și proceduri pentru facilitarea comerțului; și
 - (iii) continuarea punerii în aplicare a principiilor Acordului SPS;
- (b) cooperarea în cadrul forurilor multilaterale și în domeniul siguranței alimentare, al sănătății animalelor și al protecției plantelor;
- (c) cooperarea cu privire la alte chestiuni sanitare sau fitosanitare sau în cadrul altor foruri.

ARTICOLUL 6.2

Obligații multilaterale

Părțile își reafirmă drepturile și obligațiile asumate în temeiul Acordului OMC și în special în temeiul Acordului SPS. Aceste drepturi și obligații stau la baza activităților părților în temeiul prezentului capitol.

ARTICOLUL 6.3

Domeniu de aplicare

Prezentul capitol se aplică:

- (a) tuturor măsurilor SPS, astfel cum sunt definite în anexa A la Acordul SPS, în măsura în care acestea afectează comerțul dintre părți;
- (b) cooperării în cadrul forurilor multilaterale recunoscute în cadrul Acordului SPS;
- (c) cooperării în domeniul siguranței alimentare, al sănătății animalelor și al protecției plantelor;
și
- (d) cooperării cu privire la orice alte aspecte sanitare și fitosanitare în cadrul oricăror alte foruri, după cum convin părțile.

ARTICOLUL 6.4

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 6-A – 6-H:

- (a) se aplică definițiile din anexa A la Acordul SPS, precum și cele din Codex Alimentarius, din cadrul Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor și din Convenția internațională pentru protecția plantelor, întocmită la Roma la 17 noiembrie 1997; și
- (b) „zonă protejată” înseamnă, pentru un anumit organism dăunător reglementat, o parte geografică definită în mod oficial a teritoriului unei părți în care se știe că respectivul organism dăunător nu este stabilit în pofida condițiilor favorabile și a prezenței sale în alte părți ale teritoriului părții respective.

ARTICOLUL 6.5

Autorități competente

- (1) Autoritățile competente ale părților sunt autoritățile responsabile cu punerea în aplicare a măsurilor menționate în prezentul capitol, astfel cum se prevede în anexa 6-A.
- (2) În conformitate cu articolul 6.12, părțile se informează reciproc cu privire la orice modificare semnificativă în ceea ce privește structura, organizarea sau repartizarea competențelor autorităților lor competente.

ARTICOLUL 6.6

Recunoașterea statutului în ceea ce privește bolile și infecțiile animalelor și în ceea ce privește organismele dăunătoare

- (1) Următoarele dispoziții se aplică statutului în ceea ce privește bolile și infecțiile animalelor, inclusiv zoonozele:
- (a) partea importatoare recunoaște, în scopuri comerciale, statutul în ceea ce privește sănătatea animală al părții exportatoare sau al regiunilor acesteia, astfel cum este stabilit de partea exportatoare în conformitate cu punctul 1 litera (a) subpunctul (i) din anexa 6-C, în ceea ce privește bolile animalelor specificate în apendicele 6-B-1;
 - (b) în cazul în care o parte consideră că teritoriul său sau oricare dintre regiunile sale are un statut special în ceea ce privește o boală specifică a animalelor, alta decât bolile animalelor menționate în apendicele 6-B-1, aceasta poate solicita recunoașterea statutului respectiv în conformitate cu criteriile stabilite la punctul 3 din anexa 6-C; partea importatoare poate solicita garanții în ceea ce privește importurile de animale vii și de produse de origine animală care sunt adecvate statutului convenit al părții respective;
 - (c) părțile recunosc că statutul teritoriilor sau al regiunilor sau statutul unui sector sau subsector al părților legat de prevalența sau incidența unei boli a animalelor, alta decât bolile animalelor prevăzute în apendicele 6-B-1, sau de infecții ale animalelor sau de riscul asociat acestora, după caz, astfel cum sunt definite de organizațiile internaționale de standardizare recunoscute în cadrul Acordului SPS, constituie baza schimburilor comerciale dintre ele; partea importatoare poate, după caz, să solicite garanții în ceea ce privește importurile de animale vii și de produse de origine animală care sunt adecvate statutului definit al părții respective, în conformitate cu recomandările organizațiilor de standardizare; și

- (d) fără a se aduce atingere articolelor 6.9 și 6.15 și cu excepția cazului în care partea importatoare ridică o obiecție explicită și solicită informații de sprijin sau suplimentare, consultări sau verificări în conformitate cu articolele 6.11 și 6.14, fiecare parte adoptă, fără întârzieri nejustificate, măsurile legislative și administrative necesare pentru a permite comerțul în temeiul literelor (a), (b) și (c) de la prezentul alineat.
- (2) Următoarele dispoziții se aplică statutului în ceea ce privește organismele dăunătoare:
 - (a) părțile recunosc, în scopuri comerciale, statutul în ceea ce privește organismele dăunătoare pentru organismele dăunătoare specificate în apendicele 6-B-2; și
 - (b) fără a se aduce atingere articolelor 6.9 și 6.15 și cu excepția cazului în care partea importatoare ridică o obiecție explicită și solicită informații de sprijin sau suplimentare, consultări sau verificări în conformitate cu articolele 6.11 și 6.14, fiecare parte adoptă, fără întârzieri nejustificate, măsurile legislative și administrative necesare pentru a permite comerțul în temeiul literei (a) de la prezentul alineat.

ARTICOLUL 6.7

Recunoașterea deciziilor de regionalizare în ceea ce privește bolile și infecțiile animalelor și dăunătorii

- (1) Părțile recunosc conceptul de regionalizare și îl aplică comerțului dintre ele.
- (2) Deciziile de regionalizare în ceea ce privește bolile animalelor și peștilor enumerate în apendicele 6-B-1 și organismele dăunătoare enumerate în apendicele 6-B-2 se adoptă în conformitate cu anexa 6-C.

(3) În ceea ce privește bolile animalelor și în conformitate cu articolul 6.14, partea exportatoare care solicită recunoașterea de către partea importatoare a unei decizii de regionalizare notifică măsurile sale de stabilire a regionalizării cu o explicație completă și cu date justificative pentru determinările și deciziile sale.

(4) Fără a se aduce atingere articolului 6.15 și cu excepția cazului în care partea importatoare ridică o obiecție explicită și solicită informații suplimentare, consultări sau verificări în conformitate cu articolele 6.11 și 6.14 în termen de 15 zile lucrătoare de la primirea deciziei de regionalizare, părțile consideră decizia respectivă ca fiind acceptată.

(5) Consultările menționate la alineatul (4) de la prezentul articol au loc în conformitate cu articolul 6.14 alineatul (2). Partea importatoare evaluează informațiile suplimentare în termen de 15 zile lucrătoare de la primirea informațiilor suplimentare. Verificarea menționată la alineatul (4) de la prezentul articol se efectuează în conformitate cu articolul 6.11 și în termen de 25 de zile lucrătoare de la primirea cererii de verificare.

(6) În ceea ce privește dăunătorii, fiecare parte se asigură că comerțul cu plante, produse vegetale și alte produse ține seama de statutul în ceea ce privește organismele dăunătoare recunoscut de cealaltă parte. Partea exportatoare care solicită recunoașterea unei decizii de regionalizare de către cealaltă parte notifică celeilalte părți măsurile și deciziile sale, în conformitate cu standardele internaționale relevante pentru măsuri fitosanitare ale Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), inclusiv standardul 4 „Cerințe pentru stabilirea zonelor indemne de dăunători”, standardul 8 „Determinarea statutului unei zone în ceea ce privește organismele dăunătoare” și alte standarde internaționale pentru măsuri fitosanitare considerate adecvate de către părți. Fără a se aduce atingere articolului 6.15 și cu excepția cazului în care una dintre părți ridică o obiecție explicită și solicită informații suplimentare, consultări sau verificări în conformitate cu articolele 6.11 și 6.14 în termen de trei luni de la primirea deciziei de regionalizare, părțile consideră decizia respectivă ca fiind acceptată.

(7) Consultările menționate la alineatul (4) de la prezentul articol au loc în conformitate cu articolul 6.14 alineatul (2). Partea importatoare evaluează orice informații suplimentare în termen de trei luni de la primirea unor astfel de informații suplimentare. Fiecare parte efectuează verificarea menționată la alineatul (4) din prezentul articol în conformitate cu articolul 6.11 și în termen de 12 luni de la primirea unei cereri de verificare, ținând seama de caracteristicile biologice ale dăunătorilor și ale culturii în cauză.

(8) După finalizarea procedurilor prevăzute la alineatele (2)-(7) de la fără a se aduce atingere articolului 6.15 din prezentul articol, fiecare parte adoptă, fără întârzieri nejustificate, măsurile legislative și administrative necesare pentru a permite comerțul pe această bază.

ARTICOLUL 6.8

Recunoașterea echivalenței

(1) Părțile pot recunoaște echivalența pentru o măsură individuală, un grup de măsuri sau sisteme aplicabile unui sector sau subsector.

(2) În scopul recunoașterii echivalenței, părțile urmează procesul de consultare menționat la alineatul (3). Acest proces include o demonstrare obiectivă a echivalenței de către partea exportatoare și o evaluare obiectivă a demonstrației respective de către partea importatoare, în vederea unei posibile recunoașteri a echivalenței de către partea importatoare.

- (3) În termen de trei luni de la primirea de către partea importatoare a unei cereri a părții exportatoare de recunoaștere a echivalenței uneia sau mai multor măsuri care afectează unul sau mai multe sectoare sau subsectoare, părțile inițiază un proces de consultare, care include etapele prevăzute în anexa 6-E. În cazul mai multor cereri din partea părții exportatoare, părțile convin, la cererea părții importatoare, în cadrul subcomitetului menționat la articolul 6.16, asupra unui calendar în conformitate cu care părțile inițiază procesul menționat la prezentul alineat.
- (4) Cu excepția cazului în care se convine altfel, partea importatoare finalizează evaluarea echivalenței, astfel cum se prevede în anexa 6-E, în termen de cel mult 180 de zile de la primirea din partea părții exportatoare a demonstrației sale de echivalență, astfel cum se prevede în anexa respectivă. Ca excepție în cazul culturilor sezoniere, este justificat să se finalizeze evaluarea echivalenței la o dată ulterioară, dacă acest lucru este necesar pentru a permite verificarea măsurilor fitosanitare pe parcursul unei perioade adecvate de creștere a unei culturi.
- (5) Sectoarele sau subsectoarele prioritare ale fiecărei părți pentru care poate fi inițiat un proces de consultare, astfel cum se menționează la alineatul (3) de la prezentul articol, trebuie stabilite, după caz, în ordinea priorității, în apendicele 6-E-1. Subcomitetul menționat la articolul 6.16 poate recomanda Consiliului pentru comerț să modifice lista respectivă, inclusiv ordinea priorității.
- (6) Partea importatoare poate retrage sau suspenda recunoașterea echivalenței, pe baza unei modificări de către una dintre părți a măsurilor care afectează echivalența în cauză, cu condiția respectării următoarelor proceduri:
- (a) în conformitate cu articolul 6.13, partea exportatoare informează partea importatoare cu privire la orice modificare propusă a unei măsuri a părții exportatoare pentru care este recunoscută echivalența și cu privire la efectul probabil al modificării propuse asupra echivalenței respective; în termen de 30 de zile lucrătoare de la primirea informațiilor respective, partea importatoare informează partea exportatoare dacă echivalența respectivă va continua să fie recunoscută pe baza modificării propuse; și

- (b) în conformitate cu articolul 6.13, partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la orice modificare propusă a unei măsuri a părții importatoare pe care s-a bazat recunoașterea echivalenței și cu privire la efectul probabil al modificării propuse asupra recunoașterii echivalenței; în cazul în care partea importatoare nu continuă să recunoască această echivalență, părțile pot stabili de comun acord condițiile pentru reinițierea procesului menționat la alineatul (3) pe baza modificării propuse.
- (7) Fără a se aduce atingere articolului 6.15, partea importatoare nu retrage și nu suspendă recunoașterea echivalenței înainte de intrarea în vigoare a modificării propuse de oricare dintre părți.
- (8) Recunoașterea echivalenței, retragerea sau suspendarea recunoașterii echivalenței rămâne exclusiv în sarcina părții importatoare, care hotărăște conform cadrului său administrativ și legislativ, inclusiv în ceea ce privește plantele, produsele vegetale și alte produse, potrivit comunicărilor în conformitate cu standardul internațional pentru măsuri fitosanitare al FAO nr. 13 „Orientări pentru notificarea neconformității și a acțiunilor de urgență”, precum și cu alte standarde internaționale pentru măsuri fitosanitare, după caz. Partea importatoare furnizează părții exportatoare o explicație completă scrisă și datele justificative cu privire la determinările și deciziile vizate de prezentul articol. În caz de nerecunoaștere a echivalenței, de retragere sau suspendare a recunoașterii echivalenței, partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la condițiile de reinițiere a procesului menționat la alineatul (3).

ARTICOLUL 6.9

Transparență și condiții comerciale

- (1) Părțile aplică condiții generale de import. Fără a se aduce atingere deciziilor luate în conformitate cu articolul 6.7, condițiile de import ale părții importatoare sunt aplicabile întregului teritoriu al părții exportatoare. În conformitate cu articolul 6.13, partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la cerințele sale sanitare și fitosanitare la import. Această informare include, după caz, modelele de certificate sau atestate oficiale solicitate de partea importatoare.
- (2) Pentru notificarea modificărilor sau a propunerilor de modificare a condițiilor menționate la alineatul (1) de la prezentul articol, fiecare parte respectă articolul 7 din Acordul SPS și anexa B la acesta și deciziile ulterioare adoptate de Comitetul OMC privind măsurile sanitare și fitosanitare. Fără a se aduce atingere articolului 6.15, partea importatoare ia în considerare timpul de transport între teritoriile părților atunci când stabilește data intrării în vigoare a oricăror modificări ale condițiilor menționate la alineatul (1) de la prezentul articol.
- (3) În cazul în care partea importatoare nu respectă cerințele de notificare menționate la alineatul (2), aceasta continuă să accepte, timp de 30 de zile de la data intrării în vigoare a modificării în cauză, orice certificat oficial sau atestat care garantează condițiile de import aplicabile înainte de modificarea respectivă.
- (4) Atunci când acordă acces pe piață unuia sau mai multor sectoare sau subsectoare ale Uniunii Europene în conformitate cu condițiile menționate la alineatul (1), Chile aprobă orice cerere de export ulterioară depusă de statele membre pe baza unui dosar complet de informații aflat la dispoziția Comisiei Europene, cunoscut sub denumirea de profil de țară, cu excepția cazului în care Chile, în circumstanțe specifice limitate și atunci când consideră necesar, solicită informații suplimentare.

- (5) În termen de 90 de zile de la recunoașterea echivalenței în conformitate cu articolul 6.8, o parte ia măsurile legislative și administrative necesare pentru punerea în aplicare a acestei recunoașteri a echivalenței pentru a permite comerțul între părți în sectoarele și subsectoarele în care partea importatoare recunoaște toate măsurile SPS ale părții exportatoare ca fiind echivalente. Pentru animalele, produsele de origine animală, plantele, produsele vegetale și alte produse care fac obiectul măsurilor SPS în cauză, modelul de certificat oficial sau de document oficial solicitat de partea importatoare poate fi înlocuit cu un certificat în conformitate cu anexa 6-H.
- (6) Pentru produsele menționate la alineatul (5) din sectoarele sau subsectoarele pentru care una sau o parte a măsurilor, dar nu toate măsurile sunt recunoscute ca fiind echivalente, părțile continuă schimburile comerciale reciproce pe baza respectării condițiilor menționate la alineatul (1). La cererea părții exportatoare, se aplică alineatul (7).
- (7) În sensul prezentului capitol, partea importatoare nu condiționează importurile de produse ale celeilalte părți de obținerea unor licențe de import.
- (8) În ceea ce privește condițiile generale de import care afectează comerțul dintre părți, părțile inițiază, la cererea părții exportatoare, consultări în conformitate cu articolul 6.14, pentru a stabili condiții de import alternative sau suplimentare pentru partea importatoare. Dacă este cazul, părțile își bazează respectivele condiții alternative sau suplimentare de import pe măsurile părții exportatoare recunoscute ca fiind echivalente de către partea importatoare. În cazul în care părțile convin asupra unor condiții de import alternative sau suplimentare, partea importatoare adoptă, în termen de 90 de zile de la stabilirea lor, măsurile legislative sau administrative necesare pentru a permite importurile pe această bază.

(9) În ceea ce privește importurile de animale, produse provenite de la animale, produse de origine animală și subproduse de origine animală, partea importatoare aprobă, la cererea părții exportatoare însoțită de garanțiile corespunzătoare, fără inspecție prealabilă și în conformitate cu anexa 6-D, unități situate pe teritoriul părții exportatoare. Cu excepția cazului în care partea exportatoare solicită informații suplimentare, partea importatoare adoptă, în termen de 30 de zile lucrătoare de la primirea cererii de aprobare însoțită de garanțiile corespunzătoare, măsurile legislative sau administrative necesare pentru a permite importurile pe această bază.

(10) Lista inițială a unităților este aprobată de o parte în conformitate cu anexa 6-D.

(11) La cererea unei părți, cealaltă parte furnizează o explicație completă și date justificative pentru determinările și deciziile care intră sub incidența prezentului articol.

ARTICOLUL 6.10

Proceduri de certificare

(1) În sensul procedurilor de certificare, părțile respectă principiile și criteriile stabilite în anexa 6-H.

(2) O parte eliberează certificatele sau documentele oficiale menționate la articolul 6.9 alineatele (1), (5) și (6), astfel cum se prevede în anexa 6-H.

(3) Subcomitetul menționat la articolul 6.16 poate recomanda Comitetului pentru comerț sau Consiliului pentru comerț să adopte o decizie de stabilire a normelor care trebuie urmate în cazul certificării electronice sau al retragerii sau înlocuirii certificatelor.

ARTICOLUL 6.11

Verificare

- (1) În scopul punerii efective în aplicare a prezentului capitol, fiecare parte are dreptul:
 - (a) să efectueze, în conformitate cu orientările stabilite în anexa 6-F, o verificare integrală sau parțială a programului total de control al autorităților competente ale celeilalte părți; cheltuielile aferente acestei verificări sunt suportate de partea care efectuează verificarea;
 - (b) de la o dată care urmează să fie stabilită de către părți, să solicite celeilalte părți, integral sau parțial, programul total de control al părții respective și un raport privind rezultatele controalelor efectuate în cadrul programului respectiv; și
 - (c) în ceea ce privește testele de laborator aferente produselor de origine animală, să solicite ca cealaltă parte să participe la programul periodic de teste comparative pentru teste specifice organizate de laboratorul de referință al părții solicitante; costurile legate de această participare sunt suportate de partea participantă.
- (2) Oricare dintre părți poate împărtăși rezultatele și concluziile verificărilor sale unor țări terțe și le poate pune la dispoziția publicului.
- (3) Subcomitetul menționat la articolul 6.16 poate recomanda Consiliului pentru comerț să modifice anexa 6-F, ținând seama în mod corespunzător de activitățile relevante desfășurate de organizațiile internaționale.

(4) Rezultatele verificărilor menționate la prezentul articol pot contribui la măsurile luate de o parte sau de părți menționate la articolele 6.6-6.9 și 6.12.

ARTICOLUL 6.12

Controale la import și taxe de inspecție

(1) Controalele la import efectuate de partea importatoare asupra transporturilor provenite din partea exportatoare respectă principiile stabilite în anexa 6-G. Rezultatele controalelor respective pot contribui la procesul de verificare menționat la articolul 6.11.

(2) Frecvența controalelor fizice la import aplicate de fiecare parte este stabilită în anexa 6-G. Subcomitetul menționat la articolul 6.16 poate recomanda ca Consiliul pentru comerț să modifice anexa 6-G.

(3) O parte se poate abate de la frecvența stabilită în anexa 6-G, în limitele competențelor sale și în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, ca urmare a progreselor realizate în conformitate cu articolele 6.8 și 6.9 sau ca urmare a verificărilor, a consultărilor sau a altor măsuri prevăzute în prezentul capitol.

(4) Taxele de inspecție nu trebuie să depășească costurile suportate de autoritatea competentă pentru efectuarea controalelor la import și să fie echitabile în raport cu taxele percepute pentru inspecția produselor naționale similare.

- (5) Partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la orice modificare, oferind inclusiv motivele modificării respective, adusă măsurilor care afectează controalele la import și taxele de inspecție, precum și cu privire la orice modificare semnificativă a procedurii administrative pentru controalele respective.
- (6) Pentru produsele menționate la articolul 6.9 alineatul (5), părțile pot conveni să reducă reciproc frecvența controalelor fizice la import.
- (7) Subcomitetul poate recomanda Consiliului pentru comerț condițiile de aprobare a controalelor la import ale fiecărei părți în vederea adaptării frecvenței acestora sau a înlocuirii lor, pentru ca acestea să fie aplicabile de la o anumită dată. Condițiile respective sunt incluse în anexa 6-G printr-o decizie a Consiliului pentru comerț. Începând cu această dată, părțile își pot aproba reciproc controalele la import pentru anumite produse în vederea reducerii frecvenței acestora sau a înlocuirii lor.

ARTICOLUL 6.13

Schimbul de informații

- (1) Părțile desfășoară în mod sistematic schimburi de informații relevante pentru punerea în aplicare a prezentului capitol pentru a elabora standarde, pentru a furniza asigurări, pentru a institui o încredere reciprocă și pentru a demonstra eficacitatea programelor controlate. Dacă este cazul, schimbul de informații poate include un schimb de funcționari.
- (2) Părțile desfășoară, de asemenea, schimburi de informații cu privire la alte subiecte relevante, inclusiv:
- (a) evenimente semnificative privind produsele reglementate de prezentul capitol, inclusiv schimbul de informații prevăzut la articolele 6.8 și 6.9;

- (b) rezultatele procedurilor de verificare prevăzute la articolul 6.11;
 - (c) rezultatele controalelor la import prevăzute la articolul 6.12 în cazul transporturilor respinse sau neconforme de animale și produse de origine animală;
 - (d) avize științifice relevante pentru prezentul capitol și elaborate sub responsabilitatea unei părți; și
 - (e) alerte rapide relevante pentru comerț care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol.
- (3) O parte prezintă documente sau date științifice forumului științific relevant pentru a justifica orice opinie sau afirmație formulată cu privire la o chestiune care decurge din prezentul capitol, în vederea evaluării în timp util. Rezultatele acestei evaluări sunt puse la dispoziția părților.
- (4) Atunci când informațiile menționate la prezentul articol au fost puse la dispoziție de către o parte printr-o notificare adresată OMC în conformitate cu articolul 7 din Acordul SPS și anexa B la acesta sau pe site-ul său oficial, accesibil publicului și gratuit, se consideră că schimbul informațiilor prevăzute la prezentul articol a avut loc.
- (5) În cazul organismelor dăunătoare care prezintă un pericol cunoscut și imediat pentru o parte, comunicarea directă către partea respectivă se face prin poștă sau e-mail. Părțile respectă orientările furnizate de standardul internațional pentru măsuri fitosanitare nr. 17 al FAO „Raportarea dăunătorilor”.
- (6) Părțile fac schimb de informații menționate la prezentul articol prin e-mail, fax sau poștă.

ARTICOLUL 6.14

Notificare și consultări

- (1) O parte notifică celeilalte părți, în termen de două zile lucrătoare de la apariția oricărui risc grav sau semnificativ pentru sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, incluzând urgențele legate de controlul alimentelor sau situațiile în care există un risc clar identificat de efecte grave asupra sănătății asociate consumului de produse animale sau vegetale, riscul respectiv și, în special, următoarele:
- (a) măsurile care afectează deciziile de regionalizare menționate la articolul 6.7;
 - (b) prezența sau evoluția unei boli a animalelor sau a unui organism dăunător dintre cele enumerate în anexa 6-B;
 - (c) constatări de importanță epidemiologică sau riscuri asociate importante în ceea ce privește bolile animalelor și dăunătorii care nu sunt enumerați în anexa 6-B sau care sunt boli noi ale animalelor sau dăunători noi; și
 - (d) măsuri suplimentare care depășesc cadrul cerințelor de bază ale măsurilor lor sanitare luate pentru a controla sau a eradica bolile animalelor sau dăunătorii sau pentru a proteja sănătatea publică, precum și orice modificări ale politicilor profilactice, inclusiv ale politicilor de vaccinare.
- (2) În cazul în care o parte are motive serioase de îngrijorare cu privire la un risc pentru sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, partea respectivă poate solicita consultări cu cealaltă parte cu privire la situația în cauză. Consultările respective au loc cât mai curând posibil și, în orice caz, în termen de 13 zile lucrătoare de la data solicitării. În cadrul acestor consultări, fiecare parte depune eforturi pentru a furniza toate informațiile necesare pentru a evita perturbarea comerțului și pentru a ajunge la o soluție reciproc acceptabilă, compatibilă cu protecția sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor.

(3) O parte poate solicita ca consultările menționate la alineatul (2) de la prezentul articol să se desfășoare prin videoconferință sau prin audioconferință. Partea solicitantă pregătește procesul-verbal al consultărilor, care este supus aprobării părților. În sensul acestei aprobări, se aplică articolul 6.13 alineatul (6).

ARTICOLUL 6.15

Clauza de salvagardare

(1) În cazul în care partea exportatoare adoptă măsuri interne pentru a controla o cauză care ar putea constitui un risc grav pentru sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, partea respectivă, fără a aduce atingere alineatului (2), ia măsuri echivalente pentru a preveni introducerea riscului pe teritoriul părții importatoare.

(2) Partea importatoare poate, din cauza unui risc grav pentru sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, să adopte măsurile provizorii necesare pentru protecția sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor. Pentru mărfurile care sunt transportate între părți atunci când se aplică astfel de măsuri provizorii, partea importatoare ia în considerare soluția cea mai adecvată și proporțională pentru a evita perturbările inutile ale comerțului.

(3) Partea care ia măsurile menționate la prezentul articol notifică acest lucru celeilalte părți în termen de o zi lucrătoare de la decizia de a pune în aplicare măsurile respective. La cererea uneia dintre părți și în conformitate cu articolul 6.14 alineatul (2), părțile desfășoară consultări cu privire la situația în cauză în termen de 13 zile lucrătoare de la notificare. Părțile țin seama în mod corespunzător de orice informații furnizate în cursul acestor consultări și depun eforturi pentru a evita perturbările inutile ale comerțului, luând în considerare, dacă este cazul, rezultatul consultărilor în temeiul articolului 6.14 alineatul (2).

ARTICOLUL 6.16

Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare

- (1) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare (denumit în continuare „subcomitetul”), înființat în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (1), este compus din reprezentanți ai părților cu responsabilități în ceea ce privește aspectele sanitare și fitosanitare.
- (2) Subcomitetul:
- (a) monitorizează punerea în aplicare și analizează aspectele legate de prezentul capitol și examinează toate aspectele care pot apărea în legătură cu punerea sa în aplicare; și
 - (b) formulează recomandări Consiliului pentru comerț cu privire la modificarea anexelor în conformitate cu articolul 33.1 alineatul (6) litera (a), în special având în vedere progresele înregistrate în cadrul consultărilor și al procedurilor prevăzute în prezentul capitol.
- (3) Subcomitetul convine asupra acțiunilor care trebuie întreprinse în vederea atingerii obiectivelor din prezentul capitol. Subcomitetul stabilește obiective și jaloane pentru acțiunile respective. Subcomitetul evaluează rezultatele acțiunilor respective.
- (4) Subcomitetul poate recomanda Consiliului pentru comerț sau Comitetului pentru comerț, în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (2), să înființeze grupuri de lucru tehnice, după caz, formate din reprezentanți la nivel de experți ai fiecărei părți, care să identifice și să abordeze problemele tehnice și științifice care decurg din aplicarea prezentului capitol.

(5) Subcomitetul poate recomanda Consiliului pentru comerț sau Comitetului pentru comerț să adopte o decizie privind un regulament de procedură specific pentru acest subcomitet, având în vedere caracterul specific al aspectelor SPS.

ARTICOLUL 6.17

Cooperarea în cadrul forurilor multilaterale

- (1) Părțile promovează cooperarea în cadrul forurilor multilaterale relevante în domeniul SPS, în special în cadrul organizațiilor internaționale de standardizare recunoscute în cadrul Acordului SPS.
- (2) Subcomitetul instituit în temeiul articolului 6.16 este forumul relevant pentru schimbul de informații și cooperarea cu privire la aspectele menționate la alineatul (1) de la prezentul articol.

ARTICOLUL 6.18

Cooperarea în domeniul siguranței alimentare, al sănătății animalelor și al protecției plantelor

- (1) Părțile depun eforturi pentru a facilita cooperarea științifică între organisme responsabile cu evaluarea științifică în domeniul siguranței alimentare, al sănătății animale și al protecției plantelor.

- (2) Subcomitetul poate recomanda Consiliului pentru comerț sau Comitetului pentru comerț, în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (2), să instituie un grup de lucru tehnic privind cooperarea științifică, astfel cum se menționează la alineatul (1) de la prezentul articol (denumit în continuare „grupul de lucru”), format din reprezentanți la nivel de experți ai organismelor științifice menționate la alineatul (1) de la prezentul articol, numiți de fiecare parte.
- (3) Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț care instituie grupul de lucru definește mandatul, sfera de activitate și programul de lucru al grupului de lucru respectiv.
- (4) Grupul de lucru poate face schimb de informații, inclusiv cu privire la:
- (a) informații științifice și tehnice; și
 - (b) colectarea datelor.
- (5) Activitatea desfășurată de grupul de lucru nu afectează independența agențiilor naționale sau regionale ale fiecărei părți.
- (6) Fiecare parte se asigură că reprezentanții numiți în conformitate cu alineatul (2) nu sunt afectați de conflicte de interese în temeiul dreptului părții respective.

ARTICOLUL 6.19

Aplicarea teritorială pentru Uniunea Europeană

- (1) Prin derogare de la articolul 33.8, pentru Uniunea Europeană, prezentul capitol se aplică teritoriilor statelor membre, astfel cum se prevede în anexa I la Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului¹, iar în ceea ce privește plantele, produsele vegetale și alte produse, astfel cum se prevede la articolul 1 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului².
- (2) Părțile înțeleg că, în ceea ce privește teritoriul Uniunii Europene, se ține seama de specificitatea acestuia, iar Uniunea Europeană este recunoscută ca entitate unică.

¹ Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2017 privind controalele oficiale și alte activități oficiale efectuate pentru a asigura aplicarea legislației privind alimentele și furajele, a normelor privind sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și produsele de protecție a plantelor, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 999/2001, (CE) nr. 396/2005, (CE) nr. 1069/2009, (CE) nr. 1107/2009, (UE) nr. 1151/2012, (UE) nr. 652/2014, (UE) 2016/429 și (UE) 2016/2031 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Regulamentelor (CE) nr. 1/2005 și (CE) nr. 1099/2009 ale Consiliului și a Directivelor 98/58/CE, 1999/74/CE, 2007/43/CE, 2008/119/CE și 2008/120/CE ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 854/2004 și (CE) nr. 882/2004 ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Directivelor 89/608/CEE, 89/662/CEE, 90/425/CEE, 91/496/CEE, 96/23/CE, 96/93/CE și 97/78/CE ale Consiliului și a Deciziei 92/438/CEE a Consiliului (Regulamentul privind controalele oficiale) (JO UE L 95, 7.4.2017, p. 1).

² Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 228/2013, (UE) nr. 652/2014 și (UE) nr. 1143/2014 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivelor 69/464/CEE, 74/647/CEE, 93/85/CEE, 98/57/CE, 2000/29/CE, 2006/91/CE și 2007/33/CE ale Consiliului (JO UE L 317, 23.11.2016, p. 4).

CAPITOLUL 7

COOPERAREA PRIVIND SISTEMELE ALIMENTARE DURABILE

ARTICOLUL 7.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului capitol este de a stabili o cooperare strânsă între părți în vederea angajării în tranziția către durabilitatea sistemelor lor alimentare respective. Părțile recunosc importanța consolidării politicilor și a definirii programelor care contribuie la dezvoltarea unor sisteme alimentare durabile, favorabile incluziunii, sănătoase și reziliente, precum și a rolului comerțului în atingerea obiectivului respectiv.

ARTICOLUL 7.2

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică cooperării dintre părți în vederea îmbunătățirii durabilității sistemelor lor alimentare.
- (2) Prezentul capitol stabilește dispoziții pentru cooperarea cu privire la aspecte specifice ale sistemelor alimentare durabile, printre care:
 - (a) durabilitatea lanțului alimentar și reducerea pierderilor și a risipei de alimente;

- (b) combaterea fraudei alimentare în cadrul lanțului alimentar;
 - (c) bunăstarea animalelor;
 - (d) combaterea rezistenței la antimicrobiene; și
 - (e) reducerea utilizării îngrășămintelor și a pesticidelor chimice pentru care o evaluare a riscurilor a arătat că acestea prezintă riscuri inacceptabile pentru sănătate sau pentru mediu.
- (3) Prezentul capitol se aplică, de asemenea, cooperării dintre părți în cadrul forurilor multilaterale.
- (4) Prezentul capitol se aplică fără a se aduce atingere aplicării altor capitole referitoare la sistemele alimentare sau la durabilitate, în special capitolele 6, 9 și 26.

ARTICOLUL 7.3

Definiții

- (1) În sensul prezentului capitol:
- (a) „lanț alimentar” înseamnă toate etapele, de la producția primară până la vânzarea către consumatorul final, inclusiv producția, prelucrarea, fabricarea, transportul, importul, depozitarea, distribuția și vânzarea către consumatorul final;

- (b) „producție primară” înseamnă producția, creșterea sau cultivarea de produse primare, inclusiv recoltarea, mulsul și producția de animale de fermă înainte de sacrificare, precum și vânătoarea și pescuitul și recoltarea produselor sălbatice; și
- (c) „sistem alimentar durabil” înseamnă un sistem alimentar care furnizează alimente sigure, nutritive și suficiente pentru toți, fără a compromite bazele economice, sociale și de mediu necesare pentru a genera securitate alimentară și nutriție pentru generațiile viitoare; un astfel de sistem alimentar durabil:
 - (i) este profitabil (durabilitate economică);
 - (ii) are beneficii ample pentru societate (durabilitate socială); și
 - (iii) are un impact pozitiv sau neutru asupra mediului natural, inclusiv asupra schimbărilor climatice (durabilitatea mediului).

ARTICOLUL 7.4

Durabilitatea lanțului alimentar și reducerea pierderilor și a risipei de alimente

- (1) Părțile recunosc interconexiunea dintre sistemele alimentare actuale și schimbările climatice. Părțile cooperează pentru a reduce efectele negative ale sistemelor alimentare asupra mediului și a climei, precum și pentru a consolida reziliența acestor sisteme.
- (2) Părțile recunosc că pierderile și risipa de alimente au un impact negativ asupra dimensiunii sociale, economice și de mediu a sistemelor alimentare.

- (3) Părțile cooperează în domenii printre care se pot număra:
- (a) producția alimentară durabilă, inclusiv agricultura, creșterea gradului de bunăstare a animalelor, promovarea agriculturii ecologice și reducerea utilizării antimicrobienelelor, îngrășămintelor și pesticidelor chimice pentru care o evaluare a riscurilor arată că acestea prezintă un risc inacceptabil pentru sănătate sau pentru mediu;
 - (b) durabilitatea lanțului alimentar, inclusiv producția alimentară, metodele și practicile de prelucrare;
 - (c) o alimentație sănătoasă și sustenabilă, care să reducă amprenta de carbon a consumului;
 - (d) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ale sistemelor alimentare, creșterea absorbantilor de carbon și inversarea declinului biodiversității;
 - (e) inovarea și tehnologiile care contribuie la adaptarea și reziliența la impactul schimbărilor climatice;
 - (f) elaborarea unor planuri de urgență pentru a asigura securitatea aprovizionării cu alimente în perioade de criză; și
 - (g) reducerea pierderilor și a risipei de alimente în conformitate cu obiectivul de dezvoltare durabilă 12, ținta 12.3, astfel cum este definit în Agenda 2030.
- (4) Cooperarea în temeiul prezentului articol poate include schimbul de informații, expertiză și experiență, precum și cooperarea în domeniul cercetării și inovării.

ARTICOLUL 7.5

Combaterea fraudei în cadrul lanțului alimentar

- (1) Părțile recunosc că fraudă poate afecta siguranța lanțului alimentar, poate pune în pericol durabilitatea sistemelor alimentare și poate compromite practicile comerciale loiale, încrederea consumatorilor și reziliența piețelor alimentare.
- (2) Părțile cooperează pentru a detecta și a evita fraudă în cadrul lanțului alimentar prin:
 - (a) schimbul de informații și de experiență pentru a îmbunătăți detectarea și combaterea fraudei în cadrul lanțului alimentar; și
 - (b) furnizarea de asistență necesară pentru a colecta dovezi cu privire la practicile care sunt sau par a fi neconforme cu normele lor sau care prezintă un risc pentru sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor sau pentru mediu sau care induc în eroare consumatorii.

ARTICOLUL 7.6

Bunăstarea animalelor

- (1) Părțile recunosc că animalele sunt ființe sensibile și că utilizarea animalelor în sistemele de producție alimentară implică responsabilitatea asigurării bunăstării lor. Părțile respectă condițiile comerciale pentru animalele de fermă și produsele de origine animală care vizează protejarea bunăstării animalelor.

- (2) Părțile urmăresc să ajungă la o înțelegere comună cu privire la standardele internaționale în materie de bunăstare a animalelor ale Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor (OMSA).
- (3) Părțile cooperează în ceea ce privește elaborarea și punerea în aplicare a standardelor de bunăstare a animalelor în fermă, în timpul transportului, precum și la sacrificarea și uciderea animalelor, în conformitate cu legislația proprie.
- (4) Părțile își consolidează colaborarea în materie de cercetare în domeniul bunăstării animalelor pentru a elabora în continuare standarde de bunăstare a animalelor bazate pe date științifice.
- (5) Subcomitetul menționat la articolul 7.8 poate aborda și alte aspecte din domeniul bunăstării animalelor.
- (6) Părțile fac schimb de informații, expertiză și experiență în domeniul bunăstării animalelor.
- (7) Părțile cooperează în cadrul OMSA și pot coopera în cadrul altor foruri internaționale, cu scopul de a promova elaborarea în continuare de standarde și de bune practici în materie de bunăstare a animalelor, precum și punerea în aplicare a acestora.
- (8) În conformitate cu articolul 33.4 alineatul (2), Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț poate institui un grup de lucru tehnic pentru a sprijini subcomitetul menționat la articolul 7.8 în punerea în aplicare a prezentului articol.

ARTICOLUL 7.7

Combaterea rezistenței la antimicrobiene

- (1) Părțile recunosc că rezistența la antimicrobiene reprezintă o amenințare gravă la adresa sănătății umane și animale și că utilizarea antimicrobienelor, în special utilizarea lor abuzivă și excesivă la animale contribuie la dezvoltarea globală a rezistenței la antimicrobiene și reprezintă un risc major pentru sănătatea publică. Părțile recunosc că natura acestei amenințări necesită o abordare transnațională.
- (2) Fiecare parte elimină treptat utilizarea medicamentelor antimicrobiene ca promotori de creștere.
- (3) În conformitate cu abordarea de tip „O singură sănătate”, fiecare parte:
 - (a) ține seama de orientările, standardele, recomandările și acțiunile existente și viitoare elaborate în cadrul organizațiilor internaționale relevante pentru elaborarea de inițiative și planuri naționale menite să promoveze utilizarea prudentă și responsabilă a antimicrobienelor în producția animalieră și în practica veterinară;
 - (b) promovează, în cazul în care părțile decid astfel de comun acord, utilizarea responsabilă și prudentă a antimicrobienelor, inclusiv reducerea utilizării antimicrobienelor în producția animalieră și eliminarea treptată a utilizării antimicrobienelor ca promotori de creștere în producția animalieră; și
 - (c) sprijină elaborarea și punerea în aplicare a unor planuri de acțiune internaționale privind combaterea rezistenței la antimicrobiene, în cazul în care părțile consideră că acest lucru este adecvat.

(4) În conformitate cu articolul 33.4 alineatul (2), Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț poate institui un grup de lucru tehnic pentru a sprijini subcomitetul menționat la articolul 7.8 în punerea în aplicare a prezentului articol.

ARTICOLUL 7.8

Subcomitetul pentru sisteme alimentare durabile

(1) Subcomitetul pentru sisteme alimentare durabile (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (1), este compus din reprezentanți ai părților cu responsabilități în domeniul sistemelor alimentare durabile.

(2) Subcomitetul monitorizează punerea în aplicare a prezentului capitol și examinează toate aspectele care apar în legătură cu punerea în aplicare a acestuia.

(3) Subcomitetul convine asupra acțiunilor care trebuie întreprinse în vederea atingerii obiectivelor din prezentul capitol. Subcomitetul stabilește obiective și jaloane pentru acțiunile respective și monitorizează progresele înregistrate de părți în ceea ce privește instituirea unor sisteme alimentare durabile. Subcomitetul evaluează în fiecare perioadă rezultatele punerii în aplicare a acțiunilor respective.

(4) Subcomitetul poate recomanda Consiliului pentru comerț sau Comitetului pentru comerț, în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (2), înființarea de grupuri de lucru tehnice formate din reprezentanți la nivel de experți ai fiecărei părți, pentru a identifica și a aborda problemele tehnice și științifice care decurg din aplicarea prezentului capitol.

(5) Subcomitetul recomandă Comitetului pentru comerț să stabilească norme pentru atenuarea potențialelor conflicte de interese pentru participanții la reuniunile subcomitetului și la reuniunile oricărui grup de lucru tehnic menționat în prezentul capitol. Comitetul pentru comerț adoptă o decizie de stabilire a normelor respective.

ARTICOLUL 7.9

Cooperarea în cadrul forurilor multilaterale

- (1) Părțile cooperează, după caz, în cadrul forurilor multilaterale pentru a promova tranziția globală către sisteme alimentare durabile care să contribuie la realizarea obiectivelor convenite la nivel internațional privind mediul, natura și protecția climei.
- (2) Subcomitetul este forumul pentru schimbul de informații și pentru cooperarea în domeniile reglementate de alineatul (1) de la prezentul articol.

ARTICOLUL 7.10

Dispoziții suplimentare

- (1) Activitățile subcomitetului nu afectează independența agențiilor naționale sau regionale ale părților.

(2) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu aduce atingere drepturilor sau obligațiilor fiecărei părți de a proteja informațiile confidențiale, în conformitate cu legislația fiecărei părți. Atunci când o parte transmite informații considerate confidențiale în conformitate cu legislația sa, celeilalte părți în temeiul prezentului capitol, cealaltă parte tratează informațiile respective ca fiind confidențiale, cu excepția cazului în care partea care transmite informațiile convine altfel.

(3) Respectând pe deplin dreptul de reglementare al fiecărei părți, nicio dispoziție din prezentul capitol nu se interpretează ca obligând o parte:

- (a) să își modifice cerințele de import;
- (b) să se abată de la procedurile interne privind pregătirea și adoptarea măsurilor de reglementare;
- (c) să întreprindă acțiuni care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică; sau
- (d) să adopte un anumit rezultat în materie de reglementare.

CAPITOLUL 8

ENERGIE ȘI MATERII PRIME

ARTICOLUL 8.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului capitol este de a promova dialogul și cooperarea în sectorul energiei și al materiilor prime în beneficiul reciproc al părților, de a promova comerțul și investițiile durabile și echitabile, asigurând condiții de concurență echitabile în aceste sectoare, precum și de a consolida competitivitatea lanțurilor valorice conexe, inclusiv al valorii adăugate, în conformitate cu prezentul acord.

ARTICOLUL 8.2

Principii

- (1) Fiecare parte își păstrează dreptul suveran de a stabili dacă zone de pe teritoriul său, precum și din zona economică exclusivă, sunt disponibile pentru explorarea, producția și transportul de produse energetice și de materii prime.
- (2) În conformitate cu prezentul capitol, părțile își reafirmă dreptul de a reglementa pe teritoriile lor pentru a atinge obiectivele de politică legitime în domeniul energiei și al materiilor prime.

ARTICOLUL 8.3

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 8-A și 8-B:

- (a) „autorizație” înseamnă permisiunea, licența, concesiunea sau un instrument administrativ sau contractual similar prin care autoritatea competentă a unei părți permite unei entități să desfășoare o anumită activitate economică pe teritoriul său în conformitate cu cerințele stabilite în autorizație;
- (b) „echilibrare” înseamnă toate acțiunile și procesele, în toate intervalele de timp, prin care operatorii de sistem asigură, în mod continuu, menținerea frecvenței sistemului într-un interval de stabilitate predefinit și respectarea volumului rezervelor necesare cu privire la calitatea cerută;
- (c) „produse energetice” înseamnă bunurile din care se generează energie și care sunt enumerate la codul SA corespunzător din anexa 8-A;
- (d) „hidrocarburi” înseamnă mărfurile enumerate prin codul SA corespunzător în anexa 8-A;
- (e) „materii prime” înseamnă substanțele utilizate la fabricarea produselor industriale; inclusiv minereuri, concentrate, zguri, cenușă și produse chimice; materiale brute, prelucrate și rafinate; deșeuri metalice; resturi și resturi de retopire, enumerate la capitolele SA corespunzătoare din anexa 8-A;
- (f) „energie din surse regenerabile” înseamnă energie produsă din surse solare, eoliene, hidroelectrice, geotermale, biologice sau oceanice sau din alte surse ambientale regenerabile;

- (g) „combustibili din surse regenerabile” înseamnă biocombustibili, biolichide, combustibili din biomasă și combustibili din surse regenerabile de origine nebiologică, inclusiv combustibili sintetici din surse regenerabile și hidrogen din surse regenerabile;
- (h) „standarde” înseamnă standardele în sensul capitolului 9;
- (i) „operator de sistem” înseamnă:
- (i) pentru Uniunea Europeană: o persoană responsabilă cu exploatarea și asigurarea întreținerii și dezvoltării sistemului de distribuție sau transport de energie electrică într-o anumită zonă și cu asigurarea capacității pe termen lung a acestor sisteme; și
 - (ii) pentru Chile: un organism independent responsabil cu coordonarea funcționării sistemelor electrice interconectate, care asigură performanța economică eficientă, siguranța și fiabilitatea sistemului electric și oferă accesul liber la sistemul de transport; și
- (j) „reglementări tehnice” înseamnă reglementări tehnice în sensul capitolului 9.

ARTICOLUL 8.4

Monopoluri la import și la export

Niciuna dintre părți nu desemnează și nu menține un monopol desemnat la import sau la export. În sensul prezentului articol, termenul „monopol la import sau la export” înseamnă dreptul exclusiv sau autorizația exclusivă acordat(ă) de una dintre părți unei entități de a importa produse energetice sau materii prime din cealaltă parte sau de a exporta produse energetice sau materii prime către cealaltă parte¹.

ARTICOLUL 8.5

Prețuri de export²

(1) Nicio parte nu impune celeilalte părți, pentru exporturile sale de produse energetice sau de materii prime, un preț mai mare decât prețul perceput pentru astfel de produse atunci când acestea sunt destinate pieței interne, prin intermediul unei măsuri, inclusiv licențele sau cerințele privind prețul minim.

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere capitolelor 10, 11 și 22 și listele din anexele 10-A - 10-C și nu se aplică dreptului care rezultă din acordarea unui drept de proprietate intelectuală.

² Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere anexei 22.

(2) În pofida alineatului (1) de la prezentul articol, Chile poate introduce sau menține măsuri care au ca obiectiv promovarea valorii adăugate, prin furnizarea de materii prime unor sectoare industriale la prețuri preferențiale, astfel încât acestea să poată apărea în Chile, cu condiția ca aceste măsuri să îndeplinească condițiile prevăzute în anexa 8-B.

ARTICOLUL 8.6

Prețuri interne reglementate

(1) Părțile recunosc importanța unor piețe competitive ale energiei pentru a oferi o gamă largă de opțiuni în ceea ce privește furnizarea de produse energetice și pentru a spori bunăstarea consumatorilor. Părțile recunosc, de asemenea, că nevoile și abordările în materie de reglementare pot fi diferite de la o piață la alta.

(2) Ca urmare a dispozițiilor alineatului (1), fiecare parte se asigură, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, că aprovizionarea cu produse energetice se bazează pe principiile pieței.

(3) O parte poate reglementa prețul perceput pentru furnizarea de produse energetice numai prin impunerea unei obligații de serviciu public.

(4) În cazul în care o parte impune o obligație de serviciu public, aceasta se asigură că obligația respectivă este clar definită, transparentă și nediscriminatorie și nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor obligației de serviciu public.

ARTICOLUL 8.7

Autorizație pentru explorare și producția de produse energetice și materii prime

- (1) Fără a se aduce atingere capitolului 13, în cazul în care o parte solicită o autorizație pentru a explora sau a produce produse energetice și materii prime, partea respectivă se asigură că o astfel de autorizație este acordată în urma unei proceduri publice și nediscriminatorii¹.
- (2) Partea respectivă publică, printre altele, tipul de autorizație, domeniul relevant sau partea din aceasta, precum și data sau termenul propus pentru acordarea autorizației, astfel încât să permită solicitanților potențial interesați să depună cereri.
- (3) O parte poate deroga de la alineatul (2) de la prezentul articol și de la articolul 13.3 în oricare dintre următoarele cazuri legate de hidrocarburi:
 - (a) dacă zona a făcut obiectul unei proceduri anterioare care nu a avut ca rezultat acordarea unei autorizații;
 - (b) dacă zona este disponibilă permanent pentru explorare sau producerea de produse energetice și de materii prime; sau
 - (c) dacă s-a renunțat la autorizația acordată înainte de data expirării sale.

¹ Pentru mai multă certitudine, în cazul oricărei neconcordanțe între prezentul articol și capitolele 10 și 11 și anexele 10-A, 10-B și 10-C, capitolele și anexele respective prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.

(4) Fiecare parte poate impune unei entități care a primit o autorizație să plătească o contribuție financiară sau o contribuție în natură. Contribuția financiară sau în natură se stabilește astfel încât să nu influențeze gestionarea și procesul decizional al unei astfel de entități.

(5) Fiecare parte se asigură că, în cazul în care cererea sa e respinsă, solicitantul este informat cu privire la motivele respingerii, astfel încât acesta să poată recurge la procedurile de exercitare a căilor de atac sau de control, dacă este necesar. Procedurile de exercitare a căilor de atac sau de control sunt publicate în prealabil.

ARTICOLUL 8.8

Evaluarea impactului asupra mediului

(1) O parte se asigură că se efectuează o evaluare a impactului asupra mediului¹ înainte de acordarea autorizației pentru un proiect sau o activitate legată de energie sau de materii prime care ar putea avea un impact semnificativ asupra populației, a sănătății umane, a biodiversității, a terenurilor, a solului, a apei, a aerului sau a climei, a patrimoniului cultural sau a peisajului. Evaluarea respectivă identifică și evaluează un astfel de impact semnificativ.

(2) Fiecare parte se asigură că informațiile relevante sunt puse la dispoziția publicului ca parte a procesului de evaluare a impactului asupra mediului și oferă publicului timp și posibilitatea de a participa la acest proces și de a prezenta observații.

(3) Fiecare parte publică și ține seama de constatările evaluării impactului asupra mediului înainte de acordarea autorizației pentru proiectul sau activitatea în cauză.

¹ Pentru Chile, „evaluarea impactului asupra mediului” înseamnă studiul impactului asupra mediului, astfel cum este definit în Legea nr. 19.300 titlul 1 articolul 2 litera (i) sau în actul care îi va succeda acesteia și astfel cum este reglementat de articolul 11 din legea menționată.

ARTICOLUL 8.9

Accesul terților la infrastructura de transport energetic

- (1) Fiecare parte se asigură că operatorii de sistem de pe teritoriul său acordă acces nediscriminatoriu la infrastructura energetică pentru transportul energiei electrice oricărei entități a unei părți. În cea mai mare măsură posibilă, accesul la infrastructura de transport al energiei electrice se acordă într-un termen rezonabil de la data cererii de acces prezentate de entitatea respectivă.
- (2) Fiecare parte permite, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, unei entități a unei părți să acceseze și să utilizeze infrastructura de transport al energiei electrice pentru transportul energiei electrice în condiții rezonabile și nediscriminatorii, inclusiv nediscriminarea între tipurile de surse de energie electrică, și la tarife care reflectă costurile. Fiecare parte publică termenele și condițiile de acces la infrastructura de transport al energiei electrice și de utilizare a acesteia.
- (3) În pofida alineatului (1), o parte poate introduce sau menține în actele cu putere de lege și în normele sale administrative derogări specifice de la dreptul de acces al terților pe baza unor criterii obiective, cu condiția ca acestea să fie necesare pentru îndeplinirea unui obiectiv de politică legitim. Aceste derogări se publică înainte de a începe să se aplice.
- (4) Părțile recunosc relevanța normelor prevăzute la alineatele (1), (2) și (3) și pentru infrastructura de gaze naturale. O parte care nu aplică astfel de norme referitoare la infrastructura de gaze trebuie să depună eforturi în acest sens, în special pentru transportul de combustibili din surse regenerabile, recunoscând în același timp diferențele în ceea ce privește maturitatea și organizarea pieței.

ARTICOLUL 8.10

Accesul la infrastructură al furnizorilor de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie

- (1) Fără a se aduce atingere articolelor 8.7, 8.9 și 8.11, fiecare parte se asigură că furnizorilor de energie din surse regenerabile ai celeilalte părți li se acordă acces la rețeaua de energie electrică și posibilitatea de a o utiliza pentru instalațiile de producere a energiei electrice din surse regenerabile situate pe teritoriul său, în condiții rezonabile și nediscriminatorii.
- (2) În sensul alineatului (1), fiecare parte se asigură, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, că întreprinderile sale de transport și operatorii de sistem, în ceea ce privește furnizorii de energie electrică din surse regenerabile ai celeilalte părți:
- (a) permit racordarea între noile instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile și rețeaua de energie electrică fără a impune condiții discriminatorii;
 - (b) permit utilizarea fiabilă a rețelei de energie electrică;
 - (c) furnizează servicii de echilibrare; și
 - (d) se asigură că există măsuri operaționale adecvate legate de rețea și de piață pentru a reduce la minimum restricționarea energiei electrice produse din surse regenerabile.
- (3) Alineatul (2) nu aduce atingere dreptului legitim al fiecărei părți de a reglementa pe teritoriul său pentru a atinge obiective de politică legitime, cum ar fi necesitatea de a menține siguranța în funcționare și stabilitatea sistemului de energie electrică, pe baza unor criterii obiective și nediscriminatorii.

ARTICOLUL 8.11

Organism independent

- (1) Fiecare parte menține sau instituie unul sau mai multe organisme independente din punct de vedere funcțional care:
 - (a) stabilesc sau aprobă termenele, condițiile și tarifele pentru accesul la rețeaua electrică și de utilizare a acesteia; și
 - (b) soluționează litigiile privind termenele, condițiile și tarifele corespunzătoare pentru accesul la rețeaua de energie electrică și utilizarea acesteia, într-un termen rezonabil.
- (2) În îndeplinirea sarcinilor și în exercitarea competențelor prevăzute la alineatul (1), organismul sau organismele respective acționează în mod transparent și imparțial față de utilizatorii, proprietarii și operatorii de sistem ai rețelei de energie electrică.

ARTICOLUL 8.12

Cooperarea în materie de standarde

- (1) În vederea prevenirii, identificării și eliminării barierelor tehnice inutile din calea comerțului cu produse energetice și materii prime, capitolul 9 se aplică produselor și materialelor respective.

(2) În conformitate cu articolele 9.4 și 9.6, părțile promovează, după caz, cooperarea dintre organismele lor de reglementare și de standardizare relevante în domenii precum eficiența energetică, energia durabilă și materiile prime, pentru a contribui la comerț, investiții și dezvoltare durabilă, printre altele prin:

- (a) convergența sau armonizarea, dacă este posibil, a standardelor lor actuale respective, pe baza interesului reciproc și a reciprocității și în conformitate cu modalitățile care urmează să fie convenite de autoritățile de reglementare și de organismele de standardizare în cauză;
- (b) analize, metodologii și abordări comune, dacă este posibil, pentru a sprijini și a facilita elaborarea de teste și standarde de măsurare relevante, în cooperare cu organismele de standardizare relevante;
- (c) elaborarea de standarde comune, dacă este posibil, privind eficiența energetică și energia din surse regenerabile; și
- (d) promovarea standardelor privind materiile prime, producerea de energie din surse regenerabile și echipamentele eficiente din punct de vedere energetic, inclusiv proiectarea și etichetarea produselor, dacă este cazul, prin intermediul inițiativelor de cooperare internațională existente.

(3) În scopul punerii în aplicare a prezentului capitol, părțile urmăresc să încurajeze dezvoltarea și utilizarea de standarde deschise și interoperabilitatea rețelelor, a sistemelor, a dispozitivelor, a aplicațiilor sau a componentelor din sectorul energiei și al materiilor prime.

ARTICOLUL 8.13

Cercetare, dezvoltare și inovare

Părțile recunosc că cercetarea, dezvoltarea și inovarea sunt elemente-cheie pentru dezvoltarea în continuare a eficienței, durabilității și competitivității în sectorul energiei și al materiilor prime.

Părțile cooperează, după caz, printre altele în ceea ce privește:

- (a) promovarea cercetării, a dezvoltării, a inovării și a diseminării tehnologiilor, a proceselor și a practicilor ecologice și eficiente din punctul de vedere al costurilor în domeniul energiei și al materiilor prime;
- (b) promovarea adăugării de valoare în beneficiul reciproc al părților și consolidarea capacității de producție în domeniul energiei și al materiilor prime; și
- (c) consolidarea capacităților în contextul inițiativelor de cercetare, dezvoltare și inovare.

ARTICOLUL 8.14

Cooperarea în domeniul energiei și al materiilor prime

- (1) Părțile cooperează, după caz, în domeniul energiei și al materiilor prime, printre altele pentru:
 - (a) reducerea sau eliminarea măsurilor care, în sine sau împreună cu alte măsuri, ar putea denatura comerțul și investițiile, inclusiv măsuri cu caracter tehnic, de reglementare sau economic, care afectează sectorul energiei sau al materiilor prime;
 - (b) discutarea, ori de câte ori este posibil, a pozițiilor lor în cadrul forurilor internaționale în care se discută aspecte relevante legate de comerț și investiții și promovarea programelor internaționale în domeniul eficienței energetice, al energiei din surse regenerabile și al materiilor prime; și
 - (c) promovarea unei conduite profesionale responsabile, în conformitate cu standardele internaționale care au fost aprobate sau sunt sprijinite de părți, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, în special capitolul IX privind știința și tehnologia.

Cooperarea tematică în domeniul energiei

- (2) Părțile recunosc necesitatea de a accelera utilizarea surselor de energie regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, de a crește eficiența energetică și de a promova inovarea, și pentru a asigura accesul la energie sigură, durabilă și la prețuri accesibile. Părțile cooperează cu privire la orice chestiune relevantă de interes reciproc, cum ar fi:
 - (a) energia din surse regenerabile, în special în ceea ce privește tehnologiile, integrarea în sistemul de energie electrică și accesul la acesta, stocarea și flexibilitatea, precum și întregul lanț de aprovizionare cu hidrogen din surse regenerabile;

- (b) eficiența energetică, inclusiv reglementarea, bunele practici și sistemele de încălzire și răcire eficiente și durabile;
- (c) electromobilitatea și instalarea infrastructurii de încărcare; și
- (d) piețe ale energiei deschise și competitive.

Cooperarea tematică în domeniul materiilor prime

(3) Părțile recunosc angajamentul lor comun față de aprovizionarea responsabilă și producția durabilă de materii prime, precum și interesul lor reciproc de a facilita integrarea lanțurilor valorice ale materiilor prime. Părțile cooperează cu privire la orice chestiune relevantă de interes reciproc, cum ar fi:

- (a) practicile miniere responsabile și sustenabilitatea lanțurilor valorice ale materiilor prime, inclusiv contribuția lanțurilor valorice ale materiilor prime la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU;
- (b) lanțurile valorice ale materiilor prime, inclusiv valoarea adăugată; și
- (c) identificarea domeniilor de interes reciproc pentru cooperarea în domeniul activităților de cercetare, dezvoltare și inovare care acoperă întregul lanț valoric al materiilor prime, inclusiv tehnologiile de vârf, mineritul inteligent și minele digitale.

(4) La dezvoltarea activităților de cooperare, părțile iau în considerare resursele disponibile. Activitățile pot fi desfășurate cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția părților.

(5) Activitățile de cooperare pot fi dezvoltate și puse în aplicare cu participarea organizațiilor internaționale, a forurilor mondiale și a instituțiilor de cercetare, conform celor convenite între părți.

ARTICOLUL 8.15

Tranziția energetică și combustibilii din surse regenerabile

- (1) În scopul punerii în aplicare a prezentului capitol, părțile recunosc contribuția importantă a combustibililor din surse regenerabile, printre altele a hidrogenului din surse regenerabile, inclusiv a derivatelor acestora, și a combustibililor sintetici din surse regenerabile, la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în vederea combaterii schimbărilor climatice.
- (2) În conformitate cu articolul 8.12 alineatul (2), părțile cooperează, după caz, în ceea ce privește convergența sau armonizarea, dacă este posibil, a sistemelor de certificare a combustibililor din surse regenerabile, de exemplu sisteme cu privire la emisiile generate pe durata ciclului de viață și la standardele de siguranță.
- (3) În ceea ce privește combustibilii din surse regenerabile, părțile cooperează, de asemenea, pentru:
 - (a) identificarea, reducerea și eliminarea, după caz, a măsurilor care pot denatura comerțul bilateral, inclusiv a măsurilor cu caracter tehnic, de reglementare și economic;
 - (b) încurajarea inițiativelor care facilitează comerțul bilateral, în vederea promovării producției de hidrogen din surse regenerabile; și
 - (c) promovarea utilizării combustibililor din surse regenerabile, având în vedere contribuția acestora la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

(4) Părțile încurajează, după caz, elaborarea și punerea în aplicare a standardelor internaționale și cooperarea în materie de reglementare în ceea ce privește combustibilii din surse regenerabile și cooperează în cadrul forurilor internaționale relevante în vederea dezvoltării unor sisteme de certificare relevante care să evite apariția unor bariere nejustificate în calea comerțului.

ARTICOLUL 8.16

Excepție pentru sistemele electrice mici și izolate

(1) În scopul punerii în aplicare a prezentului capitol, părțile recunosc că actele cu putere de lege și normele lor administrative pot prevedea regimuri speciale pentru sistemele electrice mici și izolate.

(2) În temeiul alineatului (1), o parte poate menține, adopta sau aplica măsuri cu privire la sistemele electrice mici și izolate care derogă de la articolele 8.6, 8.7, 8.9, 8.10 și 8.11, cu condiția ca aceste măsuri să nu constituie restricții disimulate în calea comerțului sau a investițiilor între părți.

ARTICOLUL 8.17

Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri

(1) Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri (denumit în continuare „subcomitetul”) instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1) este responsabil de punerea în aplicare a prezentului capitol și a anexelor 8-A și 8-B. Funcțiile prevăzute la articolul 2.18 literele (a), (c), (d), și (e) se aplică prezentului capitol, *mutatis mutandis*.

(2) În conformitate cu articolele 8.12, 8.13, 8.14 și 8.15, subcomitetul poate recomanda ca părțile să stabilească sau să faciliteze alte mijloace de cooperare între ele în domeniul energiei și al materiilor prime.

(3) În cazul în care părțile stabilesc acest lucru de comun acord, subcomitetul se reunește în sesiuni dedicate punerii în aplicare a prezentului capitol. Atunci când pregătește astfel de sesiuni, fiecare parte poate lua în considerare, după caz, contribuții ale părților interesate sau ale experților relevanți.

(4) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol, inclusiv prin asigurarea implicării corespunzătoare a reprezentanților săi, notifică celeilalte părți datele sale de contact și notifică cu promptitudine celeilalte părți orice modificare a acestor date de contact. Pentru Chile, punctul de contact este un reprezentant din partea Subsecretariatului pentru relații economice internaționale al Ministerului Afacerilor Externe sau la succesorul acestuia.

CAPITOLUL 9

BARIERELE TEHNICE ÎN CALEA COMERȚULUI

ARTICOLUL 9.1

Obiectiv

Prezentul capitol are ca obiectiv stimularea și facilitarea comerțului cu mărfuri între părți prin prevenirea, identificarea și eliminarea barierelor tehnice inutile din calea comerțului și prin promovarea unei cooperări sporite în materie de reglementare.

ARTICOLUL 9.2

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică elaborării, adoptării și aplicării tuturor standardelor, reglementărilor tehnice și procedurilor de evaluare a conformității, astfel cum sunt definite în anexa 1 la Acordul BTC, care pot avea un impact asupra comerțului cu mărfuri dintre părți.
- (2) În pofida alineatului (1), prezentul capitol nu se aplică:
 - (a) specificațiilor pentru achiziții elaborate de organismele guvernamentale pentru necesitățile de producție sau consum ale acestor organisme, care sunt reglementate de capitolul 21; sau

- (b) măsurilor sanitare și fitosanitare care fac obiectul capitolului 6.

ARTICOLUL 9.3

Includerea anumitor dispoziții din Acordul BTC

Articolele 2-9 din Acordul BTC și anexele 1 și 3 la acesta se încorporează în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 9.4

Standarde internaționale

(1) Standardele internaționale elaborate de organizațiile enumerate în anexa 9-A sunt considerate a fi standardele internaționale relevante în sensul articolelor 2 și 5 și al anexei 3 la Acordul BTC, cu condiția ca, în elaborarea lor, organizațiile respective să fi respectat principiile și procedurile stabilite în Decizia Comitetului OMC privind barierele tehnice în calea comerțului în ceea ce privește principiile pentru elaborarea de standarde, orientări și recomandări internaționale referitoare la articolele 2 și 5 și la anexa 3 la Acordul BTC¹.

(2) La cererea unei părți, Consiliul pentru comerț poate adopta o decizie de modificare a anexei 9-A, în conformitate cu articolul 33.1 alineatul (6) litera (a).

¹ G/TBT/9, 13 noiembrie 2000, anexa 4.

ARTICOLUL 9.5

Reglementări tehnice

- (1) Părțile recunosc importanța efectuării, în conformitate cu normele și procedurile fiecărei părți, a unei evaluări a impactului în materie de reglementare al reglementărilor tehnice planificate.
- (2) Fiecare parte evaluează soluțiile cu sau fără caracter de reglementare disponibile ca alternativă pentru reglementarea tehnică propusă, care pot îndeplini obiectivele legitime ale părții, în conformitate cu articolul 2.2 din Acordul BTC.
- (3) Fiecare parte utilizează standardele internaționale relevante ca bază pentru reglementările sale tehnice, cu excepția cazului în care partea care elaborează reglementarea tehnică poate demonstra că respectivele standarde internaționale ar constitui mijloace ineficace sau inadecvate de îndeplinire a obiectivelor legitime urmărite.
- (4) În cazul în care o parte nu utilizează standarde internaționale ca bază pentru o reglementare tehnică, aceasta identifică, la cererea celeilalte părți, orice abatere substanțială de la standardul internațional relevant și explică motivele pentru care astfel de standarde au fost considerate un mijloc ineficient sau inadecvat pentru îndeplinirea obiectivului urmărit și furnizează dovezile științifice sau tehnice pe care se bazează evaluarea respectivă.

(5) Ca urmare a obligației care îi revine fiecărei părți în temeiul articolului 2.3 din Acordul BTC, fiecare parte își revizuieste, în conformitate cu propriile norme și proceduri, reglementările tehnice în vederea creșterii convergenței acestor reglementări tehnice cu standardele internaționale relevante. O parte ia în considerare, printre altele, orice evoluție nouă a standardelor internaționale relevante și dacă circumstanțele care au dus la divergențe față de un standard internațional relevant continuă să existe.

ARTICOLUL 9.6

Cooperarea în materie de reglementare

- (1) Părțile recunosc că există o gamă largă de mecanisme de cooperare în materie de reglementare care pot contribui la eliminarea sau evitarea creării de bariere tehnice în calea comerțului.
- (2) Fiecare parte poate propune celeilalte părți activități specifice de cooperare în materie de reglementare în domeniile vizate de prezentul capitol. Propunerile respective se transmit punctului de contact menționat la articolul 9.13 și constau în:
 - (a) schimburi de informații privind abordările și practicile de reglementare; sau
 - (b) inițiative de aliniere în continuare a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității cu standardele internaționale relevante.

Cealaltă parte răspunde propunerii într-un termen rezonabil.

- (3) Punctele de contact menționate la articolul 9.13 informează Comitetul pentru comerț cu privire la activitățile de cooperare desfășurate în temeiul prezentului articol.
- (4) Părțile depun eforturi pentru a face schimb și a colabora cu privire la mecanismele de facilitare a acceptării rezultatelor evaluării conformității în vederea eliminării barierelor tehnice inutile din calea comerțului.
- (5) Părțile încurajează cooperarea dintre organizațiile lor responsabile cu reglementarea tehnică, standardizarea, evaluarea conformității, acreditarea și metrologia, indiferent dacă sunt guvernamentale sau neguvernamentale, în vederea abordării aspectelor reglementate de prezentul capitol.
- (6) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți:
- (a) să se abată de la procedurile sale de pregătire și de adoptare a măsurilor de reglementare;
 - (b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică; sau
 - (c) să obțină un anumit rezultat în materie de reglementare.
- (7) În sensul prezentului articol și al dispozițiilor privind cooperarea prevăzute în anexele 9-A - 9-E, Comisia Europeană acționează în numele Uniunii Europene.

ARTICOLUL 9.7

Cooperarea privind supravegherea pieței, conformitatea și siguranța produselor nealimentare

- (1) Părțile recunosc importanța cooperării în ceea ce privește supravegherea pieței, conformitatea și siguranța produselor nealimentare pentru facilitarea comerțului și protecția consumatorilor și a altor utilizatori, precum și importanța consolidării încrederii reciproce pe baza schimbului de informații.
- (2) În sensul prezentului articol:
 - (a) „produse de consum” înseamnă bunuri destinate sau care pot fi utilizate de consumatori, cu excepția alimentelor, a dispozitivelor medicale și a medicamentelor; și
 - (b) „supravegherea pieței” înseamnă activitățile desfășurate și măsurile luate de autoritățile publice, inclusiv activitățile desfășurate și măsurile luate în cooperare cu operatorii economici, pe baza procedurilor unei părți care permit părții respective să monitorizeze sau să trateze aspecte legate de conformitatea produselor cu cerințele prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative sau siguranța produselor.
- (3) Pentru a garanta funcționarea independentă și imparțială a supravegherii pieței, fiecare parte asigură:
 - (a) separarea funcțiilor de supraveghere a pieței de funcțiile de evaluare a conformității; și
 - (b) absența oricăror interese care ar afecta imparțialitatea autorităților de supraveghere a pieței în efectuarea controlului sau a supravegherii operatorilor economici.

(4) Părțile pot coopera și pot face schimb de informații în domeniul siguranței și conformității produselor nealimentare, în special în ceea ce privește următoarele aspecte:

- (a) activități și măsuri de supraveghere a pieței și de asigurare a aplicării legii;
- (b) metode de evaluare a riscurilor și testarea produselor;
- (c) rechemări coordonate ale produselor sau alte măsuri similare;
- (d) chestiuni științifice, tehnice și de reglementare care vizează îmbunătățirea siguranței și conformității produselor nealimentare;
- (e) aspecte nou-apărute cu relevanță considerabilă pentru sănătate și siguranță;
- (f) activități legate de standardizare; și
- (g) schimburi de funcționari.

(5) Uniunea Europeană poate furniza Republicii Chile informații selectate din sistemul său de alertă rapidă cu privire la produsele de consum, astfel cum se menționează în Directiva 2001/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului¹ sau în actul care îi va succeda, iar Chile poate furniza Uniunii Europene informații selectate privind siguranța produselor de consum și măsurile preventive, restrictive și corective luate cu privire la produsele de consum. Schimbul de informații poate lua forma:

- (a) unui schimb nesistematic, în cazuri specifice justificate în mod corespunzător, cu excepția datelor cu caracter personal; și

¹ Directiva 2001/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 decembrie 2001 privind siguranța generală a produselor (JO CE L 11, 15.1.2002, p. 4).

- (b) unui schimb sistematic bazat pe un sistem stabilit printr-o decizie a Consiliului pentru comerț, care urmează să fie prevăzut în anexa 9-D.
- (6) Consiliul pentru comerț poate să adopte o decizie pentru a stabili un sistem privind schimbul regulat de informații, inclusiv prin mijloace electronice, referitor la măsurile luate cu privire la produsele nealimentare neconforme, altele decât cele reglementate de alineatul (5) de la prezentul articol, care urmează să fie prevăzut în anexa 9-E.
- (7) Fiecare parte utilizează informațiile obținute în temeiul alineatelor (4), (5) și (6) exclusiv în scopul protecției consumatorilor, a sănătății, a siguranței sau a mediului.
- (8) Fiecare parte tratează drept confidențiale informațiile obținute în temeiul alineatelor (4), (5) și (6).
- (9) În sistemele menționate la alineatul (5) litera (b) și la alineatul (6) se precizează definiția produsului, tipul de informații care urmează să facă obiectul schimbului, modalitățile de efectuare a schimbului și aplicarea normelor de confidențialitate și de protecție a datelor cu caracter personal.
- (10) În conformitate cu articolul 33.1 alineatul (6) litera (a), Consiliul pentru comerț are competența de a adopta decizii în vederea stabilirii sau modificării sistemelor prevăzute în anexele 9-D și 9-E.

ARTICOLUL 9.8

Standarde

- (1) În vederea armonizării standardelor pe o bază cât mai largă, fiecare parte încurajează organismele de standardizare înființate pe teritoriul său, precum și organismele regionale de standardizare în care partea respectivă sau organismele de standardizare înființate pe teritoriul său sunt membre:
- (a) să participe, în limita resurselor de care dispun, la elaborarea standardelor internaționale de către organismele internaționale de standardizare relevante;
 - (b) să utilizeze standardele internaționale relevante ca bază pentru standardele pe care le elaborează, exceptând cazurile în care standardele internaționale respective sunt ineficace sau inadecvate, de exemplu din cauza unui nivel de protecție insuficient, a unor factori climatici sau geografici fundamentali sau a unor probleme tehnologice fundamentale;
 - (c) să evite duplicarea activităților organismelor internaționale de standardizare sau suprapunerile cu acestea;
 - (d) să revizuiască, la intervale regulate, standardele naționale și regionale care nu au la bază standarde internaționale relevante, pentru a spori convergența acestora cu standardele internaționale relevante;
 - (e) să coopereze cu organismele de standardizare relevante ale celeilalte părți în cadrul activităților internaționale de standardizare, inclusiv în cadrul organismelor internaționale de standardizare sau la nivel regional; și

- (f) să promoveze cooperarea bilaterală între acestea și cu organismele de standardizare ale celeilalte părți.
- (2) Părțile ar trebui să facă schimb de informații cu privire la:
- (a) utilizarea standardelor în sprijinul reglementărilor tehnice; și
 - (b) procesele proprii de standardizare și măsura în care utilizează standardele internaționale, regionale sau subregionale ca bază pentru standardele naționale.
- (3) În cazul în care standardele devin obligatorii prin încorporarea sau menționarea într-un proiect de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității, se aplică obligațiile de transparență prevăzute la articolul 9.10 din prezentul acord și la articolul 2 sau 5 din Acordul BTC.

ARTICOLUL 9.9

Evaluarea conformității

- (1) Dispozițiile de la articolul 9.5 cu privire la elaborarea, adoptarea și aplicarea reglementărilor tehnice se aplică, de asemenea, *mutatis mutandis*, procedurilor de evaluare a conformității.
- (2) În cazul în care o parte solicită o evaluare a conformității ca mijloc de asigurare pozitivă că un produs respectă o reglementare tehnică, partea respectivă:
- (a) selectează proceduri de evaluare a conformității care sunt proporționale cu riscurile implicate;

- (b) examinează, sub rezerva actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative, utilizarea unei declarații de conformitate a furnizorului ca una din modalitățile posibile de a demonstra conformitatea cu o reglementare tehnică; și
 - (c) la cererea celeilalte părți, furnizează informații cu privire la criteriile utilizate pentru selectarea procedurilor de evaluare a conformității pentru anumite produse.
- (3) În cazul în care una dintre părți solicită evaluarea conformității de către o parte terță ca asigurare pozitivă că un produs respectă o reglementare tehnică și nu a rezervat sarcina respectivă unei autorități guvernamentale, astfel cum se prevede la alineatul (4), partea respectivă:
- (a) utilizează în mod preferențial acreditarea pentru recunoașterea organismelor de evaluare a conformității;
 - (b) utilizează în mod preferențial standardele internaționale pentru acreditarea și evaluarea conformității, precum și acordurile internaționale care implică organismele de acreditare ale părților, de exemplu prin intermediul mecanismelor Cooperării Internaționale pentru Acreditarea Laboratoarelor (ILAC) și ale Forumului internațional de acreditare (IAF);
 - (c) aderă sau, după caz, încurajează organismele sale de evaluare a conformității să adere la orice acord sau aranjament internațional funcțional pentru armonizarea sau facilitarea acceptării rezultatelor generate de evaluările conformității;
 - (d) se asigură că, în cazul în care pentru un anumit produs sau set de produse au fost desemnate mai multe organisme de evaluare a conformității, operatorii economici pot alege care organism de evaluare a conformității va efectua procedura de evaluare a conformității;

- (e) se asigură că organismele de evaluare a conformității sunt independente de producători, importatori și operatorii economici în general și că nu există conflicte de interese între organismele de acreditare și organismele de evaluare a conformității;
 - (f) permite organismelor de evaluare a conformității să utilizeze subcontractanți pentru efectuarea de teste sau inspecții în legătură cu evaluarea conformității, inclusiv subcontractanți situați pe teritoriul celeilalte părți; nicio dispoziție de la prezenta literă nu se interpretează ca interzicând unei părți să solicite subcontractanților să îndeplinească aceleași cerințe pe care organismul de evaluare a conformității cu care a încheiat un contract ar trebui să le îndeplinească pentru a efectua el însuși încercările sau inspecțiile care fac obiectul contractului; și
 - (g) publică pe site-urile oficiale o listă a organismelor pe care le-a desemnat să efectueze evaluările conformității și informații relevante cu privire la domeniul de aplicare al desemnării fiecărui astfel de organism.
- (4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică una dintre părți să impună ca evaluarea conformității pentru anumite produse să fie efectuată de autoritățile guvernamentale desemnate de aceasta. În astfel de cazuri, partea respectivă:
- (a) limitează taxele de evaluare a conformității la costul aproximativ al serviciilor furnizate și, la cererea solicitantului unei evaluări a conformității, explică modul în care taxele pe care le percepe pentru o astfel de evaluare a conformității au o valoare limitată la costul aproximativ al serviciilor furnizate; și
 - (b) pune la dispoziția publicului taxele de evaluare a conformității sau le furnizează la cerere.

(5) În pofida alineatelor (2), (3) și (4) de la prezentul articol, în cazurile în care Uniunea Europeană acceptă declarația de conformitate a furnizorului în domeniile enumerate în anexa 9-B, Chile prevede, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, o procedură eficientă și transparentă de acceptare a certificatelor și a rapoartelor de încercare emise de organisme de evaluare a conformității care sunt situate pe teritoriul Uniunii Europene și care au fost acreditate de un organism de acreditare care este membru al acordurilor internaționale de recunoaștere reciprocă ale ILAC și IAF ca o garanție că un produs este conform cu cerințele reglementărilor tehnice din Chile.

(6) În sensul prezentului articol, prin „declarație de conformitate a furnizorului” se înțelege un atestat de primă parte emis de producător pe răspunderea exclusivă a acestuia, pe baza rezultatelor unui tip adecvat de activitate de evaluare a conformității și excluzând evaluarea obligatorie de către terți, ca garanție că un produs este conform cu o reglementare tehnică care stabilește astfel de proceduri de evaluare a conformității.

(7) La cererea oricăreia dintre părți, subcomitetul menționat la articolul 9.14 revizuieste lista de domenii de la alineatul (1) din anexa 9-B. Subcomitetul poate recomanda Consiliului pentru comerț respectiv să modifice anexa 9-B, în conformitate cu articolul 33.1 alineatul (6) litera (a).

ARTICOLUL 9.10

Transparență

- (1) În conformitate cu normele și procedurile sale și fără a aduce atingere capitolului 29, atunci când elaborează reglementări tehnice majore care pot avea un efect semnificativ asupra comerțului cu mărfuri, fiecare parte se asigură că există proceduri privind transparența care permit persoanelor părților să contribuie prin intermediul unui proces de consultare publică, cu excepția cazului în care apar sau riscă să apară probleme urgente legate de siguranță, sănătate, protecția mediului sau securitatea națională.
- (2) Fiecare parte permite persoanelor celeilalte părți să participe la procesul de consultare menționat la alineatul (1) în condiții nu mai puțin favorabile decât cele acordate propriilor sale persoane și face publice rezultatele acestui proces de consultare.
- (3) Fiecare parte acordă o perioadă de cel puțin 60 de zile de la data la care a transmis notificarea către Registrul central de notificări al OMC cu privire la propunerile de reglementări tehnice și de proceduri de evaluare a conformității, perioadă în care cealaltă parte să prezinte observații scrise, cu excepția cazului în care apar sau riscă să apară probleme urgente legate de siguranță, sănătate, protecția mediului sau securitatea națională. O parte ia în considerare orice cerere rezonabilă din partea celeilalte părți de prelungire a termenului pentru prezentarea observațiilor.
- (4) În cazul în care textul notificat nu este redactat în una dintre limbile oficiale ale OMC, partea care face notificarea furnizează o descriere detaliată și cuprinzătoare a conținutului reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității propuse în formatul de notificare al OMC.

(5) În cazul în care una dintre părți primește observații scrise, astfel cum se menționează la alineatul (3), aceasta:

- (a) la cererea celeilalte părți, discută observațiile scrise cu participarea autorității sale de reglementare competente, într-un moment în care acestea pot fi luate în considerare; și
- (b) răspunde în scris la observații până cel târziu la data publicării reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității adoptate.

(6) Fiecare parte depune eforturi pentru a publica pe un site răspunsurile sale la observațiile scrise menționate la alineatul (3) pe care le primește de la cealaltă parte, cel târziu la data publicării reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității adoptate.

(7) O parte oferă, la cererea celeilalte părți, informații privind obiectivele, temeiul juridic și justificarea pentru o reglementare tehnică sau o procedură de evaluare a conformității pe care partea respectivă a adoptat-o sau își propune să o adopte.

(8) Fiecare parte se asigură că reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității pe care le-a adoptat sunt accesibile gratuit prin intermediul site-urilor oficiale sau al jurnalelor oficiale online.

(9) Fiecare parte oferă informații referitoare la adoptarea și intrarea în vigoare a respectivei reglementări tehnice sau proceduri de evaluare a conformității și la textul final adoptat printr-un addendum la notificarea inițială transmisă către Registrul central de notificări al OMC.

(10) Fiecare parte permite un interval rezonabil între publicarea reglementărilor tehnice și intrarea lor în vigoare, sub rezerva condițiilor specificate la articolul 2.12 din Acordul BTC. În sensul prezentului articol, „interval rezonabil” înseamnă o perioadă de cel puțin șase luni, cu excepția cazului în care o astfel de perioadă ar fi ineficace pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.

(11) O parte ia în considerare orice cerere rezonabilă din partea celeilalte părți, primită înainte de sfârșitul perioadei pentru prezentarea de observații menționată la alineatul (3), de prelungire a perioadei dintre publicarea reglementării tehnice și intrarea sa în vigoare, cu excepția cazului în care întârzierea ar fi ineficace pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.

ARTICOLUL 9.11

Marcare și etichetare

(1) Părțile afirmă că reglementările lor tehnice care includ sau abordează exclusiv marcarea sau etichetarea respectă principiile prevăzute la articolul 2.2 din Acordul BTC.

(2) Cu excepția cazului în care acest lucru este necesar pentru îndeplinirea obiectivelor legitime menționate la articolul 2.2 din Acordul BTC, o parte care solicită marcarea sau etichetarea obligatorie a produselor:

(a) solicită numai informații care sunt relevante pentru consumatorii sau utilizatorii produsului sau informații care indică conformitatea produsului cu cerințele tehnice obligatorii;

- (b) nu solicită aprobarea, înregistrarea sau certificarea prealabilă a marcajelor sau a etichetelor produselor, nici plata unor taxe, ca o condiție prealabilă pentru introducerea pe piața sa a unor produse care, în rest, respectă cerințele sale tehnice obligatorii;
- (c) în cazul în care impune operatorilor economici utilizarea unui număr unic de identificare, eliberează un astfel de număr operatorilor economici ai celeilalte părți fără întârzieri nejustificate și în mod nediscriminatoriu;
- (d) cu condiția ca elementele enumerate mai jos să nu inducă în eroare, să nu fie contradictorii sau să nu genereze confuzie în legătură cu informațiile solicitate în partea care importă mărfurile, partea permite:
 - (i) informații furnizate în alte limbi, pe lângă limba obligatorie pe teritoriul părții care importă mărfurile;
 - (ii) nomenclaturi, pictograme, simboluri sau grafică acceptate la nivel internațional; și
 - (iii) informații suplimentare, pe lângă cele obligatorii pe teritoriul părții care importă mărfurile;
- (e) acceptă ca etichetarea, inclusiv etichetarea suplimentară sau corectarea etichetării, să se realizeze în antrepozite vamale sau în alte zone desemnate din țara importatoare, ca alternativă la etichetarea în țara de origine, cu excepția cazului în care se prevede ca etichetarea respectivă să fie realizată, din motive de sănătate publică sau de siguranță, de către persoane autorizate; și
- (f) depune eforturi pentru a accepta etichete nepermanente sau detașabile sau includerea de informații relevante în documentația de însoțire, mai degrabă decât etichete atașate fizic la produs.

ARTICOLUL 9.12

Discuții tehnice și consultări

- (1) O parte poate solicita celeilalte părți să furnizeze informații cu privire la orice aspect vizat de prezentul capitol. Cealaltă parte furnizează informațiile respective într-un termen rezonabil.
- (2) Dacă una dintre părți consideră că un proiect sau o propunere de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității a celeilalte părți ar putea avea un efect negativ important asupra comerțului dintre părți, partea respectivă poate solicita discuții tehnice privind preocuparea acesteia în legătură cu măsura în cauză. Cererea se face în scris și identifică:
 - (a) măsura;
 - (b) dispozițiile prezentului capitol care suscită preocupările părții solicitante; și
 - (c) motivele cererii, inclusiv o descriere a preocupărilor părții solicitante cu privire la măsura în cauză.
- (3) Partea respectivă transmite o cerere în temeiul prezentului articol punctului de contact al celeilalte părți desemnat în temeiul articolului 9.13.
- (4) La cererea unei părți, părțile se reunesc pentru a discuta preocupările exprimate în cererea menționată la alineatul (2), față în față sau prin videoconferință sau teleconferință, în termen de 60 de zile de la data cererii. Părțile depun toate eforturile pentru a ajunge la o soluționare reciproc satisfăcătoare a problemei cât mai rapid posibil.

(5) În cazul în care partea solicitantă consideră că problema este urgentă, aceasta poate solicita celeilalte părți să se reunească într-un termen mai scurt. Cealaltă parte ia în considerare cererea respectivă.

(6) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor vreuneia dintre părți în temeiul capitolului 31.

ARTICOLUL 9.13

Puncte de contact

(1) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru facilitarea cooperării și a coordonării, în temeiul prezentului capitol, și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia. O parte notifică celeilalte părți, cu promptitudine, orice modificare a acestor date de contact.

(2) Punctele de contact colaborează pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol și cooperarea dintre părți cu privire la toate aspectele referitoare la barierele tehnice în calea comerțului. Punctele de contact:

- (a) organizează discuțiile și consultările tehnice menționate la articolul 9.12;
- (b) examinează cu promptitudine chestiunile puse în discuție de către cealaltă parte în legătură cu elaborarea, adoptarea, aplicarea sau asigurarea respectării standardelor, a reglementărilor tehnice sau a procedurilor de evaluare a conformității;
- (c) la cererea unei părți, organizează discuții cu privire la orice aspect care decurge din prezentul capitol; și

- (d) fac schimb de informații privind evoluțiile în cadrul forurilor regionale, multilaterale și neguvernamentale în materie de standarde, reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității.
- (3) Punctele de contact comunică între ele prin orice metodă convenită care este adecvată pentru îndeplinirea funcțiilor lor.

ARTICOLUL 9.14

Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului

Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului (denumit în continuare „subcomitetul”) instituit în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (1):

- (a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol;
- (b) consolidează cooperarea în ceea ce privește elaborarea și îmbunătățirea standardelor, a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității;
- (c) stabilește domenii prioritare de interes reciproc pentru activitățile viitoare din cadrul prezentului capitol și ia în considerare propuneri de noi inițiative;
- (d) monitorizează și discută evoluțiile din cadrul Acordului BTC; și
- (e) întreprinde orice alte acțiuni despre care părțile consideră că le vor sprijini în punerea în aplicare a prezentului capitol și a Acordului BTC.

CAPITOLUL 10

LIBERALIZAREA INVESTIȚIILOR

ARTICOLUL 10.1

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte pe teritoriul său, care au un impact asupra stabilirii unei întreprinderi sau a exploatării unei întreprinderi vizate în toate activitățile economice de către un investitor al celeilalte părți.

(2) Prezentul capitol nu se aplică pentru:

(a) serviciilor audiovizuale;

(b) cabotajul maritim național¹; sau

¹ Fără a se aduce atingere domeniului activităților care pot fi considerate cabotaj în conformitate cu legislația națională relevantă, cabotajul maritim național, în conformitate cu prezentul capitol, reglementează transportul de pasageri sau de mărfuri între un port sau un punct situat în Chile sau într-un stat membru și un alt port sau punct situat în Chile sau în același stat membru, inclusiv pe platforma sa continentală, astfel cum prevede Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării, precum și traficul care începe și se termină în același port sau punct situat în Chile sau într-un stat membru.

- (c) serviciile aeriene interne și internaționale sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene¹, regulate sau neregulate, și serviciile direct legate de exercitarea drepturilor de trafic, altele decât:
- (i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava respectivă este retrasă din exploatare;
 - (ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;
 - (iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare (SIR); și
 - (iv) serviciile de handling la sol.
- (3) Prezentul capitol nu se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la instituțiile financiare ale celeilalte părți, la investitorii celeilalte părți și la investițiile acestora în instituții financiare de pe teritoriul părții respective, astfel cum sunt definite la articolul 18.2.
- (4) Articolele 10.5, 10.6, 10.8, 10.9 și 10.10 nu se aplică în ceea ce privește achizițiile publice.

¹ Pentru mai multă certitudine, serviciile aeriene sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene includ următoarele servicii: transportul aerian; serviciile furnizate folosind o aeronavă al căror scop principal nu este transportul de mărfuri sau de pasageri – cum ar fi zboruri de stingere a incendiilor, pregătire pentru zbor, turism, pulverizare, supraveghere, cartografiere, fotografiere, salturi cu parașuta, remorcarea planoarelor, transport cu elicopterul pentru exploatare forestieră și construcții și alte servicii aeriene agricole, industriale și de inspecție; închirierea de aeronave cu echipaj; și serviciile de exploatare a aeroporturilor.

(5) Articolele 10.5, 10.6, 10.8 și 10.10 nu se aplică în ceea ce privește subvențiile acordate de o parte, inclusiv împrumuturile, garanțiile și asigurările care beneficiază de sprijin guvernamental.

ARTICOLUL 10.2

Definiții

- (1) În sensul prezentului capitol și al anexelor 10-A, 10-B și 10-C:
- (a) „activități desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă activități, inclusiv servicii furnizate, care nu sunt desfășurate pe bază comercială și nici în concurență cu unul sau mai mulți operatori economici;
 - (b) „servicii de reparare și de întreținere a aeronavelor” înseamnă activități de acest fel atunci când sunt efectuate asupra unei aeronave sau a unei părți dintr-o aeronavă retrasă din serviciu și nu includ așa-numita întreținere la linie;
 - (c) „servicii privind sistemele informatizate de rezervare (SIR)” înseamnă serviciile furnizate de sisteme informatizate care conțin informații despre orarele transportatorilor aerieni, locurile disponibile, tarife și regulile de stabilire a prețurilor, prin intermediul cărora pot fi făcute rezervări sau pot fi eliberate bilete;
 - (d) „întreprindere vizată” înseamnă o întreprindere care este stabilită în conformitate cu litera (h) de un investitor al unei părți pe teritoriul celeilalte părți, în conformitate cu legislația aplicabilă, și care există la data intrării în vigoare a prezentului acord sau care este stabilită după această dată;

- (e) „furnizare transfrontalieră de servicii” înseamnă furnizarea unui serviciu:
- (i) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți; sau
 - (ii) pe teritoriul unei părți către un consumator de servicii al celeilalte părți;
- (f) „activități economice” înseamnă activități cu caracter industrial, comercial sau profesional sau activități artisanale, inclusiv furnizarea de servicii, cu excepția activităților desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale;
- (g) „întreprindere” înseamnă o persoană juridică, o sucursală sau o reprezentanță înființată prin stabilire;
- (h) „stabilire” înseamnă înființarea, inclusiv achiziționarea¹ unei întreprinderi de către un investitor al unei părți pe teritoriul celeilalte părți;

¹ Se consideră că termenul „achiziționare” include participarea la capitalul unei persoane juridice în vederea stabilirii sau menținerii unor legături economice durabile.

- (i) „servicii de handling la sol” înseamnă furnizarea la un aeroport, pe bază de comision sau contract, a următoarelor servicii: reprezentarea, administrarea și supravegherea companiei aeriene; handlingul pasagerilor; handlingul bagajelor; servicii la rampă; serviciile de catering, cu excepția preparării alimentelor; handlingul mărfurilor și al poștei aeriene; alimentarea cu combustibil a unei aeronave, întreținerea și curățarea aeronavelor; transportul de suprafață și exploatarea zborurilor, administrarea echipajului și planificarea zborurilor; serviciile de handling la sol nu includ: handlingul propriu; securitatea; întreținerea la linie; repararea și întreținerea aeronavelor sau gestionarea sau exploatarea infrastructurii aeroportuare centralizate esențiale, cum ar fi instalațiile pentru degivrare, sistemele de distribuție a combustibilului, sistemele de handling al bagajelor și sistemele fixe de transport din interiorul aeroportului;
- (j) „investitor al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau juridică a unei părți care dorește să stabilească, stabilește sau a stabilit o întreprindere în conformitate cu litera (h);
- (k) „persoană juridică a unei părți” înseamnă¹:
- (i) pentru Uniunea Europeană:
- (A) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu dreptul Uniunii Europene sau cel puțin cel al unuia dintre statele sale membre și care este implicată în activități comerciale substanțiale² pe teritoriul Uniunii Europene; și

¹ Pentru mai multă certitudine, companiile de transport maritim menționate în prezenta definiție sunt considerate persoane juridice ale unei părți doar în ceea ce privește activitățile pe care le desfășoară în legătură cu furnizarea de servicii de transport maritim.

² În conformitate cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), Uniunea Europeană consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru, consacrat la articolul 54 din TFUE, ca fiind echivalent cu conceptul de „activități comerciale substanțiale”.

(B) companiile de transport maritim stabilite în afara Uniunii Europene și controlate de persoane fizice ale unui stat membru, ale căror nave sunt înregistrate într-un stat membru și arborează pavilionul acestuia;

(ii) pentru Chile:

(A) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu legislația din Chile și implicată în activități comerciale substanțiale pe teritoriul Republicii Chile; și

(B) companiile de transport maritim stabilite în afara Republicii Chile și controlate de persoane fizice ale Republicii Chile, ale căror nave sunt înregistrate în Republica Chile și arborează pavilionul acesteia;

(l) „exploatare” înseamnă conducerea, administrarea, menținerea, folosirea, beneficierea, vânzarea sau o altă formă de cedare a unei întreprinderi de către un investitor al unei părți pe teritoriul celeilalte părți;

(m) „vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian” înseamnă posibilitățile pe care le are transportatorul aerian în cauză de a-și vinde și de a-și comercializa liber serviciile de transport aerian, inclusiv toate aspectele comercializării, cum ar fi cercetarea de piață, publicitatea și distribuția; aceste activități nu includ stabilirea prețurilor pentru serviciile de transport aerian și nici condițiile aplicabile; și

(n) „serviciu” înseamnă orice serviciu, indiferent de sector, cu excepția serviciilor furnizate în exercitarea autorității guvernamentale.

ARTICOLUL 10.3

Dreptul de reglementare

Părțile își afirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi protejarea sănătății publice, serviciile sociale, educația, siguranța, mediul, inclusiv schimbările climatice, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor sau promovarea și protejarea diversității culturale.

ARTICOLUL 10.4

Relația cu alte capitole

- (1) În cazul unei neconcordanțe între prezentul capitol și capitolul 18, capitolul 18 prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.
- (2) O cerință a unei părți ca un furnizor de servicii al celeilalte părți să constituie o obligațiune sau o altă formă de garanție financiară, ca o condiție pentru furnizarea transfrontalieră a unui serviciu pe teritoriul său, nu este suficientă pentru ca prezentul capitol să se aplice respectivei furnizări transfrontaliere a serviciului în cauză. Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la obligațiunea sau garanția financiară constituită, dacă o astfel de obligațiune sau garanție financiară este o întreprindere vizată.

ARTICOLUL 10.5

Accesul pe piață

În sectoarele sau subsectoarele în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, în ceea ce privește accesul pe piață prin stabilirea sau exploatarea de către investitori ai celeilalte părți sau de întreprinderi vizate, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni teritoriale, o măsură care:

- (a) limitează numărul de întreprinderi care pot desfășura o anumită activitate economică, sub formă de contingente numerice, monopoluri sau drepturi exclusive sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (b) limitează valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor, sub forma contingentelor numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (c) limitează numărul total de operațiuni sau cantitatea totală a producției, exprimate în unități numerice determinate, sub forma contingentelor sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice¹;
- (d) restricționează sau impune anumite tipuri de entitate juridică sau de asociere în participațiune prin care un investitor al celeilalte părți poate desfășura o activitate economică; sau

¹ Literale (a), (b) și (c) nu se referă la măsurile adoptate pentru a limita producția unui produs agricol sau pescăresc.

- (e) limitează numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector sau pe care le poate angaja o întreprindere și care sunt necesare pentru desfășurarea unei activități economice și direct legate de aceasta, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

ARTICOLUL 10.6

Tratament național

- (1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor vizate, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare¹, propriilor investitori și întreprinderilor acestora.
- (2) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor vizate, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare², propriilor investitori și întreprinderilor acestora.
- (3) Tratamentul acordat de o parte în temeiul alineatelor (1) și (2) înseamnă:
- (a) în ceea ce privește o administrație publică regională sau locală din Chile, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către nivelul respectiv al administrației publice pentru investitorii din Chile și pentru întreprinderile acestora pe teritoriul său;

¹ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

² Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

- (b) în ceea ce privește o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația publică respectivă pentru investitorii statului membru respectiv și pentru întreprinderile acestora pe teritoriul său¹.

ARTICOLUL 10.7

Achiziții publice

- (1) Fiecare parte se asigură că întreprinderilor care constituie o întreprindere vizată li se acordă un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, propriilor întreprinderi în ceea ce privește orice măsură referitoare la achiziționarea de bunuri sau servicii de către o entitate contractantă în scopuri guvernamentale.
- (2) Aplicarea obligației de tratament național prevăzută la prezentul articol se supune excepțiilor privind securitatea și celor de ordin general prevăzute la articolul 21.3.

ARTICOLUL 10.8

Clauza națiunii celei mai favorizate

- (1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor vizate, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare², investitorilor unei țări terțe și întreprinderilor acestora.

¹ Pentru mai multă certitudine, tratamentul acordat de o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru include nivelul regional și local de guvernare, după caz.

² Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

(2) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor vizate, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare¹, investitorilor unei țări terțe și întreprinderilor acestora.

(3) Alineatele (1) și (2) nu se interpretează ca obligând una dintre părți să acorde investitorilor celeilalte părți sau întreprinderilor vizate avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea standardelor, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi pentru desfășurarea unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.

(4) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la alineatele (1) și (2) nu include procedurile sau mecanismele de soluționare a litigiilor în materie de investiții, prevăzute în alte tratate internaționale de investiții sau acorduri comerciale. Dispozițiile de fond din alte tratate internaționale de investiții sau acorduri comerciale nu constituie în sine „tratament” conform alineatelor (1) și (2) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol, în absența unor măsuri adoptate sau menținute de una dintre părți. Măsurile unei părți aplicate în temeiul unor astfel de dispoziții de fond pot constitui „tratament” în temeiul prezentului articol și, prin urmare, pot conduce la o încălcare a prezentului articol.

¹ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

ARTICOLUL 10.9

Cerințe de performanță

- (1) În legătură cu stabilirea sau cu exploatarea unei întreprinderi a unei părți sau a unei țări terțe pe teritoriul său, o parte nu impune și nu aplică nicio cerință și nu execută niciun angajament:
- (a) de a exporta un anumit nivel sau procent de bunuri sau servicii;
 - (b) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
 - (c) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul său sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul său;
 - (d) de a corela în vreun fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea intrărilor de valută asociate cu întreprinderea respectivă;
 - (e) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care întreprinderea respectivă le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută;
 - (f) de a transfera tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe protejate către o persoană fizică sau o întreprindere de pe teritoriul său;
 - (g) de a furniza în mod exclusiv de pe teritoriul părții respective bunurile pe care le produce sau serviciile pe care le furnizează către o anumită piață regională sau către piața mondială;

- (h) de a stabili pe teritoriul său sediul central al investitorului respectiv pentru o anumită regiune a lumii mai vastă decât teritoriul părții respective sau pentru piața mondială;
 - (i) de a angaja un anumit număr sau procent de resortisanți ai țării respective;
 - (j) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului; sau
 - (k) în ceea ce privește contractele de licență existente în momentul în care este impusă sau aplicată cerința sau este executat angajamentul ori în ceea ce privește eventualele contracte de licență viitoare¹ încheiate în mod liber între investitor și o persoană fizică sau juridică sau orice altă entitate de pe teritoriul său, dacă cerința este impusă sau aplicată sau dacă angajamentul este executat într-un mod care interferează direct cu contractul de licență respectiv prin exercitarea autorității guvernamentale extrajudiciare a unei părți, de a adopta:
 - (i) o anumită rată sau un quantum al redevenței sub un anumit nivel în temeiul unui contract de licență; sau
 - (ii) o anumită durată a unui contract de licență.
- (2) Pentru mai multă certitudine, alineatul (1) litera (k) nu se aplică atunci când contractul de licență este încheiat între investitor și una dintre părți.

¹ Un contract de licență menționat la prezenta literă înseamnă un contract privind acordarea de licențe pentru tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe care fac obiectul unui drept de proprietate.

(3) Niciuna dintre părți nu condiționează primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei întreprinderi a unei părți sau a unei țări terțe, de respectarea vreuneia dintre următoarele cerințe:

- (a) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
- (b) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul lor sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul lor;
- (c) de a corela în orice fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea fluxurilor de intrări de valută străină asociate cu întreprinderea respectivă;
- (d) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care întreprinderea respectivă le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută; sau
- (e) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.

(4) Alineatul (3) nu se interpretează ca împiedicând o parte să condiționeze primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei întreprinderi de către un investitor al unei părți sau al unei țări terțe, de respectarea unei cerințe de a amplasa producția, de a furniza un serviciu, de a forma sau angaja lucrători, de a construi sau de a extinde anumite instalații ori de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare pe teritoriul său.

- (5) Alineatul (1) literele (f) și (k) nu se aplică dacă:
- (a) o parte autorizează utilizarea unui drept de proprietate intelectuală în conformitate cu articolul 31 sau 31a din Acordul TRIPS ori adoptă sau menține măsuri care impun divulgarea unor date sau informații proprietare care intră sub incidența articolului 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS și sunt conforme cu acesta; sau
 - (b) cerința este impusă sau aplicată sau executarea angajamentului este cerută de o instanță judecătorească, de un tribunal administrativ sau de o autoritate de concurență pentru a remedia o practică determinată în urma unui proces judiciar sau administrativ a fi o încălcare a dreptului concurenței al părții respective.
- (6) Alineatul (1) literele (a), (b) și (c) și alineatul (3) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor de calificare pe care trebuie să le îndeplinească bunurile sau serviciile pentru a putea fi incluse în programe de promovare a exportului și de ajutor extern.
- (7) Alineatul (3) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor impuse de o parte importatoare cu privire la conținutul pe care trebuie să îl aibă bunurile pentru a beneficia de tarife preferențiale sau de contingente preferențiale.
- (8) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu se interpretează ca impunând unei părți să permită furnizarea transfrontalieră a unui anumit serviciu în cazul în care partea respectivă adoptă sau menține, în legătură cu furnizarea serviciului respectiv, restricții sau interdicții care sunt conforme cu rezervele, condițiile sau calificările specificate cu privire la un sector, un subsector sau o activitate dintre cele enumerate în anexele 10-A, 10-B și 10-C.
- (9) Prezentul articol nu aduce atingere angajamentelor asumate de o parte în temeiul Acordului OMC.

ARTICOLUL 10.10

Membrii echipei de conducere și consiliile de administrație

Niciuna dintre părți nu impune ca o întreprindere vizată să numească persoane fizice de o anumită cetățenie în calitate de membri ai consiliilor de administrație sau într-o funcție de conducere superioară, cum ar fi cea de cadru de conducere sau de director.

ARTICOLUL 10.11

Măsuri neconforme

- (1) Articolele 10.6, 10.8, 10.9 și 10.10 nu se aplică:
 - (a) eventualelor măsuri neconforme existente menținute de:
 - (i) pentru Uniunea Europeană:
 - (A) Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-1;
 - (B) administrația publică centrală a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-1;
 - (C) o administrație publică de nivel regional a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-1; sau
 - (D) o administrație publică de nivel local; și

(ii) pentru Chile:

(A) administrația publică centrală, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-2;

(B) o administrație publică de nivel regional, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-2; sau

(C) o administrație publică de nivel local;

(b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat; sau

(c) unei modificări aduse oricăreia dintre măsurile neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat, în cazul în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii, în forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolul 10.6, 10.8, 10.9 sau 10.10.

(2) Articolele 10.6, 10.8, 10.9 și 10.10 nu se aplică măsurilor luate de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute în lista sa din anexa 10-B.

(3) Niciuna dintre părți nu solicită, în temeiul unei măsuri adoptate după data intrării în vigoare a prezentului acord și care face obiectul uneia dintre rezervele sale prevăzute în anexa 10-B, unui investitor al celeilalte părți, pe motive de cetățenie, să vândă sau să cedeze în alt mod o întreprindere vizată existentă la momentul intrării în vigoare a măsurii.

(4) Articolul 10.5 nu se aplică niciunei măsuri a unei părți care este conformă cu angajamentele prevăzute în anexa 10-C.

(5) Articolele 10.6 și 10.8 nu se aplică niciunei măsuri a unei părți care constituie o excepție sau o derogare de la articolul 3 sau 4 din Acordul TRIPS, astfel cum se prevede în mod expres la articolele 3, 4 și 5 din acordul respectiv.

(6) Pentru mai multă certitudine, articolele 10.6 și 10.8 nu se interpretează ca împiedicând o parte să impună cerințe privind informațiile, inclusiv în scopuri statistice, în legătură cu stabilirea sau exploatarea de către investitori ai celeilalte părți sau de o întreprindere vizată, cu condiția ca acest lucru să nu reprezinte o modalitate de eludare a obligațiilor care îi revin părții respective în temeiul articolelor menționate.

ARTICOLUL 10.12

Refuzul acordării de avantaje

Oricare dintre părți poate refuza acordarea avantajelor care decurg din prezentul capitol unui investitor al celeilalte părți sau unei întreprinderi vizate dacă partea care refuză adoptă sau menține măsuri legate de menținerea păcii și securității internaționale, inclusiv de protecția drepturilor omului, care:

- (a) interzic tranzacțiile cu investitorul sau cu întreprinderea vizată în cauză; sau
- (b) ar fi încălcate sau eludate dacă avantajele care decurg din prezentul capitol ar fi acordate investitorului respectiv sau întreprinderii vizate, inclusiv în cazul în care măsurile interzic tranzacțiile cu o persoană care deține sau controlează investitorul sau întreprinderea vizată.

ARTICOLUL 10.13

Subcomitetul pentru servicii și investiții

Subcomitetul pentru servicii și investiții (denumit în continuare „subcomitetul”) este instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1). Atunci când abordează aspecte legate de investiții, subcomitetul monitorizează și asigură punerea în aplicare corespunzătoare a prezentului capitol și a anexelor 10-A, 10-B și 10-C.

CAPITOLUL 11

COMERȚUL TRANSFRONTALIER CU SERVICII

ARTICOLUL 11.1

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de una dintre părți care au efecte asupra comerțului transfrontalier cu servicii desfășurat de furnizorii de servicii ai celeilalte părți. Printre aceste măsuri se numără cele care afectează:

- (a) producerea, distribuția, comercializarea, vânzarea și furnizarea unui serviciu;
- (b) achiziționarea, utilizarea sau plata unui serviciu;
- (c) utilizarea și accesul la servicii pe care una dintre părți le solicită a fi oferite publicului, în general, în legătură cu furnizarea unui serviciu, inclusiv rețelele de distribuție, transport și telecomunicații; și
- (d) furnizarea unei obligațiuni sau a altei forme de garanție financiară, ca o condiție pentru furnizarea unui serviciu.

(2) Prezentul capitol nu se aplică pentru:

- (a) serviciilor financiare, astfel cum sunt definite la articolul 18.2;

- (b) serviciile audiovizuale;
- (c) cabotajului maritim național¹;
- (d) serviciilor aeriene interne și internaționale sau serviciilor conexe în sprijinul serviciilor aeriene², regulate sau neregulate, și serviciile direct legate de exercitarea drepturilor de trafic, altele decât:
 - (i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava respectivă este retrasă din exploatare;
 - (ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;
 - (iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare (SIR); și
 - (iv) serviciile de handling la sol;

¹ Fără a se aduce atingere domeniului activităților care pot fi considerate cabotaj în conformitate cu legislația națională relevantă, cabotajul maritim național, în conformitate cu prezentul capitol, reglementează transportul de pasageri sau de mărfuri între un port sau un punct situat în Chile sau într-un stat membru și un alt port sau punct situat în Chile sau în același stat membru, inclusiv pe platforma sa continentală, astfel cum prevede Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării, precum și traficul care începe și se termină în același port sau punct situat în Chile sau într-un stat membru.

² Pentru mai multă certitudine, serviciile aeriene sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene includ următoarele servicii: transportul aerian; serviciile furnizate folosind o aeronavă al căror scop principal nu este transportul de mărfuri sau de pasageri – cum ar fi zboruri de stingere a incendiilor, pregătire pentru zbor, turism, pulverizare, supraveghere, cartografiere, fotografiere, salturi cu parașuta, remorcarea planoarelor, transport cu elicopterul pentru exploatare forestieră și construcții și alte servicii aeriene agricole, industriale și de inspecție; închirierea de aeronave cu echipaj; și serviciile de exploatare a aeroporturilor.

- (e) achizițiilor publice; și
- (f) subvențiilor sau granturilor acordate de o parte sau de o întreprindere deținută de stat, inclusiv împrumuturilor, garanțiilor și asigurărilor care beneficiază de sprijin guvernamental.

ARTICOLUL 11.2

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 10-A, 10-B și 10-C:

- (a) „servicii de reparare și de întreținere a aeronavelor” înseamnă activități de acest fel atunci când sunt efectuate asupra unei aeronave sau a unei părți dintr-o aeronavă atunci când este retrasă din serviciu și nu includ așa-numita întreținere la linie;
- (b) „servicii privind sistemele informatizate de rezervare (SIR)” înseamnă serviciile furnizate de sisteme informatizate care conțin informații despre orarele transportatorilor aerieni, locurile disponibile, tarife și regulile de stabilire a prețurilor, prin intermediul cărora pot fi făcute rezervări sau pot fi eliberate bilete;
- (c) „comerț transfrontalier cu servicii” sau „furnizare transfrontalieră de servicii” înseamnă furnizarea unui serviciu:
 - (i) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți; sau
 - (ii) pe teritoriul unei părți către un consumator de servicii al celeilalte părți;

- (d) „întreprindere” înseamnă o persoană juridică, o sucursală sau o reprezentanță înființată prin stabilire;
- (e) „servicii de handling la sol” înseamnă furnizarea la un aeroport, pe bază de comision sau contract, a următoarelor servicii: reprezentarea, administrarea și supravegherea companiei aeriene; handlingul pasagerilor; handlingul bagajelor; servicii la rampă; serviciile de catering, cu excepția preparării alimentelor; handlingul mărfurilor și al poștei aeriene; alimentarea cu combustibil a unei aeronave; întreținerea și curățarea aeronavelor; transportul de suprafață; și exploatarea zborurilor, administrarea echipajului și planificarea zborurilor; serviciile de handling la sol nu includ: handlingul propriu; securitatea; întreținerea la linie; repararea și întreținerea aeronavelor; sau gestionarea sau exploatarea infrastructurii aeroportuare centralizate esențiale, cum ar fi instalațiile pentru degivrare, sistemele de distribuție a combustibilului, sistemele de handling al bagajelor și sistemele fixe de transport din interiorul aeroportului;
- (f) „persoană juridică a unei părți” înseamnă¹:
- (i) pentru Uniunea Europeană:
- (A) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu dreptul Uniunii Europene sau cel puțin cel al unuia dintre statele sale membre și care este implicată în activități comerciale substanțiale² pe teritoriul Uniunii Europene; și

¹ Pentru mai multă certitudine, companiile de transport maritim menționate în prezenta definiție sunt considerate persoane juridice ale unei părți doar în ceea ce privește activitățile pe care le desfășoară în legătură cu furnizarea de servicii de transport maritim.

² În conformitate cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), Uniunea Europeană consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru, consacrat la articolul 54 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, ca fiind echivalent cu conceptul de „activități comerciale substanțiale”.

- (B) companiile de transport maritim stabilite în afara Uniunii Europene și controlate de persoane fizice ale unui stat membru, ale căror nave sunt înregistrate într-un stat membru și arborează pavilionul acestuia;

(ii) pentru Chile:

- (A) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu legislația din Chile și implicată în activități comerciale substanțiale pe teritoriul Republicii Chile; și

- (B) companiile de transport maritim stabilite în afara Republicii Chile și controlate de persoane fizice ale Republicii Chile, ale căror nave sunt înregistrate în Republica Chile și arborează pavilionul acesteia;

- (g) „vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian” înseamnă posibilitățile pe care le are transportatorul aerian în cauză de a-și vinde și de a-și comercializa liber serviciile de transport aerian, inclusiv toate aspectele comercializării, cum ar fi cercetarea de piață, publicitatea și distribuția; aceste activități nu includ stabilirea prețurilor pentru serviciile de transport aerian și nici condițiile aplicabile;
- (h) „serviciu” înseamnă orice serviciu, indiferent de sector, cu excepția serviciilor furnizate în exercitarea autorității guvernamentale;
- (i) „serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă orice serviciu care nu este furnizat nici pe bază comercială, nici în concurență cu unul sau mai mulți furnizori de servicii; și
- (j) „furnizor de servicii al unei părți” înseamnă orice persoană fizică sau juridică a unei părți care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu.

ARTICOLUL 11.3

Dreptul de reglementare

Părțile își reafirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi protejarea sănătății publice, serviciile sociale, educația, siguranța, mediul, inclusiv schimbările climatice, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor sau promovarea și protejarea diversității culturale.

ARTICOLUL 11.4

Tratament național

- (1) Fiecare parte acordă serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor servicii și propriilor furnizori de servicii.
- (2) Tratamentul acordat de una dintre părți în temeiul alineatului (1) înseamnă:
 - (a) în ceea ce privește o administrație publică regională sau locală din Chile, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către nivelul respectiv al administrației serviciilor proprii și furnizorilor de servicii proprii;
 - (b) în ceea ce privește o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația publică respectivă serviciilor proprii și furnizorilor de servicii proprii.

(3) Oricare dintre părți poate să îndeplinească cerința prevăzută la alineatul (1) acordând serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament identic din punct de vedere formal cu cel acordat propriilor servicii și furnizori de servicii sau diferit din punct de vedere formal de tratamentul acordat propriilor servicii și furnizori de servicii.

(4) Se consideră că un tratament identic din punct de vedere formal sau diferit din punct de vedere formal este mai puțin favorabil dacă modifică condițiile de concurență în favoarea serviciilor sau a furnizorilor de servicii ai unei părți în comparație cu furnizorii de servicii ai celeilalte părți.

(5) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând unei părți să compenseze dezavantajele concurențiale inerente care decurg din caracterul străin al serviciilor relevante sau al furnizorilor de servicii relevanți.

ARTICOLUL 11.5

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Fiecare parte acordă serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, serviciilor și furnizorilor de servicii dintr-o țară terță.

(2) Alineatul (1) nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să acorde serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea standardelor, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi pentru desfășurarea unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.

(3) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la alineatul (1) nu include procedurile sau mecanismele de soluționare a litigiilor prevăzute în alte tratate internaționale și în alte acorduri comerciale. Dispozițiile de fond din alte tratate internaționale sau acorduri comerciale nu constituie în sine „tratament” astfel cum este menționat la alineatul (1) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol, în absența unor măsuri adoptate sau menținute de una dintre părți. Măsurile unei părți aplicate în temeiul unor astfel de dispoziții de fond pot constitui „tratament” în temeiul prezentului articol și, prin urmare, pot conduce la o încălcare a prezentului articol.

ARTICOLUL 11.6

Prezența locală

Niciuna dintre părți nu impune unui furnizor de servicii al celeilalte părți să stabilească sau să mențină o întreprindere sau să fie rezident pe teritoriul său ca o condiție pentru furnizarea transfrontalieră a serviciilor.

ARTICOLUL 11.7

Accesul pe piață

În sectoarele sau subsectoarele în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni teritoriale, măsuri care:

- (a) impun limitări cu privire la:
 - (i) numărul de furnizori de servicii, sub formă de contingente numerice, monopoluri, furnizori exclusivi de servicii sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
 - (ii) valoarea totală a tranzacțiilor cu servicii sau a activelor sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
 - (iii) numărul total de operațiuni de servicii sau cantitatea totală de servicii furnizate exprimată în unități numerice determinate sub formă de contingente sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice¹; sau
 - (iv) numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector de servicii sau pe care un furnizor de servicii le poate angaja și care sunt necesare pentru furnizarea unui serviciu specific și se ocupă direct de acest serviciu, sub forma contingentelor numerice sau a cerințelor unui test privind necesitățile economice; sau

¹ Acest punct nu reglementează măsurile unei părți care limitează factorii de producție pentru furnizarea de servicii.

- (b) restricționează sau impun anumite tipuri de entitate juridică sau de asociere în participațiune prin care un furnizor de servicii poate furniza un serviciu.

ARTICOLUL 11.8

Măsuri neconforme

- (1) Articolele 11.4, 11.5 și 11.6 nu se aplică:

- (a) eventualelor măsuri neconforme existente menținute de:

- (i) pentru Uniunea Europeană:

- (A) Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-1;
- (B) administrația publică centrală a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-1;
- (C) o administrație publică de nivel regional a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-1; sau
- (D) o administrație publică de nivel local; și

(ii) pentru Chile:

(A) administrația publică centrală, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-2;

(B) o administrație publică de nivel regional, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-2; sau

(C) o administrație publică de nivel local;

(b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat; sau

(c) unei modificări a unei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat, în cazul în care modificarea nu reduce conformitatea măsurii, în forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolele 11.4, 11.5 și 11.6.

(2) Articolele 11.4, 11.5 și 11.6 nu se aplică unei măsuri luate de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute în lista din anexa 10-B.

(3) Articolul 11.7 nu se aplică niciunei măsuri luate de o parte în ceea ce privește sectoarele, subsectoarele sau activitățile angajate, astfel cum se prevede în anexa 10-C.

ARTICOLUL 11.9

Refuzul acordării de avantaje

Oricare dintre părți poate refuza acordarea avantajelor care decurg din prezentul capitol unui furnizor de servicii al celeilalte părți dacă partea care refuză adoptă sau menține măsuri legate de menținerea păcii și securității internaționale, inclusiv de protecția drepturilor omului, care:

- (a) interzic tranzacțiile cu furnizorul de servicii respectiv sau cu o persoană care deține sau controlează furnizorul de servicii respectiv; sau
- (b) ar fi încălcate sau eludate dacă avantajele care decurg din prezentul capitol ar fi acordate furnizorului de servicii respectiv.

ARTICOLUL 11.10

Subcomitetul pentru servicii și investiții

Subcomitetul pentru servicii și investiții (denumit în continuare „subcomitetul”) este instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1). Atunci când abordează aspecte legate de servicii, subcomitetul monitorizează și asigură punerea în aplicare corespunzătoare a prezentului capitol, a capitolelor 12, 13, 14, 15, 16, 17 și 19 și a anexelor 10-A, 10-B, 10-C, 12-A, 12-B, 12-C, 14-A și 14-B.

CAPITOLUL 12

PREZENȚA TEMPORARĂ A PERSOANELOR FIZICE ÎN SCOPURI DE AFACERI

ARTICOLUL 12.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de una dintre părți cu privire la desfășurarea de activități economice prin intrarea și șederea temporară pe teritoriul părții respective a unor persoane fizice ale celeilalte părți care sunt persoane aflate în vizită de afaceri în vederea stabilirii, investitori, persoane transferate în cadrul aceleiași companii, persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt, furnizori de servicii pe bază de contract și profesioniști independenți.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică sectoarelor menționate la articolul 11.1 alineatul (2) literele (b), (c) și (d).
- (3) Prezentul capitol nu se aplică măsurilor luate de una dintre părți care au efecte asupra persoanelor fizice ale celeilalte părți care intenționează să intre pe piața forței de muncă sau măsurilor privind cetățenia, naționalitatea, reședința sau angajarea pe bază de contract cu durată nedeterminată.
- (4) Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică o parte să aplice măsuri pentru reglementarea admiterii sau a șederii temporare a persoanelor fizice ale celeilalte părți pe teritoriul său, inclusiv măsurile necesare pentru a proteja integritatea frontierei sale și pentru a asigura trecerea ordonată a frontierei sale de către persoanele fizice, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-o manieră care să anuleze sau să reducă avantajele ce decurg pentru cealaltă parte din prezentul acord.

(5) Simplul fapt că o parte impune obținerea unei vize de către persoanele celeilalte părți nu se consideră că ar anula sau ar afecta avantajele de care beneficiază cealaltă parte în temeiul prezentului acord.

(6) În măsura în care nu sunt asumate angajamentele în temeiul prezentului capitol, toate cerințele prevăzute în legislația unei părți cu privire la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice continuă să se aplice, inclusiv actele cu putere de lege și normele administrative privind perioada de ședere.

(7) În pofida prezentului capitol, toate cerințele prevăzute în legislația unei părți privind munca și măsurile de securitate socială, inclusiv actele cu putere de lege și normele administrative privind salariile minime și acordurile salariale colective, continuă să se aplice.

(8) Angajamentele în temeiul prezentului capitol privind intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice în scopuri profesionale nu se aplică în cazurile în care intenția sau efectul intrării și al șederii temporare este de a perturba sau de a influența în alt mod rezultatul unui litigiu sau al unei negocieri în materie de muncă sau de conducere sau angajarea unei persoane fizice care este implicată în acel litigiu.

ARTICOLUL 12.2

Definiții

(1) Definițiile de la articolele 10.2 și 11.2 se aplică prezentului capitol și anexelor 12-A, 12-B și 12-C, cu excepția definiției investitorului din una dintre părți de la articolul 10.2 alineatul (1) litera (j).

- (2) În sensul prezentului capitol și al anexelor 12-A, 12-B și 12-C:
- (a) „vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi” înseamnă persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care:
- (i) sunt reprezentanți ai unui furnizor de servicii sau de bunuri al unei părți în scopul negocierii vânzării de servicii sau de bunuri sau al încheierii de acorduri de vânzare de servicii sau bunuri pentru furnizorul respectiv, inclusiv: participarea la reuniuni sau conferințe; participarea la consultări cu colegii din mediul de afaceri; și preluarea de comenzi sau negocierea de contracte cu o întreprindere situată pe teritoriul celeilalte părți;
 - (ii) nu sunt angajate în furnizarea unui serviciu în cadrul unui contract încheiat între o întreprindere fără prezență comercială pe teritoriul părții unde persoanele aflate în vizită de afaceri pe termen scurt se află în situație de ședere temporară și un consumator din teritoriul respectiv; și
 - (iii) nu sunt comisionari;
- (b) „persoane aflate în vizită de afaceri în scopuri de stabilire” înseamnă persoane fizice care ocupă un post de conducere în cadrul unei persoane juridice a unei părți, care sunt responsabile cu stabilirea unei întreprinderi a persoanei juridice respective pe teritoriul celeilalte părți, care nu oferă sau furnizează servicii și nici nu se implică în alte activități economice decât cele necesare în scop de stabilire și care nu primesc remunerație dintr-o sursă situată în cealaltă parte;

- (c) „furnizori de servicii pe bază de contract” înseamnă persoane fizice angajate de o persoană juridică a unei părți, care nu este stabilită pe teritoriul celeilalte părți și nu este o agenție de servicii de plasare și furnizare de personal și nici nu acționează prin intermediul unei astfel de agenții, și care a încheiat un contract de bună-credință cu un consumator final din cealaltă parte în vederea furnizării de servicii pe teritoriul celeilalte părți, pentru executarea contractului de furnizare de servicii fiind necesară prezența temporară a angajaților săi pe teritoriul părții respective¹;
- (d) „profesioniști independenți” înseamnă persoane fizice implicate în furnizarea unui serviciu și care sunt stabilite în calitate de lucrători care desfășoară activități independente pe teritoriul unei părți, dar nu și pe teritoriul celeilalte părți și care au încheiat cu un consumator final din cealaltă parte un contract de bună-credință (altfel decât printr-o agenție de servicii de plasare și furnizare de personal) în vederea furnizării de servicii în cealaltă parte, pentru care este necesară prezența lor temporară pe teritoriul celeilalte părți²;
- (e) „instalatori și personal responsabil cu întreținerea” înseamnă persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care dețin cunoștințe de specialitate esențiale pentru obligația contractuală a unui vânzător sau locator, care prestează servicii sau instruiesc lucrători în vederea prestării de servicii, în temeiul unei garanții sau al unui alt contract de prestări de servicii accesoriu vânzării sau închirierii de echipamente sau utilaje comerciale sau industriale, inclusiv servicii informatice și conexe, achiziționate sau închiriate de la o întreprindere situată în afara teritoriului părții în care se solicită intrarea și șederea temporară, pe întreaga durată a garanției sau a contractului de servicii;

¹ Contractul de furnizare de servicii menționat la prezenta literă trebuie să respecte cerințele prevăzute în dreptul părții în care se execută contractul.

² Contractul de furnizare de servicii menționat la prezenta literă trebuie să respecte cerințele prevăzute în dreptul părții în care se execută contractul.

(f) „persoane transferate în cadrul aceleiași companii” înseamnă persoane fizice care au fost angajate de o persoană juridică a unei părți sau au fost parteneri ai acesteia timp de cel puțin un an, care sunt transferate temporar la o întreprindere a persoanei juridice respective de pe teritoriul celeilalte părți și care se încadrează în una dintre următoarele categorii:

(i) directori;

(ii) specialiști;

(iii) angajați stagiați;

(g) „investitor” înseamnă o persoană fizică ce stabilește pe teritoriul celeilalte părți o întreprindere în cadrul căreia persoana fizică respectivă sau persoana juridică ce angajează persoana fizică a angajat sau este în curs de a angaja un capital considerabil și care dezvoltă sau administrează funcționarea întreprinderii în cauză într-o funcție de supraveghere sau de execuție;

(h) „directori” înseamnă persoane fizice care ocupă posturi de conducere în cadrul unei persoane juridice a unei părți, care asigură în principal managementul întreprinderii pe teritoriul celeilalte părți¹, sub supraveghere generală sau îndrumare în principal din partea cadrelor de conducere superioare, a consiliului de administrație sau a acționarilor ori a echivalențelor acestora, și ale căror responsabilități includ:

(i) conducerea întreprinderii sau a unui departament ori a unei subdiviziuni a acesteia;

¹ Pentru mai multă certitudine, această definiție nu exclude directorii care deși nu îndeplinesc direct sarcini legate de furnizarea efectivă a serviciilor, îndeplinesc sarcini care sunt necesare pentru furnizarea serviciilor, în cursul executării atribuțiilor lor descrise în prezenta definiție.

- (ii) să asigure supravegherea și controlul activității desfășurate de alți membri ai personalului care exercită funcții de supraveghere, de specialitate sau de conducere; și
 - (iii) exercitarea autorității personale de a recruta și a concedia personalul sau de a face recomandări privind recrutarea, concedierea personalului sau luarea altor măsuri privind personalul;
- (i) „persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt” înseamnă persoane fizice care solicită intrarea și șederea temporară pe teritoriul celeilalte părți, care nu sunt implicate în vânzări directe către publicul larg, care nu primesc remunerație dintr-o sursă situată pe teritoriul celeilalte părți și care se încadrează în una dintre următoarele categorii:
- (i) vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi;
 - (ii) instalatori și personal responsabil cu întreținerea;
- (j) „specialiști” înseamnă persoane fizice care lucrează în cadrul unei persoane juridice a unei părți și care dețin cunoștințe de specialitate esențiale pentru domeniile de activitate, tehnicile sau gestionarea întreprinderii; la evaluarea cunoștințelor de specialitate ale specialiștilor, se ține seama nu doar de cunoștințele specifice întreprinderii, ci și de măsura în care persoana respectivă are un grad înalt de calificare, inclusiv experiență profesională privind un anumit tip de muncă sau activitate care necesită cunoștințe tehnice specifice, precum și de eventuala apartenență la o profesie acreditată; și

- (k) „angajați stagiați” înseamnă persoane fizice care dețin o diplomă universitară și care sunt transferate temporar în scopul dezvoltării profesionale sau pentru a dobândi o formare în tehnici sau metode de afaceri¹.

ARTICOLUL 12.3

Persoane transferate în cadrul aceleiași companii, persoane aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii și investitori

- (1) Sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante prevăzute în anexa 12-A, fiecare parte:
- (a) permite intrarea și șederea temporară a persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii, a persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii și a investitorilor celeilalte părți;
 - (b) permite angajarea pe teritoriul său a persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii ale celeilalte părți;
 - (c) nu menține și nu adoptă limitări sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice cu privire la numărul total de persoane fizice, dintr-un anumit sector cărora li se permite intrarea în calitate de persoane aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii sau de investitori sau care pot fi angajate ca persoane transferate în cadrul aceleiași companii, nici pentru o subdiviziune teritorială, nici pentru întregul său teritoriu; și

¹ Întreprinderii-gazdă i se poate solicita să depună, spre aprobare prealabilă, un program de formare care să acopere durata șederii, demonstrând că scopul șederii este formarea profesională. Pentru AT, CZ, DE, FR, ES, HU și LT, formarea trebuie să aibă legătură cu diploma universitară obținută.

- (d) acordă persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii, persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii și investitorilor celeilalte părți, în ceea ce privește șederea lor temporară pe teritoriul său, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, propriilor persoane fizice.
- (2) Durata admisibilă a șederii este:
- (a) pentru Chile, o perioadă de până la doi ani care poate fi prelungită, fără a fi necesară solicitarea unei reședințe permanente, cu condiția ca condițiile pe care se bazează șederea să fie rămână în vigoare; și
- (b) pentru Uniunea Europeană, o perioadă de până la trei ani pentru directori și specialiști; de până la un an pentru angajații stagiați și investitori și de până la 90 de zile în cursul oricărei perioade de șase luni pentru persoanele aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii.

ARTICOLUL 12.4

Persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt

- (1) Sub rezerva excluderilor din domeniul de aplicare prevăzut la articolul 10.1 alineatul (2) și sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante prevăzute în anexa 12-A, o parte permite intrarea și șederea temporară a persoanelor aflate în vizită de afaceri pe termen scurt fără cerința deținerii unui permis de muncă, fără efectuarea unui test privind necesitățile economice și fără alte proceduri de aprobare prealabilă cu intenție similară.

- (2) Dacă persoanele aflate în vizită de afaceri pe termen scurt ale unei părți sunt implicate în furnizarea unui serviciu către un consumator pe teritoriul părții în care se află temporar, partea respectivă le acordă, în ceea ce privește furnizarea serviciului respectiv, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor furnizori de servicii.
- (3) Durata admisibilă a șederii este de până la 90 de zile în cursul unei perioade de 12 luni.

ARTICOLUL 12.5

Furnizori de servicii pe bază de contract și profesioniști independenți

- (1) Fiecare parte permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a furnizorilor de servicii pe bază de contract ai celeilalte părți în sectoarele, subsectoarele și activitățile prevăzute în anexa 12-B, sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante specificate în aceasta și cu condiția:
- (a) ca persoanele fizice să fie implicate în furnizarea unui serviciu în calitate de angajați ai unei persoane juridice care a obținut un contract de servicii pentru cel mult 12 luni;
- (b) ca persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți să fi fost angajate ca salariați ai persoanei juridice menționate la litera (a) timp de cel puțin un an imediat înainte de data depunerii unei cereri de intrare pe teritoriul celeilalte părți și să dețină, la data cererii de intrare, cel puțin trei ani de experiență profesională, dobândită după împlinirea vârstei majoratului, în sectorul de activitate care face obiectul contractului;

- (c) ca persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți să dețină:
- (i) o diplomă universitară sau o calificare care atestă cunoștințe de un nivel echivalent¹; și
 - (ii) calificări profesionale, dacă acestea sunt necesare pentru exercitarea unei activități în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în care este furnizat serviciul;
- (d) ca persoana fizică să nu primească altă remunerație pentru furnizarea serviciilor pe teritoriul celeilalte părți în afară de cea plătită de persoana juridică ce angajează persoana fizică; și
- (e) ca accesul acordat în temeiul prezentului articol să se refere numai la activitatea de servicii care face obiectul contractului și să nu confere dreptul de a utiliza gradul profesional al părții în care este prestat serviciul.
- (2) Fiecare parte permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a profesioniștilor independenți ai celeilalte părți în sectoarele, subsectoarele și activitățile prevăzute în anexa 12-B, sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante specificate în aceasta și cu condiția:
- (a) ca contractul încheiat să nu aibă o durată mai mare de 12 luni;

¹ În cazul în care diploma sau calificarea nu a fost obținută pe teritoriul părții în care este furnizat serviciul, partea respectivă poate să examineze dacă aceasta este echivalentă cu o diplomă universitară solicitată pe teritoriul său.

- (b) ca persoanele fizice să dețină, la data depunerii cererii de intrare și de ședere temporară, cel puțin șase ani de experiență profesională în sectorul de activitate care face obiectul contractului;
- (c) ca persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți să dețină:
- (i) o diplomă universitară sau o calificare care atestă cunoștințe de un nivel echivalent¹; și
 - (ii) calificări profesionale, dacă acestea sunt necesare pentru exercitarea unei activități în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în care este furnizat serviciul;
- (d) ca accesul acordat în temeiul prezentului articol să se refere numai la activitatea de servicii care face obiectul contractului și să nu confere dreptul de a utiliza gradul profesional al părții în care este prestat serviciul.
- (3) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține limitări cu privire la numărul total de furnizori de servicii pe bază de contract sau de profesioniști independenți ai celeilalte părți cărora li se permit intrarea și șederea temporară, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.
- (4) O parte acordă furnizorilor de servicii pe bază de contract și profesioniștilor independenți ai celeilalte părți, în ceea ce privește furnizarea acestor servicii pe teritoriul său, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor furnizori de servicii.

¹ În cazul în care diploma sau calificarea nu a fost obținută pe teritoriul părții în care este furnizat serviciul, partea respectivă poate să examineze dacă aceasta este echivalentă cu o diplomă universitară solicitată pe teritoriul său.

- (5) Durata admisibilă a șederii este:
- (a) pentru Uniunea Europeană, o perioadă cumulată de maximum șase luni în orice perioadă de 12 luni sau durata contractului, oricare dintre acestea este mai mică; și
 - (b) pentru Chile, o perioadă de până la un an care poate fi prelungită cu perioade ulterioare, cu condiția ca condițiile pe care se bazează șederea să rămână în vigoare.

ARTICOLUL 12.6

Măsuri neconforme

În cazul în care măsura relevantă afectează intrarea sau șederea temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri, articolul 12.3 alineatul (1) literele (c) și (d) și articolul 12.5 alineatele (3) și (4) nu se aplică:

- (a) unei măsuri neconforme existente luate de oricare dintre părți la nivelul:
 - (i) pentru Uniunea Europeană:
 - (A) Uniunii Europene, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-1;
 - (B) administrației publice centrale a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-1;
 - (C) unei administrații publice regionale a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 10-A-1; sau

- (D) unei administrații publice locale, alta decât cea menționată la litera (C); și
- (ii) pentru Chile:
- (A) administrației publice centrale, astfel cum se prevede în appendicele 10-A-2;
- (B) unei administrații publice regionale, astfel cum se prevede în appendicele 10-A-2;
sau
- (C) unei administrații publice locale;
- (b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat;
- (c) unei modificări aduse oricăreia dintre măsurile neconforme menționate la literele (a) și (b), în cazul în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii, în forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolul 12.3 alineatul (1) literele (c) și (d) și cu articolul 12.5 alineatele (3) și (4); sau
- (d) unei măsuri luate de una dintre părți, care este conformă cu o condiție sau o calificare prevăzută în anexa 10-B.

ARTICOLUL 12.7

Transparență

- (1) Fiecare parte pune la dispoziția publicului informații referitoare la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice ale celeilalte părți, menționate la articolul 12.1 alineatul (1).

(2) Informațiile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol includ, dacă este cazul, următoarele informații:

- (a) categoriile de vize, permise sau orice tip similar de autorizație privind intrarea și șederea temporară;
- (b) documentația necesară și condițiile care trebuie îndeplinite;
- (c) metoda de depunere a cererii și opțiuni pentru locul de depunere a acesteia, precum oficiile consulare sau online;
- (d) taxele și un calendar orientativ pentru prelucrarea cererilor;
- (e) durata maximă a șederii pentru fiecare tip de autorizație menționat la litera (a) de la prezentul alineat;
- (f) condițiile pentru orice prelungire sau reînnoire posibilă;
- (g) regulile referitoare la însoțitori aflați în întreținere;
- (h) procedurile de control sau de contestare disponibil(e); și
- (i) legislația cu aplicabilitate generală referitoare la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice.

(3) În ceea ce privește informațiile menționate la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol, fiecare parte depune eforturi pentru a informa prompt cealaltă parte cu privire la introducerea oricăror noi cerințe sau proceduri și la orice modificări ale cerințelor sau procedurilor care au efecte asupra eficacității cererilor de acordare a intrării, a șederii temporare și, dacă este cazul, a permisiunii de a lucra pe teritoriul părții respective.

ARTICOLUL 12.8

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică refuzului de a acorda intrarea și șederea temporară, cu excepția cazului în care chestiunea implică un model de practică.

CAPITOLUL 13

REGLEMENTAREA INTERNĂ

ARTICOLUL 13.1

Domeniu de aplicare și definiții

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate de părți cu privire la cerințele și procedurile de acordare a licențelor, la cerințele și procedurile în materie de calificare, la formalitățile și la standardele tehnice¹ care au efecte asupra:

- (a) furnizării transfrontaliere de servicii;
- (b) a furnizării unui serviciu sau a desfășurării oricărei alte activități economice prin stabilirea unei întreprinderi sau exploatarea unei întreprinderi vizate; sau
- (c) a furnizării unui serviciu prin șederea temporară a anumitor categorii de persoane fizice ale unei părți pe teritoriul celeilalte părți, astfel cum sunt prevăzute la articolul 12.1.

(2) Prezentul capitol se aplică numai sectoarelor pentru care o parte și-a asumat angajamente specifice în temeiul capitolelor 10, 11 și 12 și în cazul în care aceste angajamente specifice respective sunt aplicabile.

¹ Pentru mai multă certitudine, în ceea ce privește măsurile referitoare la standardele tehnice, prezentul capitol se aplică doar măsurilor care au efecte asupra comerțului cu servicii.

(3) În pofida alineatului (2), prezentul capitol nu se aplică cerințelor și procedurilor de acordare a licențelor, cerințelor și procedurilor de calificare și standardelor tehnice referitoare la:

- (a) fabricarea de produse chimice de bază și de alte produse chimice;
- (b) fabricarea de produse din cauciuc;
- (c) fabricarea de produse din plastic;
- (d) fabricarea de motoare, generatoare și transformatoare electrice;
- (e) fabricarea de acumulatori, pile și baterii de pile electrice; și
- (f) reciclarea deșeurilor și a resturilor metalice și nemetalice.

(4) În pofida alineatului (1), prezentul capitol nu se aplică măsurilor luate de o parte în cazul în care acestea constituie limitări care fac obiectul programării în temeiul articolelor 10.5 și 10.6, al articolului 10.11 alineatul (1), al articolului 10.11 alineatul (2), al articolelor 11.4, 11.6 și 11.7, al articolului 11.8 alineatul (1), al articolului 11.8 alineatul (2), al articolului 12.3 alineatul (1), al articolului 12.4 alineatul (2), al articolului 12.5 alineatul (1) și al articolului 12.6.

(5) În sensul prezentului capitol:

- (a) „autorizație” înseamnă o permisiune de a desfășura oricare dintre activitățile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c), care rezultă dintr-o procedură pe care solicitantul trebuie să o respecte pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de acordare a licențelor, cu cerințele de calificare sau cu standardele tehnice;

- (b) „autoritate competentă” înseamnă o administrație publică sau autoritate centrală, regională sau locală ori un organism neguvernamental în exercitarea competențelor care îi sunt delegate de administrații publice sau autorități centrale, regionale sau locale, care este abilitat(ă) să ia decizii privind autorizarea furnizării unui serviciu, inclusiv prin stabilirea unei întreprinderi, sau privind autorizarea desfășurării unei alte activități economice;
- (c) „proceduri de acordare a licențelor” înseamnă norme administrative sau procedurale pe care trebuie să le respecte o persoană fizică sau juridică ce dorește o autorizație, inclusiv o modificare sau reînnoire a unei autorizații, pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de acordare a licențelor;
- (d) „cerințe de acordare a licențelor” înseamnă alte cerințe de fond decât cerințele de calificare, pe care o persoană fizică sau juridică trebuie să le respecte pentru obținerea, modificarea sau reînnoirea unei autorizații;
- (e) „proceduri de calificare” înseamnă norme administrative sau procedurale pe care trebuie să le respecte o persoană fizică sau juridică pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de calificare, în vederea obținerii unei autorizații; și
- (f) „cerințe de calificare” înseamnă cerințe de fond referitoare la competența unei persoane fizice de a furniza un serviciu și pe care o persoană fizică sau juridică trebuie să le respecte pentru obținerea, modificarea sau reînnoirea unei autorizații.
- (6) În sensul prezentului capitol, se aplică, de asemenea, definițiile prevăzute la articolele 10.2 și 11.2.

ARTICOLUL 13.2

Condițiile de acordare a licențelor și de calificare

- (1) Fiecare parte se asigură că măsurile referitoare la cerințele de acordare a licențelor, procedurile de acordare a licențelor, cerințele de calificare și procedurile de calificare se bazează pe criterii care împiedică autoritățile competente să își exercite competența de evaluare în mod arbitrar¹.
- (2) Criteriile menționate la alineatul (1) trebuie să fie:
- (a) clare;
 - (b) obiective și transparente; și
 - (c) accesibile în prealabil publicului și persoanelor interesate.
- (3) Fiecare parte își încurajează autoritățile competente ca, atunci când adoptă standarde tehnice, să adopte standarde tehnice elaborate prin proceduri deschise și transparente și încurajează organismele, inclusiv organizațiile internaționale relevante², desemnat pentru a elabora standarde tehnice să utilizeze proceduri deschise și transparente.

¹ Pentru mai multă certitudine, aceste criterii pot include, printre altele, competența și capacitatea de a furniza un serviciu sau de a desfășura orice altă activitate economică, inclusiv de a face acest lucru într-un mod compatibil cu cerințele de reglementare ale unei părți, cum ar fi cerințele în materie de sănătate și de mediu. Autoritățile competente pot evalua ponderea care trebuie acordată fiecărui criteriu.

² Termenul „organizații internaționale relevante” se referă la organismele internaționale din care pot face parte organismele relevante ale ambelor părți.

(4) Sub rezerva disponibilității, o autorizație se acordă de îndată ce se stabilește, pe baza unei examinări corespunzătoare, că au fost îndeplinite condițiile necesare pentru obținerea unei autorizații.

(5) În cazul în care numărul licențelor disponibile pentru o anumită activitate este limitat din cauza cantității reduse de resurse naturale disponibile sau din cauza capacității tehnice reduse, fiecare parte aplică o procedură de selecție a potențialilor candidați care să ofere garanții depline în ceea ce privește imparțialitatea și transparența, inclusiv, în special, comunicarea către public de informații adecvate privind lansarea, desfășurarea și încheierea procedurii.

(6) Sub rezerva alineatului (5), la stabilirea normelor pentru procedura de selecție, fiecare parte poate lua în considerare obiective de politică legitime, inclusiv considerente privind sănătatea, siguranța, protecția mediului și conservarea patrimoniului cultural.

ARTICOLUL 13.3

Procedurile de acordare a licențelor și de calificare

(1) Procedurile și formalitățile de acordare a licențelor și de calificare trebuie să fie clare și publicate în prealabil și nu trebuie să constituie în sine o restricționare a furnizării unui serviciu sau a desfășurării oricărei alte activități economice. Fiecare parte depune eforturi pentru ca aceste proceduri și formalități să fie cât mai simple cu putință și nu complică și nu întârzie în mod nejustificat furnizarea serviciului sau desfășurarea oricărei alte activități economice.

(2) În cazul în care este necesară o autorizație, fiecare parte publică sau pune în alt mod la dispoziția publicului, cu promptitudine, informațiile necesare pentru ca solicitantul să se conformeze cerințelor și procedurilor de obținere, menținere, modificare și reînnoire a autorizației respective. Aceste informații includ cel puțin următoarele, în cazul în care există:

- (a) cerințele și procedurile;
- (b) datele de contact ale autorităților competente relevante;
- (c) taxele;
- (d) standardele tehnice;
- (e) procedurile de contestare sau de control al deciziilor referitoare la cereri;
- (f) procedurile de monitorizare sau de asigurare a respectării termenelor și condițiilor pentru licențe și calificări;
- (g) posibilitățile de implicare a publicului, cum ar fi prin intermediul audierilor sau al observațiilor; și
- (h) calendarele orientative pentru prelucrarea unei cereri.

- (3) Orice taxă de autorizare¹ care poate fi suportată de solicitanți trebuie să fie rezonabilă, transparentă și să nu restricționeze în sine furnizarea serviciului relevant sau desfășurarea activității economice relevante.
- (4) Fiecare parte se asigură că procedurile utilizate de autoritatea competentă și deciziile adoptate de aceasta în procesul de autorizare sunt imparțiale față de toți solicitanții. Autoritatea competentă ia decizia în mod independent și nu răspunde față de nicio persoană care furnizează serviciile sau care desfășoară activitățile economice pentru care este necesară autorizarea.
- (5) În cazul în care există anumite termene pentru solicitarea autorizării, solicitantului i se acordă un termen rezonabil pentru depunerea cererii. Dacă este posibil, autoritatea competentă ar trebui să accepte cererile în format electronic în aceleași condiții de autenticitate care se aplică cererilor pe suport de hârtie.
- (6) Autoritatea competentă procedează la prelucrarea unei cereri după depunerea acesteia, fără întârzieri nejustificate. Fiecare parte depune eforturi pentru a stabili calendarul orientativ pentru prelucrarea unei cereri și, la cererea solicitantului și fără întârzieri nejustificate, se asigură că autoritatea competentă furnizează informații cu privire la stadiul cererii. Fiecare parte se asigură că prelucrarea unei cereri, inclusiv luarea unei decizii definitive, este finalizată într-un termen rezonabil de la data depunerii cererii complete.

¹ Taxele de autorizare nu includ taxele pentru utilizarea resurselor naturale, plățile pentru licitații, proceduri de ofertare sau alte mijloace nediscriminatorii de atribuire a concesiunilor sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

(7) Într-un termen rezonabil după primirea unei cereri pe care o consideră incompletă, autoritatea competentă informează solicitantul în acest sens, îi precizează, în cazul în care acest lucru este realizabil, informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii și îi oferă ocazia de a corecta deficiențele din cerere.

(8) Autoritatea competentă acceptă copii ale documentelor autentificate în conformitate cu legislația părții respective, în locul documentelor originale, cu excepția cazului în care autoritatea competentă solicită documente originale pentru a proteja integritatea procesului de autorizare.

(9) În cazul în care o cerere este respinsă de autoritatea competentă, solicitantul trebuie să fie informat, fie la cererea sa, fie la inițiativa autorității competente, în scris și fără întârzieri nejustificate. În principiu, solicitantul trebuie să fie informat cu privire la motivele deciziei de respingere a cererii și cu privire la termenul pentru introducerea unei căi de atac împotriva deciziei respective. Solicitantul trebuie să aibă posibilitatea, într-un termen rezonabil, să depună din nou o cerere.

(10) Fiecare parte se asigură că, după ce este acordată, autorizația intră în vigoare fără întârzieri nejustificate și în conformitate cu termenele și condițiile specificate în aceasta.

(11) În cazul în care pentru acordarea autorizației sunt necesare examinări, autoritatea competentă se asigură că astfel de examinări au loc la intervale cu o frecvență rezonabilă și acordă un termen rezonabil pentru ca solicitanții să depună cererea de susținere a examinării.

ARTICOLUL 13.4

Examinare

În cazul în care rezultatele negocierilor referitoare la articolul VI alineatul (4) din GATS intră în vigoare, părțile examinează în comun aceste rezultate. În cazul în care examinarea comună estimează că încorporarea acestor rezultate în prezentul acord ar îmbunătăți disciplinele cuprinse în acesta, părțile decid de comun acord dacă să includă aceste rezultate în prezentul acord.

ARTICOLUL 13.5

Administrarea măsurilor cu aplicare generală

Fiecare parte se asigură că toate măsurile cu aplicare generală care au efecte asupra comerțului cu servicii sunt administrate în mod rezonabil, obiectiv și imparțial.

ARTICOLUL 13.6

Contestarea deciziilor administrative

Fiecare parte menține sau instituie instanțe judiciare, arbitrale sau administrative sau proceduri care asigură, la cererea unui investitor sau furnizor de servicii prejudiciat, examinarea cu promptitudine și, în cazuri justificate, luarea unor măsuri reparatorii corespunzătoare în cazul unor decizii administrative care au efecte asupra stabilirii, a furnizării transfrontaliere de servicii sau a prezenței temporare a persoanelor fizice aflate în vizită de afaceri. În cazul în care aceste proceduri nu sunt independente de agenția însărcinată să adopte decizia administrativă în cauză, fiecare parte se asigură că procedurile respective permit o examinare obiectivă și imparțială.

CAPITOLUL 14

RECUNOAȘTEREA RECIPROCĂ A CALIFICĂRILOR PROFESIONALE

ARTICOLUL 14.1

Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale

- (1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să solicite ca persoanele fizice să dețină calificările necesare și experiența profesională necesară pe teritoriul pe care este desfășurată activitatea, pentru sectorul de activitate în cauză.
- (2) Fiecare parte încurajează organismele profesionale sau autoritățile relevante pentru sectorul de activitate în cauză de pe teritoriul său să elaboreze și să prezinte Subcomitetului pentru servicii și investiții, menționat la articolul 11.10, recomandări comune privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale. Aceste recomandări comune trebuie să fie sprijinite de o evaluare bazată pe date concrete:
- (a) a valorii economice a unui acord preconizat privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale (denumit în continuare „acordul privind recunoașterea reciprocă”); și
 - (b) a compatibilității regimurilor respective, și anume a măsurii în care cerințele aplicate de fiecare parte pentru autorizare, acordare de licențe, funcționare și certificare sunt compatibile.

- (3) La primirea unei recomandări comune, Subcomitetul pentru servicii și investiții examinează coerența acesteia cu prezentul acord într-un termen rezonabil. În urma acestei examinări, subcomitetul respectiv poate elabora și recomanda Consiliului pentru comerț să adopte, în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (a), o decizie privind un acord de recunoaștere reciprocă pentru a stabili sau a modifica acordurile de recunoaștere reciprocă prevăzute în anexa 14-B¹.
- (4) Un acord, astfel cum este menționat la alineatul (3) de la prezentul articol, prevede condițiile de recunoaștere a calificărilor profesionale dobândite în Uniunea Europeană și a calificărilor profesionale dobândite în Chile în legătură cu o activitate care face obiectul capitolului 10, 11, 12 sau 19.
- (5) Orientările referitoare la acordurile privind recunoașterea calificărilor profesionale prevăzute în anexa 14-A se iau în considerare la elaborarea recomandărilor comune menționate la alineatul (2) de la prezentul articol și de către Consiliul pentru comerț atunci când analizează oportunitatea adoptării acordului menționat la alineatul (3) de la prezentul articol.

¹ Pentru mai multă certitudine, acordurile de recunoaștere reciprocă nu conduc la recunoașterea automată a calificărilor profesionale, ci stabilesc, în interesul reciproc al părților, condițiile pentru acordarea recunoașterii unor astfel de calificări de către autoritățile competente.

CAPITOLUL 15

SERVICIILE DE LIVRARE

ARTICOLUL 15.1

Domeniu de aplicare și definiții

- (1) Prezentul capitol stabilește principiile cadrului de reglementare specific pentru toate serviciile de livrare.
- (2) În sensul prezentului capitol:
- (a) „servicii de livrare” înseamnă serviciile poștale și de curierat sau express, inclusiv activitățile de colectare, sortare, transport și livrare a trimiterilor poștale;
 - (b) „servicii express” înseamnă colectarea, sortarea, transportul și livrarea de trimiteri poștale cu o viteză mai mare și cu mai multă fiabilitate și pot include elemente cu valoare adăugată, cum ar fi colectarea de la punctul de origine, livrarea personală la destinatar, posibilitatea de urmărire a trimiterilor poștale, posibilitatea schimbării destinației și a destinatarului în timpul tranzitului sau confirmarea de primire;
 - (c) „servicii de curier rapid internațional” înseamnă servicii express internaționale furnizate prin intermediul Cooperativei de Servicii de Curier Rapid Internațional, care este o asociație voluntară de operatori poștali desemnați în cadrul Uniunii Poștale Universale;

- (d) „licență” înseamnă o autorizație acordată unui furnizor individual de servicii de livrare de către o autoritate de reglementare competentă, care stabilește proceduri, obligații și cerințe specifice sectorului serviciilor de livrare;
- (e) „trimitere poștală” înseamnă o trimitere cu o greutate de până la 31,5 kg, adresată în forma finală în care trebuie să fie transportată de către orice tip de furnizor de servicii de livrare, public sau privat, și poate include trimiteri precum scrisori, colete, ziare sau cataloage;
- (f) „monopol poștal” înseamnă dreptul exclusiv de a furniza servicii de livrare specificate pe teritoriul unei părți în temeiul legislației părții respective; și
- (g) „serviciu universal” înseamnă furnizarea permanentă a unui serviciu de livrare de calitate specificată la toate punctele de pe teritoriul unei părți, la prețuri rezonabile pentru toți utilizatorii.

ARTICOLUL 15.2

Serviciu universal

- (1) Fiecare parte are dreptul de a defini tipul de obligație de serviciu universal pe care dorește să o mențină. Fiecare parte care menține o obligație de serviciu universal o gestionează într-un mod transparent, nediscriminatoriu și neutru în raport cu toți furnizorii de servicii de livrare care trebuie să o respecte.
- (2) Dacă oricare dintre părți impune ca serviciile de curier rapid internațional la intrare să fie furnizate pe bază de serviciu universal, partea respectivă nu acordă tratament preferențial serviciilor respective în comparație cu alte servicii express internaționale.

ARTICOLUL 15.3

Prevenirea practicilor care denaturează piața

Fiecare parte se asigură că un furnizor de servicii de livrare care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal nu recurge la practici care denaturează piața, cum ar fi:

- (a) utilizarea încasărilor provenite din furnizarea unui serviciu care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol pentru a subvenționa încrucișat furnizarea unui serviciu express sau a oricărui serviciu de livrare neuniversal; sau
- (b) o diferențiere nejustificată între clienți, cum ar fi întreprinderile, expeditorii de volume mari de corespondență sau consolidatorii, în ceea ce privește tarifele sau alte clauze și condiții pentru furnizarea unui serviciu de livrare care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal.

ARTICOLUL 15.4

Licențe

- (1) Dacă una dintre părți prevede obligația deținerii unei licențe pentru furnizarea serviciilor de livrare, aceasta pune la dispoziția publicului:
 - (a) toate cerințele în materie de acordare a licenței și perioada necesară în mod normal pentru luarea unei decizii cu privire la o cerere de licență; și
 - (b) termenele și condițiile licenței.

(2) Procedurile, obligațiile și cerințele pentru obținerea unei licențe trebuie să fie transparente, nediscriminatorii și bazate pe criterii obiective.

(3) În cazul în care o cerere de licență este respinsă de autoritatea de reglementare competentă, aceasta informează în scris solicitantul cu privire la motivele respingerii. Fiecare parte stabilește sau menține o procedură de atac prin intermediul unui organism independent de părțile implicate în procedura de solicitare a licenței. Organismul respectiv poate fi un tribunal sau o instanță judecătorească.

ARTICOLUL 15.5

Independența autorităților de reglementare

(1) Fiecare parte se asigură că nicio autoritate responsabilă cu reglementarea serviciilor de livrare nu răspunde în fața niciunui furnizor de servicii de livrare și că deciziile și procedurile pe care le adoptă autoritatea de reglementare sunt imparțiale, nediscriminatorii și transparente față de toți participanții la piață de pe teritoriul său.

(2) Fiecare parte se asigură că autoritatea responsabilă cu reglementarea serviciilor de livrare își îndeplinește sarcinile în timp util și dispune de resurse financiare și umane adecvate.

CAPITOLUL 16

SERVICIILE DE TELECOMUNICAȚII

ARTICOLUL 16.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol stabilește principiile cadrului de reglementare pentru furnizarea de rețele și servicii de telecomunicații, liberalizate în temeiul capitolelor 10 și 11.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică serviciilor care furnizează sau exercită un control editorial asupra conținutului transmis prin intermediul rețelelor și serviciilor de telecomunicații.

ARTICOLUL 16.2

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „facilități asociate” înseamnă serviciile, infrastructura fizică și alte instalații asociate cu o rețea sau un serviciu de telecomunicații, care permit sau sprijină furnizarea de servicii prin rețeaua sau serviciul respectiv sau care pot face acest lucru și poate include clădiri sau intrări în clădiri, cablajul clădirilor, antene, turnuri și alte construcții de sprijin, conducte, tuburi, piloni, guri de vizitare și dulapuri;

- (b) „infrastructură esențială” înseamnă infrastructura unei rețele publice sau ale unui serviciu public de telecomunicații care:
- (i) este furnizată exclusiv sau predominant de un singur furnizor sau de un număr limitat de furnizori; și
 - (ii) nu poate fi înlocuită din punct de vedere economic sau tehnic pentru furnizarea unui serviciu;
- (c) „interconectare” înseamnă legătura rețelilor publice de telecomunicații utilizate de aceiași furnizori sau de furnizori diferiți de rețele sau servicii de telecomunicații pentru a permite utilizatorilor unui furnizor să comunice cu utilizatorii aceluiași furnizor sau ai unui alt furnizor ori să aibă acces la serviciile oferite de alt furnizor, indiferent dacă serviciile sunt furnizate de către furnizorii implicați în rețea sau de către orice alt furnizor care are acces la aceasta;
- (d) „servicii de acces la internet” înseamnă servicii publice de telecomunicații care asigură accesul la internet pe teritoriul unei părți și astfel asigură conectivitatea dintre, teoretic, toate punctele terminale conectate la internet, indiferent de tehnologia de rețea și de echipamentele terminale utilizate;
- (e) „circuit închiriat” înseamnă servicii sau infrastructură de telecomunicații între două sau mai multe puncte desemnate, inclusiv cele virtuale, care rezervă capacitate pentru utilizarea exclusivă de către un utilizator sau pentru punerea lor exclusiv la dispoziția acestuia;
- (f) „furnizor principal” înseamnă un furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații care are capacitatea de a influența în mod considerabil condițiile de participare, în ceea ce privește prețul și oferta, pe o piață relevantă a rețelilor și serviciilor de telecomunicații, ca urmare a controlului pe care îl deține asupra infrastructurii esențiale sau a utilizării poziției sale pe piața în cauză;

- (g) „elemente de rețea” înseamnă o infrastructură sau echipamente utilizate pentru furnizarea unui serviciu public de telecomunicații, inclusiv caracteristicile, funcțiile și capacitățile oferite prin intermediul infrastructurii sau al echipamentului în cauză;
- (h) „portabilitatea numerelor” înseamnă:
- (i) pentru Uniunea Europeană, posibilitatea pe care o are un abonat care solicită acest lucru de a-și păstra numărul de telefon existent, în același loc în cazul abonaților de telefonie fixă, atunci când se transferă de la un furnizor de servicii publice de telecomunicații la un alt furnizor din aceeași categorie, fără a pierde din calitate, fiabilitate sau beneficii; și
 - (ii) pentru Chile, posibilitatea pe care o are un utilizator final de a-și păstra, la cerere, numărul de telefon existent atunci când se transferă de la un furnizor de servicii publice de telecomunicații la un altul, fără a pierde din calitate, fiabilitate sau beneficii;
- (i) „rețea publică de telecomunicații” înseamnă orice rețea de telecomunicații utilizată în întregime sau în principal pentru furnizarea de servicii publice de telecomunicații între punctele terminale ale rețelei;
- (j) „serviciu public de telecomunicații” înseamnă orice serviciu de telecomunicații care este oferit publicului larg;
- (k) „abonat” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce este parte la un contract încheiat cu un furnizor de servicii publice de telecomunicații pentru furnizarea serviciilor respective;
- (l) „telecomunicații” înseamnă transmisia și recepția de semnale prin mijloace electromagnetice;

- (m) „rețea de telecomunicații” înseamnă sisteme de transmisie și, după caz, echipamente de comutare sau de rutare și alte resurse, inclusiv elemente de rețea inactive, care permit transmisia și recepția semnalelor prin fir, prin radio, prin mijloace optice sau prin alte mijloace electromagnetice;
- (n) „autoritate de reglementare din sectorul telecomunicațiilor” înseamnă organismul sau organismele însărcinate de una dintre părți cu reglementarea rețelelor și a serviciilor de telecomunicații care intră sub incidența prezentului capitol¹;
- (o) „serviciu de telecomunicații” înseamnă un serviciu care constă în întregime sau în principal în transmisia și recepția de semnale, inclusiv semnale de radiodifuziune, prin rețele de telecomunicații, inclusiv prin rețele utilizate pentru radiodifuziune;
- (p) „serviciu universal” înseamnă ansamblul minim de servicii de o anumită calitate care trebuie puse la dispoziția tuturor utilizatorilor pe teritoriul unei părți, indiferent de situarea lor geografică, la un preț accesibil; și
- (q) „utilizator” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce utilizează o rețea sau un serviciu public de telecomunicații.

¹ Pentru mai multă certitudine, autoritatea de reglementare din domeniul telecomunicațiilor include orice autoritate însărcinată de una dintre părți cu asigurarea respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol.

ARTICOLUL 16.3

Autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor

- (1) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din domeniul telecomunicațiilor este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice furnizor de rețele, servicii sau echipamente de telecomunicații și că deciziile adoptate de autoritatea sa de reglementare în domeniul telecomunicațiilor și procedurile utilizate de aceasta sunt imparțiale față de toți participanții la piață.
- (2) Partea care păstrează proprietatea sau controlul asupra unor furnizori de rețele, servicii sau echipamente de telecomunicații asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare a telecomunicațiilor de activitățile aferente dreptului de proprietate sau controlului.
- (3) În vederea asigurării independenței și imparțialității autorităților de reglementare din sectorul telecomunicațiilor, fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din acest sector nu deține un interes financiar și nu menține un rol de exploatare sau de gestionare în cadrul vreunui furnizor de rețele, servicii sau echipamente de telecomunicații.
- (4) Fiecare parte se asigură că furnizorii de rețele, servicii sau echipamente de telecomunicații nu influențează deciziile și procedurile autorității de reglementare în domeniul telecomunicațiilor.
- (5) Fiecare parte acordă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de reglementare și de supraveghere, precum și resursele financiare și umane adecvate pentru a-și îndeplini sarcinile care îi sunt atribuite în vederea asigurării respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol. Această competență se exercită într-un mod transparent și în timp util. Sarcinile respective sunt făcute publice într-o formă ușor accesibilă și clară, în special în cazul în care sarcinile respective sunt atribuite mai multor organisme.

(6) Fiecare parte conferă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a se asigura că furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații îi transmit cu promptitudine, la cerere, toate informațiile, inclusiv financiare, care sunt necesare pentru a permite autorității de reglementare din acest sector să își îndeplinească sarcinile în conformitate cu prezentul capitol. Orice informație furnizată trebuie să fie tratată în conformitate cu cerințele de confidențialitate.

(7) Fiecare parte se asigură că un utilizator sau un furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații care este afectat de o decizie emisă de autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor are dreptul de a contesta decizia respectivă în fața unui organism independent de autoritatea în cauză și de celelalte părți afectate de decizia respectivă. Până la primirea rezultatului procedurii de atac, decizia emisă de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor rămâne valabilă, cu excepția cazului în care se acordă măsuri provizorii în conformitate cu dreptul părții autorității respective.

ARTICOLUL 16.4

Autorizația de a furniza rețele sau servicii de telecomunicații

(1) În cazul în care o parte solicită o autorizație pentru furnizarea de rețele sau servicii de telecomunicații, aceasta stabilește o perioadă rezonabilă necesară în mod normal autorității de reglementare din domeniul telecomunicațiilor pentru a decide cu privire la cererea de autorizare, comunică acest termen solicitantului în mod transparent și depune eforturi pentru a lua o decizie cu privire la cerere în termenul comunicat¹.

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu împiedică o parte să autorizeze furnizarea de rețele sau servicii de telecomunicații printr-o simplă notificare, fără a fi nevoită să aștepte o decizie a autorității de reglementare din domeniul telecomunicațiilor.

(2) Toate criteriile de autorizare și procedurile aplicabile trebuie să fie cât mai simple posibil, obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale. Toate obligațiile și condițiile impuse pentru autorizare sau aferente acestora trebuie să fie nediscriminatorii, transparente, proporționale și trebuie să vizeze serviciile furnizate.

(3) Fiecare parte se asigură că un solicitant primește în scris motivele pentru respingerea sau revocarea unei autorizații sau pentru impunerea unor condiții specifice furnizorului. În cazul unui astfel de refuz, revocare sau impunere, un solicitant poate introduce o cale de atac în fața unui organism de soluționare a căilor de atac.

(4) Taxele administrative care se aplică furnizorilor, dacă există, trebuie să fie obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale cu costurile administrative generate în mod rezonabil de gestionarea, controlul și asigurarea respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol¹.

ARTICOLUL 16.5

Interconectare

Fără a se aduce atingere articolului 16.9, fiecare parte se asigură că orice furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său are dreptul și, la cererea unui alt furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său, obligația de a negocia interconectarea în scopul furnizării de rețele sau servicii publice de telecomunicații pe teritoriul său.

¹ Taxele administrative nu includ plăți pentru drepturile de utilizare a resurselor limitate și contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

ARTICOLUL 16.6

Acces și utilizare

- (1) Fiecare parte se asigură că oricărui furnizor de servicii al celeilalte părți i se acordă acces la orice rețele sau servicii publice de telecomunicații și dreptul de utilizare a acestora conform unor condiții rezonabile și nediscriminatorii¹, în conformitate cu, printre altele, alineatele (2)-(5).
- (2) Fiecare parte se asigură că orice furnizor de servicii al celeilalte părți poate să acceseze și să utilizeze orice serviciu public de telecomunicații oferit în interiorul sau în afara granițelor sale, inclusiv circuite închiriate private, și în acest scop se asigură, sub rezerva alineatului (5), că furnizorului respectiv i se permite:
- (a) să achiziționeze sau să închirieze și să conecteze echipamente terminale sau alte echipamente utilizate ca interfață de rețea și care sunt necesare pentru furnizarea serviciilor sale;
 - (b) să interconecteze circuitele închiriate sau deținute de sectorul privat cu rețelele publice de telecomunicații ori cu circuitele închiriate sau deținute de un alt furnizor de servicii de telecomunicații; și
 - (c) să utilizeze protocoalele de exploatare pe care le doresc pentru furnizarea oricăror servicii, altele decât cele necesare pentru a asigura disponibilitatea serviciilor de telecomunicații pentru publicul larg.

¹ În sensul prezentului articol, „nediscriminatoriu” înseamnă clauza națiunii celei mai favorizate și tratament național, astfel cum sunt definite la articolele 10.6, 10.8, 11.4 și 11.5, precum și conform unor clauze și condiții care nu sunt mai puțin favorabile decât cele acordate oricărui alt utilizator de rețele sau servicii publice de telecomunicații similare în situații similare.

(3) Fiecare parte se asigură că un furnizor de servicii al celeilalte părți poate utiliza rețelele sau serviciile publice de telecomunicații pentru transferul informațiilor în interiorul și în afara granițelor sale, inclusiv pentru comunicațiile interne ale furnizorului de servicii respectiv și pentru accesul la informațiile cuprinse în baze de date sau stocate sub altă formă care poate fi citită automat pe teritoriul oricărei părți.

(4) În pofida alineatului (3), o parte poate lua măsurile care sunt necesare pentru a garanta securitatea și confidențialitatea comunicațiilor, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-o manieră care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată sau o restricție disimulată asupra comerțului cu servicii.

(5) Fiecare parte se asigură că accesul la rețelele și serviciile publice de telecomunicații și utilizarea acestora nu sunt supuse niciunei alte condiții pe teritoriul său în afara celor necesare:

- (a) pentru a garanta responsabilitățile de serviciu public ale furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații, în special capacitatea acestora de a-și pune serviciile la dispoziția publicului larg; sau
- (b) pentru a proteja integritatea tehnică a rețelelor sau serviciilor publice de telecomunicații.

ARTICOLUL 16.7

Soluționarea litigiilor în materie de telecomunicații

(1) Fiecare parte se asigură că, în caz de litigiu între furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații în legătură cu drepturile sau obligațiile care decurg din prezentul capitol și la cererea oricăreia dintre părțile implicate în litigiu, autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor emite, într-un termen rezonabil, o decizie cu caracter obligatoriu pentru a soluționa litigiul.

(2) Fiecare parte se asigură că decizia emisă de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor este pusă la dispoziția publicului, sub rezerva cerințelor privind secretul comercial prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative. Autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor furnizează părților la litigiu o expunere completă a motivelor pe care se întemeiază decizia. Părțile implicate în litigiu au dreptul de a ataca decizia respectivă, în conformitate cu articolul 16.3 alineatul (7).

(3) Fiecare parte se asigură că procedura menționată la alineatele (1) și (2) nu împiedică niciuna dintre părțile implicate în litigiu să introducă o acțiune în fața unei autorități judiciare, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză.

ARTICOLUL 16.8

Garanții concurențiale aplicate furnizorilor principali

Fiecare parte adoptă sau menține măsuri corespunzătoare pentru a nu permite furnizorilor de rețele sau servicii de telecomunicații care, separat sau împreună, constituie un furnizor principal să adopte sau să mențină practici anticoncurențiale, inclusiv:

- (a) practicarea unei subvenționări încrucișate anticoncurențiale;
- (b) utilizarea informațiilor obținute de la concurenți în scopuri anticoncurențiale; și
- (c) nepunerea la dispoziția altor furnizori de servicii în timp util a informațiilor tehnice referitoare la instalațiile esențiale și a informațiilor relevante din punct de vedere comercial care le sunt necesare pentru furnizarea serviciilor.

ARTICOLUL 16.9

Interconectare cu furnizorii principali

- (1) Fiecare parte se asigură că furnizorii principali de rețele sau servicii publice de telecomunicații asigură interconectarea în orice punct care oferă această posibilitate tehnică din cadrul rețelei. Furnizorii principali asigură această interconectare:
- (a) în baza unor clauze și condiții, inclusiv în ceea ce privește tarifele, standardele tehnice, specificațiile, calitatea și întreținerea, nediscriminatorii și la o calitate care să nu fie mai puțin favorabilă decât cea asigurată pentru propriile servicii similare sau pentru servicii similare ale filialelor sale ori ale altor întreprinderi afiliate;
 - (b) cu promptitudine și potrivit unor clauze și condiții, inclusiv în ceea ce privește tarifele, standardele tehnice, specificațiile, calitatea și întreținerea, transparente și rezonabile, care țin seama de fezabilitatea economică și sunt suficient de grupate pentru ca furnizorul să nu fie nevoit să plătească pentru componente sau instalații ale rețelei care nu sunt necesare pentru furnizarea serviciului; și
 - (c) la cerere, în alte puncte decât punctele terminale ale rețelei oferite majorității utilizatorilor, cu perceperea unor tarife care reflectă costul construirii instalațiilor suplimentare necesare.
- (2) Fiecare parte pune la dispoziția publicului procedurile aplicabile pentru interconectarea cu un furnizor principal.
- (3) Fiecare parte se asigură că furnizorii principali pun la dispoziția publicului fie acordurile lor de interconectare, fie ofertele lor de interconectare de referință, după caz.

ARTICOLUL 16.10

Accesul la infrastructura esențială a furnizorilor principali

Fiecare parte acordă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a impune ca un furnizor principal de pe teritoriul său să își pună infrastructura esențială la dispoziția furnizorilor de rețele sau servicii de telecomunicații conform unor condiții rezonabile și nediscriminatorii în scopul furnizării de rețele și servicii de telecomunicații, cu excepția cazului în care acest lucru nu este necesar pentru realizarea unei concurențe efective pe baza datelor colectate și a evaluării pieței desfășurate de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor. Infrastructura esențială ale unui furnizor principal poate include elemente de rețea, servicii de circuite închiriate și facilități asociate.

ARTICOLUL 16.11

Resurse limitate

- (1) Fiecare parte se asigură că alocarea și acordarea drepturilor de utilizare a resurselor limitate, inclusiv a spectrului radio, a numerelor și a drepturilor de trecere se efectuează într-un mod deschis, obiectiv, prompt, transparent, nediscriminatoriu și proporțional și ținând seama de obiectivele de interes general. Procedurile, condițiile și obligațiile aferente drepturilor de utilizare trebuie să se bazeze pe criterii obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale.
- (2) Fiecare parte pune la dispoziția publicului utilizarea actuală a benzilor de frecvență alocate, dar nu este necesară identificarea detaliată a spectrului radio alocat pentru utilizări guvernamentale specifice.

(3) Măsurile adoptate de una dintre părți de alocare și atribuire a spectrului și de gestionare a frecvențelor nu sunt în sine incompatibile cu articolele 10.5 și 11.7. În consecință, fiecare parte își rezervă dreptul de a stabili și de a aplica măsuri de gestionare a spectrului și a frecvențelor care pot avea ca efect limitarea numărului de furnizori de servicii de telecomunicații, cu condiția să facă acest lucru în conformitate cu prezentul acord. Acest drept include posibilitatea de a alocă benzi de frecvență ținând seama de necesitățile actuale și viitoare și de disponibilitatea spectrului.

ARTICOLUL 16.12

Portabilitatea numerelor

Fiecare parte se asigură că furnizorii de servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său asigură portabilitatea numerelor, în timp util și conform unor clauze și condiții rezonabile.

ARTICOLUL 16.13

Serviciu universal

- (1) Fiecare parte are dreptul să definească tipul de obligații de serviciu universal pe care dorește să le mențină și să decidă asupra domeniului lor de aplicare și a punerii lor în aplicare.
- (2) Obligațiile de serviciu universal nu vor fi considerate anticoncurențiale în sine, cu condiția să fie administrate în mod proporțional, transparent, obiectiv și nediscriminatoriu. Administrarea unor astfel de obligații trebuie să fie neutră în ceea ce privește concurența și să nu fie mai împovărătoare decât este necesar pentru tipul de serviciu universal definit de partea în cauză.

- (3) Fiecare parte se asigură că procedurile pentru desemnarea furnizorilor serviciului universal sunt deschise tuturor furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații și desemnează furnizorii serviciului universal printr-un mecanism eficient, transparent și nediscriminatoriu.
- (4) În cazul în care o parte decide să finanțeze furnizarea serviciului universal de către un furnizor, aceasta se asigură că finanțarea respectivă nu depășește costul net rezultat din obligația de serviciu universal.

ARTICOLUL 16.14

Confidențialitatea informațiilor

- (1) Fiecare parte se asigură că furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații care obțin informații confidențiale de la un alt furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații în cadrul negocierii de aranjamente în temeiul articolelor 16.5, 16.6, 16.9 și 16.10 utilizează aceste informații doar în scopul pentru care au fost oferite și respectă întotdeauna confidențialitatea unor astfel de informații.
- (2) Fiecare parte asigură confidențialitatea telecomunicațiilor și a datelor privind traficul aferent transmise în cursul utilizării rețelelor sau serviciilor publice de telecomunicații, cu condiția ca eventualele măsuri pe care partea respectivă le adoptă în acest scop să nu fie aplicate astfel încât să constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată ori o restricție disimulată asupra comerțului cu servicii.

ARTICOLUL 16.15

Participație străină

În ceea ce privește furnizarea de rețele sau servicii de telecomunicații, altele decât transmisia radio publică, prin prezență comercială, niciuna dintre părți nu impune cerințe cu privire la asocieri în participațiune și nu limitează participarea capitalului străin sub forma unor limite procentuale maxime impuse asupra participației străine sau sub forma valorii totale a investițiilor străine individuale sau cumulate.

ARTICOLUL 16.16

Accesul deschis și nediscriminatoriu la internet

- (1) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri pentru a se asigura că furnizorii de servicii de acces la internet permit utilizatorilor acestor servicii să acceseze și să distribuie informațiile, conținutul și serviciile pe care le doresc.
- (2) Alineatul (1) nu aduce atingere actelor cu putere de lege și normelor administrative ale unei părți referitoare la legalitatea informațiilor, a conținutului sau a serviciilor menționate la alineatul respectiv.
- (3) În pofida alineatului (1), furnizorii de servicii de acces la internet pot pune în aplicare măsuri nediscriminatorii¹, rezonabile, transparente și proporționale de gestionare a rețelei, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți.

¹ Sub rezerva excepțiilor prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți.

(4) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri pentru a se asigura că furnizorii de servicii de acces la internet permit utilizatorilor acestor servicii să utilizeze dispozitivele pe care le doresc, cu condiția ca aceste dispozitive să nu afecteze securitatea altor dispozitive, a rețelei sau a serviciilor furnizate prin rețea.

ARTICOLUL 16.17

Roaming internațional

(1) Părțile depun eforturi pentru a coopera în vederea promovării unor tarife transparente și rezonabile pentru serviciile de roaming internațional în așa fel încât să poată contribui la promovarea dezvoltării comerțului între părți și la creșterea bunăstării consumatorilor.

(2) Fiecare parte poate lua măsuri în vederea sporirii transparenței și a concurenței în ceea ce privește tarifele de roaming internațional și alternativele tehnologice la serviciile de roaming, precum:

- (a) asigurarea faptului că informațiile cu privire la tarifele cu amănuntul sunt ușor accesibile publicului; și
- (b) reducerea la minimum a obstacolelor din calea utilizării unor alternative tehnologice la serviciile de roaming, care să le permită utilizatorilor finali, atunci când vizitează teritoriul unei părți venind de pe teritoriul celeilalte părți, să aibă acces la servicii de telecomunicații utilizând orice dispozitiv doresc.

CAPITOLUL 17

SERVICIILE ÎN DOMENIUL TRANSPORTULUI MARITIM INTERNAȚIONAL

ARTICOLUL 17.1

Domeniu de aplicare, definiții și principii

- (1) Prezentul capitol stabilește principiile privind liberalizarea serviciilor de transport maritim internațional în temeiul capitolelor 10, 11 și 12.
- (2) În sensul prezentului capitol, al capitolelor 10, 11 și 12 și al anexelor 10-A, 10-B și 10-C:
 - (a) „servicii de staționare și depozitare a containerelor” înseamnă activități care constau în depozitarea containerelor, atât în zone portuare, cât și în interiorul teritoriului, în vederea umplerii sau a golirii, a reparării lor și a punerii lor la dispoziție pentru expedieri;
 - (b) „servicii de vămuire” sau „servicii de brokeraj vamal” înseamnă activități care constau în îndeplinirea, în numele altei părți, a formalităților vamale privind importul, exportul sau transportul mărfurilor, în numele unei alte părți, indiferent dacă acest serviciu reprezintă principala activitate a furnizorului de servicii sau o completare obișnuită a activității sale principale;
 - (c) „operațiuni de transport din ușă în ușă sau multimodal” înseamnă transportul de mărfuri prin intermediul mai multor moduri de transport, incluzând un parcurs maritim internațional, pe baza unui singur document de transport;

- (d) „servicii de legătură” înseamnă transportul prealabil și ulterior pe mare al mărfurilor internaționale, inclusiv al mărfurilor containerizate, între porturi situate pe teritoriul uneia dintre părți, în drum spre o destinație din afara teritoriului părții respective;
- (e) „servicii de expediere de mărfuri” înseamnă activitatea care constă în organizarea și monitorizarea operațiunilor de transport în numele transportatorilor, prin achiziționarea serviciilor de transport și a serviciilor conexe, întocmirea documentelor și furnizarea de informații comerciale;
- (f) „mărfuri internaționale” înseamnă mărfurile transportate între un port al unei părți și un port al celeilalte părți sau al unei țări terțe sau între un port al unui stat membru și un port al altui stat membru;
- (g) „servicii de transport maritim internațional” înseamnă transportul de pasageri sau de mărfuri cu nave maritime între un port al unei părți și un port al celeilalte părți sau al unei țări terțe, inclusiv încheiere de contracte directe cu furnizorii altor servicii de transport, astfel încât operațiunile de transport la domiciliu sau multimodal să fie cuprinse în cadrul unui document de transport unic, dar nu includ dreptul de a furniza astfel de alte servicii de transport;
- (h) „servicii de agenturare maritimă” înseamnă activități care constau în reprezentarea, într-o zonă geografică dată, în calitate de agent, a intereselor comerciale ale uneia sau mai multor companii maritime de linie sau companii de transport maritim, în următoarele scopuri:
 - (i) comercializarea și vânzarea serviciilor de transport maritim și a serviciilor conexe, de la ofertare până la facturare, precum și emisiunea de conosamente în numele companiilor, achiziționarea și revânzarea serviciilor conexe necesare, întocmirea documentelor și furnizarea de informații comerciale; sau

- (ii) reprezentarea companiilor care organizează esca la navei sau preluarea încărcăturilor atunci când este necesar;
 - (i) „servicii maritime auxiliare” înseamnă servicii de manipulare a încărcăturilor maritime, servicii de vămuire, servicii de staționare și depozitare a containerelor, servicii de agenturare maritimă și servicii de expediere de mărfuri; și
 - (j) „servicii de manipulare a încărcăturilor maritime” înseamnă activități desfășurate de operatori portuari, inclusiv operatorii de terminale, dar care nu includ activitățile directe ale docherilor, atunci când forța de muncă respectivă este organizată independent de operatorii portuari sau de operatorii terminalului; activitățile vizate includ organizarea și supravegherea următoarelor operațiuni:
 - (i) încărcarea sau descărcarea mărfurilor pe sau de pe o navă;
 - (ii) amararea sau dezamararea mărfurilor; și
 - (iii) recepționarea sau livrarea și depozitarea în siguranță a mărfurilor înainte de expediere sau după descărcare.
- (3) Având în vedere nivelurile existente de liberalizare între părți în ceea ce privește transportul maritim internațional, se aplică următoarele principii:
- (a) părțile aplică efectiv principiul accesului nerestricționat la piețele și schimburile comerciale maritime internaționale pe o bază comercială și nediscriminatorie; și

- (b) fiecare parte acordă navelor care arborează pavilionul celeilalte părți sau care sunt exploatare de furnizori de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor nave în ceea ce privește, inclusiv privind accesul la porturi, utilizarea infrastructurii și a serviciilor portuare și utilizarea serviciilor maritime auxiliare, precum și în ceea ce privește taxele și costurile aferente, instalațiile vamale și alocarea danelor și a instalațiilor de încărcare și descărcare.
- (4) La aplicarea principiilor menționate la alineatul (3), fiecare parte:
- (a) se abține să introducă dispoziții privind partajarea încărcăturii în viitoarele acorduri cu țări terțe privind serviciile de transport maritim, inclusiv vracul solid și lichid și traficul de linie, și reziliază, într-un interval rezonabil de timp, astfel de clauze de partajare a încărcăturii, dacă sunt prevăzute în acorduri precedente; și
- (b) de la intrarea în vigoare a prezentului acord, abrogă toate măsurile unilaterale și toate obstacolele administrative, tehnice sau de alt tip care ar putea constitui o restricție disimulată sau ar putea avea efecte discriminatorii asupra libertății de a furniza servicii de transport maritim internațional și se abține să introducă astfel de măsuri și obstacole.
- (5) Fiecare parte permite furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți să dețină o întreprindere care este stabilită și funcționează pe teritoriul său în conformitate cu condițiile prevăzute în lista sa de angajamente specifice din anexele 10-A, 10-B și 10-C.

(6) Fiecare parte pune la dispoziția furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți, conform unor clauze și condiții rezonabile și nediscriminatorii, următoarele servicii portuare: pilotaj, asistență la remorcare și tracțiune, aprovizionare, alimentare cu combustibil și cu apă, colectarea gunoiului și eliminarea apei de balast, servicii de căpitanie, asistență la navigație, servicii operaționale la țărm, esențiale pentru exploatarea navelor, inclusiv comunicații și aprovizionare cu apă și energie electrică, instalații pentru reparații de urgență, locuri de ancoraj, și dane și servicii de acostare.

(7) Fiecare parte acordă furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți permisiunea de reamplasa containerele goale, proprii sau închiriate, care nu sunt transportate ca marfă contra cost, între porturile Republicii Chile sau între porturile unui stat membru.

CAPITOLUL 18

SERVICIILE FINANCIARE

ARTICOLUL 18.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la:
- (a) instituțiile financiare ale celeilalte părți;
 - (b) investitorii celeilalte părți și instituțiile financiare ale acestora de pe teritoriul părții respective; sau
 - (c) comerțul transfrontalier cu servicii financiare.
- (2) Pentru mai multă certitudine, capitolul 10 se aplică unei măsuri:
- (a) referitoare la un investitor al unei părți într-o întreprindere vizată, astfel cum este definită la articolul 10.2 alineatul (1) litera (d), care nu este o instituție financiară, dar care furnizează un serviciu financiar pe teritoriul celeilalte părți, sau la o astfel de întreprindere vizată; și
 - (b) care nu este o măsură referitoare la furnizarea de servicii financiare, la un investitor al unei părți sau la o întreprindere vizată stabilită de investitorul respectiv pe teritoriul celeilalte părți într-o instituție financiară.

- (3) Dispozițiile capitolelor 10 și 11 se aplică măsurilor care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol numai în cazul în care dispozițiile respective sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta.
- (4) Articolele 10.12 și 11.9 sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta.
- (5) Prezentul capitol nu se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la:
- (a) activități desfășurate de o bancă centrală sau de o autoritate monetară sau de o altă entitate publică în aplicarea politicii monetare sau a politicii cursului de schimb;
 - (b) activități sau servicii care fac parte dintr-un plan public de pensii sau un sistem legal de asigurări sociale; sau
 - (c) activități sau servicii realizate în contul sau cu garanția ori cu utilizarea resurselor financiare ale părții respective, inclusiv ale entităților sale publice.
- (6) În pofida alineatului (5), prezentul capitol se aplică în cazul în care o parte permite ca oricare dintre activitățile sau serviciile menționate la alineatul (5) litera (b) sau (c) să fie realizate de instituțiile sale financiare în concurență cu o entitate publică sau cu o instituție financiară.
- (7) Articolele 18.3 și 18.5-18.9 nu se aplică în ceea ce privește achizițiile publice.
- (8) Articolele 18.3 și 18.5-18.8 nu se aplică în ceea ce privește subvențiile acordate de o parte, inclusiv împrumuturile, garanțiile și asigurările care beneficiază de sprijin guvernamental.

ARTICOLUL 18.2

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexei 18:

- (a) „furnizor de servicii financiare transfrontaliere al unei părți” înseamnă o persoană a unei părți care este implicată în activitatea de furnizare de servicii financiare pe teritoriul părții în cauză și care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu financiar prin furnizarea transfrontalieră a unui astfel de serviciu;
- (b) „furnizare transfrontalieră de servicii financiare” sau „comerț transfrontalier cu servicii financiare” înseamnă furnizarea unui serviciu financiar:
 - (i) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți; sau
 - (ii) pe teritoriul unei părți de către o persoană a părții respective către un consumator de servicii al celeilalte părți;
- (c) „instituție financiară” înseamnă un furnizor al unuia sau al mai multor servicii financiare care este reglementat sau supravegheat în ceea ce privește furnizarea serviciilor respective ca instituție financiară în temeiul dreptului părții pe al cărei teritoriu se află, inclusiv o sucursală de pe teritoriul părții respective a furnizorului de servicii financiare al cărui sediu central se află pe teritoriul celeilalte părți;

(d) „serviciu financiar” înseamnă un serviciu de natură financiară, inclusiv serviciile de asigurări și serviciile conexe asigurărilor, serviciile bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor). Serviciile financiare includ următoarele activități:

(i) servicii de asigurări și servicii conexe asigurărilor:

(A) asigurări directe (inclusiv coasigurări):

(1) asigurări de viață; și

(2) asigurări generale;

(B) reasigurări și retrocesiuni;

(C) activități de intermediere a asigurărilor, de exemplu activități de brokeraj și de agenție; și

(D) servicii auxiliare asigurărilor, cum ar fi serviciile de consultanță, de actuariat, de evaluare a riscurilor și de soluționare a cererilor de despăgubire; și

(ii) servicii bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor):

(A) acceptarea depozitelor și a altor fonduri rambursabile de la public;

(B) împrumuturi de orice tip, inclusiv credite de consum, credite ipotecare, factoring și finanțarea tranzacțiilor comerciale;

(C) leasingul financiar;

- (D) toate serviciile de plăți și transferuri monetare, inclusiv cărți de credit, carduri de cumpărături și cărți de debit, cecuri de călătorie și cecuri bancare;
- (E) garanțiile și angajamentele;
- (F) tranzacționarea, în cont propriu sau în contul clienților, pe o piață valutară, o piață extrabursieră sau de alt tip, a următoarelor:
- (1) instrumente ale pieței monetare (inclusiv cecuri, efecte de comerț, certificate de depozit);
 - (2) valută;
 - (3) produse derivate, inclusiv futures și opțiuni;
 - (4) instrumente pe cursul de schimb și pe rata dobânzii, inclusiv produse cum ar fi swapuri și contracte forward pe rata dobânzii;
 - (5) valori mobiliare; sau
 - (6) alte instrumente negociabile și active financiare, inclusiv lingouri;
- (G) participarea la emisiunile de titluri de valoare de orice tip, inclusiv subscrierea și plasarea (publică sau privată) în calitate de agent și prestarea de servicii legate de aceste emisiuni;
- (H) intermedierea pe piețele interbancare;

- (I) gestionarea activelor, ca de exemplu gestionarea numerarului sau a portofoliului, toate formele de gestionare a plasamentelor colective, gestionarea fondurilor de pensii, precum și serviciile de custodie, de depozitare și fiduciare;
 - (J) servicii de decontare și compensare a activelor financiare, inclusiv a valorilor mobiliare, a produselor financiare derivate și a altor instrumente negociabile;
 - (K) furnizarea și transferul de informații financiare, prelucrarea datelor financiare și software-ul aferent; și
 - (L) servicii de consultanță, de intermediere și alte servicii financiare auxiliare privind toate activitățile enumerate la punctele (A)-(K), inclusiv furnizarea de informații privind creditele și evaluarea dosarelor de credit, cercetări și consultanță privind investițiile și portofoliile de investiții, precum și consultanță privind achizițiile, restructurările și strategiile societăților;
- (e) „furnizor de servicii financiare al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau juridică a unei părți care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu financiar, dar nu include o entitate publică;
- (f) „investitor al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau juridică a unei părți care dorește să stabilească, stabilește sau a stabilit o instituție financiară pe teritoriul celeilalte părți;

(g) „persoană juridică a unei părți” înseamnă:

- (i) pentru Uniunea Europeană: o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu dreptul Uniunii Europene sau cel puțin cel al unuia dintre statele sale membre și care este implicată în activități comerciale substanțiale¹ pe teritoriul Uniunii Europene; și
- (ii) pentru Chile: o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu legislația din Chile și implicată în activități comerciale substanțiale pe teritoriul Republicii Chile;

(h) „serviciu financiar nou” înseamnă un serviciu de natură financiară, inclusiv orice serviciu referitor la produse existente și noi sau la modul în care este livrat un produs, care nu este furnizat de niciun furnizor de servicii financiare pe teritoriul unei părți, dar care este furnizat pe teritoriul celeilalte părți;

(i) „entitate publică” înseamnă:

- (i) o administrație publică, o bancă centrală sau o autoritate monetară a unei părți sau o entitate deținută ori controlată de către una dintre părți, care este însărcinată în principal cu exercitarea unor funcții publice sau a unor activități desfășurate în scopuri publice, dar nu include o entitate însărcinată în principal cu furnizarea unor servicii financiare în condiții comerciale; sau
- (ii) o entitate privată care îndeplinește funcții ce îi revin în mod normal unei bănci centrale sau unei autorități monetare, atunci când exercită respectivele funcții; și

¹ În conformitate cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), Uniunea Europeană consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru, consacrat la articolul 54 din TFUE, ca fiind echivalent cu conceptul de „activități comerciale substanțiale”.

- (j) „organism de autoreglementare” înseamnă un organism neguvernamental, inclusiv o bursă sau piață de valori mobiliare sau futures, agenție de compensare sau altă organizație sau asociație, care exercită autoritatea de reglementare sau de supraveghere asupra furnizorilor de servicii financiare sau a instituțiilor financiare conform legii sau prin delegare din partea administrațiilor publice sau a autorităților centrale, regionale sau locale, după caz.

ARTICOLUL 18.3

Tratament național

- (1) Fiecare parte acordă investitorilor în instituții financiare ai celeilalte părți și întreprinderilor vizate care sunt instituții financiare, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare¹, propriilor investitori în instituții financiare și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.
- (2) Fiecare parte acordă investitorilor în instituții financiare ai celeilalte părți și întreprinderilor vizate care sunt instituții financiare, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare², propriilor investitori în instituții financiare și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.

¹ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

² Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

- (3) Tratatul acordat de o parte în temeiul alineatelor (1) și (2) înseamnă:
- (a) în ceea ce privește o administrație publică regională sau locală din Chile, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către nivelul respectiv al administrației pentru investitorii în instituții financiare din Chile și pentru întreprinderile acestora care sunt instituții financiare de pe teritoriul său;
 - (b) în ceea ce privește o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația publică respectivă pentru investitorii în instituții financiare ai statului membru respectiv și pentru întreprinderile acestora care sunt instituții financiare de pe teritoriul său¹.

ARTICOLUL 18.4

Achiziții publice

- (1) Fiecare parte se asigură că instituțiilor financiare ale celeilalte părți stabilite pe teritoriul său li se acordă un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, propriilor instituții financiare în ceea ce privește orice măsură referitoare la achiziționarea de bunuri sau servicii de către o entitate contractantă în scopuri guvernamentale.
- (2) Aplicarea obligației de tratament național prevăzută la prezentul articol continuă să se supună excepțiilor privind securitatea și celor de ordin general prevăzute la articolul 21.3.

¹ Pentru mai multă certitudine, tratamentul acordat de o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru include nivelul regional și local de guvernare, după caz.

ARTICOLUL 18.5

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Fiecare parte acordă investitorilor în instituții financiare ai celeilalte părți și întreprinderilor vizate care sunt instituții financiare, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare¹, investitorilor în instituții financiare ai unei țări terțe și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.

(2) Fiecare parte acordă investitorilor în instituții financiare ai celeilalte părți și întreprinderilor vizate care sunt instituții financiare, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare², investitorilor în instituții financiare ai unei țări terțe și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.

(3) Alineatele (1) și (2) nu se interpretează ca obligând una dintre părți să acorde investitorilor în instituții financiare ai celeilalte părți sau întreprinderilor vizate care sunt instituții financiare avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea standardelor, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi pentru desfășurarea unei activități economice, sau din măsuri prudentiale.

¹ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

² Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

(4) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la alineatele (1) și (2) nu include procedurile sau mecanismele de soluționare a litigiilor în materie de investiții prevăzute în alte tratate internaționale de investiții sau acorduri comerciale. Dispozițiile de fond din alte tratate internaționale de investiții sau acorduri comerciale nu constituie în sine „tratament” conform alineatelor (1) și (2) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol, în absența unor măsuri adoptate sau menținute de una dintre părți. Măsurile unei părți aplicate în temeiul unor astfel de dispoziții de fond pot constitui „tratament” în temeiul prezentului articol și, prin urmare, pot conduce la o încălcare a prezentului articol.

ARTICOLUL 18.6

Accesul pe piață

(1) În sectoarele sau subsectoarele enumerate în secțiunea B din appendicele 18-1 și 18-2 în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, în ceea ce privește accesul pe piață prin stabilirea sau exploatarea de instituții financiare de către investitori ai celeilalte părți, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni teritoriale, o măsură care:

- (a) limitează numărul de instituții financiare, sub formă de contingente numerice, monopoluri, furnizori exclusivi de servicii sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (b) limitează valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor serviciilor financiare, sub forma unor contingente numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

- (c) limitează numărul total de operațiuni ale serviciilor financiare sau cantitatea totală de servicii financiare produse, exprimate în unități numerice determinate sub forma unor contingente sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
 - (d) limitează numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector al serviciilor financiare sau pe care o instituție financiară le poate angaja, care sunt necesare pentru furnizarea unui anumit serviciu financiar și care se ocupă direct de furnizarea acestuia, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice; sau
 - (e) restricționează sau impune anumite tipuri de entitate juridică sau de asociere în participațiune prin care o instituție financiară poate furniza un serviciu.
- (2) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu împiedică o parte să solicite unei instituții financiare să furnizeze anumite servicii financiare prin intermediul unor entități juridice distincte dacă, în conformitate cu legislația părții respective, gama de servicii financiare furnizată de instituția financiară în cauză nu poate fi furnizată prin intermediul unei singure entități.

ARTICOLUL 18.7

Furnizare transfrontalieră de servicii financiare

- (1) Articolele 11.4, 11.5, 11.6 și 11.7 sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor care au efecte asupra furnizorilor de servicii financiare transfrontaliere care furnizează serviciile financiare prevăzute în secțiunea A din apendicele 18-1 și 18-2.

(2) O parte permite persoanelor situate pe teritoriul său, precum și persoanelor fizice proprii, indiferent de locul unde se află, să achiziționeze servicii financiare de la furnizori de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți situați pe teritoriul celeilalte părți. Această obligație nu impune unei părți să permită furnizorilor respectivi să facă afaceri sau să își ofere serviciile pe teritoriul său. Oricare dintre părți poate defini sintagmele „a face afaceri” și „a-și oferi serviciile” în sensul acestei obligații, cu condiția ca definițiile respective să nu fie incompatibile cu alineatul (1) de la prezentul articol.

(3) Fără a se aduce atingere altor mijloace de reglementare prudențială a comerțului transfrontalier cu servicii financiare, o parte poate solicita înregistrarea sau autorizarea furnizorilor de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți și a instrumentelor financiare.

ARTICOLUL 18.8

Membrii echipei de conducere și consiliile de administrație

Niciuna dintre părți nu impune ca o instituție financiară a celeilalte părți care este stabilită pe teritoriul său să numească persoane fizice de o anumită cetățenie în calitate de membri ai consiliilor de administrație sau într-o funcție de conducere, cum ar fi cea de cadru de conducere sau de director.

ARTICOLUL 18.9

Cerințe de performanță

- (1) În legătură cu stabilirea sau cu exploatarea unei instituții financiare a unei părți sau a unei țări terțe pe teritoriul său, o parte nu impune și nu aplică nicio cerință și nu aplică niciun angajament:
- (a) de a exporta un anumit nivel sau procent de bunuri sau servicii;
 - (b) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
 - (c) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul său sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul său;
 - (d) de a corela în vreun fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea intrărilor de valută asociate cu instituția financiară respectivă;
 - (e) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care instituția financiară le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută;
 - (f) de a transfera tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe protejate către o persoană fizică sau o întreprindere de pe teritoriul său;
 - (g) de a furniza în mod exclusiv de pe teritoriul părții respective bunurile pe care le produce sau serviciile pe care le furnizează către o anumită piață regională sau către piața mondială;

- (h) de a stabili pe teritoriul său sediul central al instituției financiare respective pentru o anumită regiune a lumii mai vastă decât teritoriul părții respective sau pentru piața mondială;
 - (i) de a angaja un anumit număr sau procent de resortisanți ai țării respective; sau
 - (j) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.
- (2) Niciuna dintre părți nu condiționează primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei instituții financiare a unei părți sau a unei țări terțe, de respectarea vreuneia dintre următoarele cerințe:
- (a) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
 - (b) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul lor sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul lor;
 - (c) de a corela în orice fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea fluxurilor de intrări de valută străină asociate cu instituția financiară respectivă;
 - (d) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care instituția financiară le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută; sau
 - (e) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.

(3) Alineatul (2) nu se interpretează ca împiedicând o parte să condiționeze primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei instituții financiare de către un investitor al unei părți sau al unei țări terțe, de respectarea unei cerințe de a amplasa producția, de a furniza un serviciu, de a forma sau angaja lucrători, de a construi sau de a extinde anumite instalații ori de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare pe teritoriul său.

(4) Alineatul (1) litera (f) nu se aplică dacă:

(a) o parte autorizează utilizarea unui drept de proprietate intelectuală în conformitate cu articolul 31 sau 31*a* din Acordul TRIPS ori adoptă sau menține măsuri care impun divulgarea unor date sau informații proprietare care intră sub incidența articolului 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS și sunt conforme cu acesta; sau

(b) cerința este impusă sau executarea angajamentului este cerută de o instanță judecătorească, de un tribunal administrativ sau de o autoritate de concurență pentru a remedia o practică determinată în urma unui proces judiciar sau administrativ a fi o încălcare a dreptului concurenței al părții în cauză.

(5) Alineatul (1) literele (a), (b) și (c) și alineatul (2) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor de calificare pe care trebuie să le îndeplinească bunurile sau serviciile pentru a putea fi incluse în programe de promovare a exportului și de ajutor extern.

(6) Alineatul (2) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor impuse de o parte importatoare cu privire la conținutul pe care trebuie să îl aibă bunurile pentru a beneficia de tarife preferențiale sau de contingente preferențiale.

(7) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu se interpretează ca impunând unei părți să permită furnizarea transfrontalieră a unui anumit serviciu în cazul în care partea respectivă adoptă sau menține, în legătură cu furnizarea serviciului respectiv, restricții sau interdicții care sunt conforme cu rezervele, condițiile sau calificările specificate cu privire la un sector, un subsector sau o activitate dintre cele enumerate în anexa 18.

(8) Prezentul articol nu aduce atingere angajamentelor asumate de o parte în temeiul Acordului OMC.

ARTICOLUL 18.10

Măsuri neconforme

(1) Articolele 18.3, 18.5, 18.7, 18.8 și 18.9 nu se aplică:

(a) eventualelor măsuri neconforme existente menținute de:

(i) pentru Uniunea Europeană:

(A) Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în secțiunea C din appendicele 18-1;

(B) administrația publică centrală a unui stat membru, astfel cum se prevede în secțiunea C din appendicele 18-1;

(C) o administrație publică de nivel regional a unui stat membru, astfel cum se prevede în secțiunea C din appendicele 18-1; sau

(D) o administrație publică de nivel local; și

(ii) pentru Chile:

(A) administrația publică centrală, astfel cum se prevede în secțiunea C din
apendicele 18-2;

(B) o administrație publică de nivel regional, astfel cum se prevede în secțiunea C din
apendicele 18-2; sau

(C) o administrație publică de nivel local;

(b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la
prezentul alineat; sau

(c) unei modificări aduse oricăreia dintre măsurile neconforme menționate la litera (a) de la
prezentul alineat, în cazul în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii, în
forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolul 18.3, 18.5, 18.7, 18.8
sau 18.9.

(2) Articolele 18.3, 18.5, 18.7, 18.8 și 18.9 nu se aplică unei măsuri luate de o parte cu privire la
sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute de partea respectivă în secțiunea D din
apendicele 18-1 și, respectiv, 18-2.

(3) Niciuna dintre părți nu solicită, în temeiul unei măsuri adoptate după data intrării în vigoare a
prezentului acord și care face obiectul secțiunii D din apendicele 18-1 sau 18-2, unui investitor al
celeilalte părți, pe motive de cetățenie, să vândă sau să cedeze în alt mod o instituție financiară
existentă la momentul intrării în vigoare a măsurii.

(4) Articolul 18.6 nu se aplică unei măsuri luate de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute de partea respectivă în secțiunea B din appendicele 18-1 sau 18-2.

(5) În cazul în care o parte a exprimat o rezervă la articolul 10.6, 10.8, 10.9, 10.10, 11.4 sau 11.5 din anexa 10-A sau 10-B, rezerva respectivă constituie, de asemenea, o rezervă la articolul 18.3, 18.5, 18.7, 18.8 sau 18.9, după caz, în situația în care sectorul, subsectorul sau activitatea care face obiectul rezervei intră sub incidența prezentului capitol.

ARTICOLUL 18.11

Excepție prudențială

(1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică niciuna dintre părți să adopte sau să mențină măsuri din motive prudențiale precum:

(a) pentru protecția investitorilor, a deponenților, a deținătorilor de polițe sau a persoanelor față de care furnizorii de servicii financiare au obligații fiduciare; sau

(b) pentru asigurarea integrității și stabilității sistemului financiar al unei părți.

(2) În cazul în care aceste măsuri nu sunt compatibile cu dispozițiile prezentului acord, ele nu pot fi utilizate de niciuna dintre părți ca mijloc de a se sustrage de la angajamentele sau obligațiile sale care decurg din prezentul acord.

ARTICOLUL 18.12

Tratamentul acordat informațiilor

Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca impunând unei părți obligația de a divulga informații referitoare la afacerile și la conturile clienților individuali sau orice informații confidențiale sau protejate deținute de entitățile publice.

ARTICOLUL 18.13

Reglementare internă și transparență

- (1) Capitolul 13, cu excepția articolului 13.1 alineatul (5) literele (c)-(f), și capitolul 29 nu se aplică măsurilor luate de o parte care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol.
- (2) În cazul în care acest lucru este realizabil și în conformitate cu sistemul său juridic pentru adoptarea măsurilor, fiecare parte:
 - (a) publică în prealabil:
 - (i) actele cu putere de lege și normele administrative cu aplicabilitate generală pe care propune să le adopte în legătură cu aspecte care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol; sau
 - (ii) documente care oferă suficiente detalii cu privire la aceste posibile noi acte cu putere de lege și norme administrative pentru a permite persoanelor interesate și celeilalte părți să evalueze dacă și în ce mod interesele lor ar putea fi afectate în mod semnificativ;

- (b) oferă persoanelor interesate și celeilalte părți o posibilitate rezonabilă de a prezenta observații cu privire la actele cu putere de lege și normele administrative propuse sau la documentele publicate în temeiul literei (a);
 - (c) ține seama de observațiile prezentate în conformitate cu litera (b); și
 - (d) acordă un termen rezonabil între publicarea oricăror acte cu putere de lege și norme administrative în temeiul literei (a) punctul (i) și data la care furnizorii de servicii financiare trebuie să se conformeze acestora.
- (3) Prezentul articol se aplică măsurilor luate de o parte referitoare la cerințele și procedurile de acordare a licențelor, precum și la cerințele și procedurile de calificare și se aplică numai în sectoarele pentru care partea respectivă și-a asumat angajamente specifice în temeiul prezentului capitol și în cazul în care aceste angajamente specifice sunt aplicabile.
- (4) În cazul în care o parte adoptă sau menține măsuri referitoare la autorizația pentru furnizarea unui serviciu financiar, aceasta se asigură că:
- (a) măsurile respective se bazează pe criterii obiective și transparente¹;
 - (b) procedurile de autorizare sunt imparțiale și adecvate pentru ca solicitanții să demonstreze că îndeplinesc cerințele, dacă acestea există; și
 - (c) procedurile de autorizare în sine nu împiedică în mod nejustificat îndeplinirea cerințelor.

¹ Aceste criterii pot include, printre altele, competența și capacitatea de a furniza un serviciu, inclusiv capacitatea de a face acest lucru într-un mod compatibil cu cerințele de reglementare ale unei părți. Autoritățile competente pot evalua ponderea care trebuie acordată fiecărui criteriu.

(5) În cazul în care o parte solicită o autorizație¹ pentru furnizarea unui serviciu financiar, aceasta publică sau pune în alt mod la dispoziția publicului, cu promptitudine, informațiile necesare pentru ca solicitantul să se conformeze cerințelor și procedurilor de obținere, menținere, modificare și reînnoire a autorizației respective. Aceste informații includ, printre altele, dacă sunt disponibile:

- (a) cerințele și procedurile pentru obținerea, menținerea, modificarea și reînnoirea respectivei autorizații;
- (b) datele de contact ale autorităților competente relevante;
- (c) procedurile de contestare sau de control al deciziilor referitoare la cereri;
- (d) procedurile de monitorizare sau de asigurare a respectării termenelor și condițiilor pentru licențe și calificări; și
- (e) posibilitățile de implicare a publicului, cum ar fi prin intermediul audierilor sau al observațiilor.

(6) În cazul în care o parte solicită o autorizație pentru furnizarea unui serviciu financiar, autoritățile competente ale părții respective:

- (a) în cazul în care acest lucru este posibil, permit solicitantului să depună o cerere în orice moment pe parcursul anului²;

¹ În sensul prezentului capitol, „autorizație” înseamnă permisiunea de a furniza un serviciu financiar, acordată în urma unei proceduri pe care solicitantul trebuie să o urmeze pentru a demonstra conformitatea cu cerințele pentru acordarea licențelor sau cu cerințele de calificare.

² Pentru mai multă certitudine, autoritățile competente nu sunt obligate să înceapă examinarea cererilor în afara programului lor de lucru și a zilelor lucrătoare oficiale.

- (b) dacă există anumite termene pentru solicitarea autorizării, acordă un termen rezonabil pentru depunerea cererii;
 - (c) inițiază prelucrarea cererii fără întârzieri nejustificate;
 - (d) depun eforturi pentru a accepta cererile în format electronic în aceleași condiții de autenticitate care li se aplică cererilor pe suport de hârtie; și
 - (e) acceptă copii ale documentelor autentificate în conformitate cu dreptul părții în cauză, în locul documentelor în original, cu excepția cazului în care sunt necesare documentele în original pentru a proteja integritatea procesului de autorizare.
- (7) Fiecare parte depune eforturi pentru ca aceste proceduri și formalități de autorizare să fie cât mai simple cu putință și nu complică și nu întârzie în mod nejustificat furnizarea serviciului financiar respectiv.
- (8) Fiecare parte depune eforturi pentru a stabili calendarul orientativ pentru prelucrarea unei cereri și, la cererea solicitantului și fără întârzieri nejustificate, furnizează informații cu privire la stadiul cererii.
- (9) În cazul în care o autoritate competentă consideră că o cerere este incompletă în vederea prelucrării în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative ale părții respective, aceasta, într-un termen rezonabil și în măsura în care este realizabil:
- (a) informează solicitantul că cererea este incompletă;
 - (b) la cererea solicitantului, identifică informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii sau oferă în alt mod îndrumări privind motivul pentru care cererea este considerată incompletă; și

(c) oferă solicitantului posibilitatea¹ de a prezenta informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii.

(10) În cazul în care niciuna dintre acțiunile prevăzute la alineatul (9) litera (a), (b) sau (c) nu este posibilă, autoritățile competente se asigură totuși că, în cazul în care cererea este respinsă din cauza caracterului incomplet, informează solicitantul în acest sens într-un termen rezonabil.

(11) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale competente furnizează solicitanților, în legătură cu taxele de autorizare² pe care le percep, o listă a taxelor sau informații privind modul în care sunt stabilite cuantumul acestora și nu utilizează taxele ca mijloc de evitare a angajamentelor sau a obligațiilor părții în cauză.

(12) O autoritate competentă ia decizia în mod independent și nu răspunde în fața niciunei persoane care furnizează serviciile pentru care este necesară licența sau autorizația.

(13) Fiecare parte se asigură că prelucrarea unei cereri, inclusiv luarea unei decizii definitive, este finalizată într-un termen rezonabil de la data depunerii cererii complete și că solicitantul este informat cu privire la decizia referitoare la cerere, în scris, în măsura în care acest lucru este posibil.

¹ Această posibilitate nu impune unei autorități competente să acorde prelungiri ale termenelor.

² Taxele de autorizare nu includ taxele pentru utilizarea resurselor naturale, plățile pentru licitații, proceduri de ofertare sau alte mijloace nediscriminatorii de atribuire a concesiunilor sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

- (14) În cazul în care o cerere este respinsă de autoritatea competentă, solicitantul trebuie să fie informat, fie la cererea sa, fie la inițiativa autorității competente, în scris și fără întârzieri nejustificate. În măsura în care acest lucru este posibil, solicitantul este informat cu privire la motivele deciziei de respingere a cererii și cu privire la termenul pentru introducerea unei căi de atac împotriva deciziei respective. Solicitantul ar trebui să aibă posibilitatea, în limitele unui termen rezonabil, să depună din nou o cerere.
- (15) În cazul în care pentru acordarea autorizației sunt necesare examinări, autoritatea competentă le programează la intervale cu o frecvență rezonabilă și acordă un termen rezonabil pentru ca solicitanții să depună cererea de susținere a examinării.
- (16) Fiecare parte se asigură că, după ce este acordată, autorizația intră în vigoare fără întârzieri nejustificate, în conformitate cu termenele și condițiile specificate în aceasta.

ARTICOLUL 18.14

Servicii financiare noi pentru teritoriul unei părți

- (1) O parte permite unei instituții financiare a celeilalte părți, alta decât o sucursală, să furnizeze orice serviciu financiar nou pe care prima parte l-ar permite propriilor instituții financiare în conformitate cu legislația sa, în situații similare, cu condiția ca introducerea noilor servicii financiare să nu necesite acte cu putere de lege sau norme administrative noi sau modificarea actelor cu putere de lege sau a normelor administrative existente.

(2) O parte poate stabili forma instituțională și juridică prin care serviciul financiar nou poate fi furnizat și poate solicita o autorizație pentru furnizarea serviciului respectiv. În cazul în care este necesară o astfel de autorizație, se adoptă o decizie într-un termen rezonabil, iar autorizația respectivă se refuză numai din motive prudențiale.

(3) Prezentul articol nu împiedică o instituție financiară a unei părți să solicite celeilalte părți să analizeze posibilitatea autorizării furnizării unui serviciu financiar care nu este furnizat pe teritoriul niciunei părți. Cererii i se aplică dreptul părții care primește cererea și nu este supusă obligațiilor prevăzute la prezentul articol.

ARTICOLUL 18.15

Organisme de autoreglementare

În cazul în care o parte impune unei instituții financiare sau unui furnizor de servicii financiare transfrontaliere al celeilalte părți obligația de a fi membru, de a participa sau de a avea acces la un organism de autoreglementare pentru a furniza un serviciu financiar pe teritoriul său, partea respectivă se asigură că organismul de autoreglementare respectă obligațiile prevăzute la articolele 10.6, 10.8, 11.4 și 11.5.

ARTICOLUL 18.16

Sisteme de plată și compensare

În conformitate cu termenele și condițiile de acordare a tratamentului național, fiecare parte acordă instituțiilor financiare ale celeilalte părți stabilite pe teritoriul său acces la sistemele de plată și de compensare operate de entități publice, precum și la facilitățile oficiale de finanțare și refinanțare disponibile pe parcursul desfășurării normale a activității. Prezentul articol nu oferă acces la facilitățile de creditor de ultimă instanță ale părții.

ARTICOLUL 18.17

Subcomitetul pentru servicii financiare

- (1) Subcomitetul pentru servicii financiare (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1), este compus din reprezentanți ai părților responsabili pentru serviciile financiare.
- (2) Subcomitetul:
 - (a) supraveghează punerea în aplicare a prezentului capitol;
 - (b) examinează chestiunile referitoare la serviciile financiare care îi sunt prezentate de către o parte; și

- (c) poartă un dialog privind reglementarea sectorului serviciilor financiare cu scopul de a îmbunătăți cunoașterea reciprocă a sistemelor de reglementare ale părților și de a coopera pentru elaborarea de standarde internaționale.

ARTICOLUL 18.18

Discuții tehnice și consultări

- (1) O parte poate solicita discuții tehnice și consultări cu cealaltă parte cu privire la orice chestiune care decurge din prezentul acord și care are un impact asupra serviciilor financiare. Cealaltă parte examinează această cerere într-un spirit pozitiv. Părțile raportează subcomitetului rezultatele discuțiilor și consultărilor lor.
- (2) Fiecare parte se asigură că, în cadrul acestor discuții tehnice și consultări, delegația sa include funcționari cu expertiză relevantă în domeniul serviciilor financiare.
- (3) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți:
- (a) să deroge de la actele cu putere de lege și normele sale administrative relevante privind schimbul de informații între autoritățile de reglementare financiară sau de la cerințele unui acord sau aranjament între autoritățile financiare ale părților; sau
 - (b) să solicite autorităților de reglementare să ia o măsură care ar interfera cu anumite aspecte de reglementare, de supraveghere, administrative sau de aplicare.

- (4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca împiedicând o parte care are nevoie de informații în scopuri de supraveghere cu privire la o instituție financiară situată pe teritoriul celeilalte părți sau la un furnizor de servicii financiare transfrontaliere al celeilalte părți să contacteze autoritatea de reglementare a celeilalte părți pentru a solicita informațiile.
- (5) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor vreuneia dintre părți în temeiul capitolului 31.

ARTICOLUL 18.19

Soluționarea litigiilor

- (1) Capitolul 31, inclusiv anexele 31-A și 31-B, se aplică, astfel cum a fost modificat prin prezentul articol, soluționării litigiilor privind aplicarea sau interpretarea prezentului capitol.
- (2) Pe lângă cerințele prevăzute la articolul 31.9, membrii comisiei trebuie să aibă competențe sau experiență în dreptul serviciilor financiare sau în practica acestora, ceea ce poate include reglementarea instituțiilor financiare, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.
- (3) Subcomitetul recomandă Comitetului pentru comerț respectiv să întocmească o listă cu cel puțin 15 persoane care îndeplinesc cerințele menționate la alineatul (2), care doresc și sunt în măsură să îndeplinească funcția de membru al comisiei. Comitetul pentru comerț întocmește această listă în termen de cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Lista se compune din trei subliste:
- (a) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Uniunii Europene;

- (b) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Republicii Chile; și
- (c) o sublistă a persoanelor care nu sunt resortisanți ai niciunei părți și care exercită funcția de președinte al comisiei.
- (4) Fiecare sublistă este alcătuită din cel puțin cinci persoane. Fiecare sublistă cuprinde cel puțin cinci persoane. Comitetul pentru comerț se asigură că lista este menținută permanent la acest număr minim de persoane.
- (5) În sensul prezentului capitol, lista menționată la alineatul (3) de la prezentul articol înlocuiește, după întocmire, lista întocmită în conformitate cu articolul 31.8 alineatul (1).

CAPITOLUL 19

COMERȚUL DIGITAL

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 19.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică comerțului efectuat prin mijloace electronice.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică serviciilor audiovizuale.

ARTICOLUL 19.2

Definiții

- (1) Prezentului capitol i se aplică definițiile de la articolele 10.2 și 11.2.

(2) În sensul prezentului capitol:

- (a) „consumator” înseamnă orice persoană fizică sau juridică, dacă acest lucru este prevăzut de actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză, care utilizează sau solicită un serviciu public de telecomunicații în scopuri care nu sunt legate de activitatea sa comercială, industrială sau profesională;
- (b) „comunicare de marketing direct” înseamnă orice formă de publicitate comercială prin care o persoană fizică sau juridică comunică mesaje de marketing în mod direct utilizatorilor finali prin intermediul unui serviciu public de telecomunicații și cuprinde cel puțin mesajele transmise prin poștă electronică și mesajele text și multimedia;
- (c) „autentificare electronică” înseamnă un proces care permite confirmarea:
 - (i) identificării electronice a unei persoane fizice sau juridice; sau
 - (ii) a originii și integrității unor date în format electronic;
- (d) „sigiliu electronic” înseamnă date în format electronic utilizate de o persoană juridică, care sunt atașate la alte date în format electronic sau asociate logic cu acestea pentru asigurarea originii și a integrității acelor alte date;
- (e) „semnătură electronică” înseamnă date în format electronic atașate la alte date în format electronic sau asociate logic cu acestea și care îndeplinesc următoarele cerințe:
 - (i) sunt utilizate de o persoană fizică în scopul de a accepta datele în format electronic la care se raportează; și

- (ii) sunt legate de datele în format electronic la care se raportează, astfel încât orice modificare ulterioară a datelor în format electronic poate fi detectată;
- (f) „servicii electronice de încredere” înseamnă un serviciu electronic care constă în crearea, verificarea și validarea semnăturilor electronice, a sigiliilor electronice, a mărcilor temporale electronice, a distribuției electronice înregistrate, a autentificării unui site și a certificatelor aferente serviciilor respective;
- (g) „utilizator final” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce utilizează sau solicită un serviciu public de telecomunicații, fie în calitate de consumator, fie, dacă acest lucru este prevăzut de actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți, în scopuri legate de activitatea comercială, industrială sau profesională;
- (h) „date cu caracter personal” înseamnă date cu caracter personal astfel cum sunt definite la articolul 1.3 litera (u); și
- (i) „serviciu public de telecomunicații” înseamnă un serviciu public de telecomunicații astfel cum este definit la articolul 16.2 litera (j).

ARTICOLUL 19.3

Dreptul de reglementare

Părțile își reafirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi protejarea sănătății publice, serviciile sociale, educația, siguranța, mediul, inclusiv schimbările climatice, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor sau promovarea și protejarea diversității culturale.

ARTICOLUL 19.4

Excepții

Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică părțile să adopte sau să mențină măsuri în conformitate cu articolele 18.11, 32.1 și 32.2 pentru motivele de interes public prevăzute la articolele respective.

SECȚIUNEA B

FLUXURI DE DATE ȘI PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL

ARTICOLUL 19.5

Fluxuri transfrontaliere de date

Părțile se angajează să asigure fluxuri transfrontaliere de date pentru a facilita comerțul digital. În acest sens, nicio parte nu restricționează fluxurile transfrontaliere de date între părți prin:

- (a) solicitarea de a utiliza instalații informatice sau elemente de rețea de pe teritoriul părții respective pentru prelucrare, inclusiv prin impunerea utilizării unor instalații informatice sau elemente de rețea care sunt certificate sau aprobate pe teritoriul părții respective;
- (b) solicitarea de a localiza datele pe teritoriul părții respective pentru stocare sau prelucrare;
- (c) interzicerea stocării sau a prelucrării pe teritoriul celeilalte părți; sau

- (d) condiționarea transferului transfrontalier de date de utilizarea unor instalații informatice sau elemente de rețea de pe teritoriul părții respective ori de cerințe de localizare pe teritoriul părții respective.

ARTICOLUL 19.6

Protecția datelor cu caracter personal și a vieții private

(1) Fiecare parte recunoaște că protecția datelor cu caracter personal și a vieții private este un drept fundamental și că standardele înalte în acest sens contribuie la încrederea în economia digitală și la dezvoltarea comerțului.

(2) Fiecare parte poate adopta și menține măsurile pe care le consideră adecvate pentru a asigura protecția datelor cu caracter personal și a vieții private, inclusiv adoptarea și aplicarea unor norme privind transferul transfrontalier de date cu caracter personal. Nicio dispoziție a prezentului acord nu afectează protecția datelor cu caracter personal și a vieții private asigurată de măsurile luate de una dintre părți.

SECȚIUNEA C

DISPOZIȚII SPECIFICE

ARTICOLUL 19.7

Taxe vamale asupra transmisiilor electronice

Nicio parte nu aplică taxe vamale pentru transmisiile electronice între o persoană a părții respective și o persoană a celeilalte părți.

ARTICOLUL 19.8

Excluderea autorizării prealabile

(1) Niciuna dintre părți nu impune obligația autorizării prealabile pentru simplul motiv că serviciul este furnizat online¹ și nici nu adoptă și nu menține o altă cerință cu efect echivalent.

(2) Alineatul (1) nu se aplică serviciilor de telecomunicații, serviciilor de radiodifuziune, serviciilor de jocuri de noroc, serviciilor de reprezentare juridică sau serviciilor furnizate de notari sau de profesii echivalente în măsura în care acestea presupun o participare directă și specifică exercitării autorității publice.

¹ Un serviciu este furnizat online atunci când este furnizat prin mijloace electronice și nu presupune prezența simultană a persoanelor.

ARTICOLUL 19.9

Încheierea de contracte prin mijloace electronice

- (1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege și normele sale administrative permit încheierea de contracte prin mijloace electronice și că cerințele legale pentru procesele contractuale nu creează obstacole în calea utilizării contractelor încheiate prin mijloace electronice și nu conduc la lipsirea de efect juridic și de valabilitate a unor astfel de contracte pentru că au fost încheiate prin mijloace electronice.
- (2) Alineatul (1) nu se aplică:
- (a) serviciilor de radiodifuziune, serviciilor de jocuri de noroc și serviciilor de reprezentare juridică;
 - (b) serviciilor furnizate de notari sau de profesii echivalente în măsura în care acestea presupun o participare directă și specifică exercitării autorității publice; și
 - (c) contractelor care instituie sau transferă drepturi asupra bunurilor imobile, contractelor care necesită prin lege implicarea instanțelor, a autorităților publice sau a profesiilor care exercită o autoritate publică, contractelor de garanție acordată și garanțiilor reale furnizate de persoane care acționează în scopuri care nu sunt legate de activitatea lor profesională, precum și contractelor reglementate de dreptul familiei sau de dreptul succesoral.

ARTICOLUL 19.10

Servicii electronice de încredere și autentificare electronică

- (1) Niciuna dintre părți nu neagă efectul juridic sau admisibilitatea ca element de probă în cadrul procedurilor judiciare sau administrative a unui serviciu electronic de încredere sau a unei autentificări electronice numai pe baza faptului că este în format electronic.
- (2) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține măsuri care:
- (a) ar interzice părților la o tranzacție electronică să determine reciproc metoda de autentificare electronică adecvată pentru tranzacția lor; sau
 - (b) ar împiedica părțile la o tranzacție electronică să aibă posibilitatea de a dovedi autorităților judiciare sau administrative că tranzacția electronică respectă toate cerințele legale cu privire la serviciile electronice de încredere sau la autentificarea electronică.
- (3) În pofida alineatului (2), o parte poate solicita ca, pentru o anumită categorie de tranzacții electronice, metoda autentificării electronice sau a serviciului electronic de încredere:
- (a) să fie certificată de o autoritate acreditată în conformitate cu legislația sa; sau
 - (b) să îndeplinească anumite standarde de performanță, care trebuie să fie obiective, transparente și nediscriminatorii și să vizeze exclusiv caracteristicile specifice ale categoriei de tranzacții electronice în cauză.

ARTICOLUL 19.11

Încrederea consumatorilor în mediul online

(1) Părțile recunosc importanța consolidării încrederii consumatorilor în comerțul digital. Fiecare parte adoptă sau menține măsuri pentru a asigura protecția efectivă a consumatorilor implicați în tranzacții de comerț electronic, inclusiv măsuri care:

- (a) interzic practicile comerciale frauduloase și înșelătoare;
- (b) impun furnizorilor de bunuri și servicii să acționeze cu bună-credință și să respecte practicile comerciale loiale, inclusiv prin interzicerea obligării consumatorilor la plata bunurilor și serviciilor nesolicitate;
- (c) impun furnizorilor de bunuri sau servicii să furnizeze consumatorilor informații clare și complete cu privire la identitatea și datele lor de contact¹, precum și cu privire la bunuri sau servicii, la tranzacție și la drepturile aplicabile ale consumatorilor; și
- (d) oferă consumatorilor acces la căi de atac pentru a-și revendica drepturile, inclusiv dreptul la măsuri reparatorii în cazurile în care bunurile sau serviciile, deși achitate, nu sunt livrate sau furnizate astfel cum s-a convenit.

(2) Părțile recunosc importanța cooperării dintre agențiile lor naționale de protecție a consumatorilor sau alte organisme relevante cu privire la activitățile legate de comerțul electronic pentru a spori încrederea consumatorilor.

¹ În cazul furnizorilor de servicii intermediari, identitatea și datele lor de contact includ, de asemenea, identitatea și datele de contact ale furnizorului real al bunului sau serviciului.

ARTICOLUL 19.12

Comunicări de marketing direct nesolicitate

- (1) Fiecare parte se asigură că utilizatorii finali sunt protejați în mod eficace împotriva comunicărilor de marketing direct nesolicitate.
- (2) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri eficace privind comunicările de marketing direct nesolicitate care:
 - (a) impun furnizorilor de comunicări de marketing direct nesolicitate să se asigure că destinatarii pot să împiedice primirea în continuare a comunicărilor respective; sau
 - (b) impun consimțământul destinatarilor, astfel cum se specifică în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, pentru a primi comunicări de marketing direct.
- (3) În ceea ce privește comunicările de marketing direct, fiecare parte se asigură că acestea sunt clar identificabile ca atare, prezintă în mod clar persoana în numele căreia au fost trimise și conțin informațiile necesare pentru a permite utilizatorilor finali să solicite încetarea primirii lor, în mod gratuit și în orice moment.

ARTICOLUL 19.13

Interzicerea transferului obligatoriu de cod sursă sau a accesului la acesta

(1) Niciuna dintre părți nu solicită transferul sau accesul la codul sursă al software-ului deținut de o persoană fizică sau juridică a celeilalte părți. Prezentul alineat nu se aplică transferului voluntar sau acordării accesului la codul sursă pe o bază comercială de către o persoană a celeilalte părți, de exemplu în contextul unei tranzacții de achiziții publice sau al unui contract negociat în mod liber. Nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o persoană a unei părți să acorde licența software-ului său în mod gratuit și cu sursă deschisă.

(2) Pentru mai multă certitudine, articolele 18.11, 32.1 și 32.2 se pot aplica măsurilor unei părți adoptate sau menținute în contextul unei proceduri de certificare.

(3) Nicio dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere:

- (a) cerințelor impuse de o instanță, un tribunal administrativ sau o autoritate de concurență pentru a remedia o încălcare a dreptului concurenței;
- (b) protecției și asigurării respectării drepturilor de proprietate intelectuală; sau
- (c) dreptului unei părți de a lua măsuri în conformitate cu articolul 21.3.

ARTICOLUL 19.14

Cooperarea în materie de reglementare în ceea ce privește comerțul digital

- (1) Părțile cooperează prin schimbul de informații cu privire la legislația lor, precum și cu privire la punerea în aplicare a acesteia, în ceea ce privește aspectele de reglementare care decurg din comerțul digital, inclusiv:
 - (a) recunoașterea și facilitarea serviciului electronic de încredere și a autentificării electronice transfrontaliere interoperabile;
 - (b) tratamentul comunicărilor de marketing direct;
 - (c) protecția consumatorilor în mediul online; și
 - (d) orice alt aspect de reglementare relevant pentru dezvoltarea comerțului digital.
- (2) Părțile mențin un dialog bazat pe schimbul de informații menționat la alineatul (1).
- (3) Prezentul articol nu se aplică normelor și măsurilor unei părți privind protecția datelor cu caracter personal și a vieții private, nici în ceea ce privește transferul transfrontalier de date cu caracter personal.

ARTICOLUL 19.15

Examinare

La cererea oricăreia dintre părți, Subcomitetul pentru servicii și investiții menționat la articolul 11.10 examinează punerea în aplicare a prezentului capitol, în special având în vedere schimbările relevante care au un impact asupra comerțului digital și care ar putea rezulta din noile modele de afaceri sau tehnologii. Subcomitetul pentru servicii și investiții raportează constatările și poate face orice recomandări necesare Comitetului pentru comerț.

CAPITOLUL 20

CIRCULAȚIA CAPITALURILOR, PLĂȚI ȘI TRANSFERURI ȘI MĂSURI DE SALVGARDARE TEMPORARE

ARTICOLUL 20.1

Obiectiv și domeniu de aplicare

Obiectivul prezentului capitol este de a permite libera circulație a capitalurilor și efectuarea plăților aferente tranzacțiilor liberalizate în temeiul prezentului acord¹.

ARTICOLUL 20.2

Cont curent

Fără a se aduce atingere altor dispoziții ale prezentului acord, fiecare parte autorizează, într-o monedă liber convertibilă și în conformitate cu Statutul Fondului Monetar Internațional adoptat la Bretton Woods, New Hampshire, la 22 iulie 1944, orice transferuri sau plăți cu privire la tranzacțiile aferente balanței contului curent care intră sub incidența prezentului acord.

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul capitol face obiectul anexei 20.

ARTICOLUL 20.3

Circulația capitalurilor

Fără a se aduce atingere altor dispoziții ale prezentului acord, fiecare parte autorizează, în ceea ce privește tranzacțiile aferente contului de capital și contului financiar al balanței de plăți, libera circulație a capitalurilor în scopul liberalizării investițiilor și a altor tranzacții, astfel cum se prevede în capitolele 10, 11 și 18.

ARTICOLUL 20.4

Aplicarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative referitoare la circulația capitalurilor, plăți sau transferuri

- (1) Articolele 20.2 și 20.3 nu se interpretează ca împiedicând o parte să aplice propriile acte cu putere de lege și norme administrative referitoare la:
- (a) faliment, insolvență sau protejarea drepturilor creditorilor;
 - (b) emiterea, comercializarea sau tranzacționarea instrumentelor financiare, precum titluri de valoare, contracte futures sau instrumente financiare derivate;
 - (c) raportarea financiară sau înregistrarea contabilă a circulației capitalurilor, a plăților sau a transferurilor dacă acest lucru este necesar pentru a veni în sprijinul autorităților de aplicare a legii sau al autorităților de reglementare financiară;
 - (d) infracțiuni penale, practici înșelătoare sau frauduloase;
 - (e) asigurarea respectării ordinelor sau a hotărârilor pronunțate în cadrul procedurilor judiciare sau administrative; sau

(f) sistemele de securitate socială, sistemele publice de pensii sau sistemele de economisire obligatorie.

(2) Actele cu putere de lege și normele administrative menționate la alineatul (1) se aplică în mod echitabil și nediscriminatoriu, și nu într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a circulației capitalurilor, a plăților sau a transferurilor.

ARTICOLUL 20.5

Măsuri temporare de salvagardare

În circumstanțe excepționale în care există sau riscă să apară dificultăți majore pentru funcționarea uniunii economice și monetare a Uniunii Europene, Uniunea Europeană poate adopta sau menține măsuri de salvagardare cu privire la circulația capitalurilor, la plăți și la transferuri pe o perioadă de cel mult șase luni. Măsurile respective trebuie să fie limitate la strictul necesar.

ARTICOLUL 20.6

Restricții în caz de dificultăți în ceea ce privește balanța de plăți și finanțarea externă

(1) Dacă una dintre părți se confruntă sau riscă să se confrunte cu dificultăți majore în ceea ce privește balanța de plăți sau finanțarea externă, partea respectivă poate adopta sau menține măsuri restrictive în ceea ce privește circulația capitalurilor, plățile sau transferurile¹.

¹ Pentru mai multă certitudine, dificultățile majore existente sau potențiale în ceea ce privește balanța de plăți sau finanțarea externă pot fi cauzate, printre altele, de dificultăți majore, existente sau potențiale, legate de politicile monetare sau de curs de schimb.

- (2) Măsurile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol trebuie:
- (a) să fie conforme cu Statutul Fondului Monetar Internațional, după caz;
 - (b) să nu depășească ceea ce este necesar pentru a face față situației menționate la alineatul (1) de la prezentul articol;
 - (c) să fie temporare și să fie eliminate progresiv pe măsură ce situația menționată la alineatul (1) de la prezentul articol se ameliorează;
 - (d) să evite afectarea inutilă a intereselor comerciale, economice și financiare ale celeilalte părți;
și
 - (e) să fie nediscriminatorii în comparație cu țările terțe aflate în situații similare.
- (3) În cazul comerțului cu mărfuri, fiecare parte poate adopta sau menține măsuri restrictive pentru a-și proteja poziția financiară externă sau balanța de plăți. Astfel de măsuri trebuie să fie conforme cu GATT 1994 și cu Înțelegerea privind dispozițiile referitoare la balanța de plăți ale Acordului general pentru tarife și comerț din 1994.
- (4) În cazul comerțului cu servicii, fiecare parte poate adopta sau menține măsuri restrictive pentru a-și proteja poziția financiară externă sau balanța de plăți. Astfel de măsuri trebuie să fie conforme cu articolul XII din GATS.
- (5) O parte care adoptă sau menține măsurile menționate la alineatele (1) și (2) le notifică cu promptitudine celeilalte părți.

(6) În cazul în care se adoptă sau se mențin măsuri restrictive în temeiul prezentului articol, părțile se consultă în cel mai scurt timp în cadrul Subcomitetului pentru servicii și investiții, cu excepția cazului în care aceste consultări au loc în cadrul altor foruri în care ambele părți sunt membre. Consultările evaluează dificultățile legate de balanța de plăți sau de poziția financiară externă, care au condus la măsurile respective, luând în considerare, printre altele, factori precum:

- (a) natura și amploarea dificultăților;
- (b) mediul economic și comercial extern; și
- (c) măsurile corective alternative care pot fi disponibile.

(7) În cadrul consultărilor desfășurate în temeiul alineatului (6) se examinează conformitatea măsurilor restrictive cu alineatele (1) și (2). Respectivele consultări se bazează pe toate constatările relevante cu caracter statistic sau factual prezentate de Fondul Monetar Internațional (FMI), dacă sunt disponibile, iar concluziile iau în considerare evaluarea efectuată de FMI privind balanța de plăți și poziția financiară externă a părții în cauză.

CAPITOLUL 21

ACHIZIȚII PUBLICE

ARTICOLUL 21.1

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 21-A și 21-B:

- (a) „bunuri și servicii comerciale” înseamnă bunuri și servicii de tipul celor care sunt în general vândute sau oferite spre vânzare în comerț altor cumpărători decât autoritățile publice, cumpărate de regulă de aceștia și utilizate în alte scopuri decât cele ale autorităților publice;
- (b) „serviciu de construcții” înseamnă un serviciu care are ca obiectiv realizarea prin orice mijloace a unor lucrări civile sau de construcții, pe baza diviziunii 51 din CPC;
- (c) „licitație electronică” înseamnă un proces repetitiv care implică utilizarea de mijloace electronice pentru prezentarea de către furnizori a unor prețuri noi și/sau a unor valori noi pentru elementele cuantificabile ale ofertei, altele decât prețul, care au legătură cu criteriile de evaluare, sau ambele, ceea ce duce la o clasificare sau la o reclasificare a ofertelor;
- (d) „în scris” sau „scris(ă)” înseamnă orice expresie scrisă cu litere sau cu cifre care poate fi citită, reprodușă și comunicată ulterior; aceasta poate include informațiile transmise și stocate prin mijloace electronice;

- (e) „procedură de negociere” înseamnă o metodă de achiziție prin care entitatea contractantă contactează unul sau mai mulți furnizori aleși de ea;
- (f) „măsură” înseamnă orice act cu putere de lege, normă administrativă, procedură, orientare sau practică administrativă sau orice acțiune a unei entități contractante legată de o achiziție publică reglementată;
- (g) „listă multifuncțională” înseamnă o listă de furnizori cu privire la care o entitate contractantă a hotărât că îndeplinesc condițiile de includere pe lista respectivă, pe care entitatea contractantă intenționează să o folosească de mai multe ori;
- (h) „anunț de intenție” înseamnă un anunț publicat de o entitate contractantă prin care invită furnizorii interesați să depună o cerere de participare, o ofertă sau ambele;
- (i) „operațiune de compensare” înseamnă orice condiție sau măsură care încurajează dezvoltarea locală sau îmbunătățește contul balanței de plăți al unei părți, cum ar fi utilizarea conținutului de origine națională, acordarea de licențe pentru tehnologie, investițiile, comerțul în contrapartidă și o acțiune sau o cerință similară;
- (j) „licitație deschisă” înseamnă o metodă de achiziție prin care toți furnizorii interesați pot depune o ofertă;
- (k) „entitate contractantă” înseamnă o entitate care intră sub incidența secțiunii A, B sau C din anexa 21-A sau 21-B;
- (l) „furnizor calificat” înseamnă un furnizor care este recunoscut de o entitate contractantă ca îndeplinind condițiile de participare;
- (m) „licitație selectivă” înseamnă o metodă de achiziție prin care numai furnizorii calificați sunt invitați de entitatea contractantă să depună o ofertă;

- (n) „serviciile” includ serviciile de construcții, în absența unor dispoziții contrare;
- (o) „standard” înseamnă un document aprobat de un organism recunoscut care prevede, pentru utilizare comună și repetată, norme, orientări sau caracteristici pentru bunuri sau servicii sau pentru procesele și metodele de producție aferente acestora, document a cărui respectare nu este obligatorie și care, de asemenea, poate să includă sau să se refere exclusiv la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun, serviciu, proces sau metodă de producție;
- (p) „furnizor” înseamnă o persoană sau un grup de persoane care furnizează sau ar putea furniza bunuri sau servicii; și
- (q) „specificație tehnică” înseamnă o cerință din cadrul documentației de achiziție care:
- (i) definește caracteristicile:
 - (A) bunurilor care urmează să fie achiziționate, inclusiv calitatea, performanța, siguranța și dimensiunile acestora sau procesele și metodele de producție a acestora; sau
 - (B) serviciilor care urmează să fie achiziționate, inclusiv calitatea, performanța și siguranța acestora sau procesele sau metodele de furnizare a acestora; sau
 - (ii) se referă la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun sau serviciu.

ARTICOLUL 21.2

Obiectul și domeniul de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică oricărei măsuri privind achizițiile publice reglementate, indiferent dacă sunt sau nu efectuate exclusiv sau parțial prin mijloace electronice.
- (2) În sensul prezentului capitol, „achiziție publică reglementată” înseamnă o procedură de achiziție publică desfășurată în scopuri guvernamentale:
 - (a) pentru un bun, un serviciu sau orice combinație a acestora:
 - (i) astfel cum se specifică în anexa 21-A sau 21-B; și
 - (ii) care nu sunt achiziționate pentru a fi comercializate sau revândute sau pentru a fi utilizate în producția sau furnizarea de mărfuri sau servicii care se comercializează sau se revând;
 - (b) prin orice mijloace contractuale, inclusiv: cumpărare, leasing și închiriere sau cumpărare în rate, cu sau fără opțiune de cumpărare;
 - (c) a cărei valoare, estimată în conformitate cu alineatele (6)-(8) de la prezentul articol, este egală sau mai mare decât pragul relevant specificat în anexa 21-A sau 21-B la momentul publicării unui anunț în conformitate cu articolul 21.6;
 - (d) de către o entitate contractantă; și

- (e) care nu este exclusă în alt mod din domeniul de aplicare în temeiul alineatului (3) de la prezentul articol sau în temeiul anexei 21-A sau 21-B.
- (3) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în anexa 21-A sau 21-B, prezentul capitol nu se aplică:
- (a) achiziției sau închirierii de terenuri, de construcții existente sau de alte bunuri imobile sau a drepturilor asupra acestora;
 - (b) acordurilor necontractuale sau oricărei forme de asistență pe care o parte o acordă, inclusiv acorduri de cooperare, granturi, împrumuturi, subvenții, infuzii de capital, garanții și stimulente fiscale;
 - (c) achizițiilor sau cumpărării de servicii ale agențiilor fiscale sau ale depozitarilor, de servicii de lichidare și de gestionare pentru instituții financiare reglementate sau de servicii legate de vânzarea, de răscumpărarea și de distribuirea datoriei publice, inclusiv de împrumuturi și de obligațiuni de stat, de bonuri de trezorerie sau de alte titluri de valoare;
 - (d) contractelor de ocupare a forței de muncă în sectorul public;
 - (e) achizițiilor publice efectuate:
 - (i) în scopul precis de acordare de asistență internațională, inclusiv de ajutor pentru dezvoltare;
 - (ii) în cadrul procedurii sau condiției specifice prevăzute într-un acord internațional referitor la staționarea trupelor sau la implementarea în comun a unui proiect de către țările semnatare; sau

(iii) în cadrul procedurii sau condiției specifice a unei organizații internaționale sau finanțate prin granturi, împrumuturi sau alt tip de asistență internațională, în cazul în care procedura sau condiția aplicabilă nu ar fi conformă cu prezentul capitol; sau

(f) serviciilor financiare.

(4) Prezentul capitol se aplică tuturor achizițiilor reglementate de anexa 21-A sau 21-B, în care angajamentele fiecărei părți sunt stabilite după cum urmează:

(a) în secțiunea A din anexele 21-A și 21-B, entitățile guvernamentale centrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;

(b) în secțiunea B din anexele 21-A și 21-B, entitățile guvernamentale subcentrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;

(c) în secțiunea C din anexele 21-A și 21-B, toate celelalte entități ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;

(d) în secțiunea D din anexele 21-A și 21-B, mărfurile care sunt reglementate de prezentul capitol;

(e) în secțiunea E din anexele 21-A și 21-B, serviciile, altele decât serviciile de construcții, care sunt reglementate de prezentul capitol;

(f) în secțiunea F din anexele 21-A și 21-B, serviciile de construcții care sunt reglementate de prezentul capitol;

(g) în secțiunea G din anexele 21-A și 21-B, concesiunile de lucrări publice care sunt reglementate de prezentul capitol;

- (h) în secțiunea H din anexele 21-A și 21-B, note generale;
 - (i) în secțiunea I din anexele 21-A și 21-B, mass-media în care partea își publică anunțurile de achiziții publice, anunțurile de atribuire și alte informații legate de sistemul său de achiziții publice, astfel cum se prevede în prezentul capitol;
 - (j) în secțiunea J din anexa 21-B, cursul de schimb care trebuie utilizat pentru valorile prag.
- (5) În cazul în care, în cadrul unei achiziții publice reglementate, o entitate contractantă solicită unor persoane care nu intră sub incidența anexei 21-A sau 21-B să organizeze proceduri de achiziții publice în conformitate cu anumite cerințe, articolul 21.4 se aplică *mutatis mutandis* acestor cerințe.
- (6) Atunci când estimează valoarea unei achiziții publice pentru a se asigura dacă este vorba de achiziții publice reglementate, o entitate contractantă:
- (a) nu împarte achiziția publică în mai multe achiziții publice și nici nu selectează sau utilizează o anumită metodă de evaluare pentru a estima valoarea unei achiziții publice în vederea excluderii totale sau parțiale a acesteia din domeniul de aplicare al prezentului capitol; și
 - (b) include valoarea totală maximă estimată a achiziției publice pe toată durata sa, indiferent dacă este atribuită unuia sau mai multor furnizori, luând în considerare toate formele de remunerare, inclusiv:
 - (i) prime, taxe, comisioane și dobânzi; și
 - (ii) în cazul în care achiziția publică oferă posibilitatea unor opțiuni, valoarea totală a acestor opțiuni.

(7) În cazul în care o solicitare individuală de achiziție publică conduce la atribuirea a mai mult de un contract sau la atribuirea de contracte în părți separate (denumite în continuare „contracte recurente”), baza de calcul pentru valoarea totală maximă estimată este:

- (a) valoarea contractelor recurente pentru același tip de bunuri sau servicii, atribuite în decursul ultimelor 12 luni sau în ultimul exercițiu financiar al entității contractante, corectată, dacă este posibil, pentru a ține seama de modificările anticipate de cantitate sau de valoare a bunurilor ori a serviciilor contractate pentru următoarele 12 luni; sau
- (b) valoarea estimată a contractelor repetitive pentru același tip de bun sau de serviciu care urmează să fie atribuite în decursul celor 12 luni care urmează atribuirii contractului inițial sau în timpul exercițiului financiar al entității contractante.

(8) În cazul achizițiilor publice prin leasing, închiriere sau cumpărare în rate de bunuri sau servicii ori al achizițiilor publice pentru care nu se specifică un preț total, baza de evaluare este:

- (a) pentru contractele cu durată determinată:
 - (i) în cazul în care durata contractului este egală sau mai mică de 12 luni, valoarea maximă totală estimată pentru întreaga durată;
 - (ii) în cazul în care durata este mai mare de 12 luni, valoarea maximă totală estimată, care include orice valoare reziduală estimată;
- (b) pentru contractele pe perioadă nedeterminată, tranșa lunară estimată înmulțită cu 48;
- (c) în cazul în care nu se poate stabili cu certitudine dacă durata contractului este determinată, se aplică litera (b).

ARTICOLUL 21.3

Excepții privind securitatea și excepții de ordin general

- (1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune sau să nu dezvăluie informații pe care le consideră necesare pentru protejarea intereselor sale esențiale în materie de securitate în legătură cu achizițiile de arme, muniții sau materiale de război sau cu privire la achizițiile indispensabile pentru securitatea națională sau pentru apărarea națională.
- (2) Sub rezerva cerinței ca astfel de măsuri să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între părți în cazurile în care există aceleași condiții sau ar constitui o restricție disimulată în calea comerțului internațional, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând o parte să instituie sau să aplice măsuri:
- (a) necesare pentru protejarea moralei publice, a ordinii sau a siguranței publice;
 - (b) necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
 - (c) necesare pentru protejarea proprietății intelectuale; sau
 - (d) legate de produse sau servicii furnizate de persoane cu handicap, instituții filantropice sau prin munca deținuților.
- (3) Părțile înțeleg că litera (b) de la alineatul (2) include măsurile de mediu necesare pentru a proteja viața sau sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor.

ARTICOLUL 21.4

Principii generale

Nediscriminare

(1) În ceea ce privește orice măsură privind achizițiile publice reglementate, fiecare parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, acordă, imediat și necondiționat bunurilor și serviciilor celeilalte părți și furnizorilor celeilalte părți care oferă bunurile sau serviciile unei părți, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care partea respectivă, inclusiv entitățile sale contractante, îl acordă bunurilor, serviciilor și furnizorilor proprii.

(2) În ceea ce privește orice măsură referitoare la achizițiile publice reglementate, o parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia:

- (a) nu acordă unui furnizor stabilit pe plan local un tratament mai puțin favorabil decât cel acordat unui alt furnizor stabilit pe plan local, pe baza gradului de control străin sau de participare străină la capital; sau
- (b) nu discriminează un furnizor stabilit pe plan local pe baza faptului că bunurile sau serviciile oferite de furnizorul respectiv pentru o anumită achiziție publică sunt bunuri sau servicii ale celeilalte părți.

Utilizarea mijloacelor electronice

(3) Părțile se asigură că toate comunicările și schimburile de informații pentru achizițiile publice reglementate se efectuează prin mijloace electronice, inclusiv pentru publicarea informațiilor privind achizițiile publice, a anunțurilor și a documentației de licitație, precum și pentru primirea ofertelor. Atunci când efectuează o achiziție publică reglementată prin mijloace electronice, o entitate contractantă:

- (a) se asigură că procedura de achiziții publice este desfășurată folosind sisteme de tehnologie a informațiilor și software, inclusiv cele legate de autentificarea și criptarea informațiilor, care sunt disponibile publicului larg și interoperabile cu alte sisteme de tehnologie a informațiilor și software disponibile publicului larg;
- (b) instituie și menține mecanisme care asigură integritatea cererilor de participare și a ofertelor, fiind capabile inclusiv să înregistreze momentul primirii ofertelor și să prevină accesul necorespunzător la acestea; și
- (c) utilizează mijloace electronice de informare și comunicare pentru publicarea anunțurilor și a documentației de licitație în cadrul procedurilor de achiziții publice și, în cea mai mare măsură posibilă, pentru depunerea ofertelor.

Desfășurarea procedurii de achiziții publice

(4) O entitate contractantă organizează procedurile de achiziții publice reglementate într-un mod transparent și imparțial care:

- (a) respectă dispozițiile prezentului capitol, utilizând metode precum licitația deschisă, licitația selectivă și licitația restrânsă; și

- (b) evită conflictele de interese și practicile de corupție, în conformitate cu legislația relevantă.

Reguli de origine

- (5) În sensul achizițiilor publice care fac obiectul prezentului capitol, o parte nu aplică reguli de origine bunurilor importate din cealaltă parte care sunt diferite de regulile de origine pe care partea respectivă le aplică în cursul normal al schimburilor comerciale pentru importurile aceluiași bunuri.

Compensări

- (6) În ceea ce privește achizițiile publice reglementate, o parte, inclusiv entitățile sale contractante, nu are în vedere, nu solicită, nu impune și nu aplică nicio compensare în nicio etapă a achiziției publice.

Măsuri care nu sunt specifice achizițiilor publice

- (7) Alineatele (1) și (2) nu se aplică taxelor vamale și impunerilor de orice natură aplicate la import sau în legătură cu importul; modului de percepere a acestor taxe și impuneri și altor reglementări sau formalități de import și măsurilor care afectează comerțul cu servicii, altele decât măsurile care guvernează achizițiile publice reglementate.

Măsuri anticorupție

(8) Fiecare parte se asigură că dispune de măsuri adecvate pentru a aborda și a preveni corupția în cadrul achizițiilor sale publice. Astfel de măsuri pot include proceduri prin care se asigură faptul că devin neeligibili pentru participarea la achizițiile publice ale părții respective, fie pe o perioadă nedeterminată, fie pentru o anumită perioadă, furnizorii cu privire la care autoritățile judiciare ale părții au stabilit, printr-o hotărâre definitivă, că s-au angajat în acte de dare sau luare de mită, în acțiuni frauduloase sau în alte acțiuni ilegale în legătură cu achizițiile publice pe teritoriul părții în cauză. Fiecare parte se asigură, de asemenea, că dispune de politici și proceduri pentru a elimina, în măsura posibilului, sau pentru a gestiona orice potențial conflict de interese din partea celor implicați în achiziții publice sau care au influență asupra unei achiziții publice.

ARTICOLUL 21.5

Informații privind sistemul de achiziții publice

- (1) Fiecare parte:
 - (a) publică cu promptitudine orice acte cu putere de lege, norme administrative, decizii judiciare, hotărâri administrative cu aplicabilitate generală și clauze contractuale standard care sunt obligatorii în temeiul unui act cu putere de lege sau al unei norme administrative și care sunt incluse ca referință în anunțuri, în documentația de licitație și în procedura de achiziții publice reglementate, precum și orice modificări ale acestora prin mijloacele electronice sau pe suport de hârtie desemnate oficial la nivel național, care sunt difuzate pe scară largă și rămân accesibile publicului; și
 - (b) furnizează celeilalte părți, la cerere, o explicație a acestora.

- (2) Secțiunea I din anexa 21-A și, respectiv, din anexa 21-B conține o listă care cuprinde:
- (a) mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea în cauză publică informațiile prevăzute la alineatul (1);
 - (b) mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea în cauză publică anunțurile prevăzute la articolul 21.6, la articolul 21.8 alineatul (9) și la articolul 21.17 alineatul (2); și
 - (c) adresa sau adresele de internet la care partea în cauză publică:
 - (i) statisticile sale privind achizițiile publice, în temeiul articolului 21.17 alineatul (4); sau
 - (ii) anunțurile sale cu privire la contractele atribuite, în temeiul articolului 21.17 alineatul (5).
- (3) Fiecare parte notifică cu promptitudine subcomitetului menționat la articolul 21.21 orice modificare a informațiilor sale enumerate în secțiunea I din anexa 21-A și, respectiv, din anexa 21-B.

ARTICOLUL 21.6

Anunțuri

Anunțul de intenție

- (1) Pentru fiecare achiziție publică reglementată, o entitate contractantă publică un anunț de intenție, cu excepția situațiilor prevăzute la articolul 21.14.

- (2) Cu excepția unor dispoziții contrare din prezentul capitol, fiecare anunț de intenție include:
- (a) denumirea și adresa entității contractante și alte informații necesare în vederea contactării entității contractante și a obținerii tuturor documentelor relevante privind achiziția publică, costurile acestora și condițiile de plată, dacă este cazul;
 - (b) o descriere a achiziției publice, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau a serviciilor care urmează să fie achiziționate sau, în cazul în care cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată;
 - (c) în cazul contractelor repetate, dacă este posibil, o estimare a perioadei publicării următoarelor anunțuri de intenție;
 - (d) o descriere a eventualelor opțiuni;
 - (e) termenul în care se vor livra bunurile sau serviciile sau durata contractului;
 - (f) metoda de achiziții publice care va fi utilizată și dacă aceasta va implica negocieri sau un mecanism de licitație electronică;
 - (g) atunci când este cazul, adresa și eventualul termen pentru depunerea cererilor de participare la procedura de achiziție;
 - (h) adresa și termenul pentru depunerea ofertelor;

- (i) limba sau limbile în care pot fi depuse ofertele sau cererile de participare, dacă acestea pot fi depuse într-o altă limbă decât o limbă oficială a părții entității contractante;
- (j) o listă și o scurtă descriere a condițiilor pentru participarea furnizorilor, inclusiv a cerințelor privind documente sau certificări specifice care trebuie prezentate de furnizori în legătură cu achiziția publică, cu excepția cazului în care aceste cerințe sunt incluse în documentația de licitație care este pusă la dispoziție tuturor furnizorilor interesați odată cu anunțul de intenție;
- (k) în cazul în care, în temeiul articolului 21.8 alineatul (5), entitatea contractantă intenționează să selecteze un număr limitat de furnizori calificați care să fie invitați să participe la licitație, criteriile care vor fi utilizate pentru a-i selecta și numărul de furnizori cărora li se va permite să depună oferte; și
- (l) o mențiune conform căreia achiziția publică este reglementată de prezentul capitol.

Anunțul succint

(3) Pentru fiecare achiziție publică preconizată, entitatea contractantă publică un anunț succint care trebuie să fie ușor accesibil în același moment în care publică anunțul de intenție, și în una dintre limbile oficiale ale OMC¹. Anunțul succint trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

- (a) obiectul achiziției publice;

¹ Pentru mai multă certitudine, limbile oficiale ale OMC sunt engleza, spaniola și franceza.

- (b) ultima zi în care se pot depune oferte sau, după caz, o eventuală ultimă zi în care se pot depune cereri de participare la procedura de achiziție publică sau cereri de includere pe o listă multifuncțională; și
- (c) adresa la care se pot solicita documentele referitoare la procedura de achiziții publice.

Anunțul de achiziții publice planificate

(4) Entitățile contractante sunt încurajate să publice cât mai devreme în cursul fiecărui exercițiu financiar un anunț privind planurile lor de achiziții publice viitoare (denumit în continuare „anunț de achiziții publice planificate”). Anunțul de achiziții publice planificate ar trebui să includă obiectul achiziției publice și data planificată a publicării anunțului de intenție.

(5) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A sau 21-B poate utiliza un anunț de achiziții publice planificate ca anunț de intenție, cu condiția ca acesta să includă toate informațiile menționate la alineatul (2) de la prezentul articol de care dispune entitatea, precum și o declarație prin care furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul pentru respectiva procedură de achiziții publice.

Norme comune anunțurilor

(6) Anunțul de intenție, anunțul succint și anunțul de achiziții publice planificate trebuie să fie accesibile direct, prin mijloace electronice, în mod gratuit, prin intermediul unui punct unic de acces pe internet. În plus, anunțurile pot fi publicate, de asemenea, pe un suport de hârtie adecvat, care trebuie să fie difuzat pe scară largă și să rămână ușor accesibil publicului, cel puțin până la expirarea termenului indicat în anunț.

Mijlocul corespunzător pe suport de hârtie și electronic este enumerat de fiecare parte în secțiunea I din anexa 21-A și, respectiv, din anexa 21-B.

(7) În pofida cerințelor prevăzute la alineatul (6) privind accesibilitatea, prin mijloace electronice și gratuite prin intermediul unui punct unic de acces, a anunțurilor de intenție, a anunțurilor succinte și a anunțurilor de achiziții publice planificate, Chile creează, de la data intrării în vigoare a prezentului acord și pentru o perioadă de tranziție de trei ani până când punctul unic de acces va fi pe deplin operațional, un portal ca alternativă temporară la un punct unic de acces, care ar trebui să fie accesibil în mod gratuit și ar trebui să furnizeze linkuri către platformele sau site-urile pe care sunt publicate anunțurile. Portalul trebuie să conțină linkuri către maximum patru site-uri, și anume:

- (a) *Mercado público*;
- (b) *Ministerio de Obras Públicas*;
- (c) *Dirección General de Concesiones*; și
- (d) *Diario Oficial*.

(8) Părțile prevăd o examinare periodică a alineatului (7) de la prezentul articol, inclusiv o discuție în cadrul subcomitetului menționat la articolul 21.21, în special cu privire la stadiul punerii în aplicare a punctului unic de acces.

ARTICOLUL 21.7

Condiții de participare

- (1) O entitate contractantă limitează condițiile de participare la o procedură de achiziții publice la condițiile esențiale pentru a asigura faptul că un furnizor dispune de capacitățile juridice, financiare, comerciale și tehnice pentru a se achita de obligațiile care îi revin în cazul în care este declarat câștigător al procedurii de achiziții publice respective.
- (2) Atunci când stabilește condițiile de participare, o entitate contractantă:
- (a) nu impune condiția ca, pentru ca un furnizor să participe la o procedură de achiziții publice, acesta trebuie să fi câștigat anterior unul sau mai multe contracte atribuite de o entitate contractantă a unei părți;
 - (b) poate solicita o experiență anterioară relevantă, în cazul în care aceasta este esențială pentru ca furnizorul să îndeplinească cerințele procedurii de achiziții publice; și
 - (c) nu impune ca experiența anterioară pe teritoriul părții să fie o condiție a procedurii de achiziții publice.
- (3) Atunci când evaluează dacă un furnizor îndeplinește condițiile de participare, entitatea contractantă:
- (a) evaluează capacitatea financiară și competențele comerciale și tehnice ale furnizorului pe baza activităților economice ale acestuia desfășurate atât pe teritoriul părții din care face parte entitatea contractantă, cât și în afara acestuia; și

- (b) își bazează evaluarea pe condițiile pe care entitatea contractantă le-a specificat în prealabil în anunțuri sau în documentația de licitație.
- (4) În cazul în care există dovezi justificative și cu condiția ca prezentul alineat să nu fie aplicat într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între părți, o parte, inclusiv entitățile sale contractante, poate exclude un furnizor din motive precum:
- (a) faliment;
 - (b) fals în declarații;
 - (c) neajunsuri semnificative sau persistente la îndeplinirea unei cerințe sau a unei obligații de fond în cadrul unui contract sau al unor contracte încheiate anterior;
 - (d) hotărâri definitive pronunțate cu privire la infracțiuni grave sau alte delikte grave;
 - (e) abateri profesionale grave sau fapte sau omisiuni care se reflectă negativ asupra integrității comerciale a furnizorului; sau
 - (f) neplata impozitelor.

ARTICOLUL 21.8

Calificarea furnizorilor

Sisteme de înregistrare și proceduri de calificare

- (1) O parte, inclusiv entitățile sale contractante, poate menține un sistem de înregistrare în cadrul căruia furnizorii interesați sunt obligați să se înregistreze și să furnizeze anumite informații. În acest caz, partea respectivă se asigură că furnizorii interesați au acces, prin mijloace electronice, la informațiile privind sistemul de înregistrare și că pot solicita înregistrarea în orice moment. Autoritatea competentă îi informează într-un termen rezonabil cu privire la decizia de a aproba sau respinge această solicitare. În cazul în care solicitarea este respinsă, decizia se motivează în mod corespunzător.
- (2) Fiecare parte se asigură că:
- (a) entitățile sale contractante depun eforturi pentru reducerea la minimum a diferențelor dintre procedurile lor de calificare; și
 - (b) în cazul în care entitățile sale contractante mențin sisteme de înregistrare, entitățile depun eforturi în vederea reducerii la minimum a diferențelor în ceea ce privește sistemele respective.
- (3) O parte, inclusiv entitățile sale contractante, nu adoptă și nici nu aplică un sistem de înregistrare sau o procedură de calificare care are drept scop sau efect crearea de obstacole inutile în calea participării furnizorilor celeilalte părți în cadrul procedurii sale de ofertare.

Licitație selectivă

- (4) În cazul în care intenționează să utilizeze licitația selectivă, o entitate contractantă:
- (a) include în anunțul de intenție cel puțin informațiile prevăzute la articolul 21.6 alineatul (2) literele (a), (b), (f), (g), (j), (k) și (l) și invită furnizorii să depună o cerere de participare; și
 - (b) pune la dispoziția furnizorilor calificați, până la începerea perioadei de depunere a ofertelor, cel puțin informațiile prevăzute la articolul 21.6 alineatul (2) literele (c), (d), (e), (h) și (i) și le notifică acest lucru în temeiul articolului 21.12 alineatul (3) litera (b).
- (5) O entitate contractantă permite tuturor furnizorilor calificați să participe la o anumită procedură de achiziții publice, exceptând situația în care entitatea contractantă menționează în anunțul de intenție o limitare a numărului de furnizori cărora li se va permite să depună oferte și criteriile sau motivele pentru selecția numărului limitat de furnizori. O invitație de a depune o ofertă se adresează numărului de furnizori care este necesar pentru a asigura concurența.
- (6) În cazul în care documentația de licitație nu este pusă la dispoziția publicului de la data publicării anunțului menționat la alineatul (4), entitatea contractantă se asigură că documentele respective sunt puse la dispoziție concomitent tuturor furnizorilor calificați selectați în conformitate cu alineatul (5).

Liste multifuncționale

(7) O entitate contractantă poate utiliza o listă de furnizori multifuncțională, cu condiția ca un anunț prin care furnizorii interesați sunt invitați să solicite includerea pe listă:

- (a) să fie publicat anual; și
- (b) în cazul în care este publicat prin mijloace electronice, să fie pus la dispoziție în mod permanent, pe suportul adecvat menționat în secțiunea I din anexele 21-A și 21-B.

(8) Anunțul prevăzut la alineatul (7) cuprinde:

- (a) o descriere a bunurilor sau serviciilor sau a categoriilor acestora pentru care se poate folosi lista;
- (b) condițiile de participare pe care furnizorii trebuie să le îndeplinească pentru a figura pe listă și metodele pe care entitatea contractantă le va utiliza pentru a verifica dacă un furnizor îndeplinește condițiile;
- (c) denumirea și adresa entității contractante și alte informații necesare în vederea contactării entității și a obținerii tuturor documentelor relevante privind lista;
- (d) perioada de valabilitate a listei și mijloacele de reînnoire sau de încetare a utilizării acesteia sau, dacă nu se prevede perioada de valabilitate, o mențiune referitoare la metoda prin care se va notifica încetarea utilizării listei; și
- (e) o mențiune că lista poate fi utilizată pentru achizițiile publice reglementate de prezentul capitol.

(9) În pofida alineatului (7), atunci când valabilitatea unei liste multifuncționale este de trei ani sau mai puțin, o entitate contractantă poate publica anunțul menționat la alineatul (7) numai o dată, la începutul perioadei de valabilitate a listei, cu condiția ca:

- (a) anunțul să precizeze perioada de valabilitate și să nu mai fie publicate anunțuri ulterioare; și
- (b) să fie publicat prin mijloace electronice și pus la dispoziție în mod permanent în timpul perioadei de valabilitate.

(10) O entitate contractantă permite furnizorilor să solicite în orice moment să fie incluși pe o listă multifuncțională și îi include pe listă, într-un termen rezonabil de scurt, pe toți furnizorii calificați.

(11) În cazul în care un furnizor care nu este inclus pe o listă multifuncțională depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice bazată pe o listă multifuncțională, împreună cu toate documentele necesare, în termenul prevăzut la articolul 21.12 alineatul (2), entitatea contractantă examinează cererea. Entitatea contractantă nu poate refuza să ia în calcul furnizorul respectiv pentru procedura de achiziții publice pe motiv că entitatea contractantă nu dispune de suficient timp pentru a examina cererea, decât în cazuri excepționale în care, având în vedere complexitatea achiziției publice, entitatea nu poate finaliza examinarea cererii în termenul prevăzut pentru prezentarea ofertelor.

Entitățile din secțiunile B și C din anexa 21-A sau 21-B

(12) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A sau 21-B poate utiliza un anunț prin care invită furnizorii să solicite includerea pe o listă multifuncțională ca anunț de intenție, cu condiția ca:

- (a) anunțul să fie publicat în conformitate cu alineatul (7) de la prezentul articol și să includă informațiile necesare în temeiul alineatului (8) de la prezentul articol, cât mai multe dintre informațiile disponibile prevăzute la articolul 21.6 alineatul (2) și o declarație că anunțul reprezintă un anunț de intenție sau că numai furnizorii de pe lista multifuncțională vor primi anunțuri ulterioare de achiziții publice derulate în baza listei multifuncționale; și
- (b) entitatea să ofere cu promptitudine furnizorilor care și-au exprimat față de entitate interesul pentru o anumită procedură de achiziții publice suficiente informații pentru a le permite să își evalueze interesul pentru procedura respectivă, inclusiv toate celelalte informații necesare în temeiul articolului 21.6 alineatul (2), în măsura în care informațiile respective sunt disponibile.

(13) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A sau 21-B poate permite unui furnizor care a solicitat includerea pe o listă multifuncțională în conformitate cu alineatul (10) de la prezentul articol să depună o ofertă în cadrul unei anumite proceduri de achiziții publice în cazul în care entitatea contractantă are suficient timp pentru a analiza dacă furnizorul respectiv îndeplinește condițiile de participare.

Informații privind deciziile entității contractante

(14) Entitatea contractantă informează prompt orice furnizor care depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice sau o solicitare de includere pe o listă multifuncțională cu privire la decizia entității contractante referitoare la respectiva cerere sau solicitare.

(15) În cazul în care entitatea contractantă respinge cererea unui furnizor de participare la o procedură de achiziții publice sau solicitarea acestuia de includere pe o listă multifuncțională, dacă nu îl mai recunoaște ca fiind un furnizor calificat sau îl elimină de pe o listă multifuncțională, entitatea îl informează cu promptitudine pe furnizor și, la cererea acestuia, îi transmite o explicație în scris a motivelor deciziei sale.

ARTICOLUL 21.9

Specificații tehnice

- (1) O entitate contractantă nu întocmește, nu adoptă și nu aplică nicio specificație tehnică și nu stabilește nicio procedură de evaluare a conformității care are drept scop sau efect crearea unor obstacole inutile în calea comerțului internațional.
- (2) Dacă este cazul, atunci când stabilește specificațiile tehnice pentru mărfurile sau serviciile care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă:
 - (a) definește specificațiile tehnice bazate mai degrabă pe cerințe de performanță și de funcționare decât pe cerințe de proiectare sau descriptive; și
 - (b) fundamentează specificațiile tehnice pe standarde internaționale, dacă acestea există, sau le fundamentează pe reglementări tehnice naționale, pe standarde naționale recunoscute sau pe coduri pentru construcții, dacă astfel de standarde internaționale nu există.

- (3) Atunci când în specificațiile tehnice se utilizează caracteristici de proiectare sau descriptive, entitatea contractantă indică, atunci când este cazul, că va lua în considerare ofertele de mărfuri sau servicii echivalente care îndeplinesc, în mod demonstrabil, cerințele procedurii de achiziții publice, incluzând formulări precum „sau echivalent(ă)” în documentația de licitație.
- (4) Entitatea contractantă nu stabilește specificații tehnice care impun sau care se referă la o anumită marcă sau denumire comercială, brevet, drept de autor, model sau tip, origine specifică ori la un anumit producător sau furnizor, cu excepția cazului în care nu există un mod îndeajuns de precis sau de inteligibil de a descrie cerințele respectivei proceduri de achiziții publice și cu condiția ca, în astfel de cazuri, entitatea să includă în documentația de licitație formulări precum „sau echivalent(ă)”.
- (5) Entitatea contractantă nu solicită și nici nu acceptă, într-o manieră în care ar putea avea ca efect înlăturarea concurenței, o consultanță care poate fi folosită în pregătirea sau adoptarea oricărei specificații tehnice pentru o anumită procedură de achiziții publice din partea unei persoane care poate avea un interes comercial în ceea ce privește procedura respectivă.
- (6) Pentru mai multă certitudine, fiecare parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, poate, în conformitate cu dispozițiile prezentului articol, elabora, adopta sau aplica specificații tehnice cu scopul de a promova conservarea resurselor naturale sau de a proteja mediul.

ARTICOLUL 21.10

Documentația de licitație

- (1) O entitate contractantă pune la dispoziția furnizorilor documentația de licitație, care include toate informațiile necesare pentru a le permite furnizorilor să pregătească și să depună oferte admisibile. Cu excepția cazului în care informațiile respective sunt prevăzute deja în anunțul de intenție, documentația de licitație include o descriere completă privind:
- (a) achiziția publică, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau serviciilor care urmează a fi achiziționate sau, în cazul în care cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată și orice cerințe care trebuie îndeplinite, inclusiv orice specificație tehnică, certificat de evaluare a conformității, planuri, desene sau materiale instructive;
 - (b) toate condițiile de participare, inclusiv o listă a informațiilor și a documentelor pe care furnizorii sunt obligați să le prezinte în ceea ce privește condițiile de participare;
 - (c) toate criteriile de evaluare pe care entitatea le va aplica la atribuirea contractului și, exceptând cazul în care prețul este singurul criteriu, importanța relativă a criteriilor respective;
 - (d) atunci când entitatea contractantă va desfășura procedura de achiziție publică prin mijloace electronice, orice cerințe privind autentificarea și criptarea sau alte cerințe legate de transmiterea informațiilor prin mijloace electronice;
 - (e) atunci când entitatea contractantă va organiza o licitație electronică, regulile, inclusiv identificarea elementelor ofertei legate de criteriile de evaluare, pe baza cărora va fi desfășurată licitația;

- (f) atunci când ofertele vor fi deschise în cadrul unei ședințe publice, data, ora și locul deschiderii și, după caz, persoanele autorizate să fie prezente;
 - (g) orice alte clauze sau condiții, inclusiv condițiile de plată și orice limitare a mijloacelor prin care pot fi depuse ofertele, de exemplu trimiterea pe suport de hârtie sau prin mijloace electronice; și
 - (h) orice date la care trebuie livrate bunurile sau furnizate serviciile.
- (2) La stabilirea unei date de livrare a bunurilor sau de furnizare a serviciilor care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă ține seama de anumiți factori precum complexitatea procedurii de achiziții publice, nivelul de subcontractare necesar și intervalul de timp realist necesar pentru producția, scoaterea din stoc și transportul mărfurilor de la punctul de livrare sau pentru furnizarea serviciilor.
- (3) Criteriile de evaluare menționate în anunțul de intenție sau în documentația de licitație pot include, printre altele, prețul și alte elemente de cost, calitatea, valoarea tehnică, caracteristicile de mediu și condițiile de livrare.
- (4) În cel mai scurt timp posibil, o entitate contractantă:
- (a) pune la dispoziție documentația de licitație pentru a garanta că furnizorii interesați dispun de suficient timp pentru a depune oferte admisibile;
 - (b) furnizează, la cerere, documentația de licitație oricărui furnizor interesat; și

- (c) răspunde oricărei cereri rezonabile de informații relevante, adresată de orice furnizor interesat sau participant în termenul stabilit în legislația fiecărei părți, cu condiția ca aceste informații să nu ofere furnizorului respectiv un avantaj față de ceilalți furnizori.

Modificări

- (5) În cazul în care entitatea contractantă modifică criteriile sau cerințele prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație pusă la dispoziția furnizorilor care participă la procedură sau modifică ori publică din nou anunțul sau documentația de licitație, aceasta transmite în scris orice astfel de modificări sau anunțul ori documentația de licitație modificat(ă) sau republicat(ă):
- (a) tuturor furnizorilor care participă la procedură în momentul modificării, al amendării sau al republicării, dacă aceștia sunt cunoscuți de către entitate, și, în toate celelalte cazuri, în același mod în care au fost puse la dispoziție informațiile inițiale; și
- (b) într-un termen adecvat, având în vedere natura și complexitatea achiziției publice, care să le permită furnizorilor respectivi să își modifice ofertele și să le depună din nou, după caz.

ARTICOLUL 21.11

Considerente de mediu și sociale

- (1) O parte poate permite entităților sale contractante să utilizeze considerente de mediu și sociale pe tot parcursul procedurii de achiziții publice, cu condiția ca acestea să nu fie discriminatorii, să respecte interdicția de compensare prevăzută la articolul 21.4 alineatul (6) și să aibă legătură cu obiectul contractului.

(2) Pentru mai multă certitudine, considerentele de mediu și sociale nu trebuie să fie pregătite, adoptate sau aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată sau o restricție disimulată în calea comerțului dintre părți.

ARTICOLUL 21.12

Termene

(1) O entitate contractantă acordă furnizorilor, în conformitate cu necesitățile proprii rezonabile, suficient timp pentru a pregăti și a depune cereri de participare și oferte admisibile, ținând seama de factori precum:

- (a) natura și complexitatea achiziției;
- (b) măsura în care anticipează că va fi necesară subcontractarea; și
- (c) în cazul în care nu sunt utilizate mijloace electronice, timpul necesar pentru transmiterea ofertelor prin alte mijloace decât cele electronice, atât din străinătate, cât și din țara respectivă.

Aceste termene, inclusiv eventualele prelungiri ale acestora, sunt aceleași pentru toți furnizorii interesați sau participanți.

(2) O entitate contractantă care utilizează licitația selectivă stabilește un termen pentru depunerea cererilor de participare, care nu poate fi, în principiu, mai scurt de 25 de zile de la data publicării anunțului de intenție. În cazul în care o stare de urgență justificată în mod corespunzător de către entitatea contractantă face ca un astfel de termen să nu fie posibil, termenul poate fi redus la nu mai puțin de 10 zile.

(3) Cu excepția alineatelor (4), (5), (7) și (8), o entitate contractantă stabilește un termen de depunere a ofertelor, care nu este mai scurt de 40 de zile:

- (a) în cazul unei licitații deschise, de la data publicării anunțului de intenție; sau
- (b) în cazul unei licitații selective, de la data la care entitatea contractantă le comunică furnizorilor că vor fi invitați să prezinte oferte, indiferent dacă se utilizează sau nu o listă multifuncțională.

(4) O entitate contractantă poate reduce termenul de depunere a ofertelor, stabilit în conformitate cu alineatul (3), la nu mai puțin de 10 zile dacă:

- (a) entitatea contractantă a publicat un anunț de achiziții publice planificate, astfel cum este prevăzut la articolul 21.6 alineatul (4), cu cel puțin 40 de zile și cel mult 12 luni înainte de publicarea anunțului de intenție, iar anunțul de achiziții publice planificate conține:
 - (i) o descriere a procedurii de achiziții publice;
 - (ii) termenele-limită aproximative pentru prezentarea ofertelor sau a cererilor de participare;
 - (iii) o declarație a faptului că furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul cu privire la achiziție;
 - (iv) adresa de la care se pot obține documentele referitoare la procedura de achiziții publice; și
 - (v) cât mai multe din informațiile prevăzute a fi incluse în anunțul de intenție în conformitate cu articolul 21.6 alineatul (2), în măsura disponibilității acestora;

- (b) în cazul contractelor recurente, entitatea contractantă indică într-un anunț de intenție inițial faptul că în anunțurile ulterioare se vor stabili termenele de depunere a ofertelor, în temeiul prezentului alineat; sau
- (c) respectarea termenului de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) nu este posibilă din cauza apariției unei situații urgente, justificate corespunzător de entitatea contractantă.
- (5) O entitate contractantă poate reduce cu cinci zile termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) pentru fiecare dintre următoarele situații:
- (a) anunțul de intenție se publică prin mijloace electronice;
- (b) toată documentația de licitație este pusă la dispoziție prin mijloace electronice de la data publicării anunțului de intenție; și
- (c) entitatea acceptă depunerea de oferte prin mijloace electronice.
- (6) Aplicarea alineatului (5) coroborat cu alineatul (4) nu poate conduce în niciun caz la o reducere a termenului de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la mai puțin de 10 zile de la data publicării anunțului de intenție.
- (7) În pofida oricărei alte dispoziții de la prezentul articol, dacă o entitate contractantă achiziționează bunuri sau servicii comerciale ori o combinație a acestora, entitatea respectivă poate reduce termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la cel puțin 13 zile, cu condiția să publice simultan, prin mijloace electronice, anunțul de intenție și documentația de licitație. În plus, dacă entitatea contractantă acceptă oferte de bunuri sau servicii comerciale prin mijloace electronice, aceasta poate reduce termenul stabilit în conformitate cu alineatul (3) la cel puțin 10 zile.

(8) În cazul în care o entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 21-A sau 21-B a selectat toți furnizorii calificați sau un număr limitat al acestora, termenul de depunere a ofertelor poate fi stabilit de comun acord între entitatea contractantă și furnizorii selectați. În absența unui acord, termenul nu poate fi mai scurt de 10 zile.

ARTICOLUL 21.13

Negocierea

(1) O parte poate prevedea ca entitățile sale contractante să desfășoare negocieri cu furnizorii în cadrul unei achiziții publice reglementate:

- (a) dacă entitatea contractantă și-a exprimat intenția de a desfășura negocieri în anunțul de intenție prevăzut la articolul 21.6 alineatul (2); sau
- (b) atunci când din evaluare rezultă că nicio ofertă nu este în mod clar cea mai avantajoasă în ceea ce privește criteriile specifice de evaluare stabilite în anunțul de intenție referitor la contractul de achiziție publică sau în documentația de licitație.

(2) O entitate contractantă:

- (a) se asigură că orice eliminare a furnizorilor care participă la negocieri este efectuată în conformitate cu criteriile de evaluare prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație; și
- (b) dacă negocierile sunt încheiate, stabilește, pentru restul furnizorilor participanți, un termen comun de depunere a unor eventuale oferte noi sau revizuite.

ARTICOLUL 21.14

Procedura de licitație restrânsă

(1) Cu condiția să nu aplice prezenta dispoziție în scopul evitării concurenței între furnizori sau într-o manieră care să creeze o discriminare față de furnizorii celeilalte părți sau o protecție în favoarea furnizorilor interni, entitatea contractantă poate recurge la procedura de licitație restrânsă și poate opta să nu aplice articolele 21.6, 21.7, 21.8, 21.10, 21.12, 21.13, 21.15 și 21.16 în oricare dintre următoarele situații:

(a) dacă:

- (i) nu a fost depusă nicio ofertă sau niciun furnizor nu a solicitat participarea;
- (ii) niciuna dintre ofertele depuse nu îndeplinește cerințele esențiale ale documentației de licitație;
- (iii) niciunul dintre furnizori nu a îndeplinit condițiile de participare; sau
- (iv) ofertele depuse au fost declarate coluzive de către autoritatea competentă, cu condiția ca cerințele din documentația de licitație să nu fie modificate substanțial;

(b) dacă bunurile sau serviciile pot fi furnizate numai de către un anumit furnizor și nu există bunuri sau servicii alternative sau substitutive rezonabile din oricare dintre următoarele motive:

- (i) obiectul achiziției este o operă de artă;

- (ii) protecția acordată prin brevete, drepturi de autor sau alte drepturi exclusive; sau
 - (iii) absența concurenței din motive tehnice;
- (c) în cazul achiziției de livrări suplimentare efectuate de către furnizorul inițial de mărfuri sau servicii, care nu au fost incluse în procedura de achiziții publice inițială, atunci când schimbarea furnizorului de astfel de mărfuri sau servicii suplimentare:
- (i) nu poate fi realizată din motive economice sau tehnice, precum cerințe privind interschimbabilitatea sau interoperabilitatea cu echipamente, software, servicii sau instalații existente achiziționate în cadrul procedurii de achiziții publice inițiale; și
 - (ii) i-ar cauza entității contractante inconveniente substanțiale sau ar duplica semnificativ costurile suportate de entitatea contractantă;
- (d) atunci când și în măsura în care este strict necesar, din motive de extremă urgență apărute ca urmare a unor evenimente care nu puteau fi prevăzute de entitatea contractantă, bunurile sau serviciile nu ar putea fi obținute la timp prin organizarea unei licitații deschise sau selective;
- (e) în cazul mărfurilor achiziționate pe o piață de materii prime;
- (f) în cazul în care o entitate contractantă achiziționează un prototip sau un bun sau un serviciu nou, care a fost dezvoltat la cererea sa și pentru aceasta, în cursul unui anumit contract de cercetare, de experimentare, de studiu sau de dezvoltare inițială; dezvoltarea inițială a unui prototip sau a unui bun sau serviciu nou poate include producția sau furnizarea limitată în scopul încorporării rezultatelor testelor de pe teren și pentru a demonstra că bunul sau serviciul este adecvat pentru producția sau furnizarea pe scară largă la standarde acceptate de calitate, însă nu include producția sau furnizarea pe scară largă pentru a stabili viabilitatea comercială sau pentru a amortiza cheltuielile de cercetare și dezvoltare;

- (g) în cazul achizițiilor efectuate în condiții extrem de avantajoase disponibile numai pe o perioadă foarte scurtă cu ocazia unor acte prin care se dispune în mod atipic de bunuri, precum cele generate de lichidări, de administrări judiciare sau de falimente, dar nu în cazul achizițiilor curente de la furnizori obișnuiți; sau
 - (h) atunci când contractul este atribuit câștigătorului unui concurs de proiecte, cu condiția ca:
 - (i) modul în care a fost organizat concursul să respecte principiile prezentului capitol, în special referitor la publicarea unui anunț de intenție; și
 - (ii) participanții să fi fost evaluați de un juriu independent, în vederea atribuirii unui contract de proiectare unui câștigător.
- (2) Entitatea contractantă întocmește un raport în scris cu privire la fiecare contract atribuit în conformitate cu alineatul (1). Raportul conține denumirea entității contractante, valoarea și tipul de bunuri sau servicii care fac obiectul procedurii de achiziții și o declarație în care se precizează circumstanțele și condițiile prevăzute la alineatul (1) care au justificat utilizarea procedurii restrânse.

ARTICOLUL 21.15

Licitații electronice

În cazul în care intenționează să organizeze o procedură de achiziții publice reglementată prin intermediul unei licitații electronice, entitatea contractantă pune la dispoziție fiecărui participant, înainte să înceapă licitația electronică:

- (a) metoda de evaluare automată, inclusiv formula matematică, care se bazează pe criteriile de evaluare prevăzute în documentația de licitație și care va fi utilizată la clasificare sau la reclasificare în timpul licitației;
- (b) rezultatele oricărei evaluări inițiale a elementelor ofertei sale în cazul în care contractul se atribuie pe baza criteriului ofertei celei mai avantajoase; și
- (c) orice alte informații relevante referitoare la modul de desfășurare a licitației.

ARTICOLUL 21.16

Tratarea ofertelor și atribuirea contractelor

Tratarea ofertelor

- (1) O entitate contractantă primește, deschide și tratează toate ofertele în cadrul unor proceduri care garantează echitatea și imparțialitatea procesului de achiziții publice, precum și confidențialitatea ofertelor.

(2) O entitate contractantă nu penalizează niciun furnizor a cărui ofertă este primită după termenul specificat pentru primirea ofertelor dacă întârzierea se datorează exclusiv unei erori de tratare a ofertei din partea entității contractante.

(3) Atunci când o entitate contractantă oferă unui furnizor ocazia de a corecta erori neintenționate de formă în perioada dintre deschiderea ofertelor și atribuirea contractului, entitatea contractantă oferă aceeași ocazie tuturor furnizorilor participanți.

Atribuirea contractelor

(4) Pentru a fi luată în considerare la atribuirea contractului, o ofertă trebuie să fie elaborată în scris și, în momentul deschiderii ofertelor, trebuie să îndeplinească cerințele esențiale prevăzute în anunțuri și în documentația de licitație și să îi aparțină unui furnizor care îndeplinește condițiile de participare.

(5) Cu excepția cazului în care constată că nu este în interesul public să atribuiască un contract, entitatea atribuiască contractul furnizorului cu privire la care a stabilit că are capacitatea de a duce la îndeplinire contractul și că, pe baza doar a criteriilor de evaluare precizate în anunțuri și în documentația de licitație, a depus:

(a) cea mai avantajoasă ofertă; sau

(b) prețul cel mai scăzut, dacă prețul este singurul criteriu.

(6) Atunci când entitatea contractantă primește o ofertă care prevede un preț neobișnuit de scăzut față de prețurile prevăzute în celelalte oferte depuse, poate verifica cu furnizorul dacă furnizorul îndeplinește condițiile de participare și poate executa contractul.

(7) O entitate contractantă nu utilizează opțiuni, nu anulează o procedură de achiziții publice sau nu modifică contracte care au fost deja atribuite într-un mod care eludează obligațiile prevăzute în prezentul capitol.

(8) Fiecare parte depune toate eforturile pentru a prevedea, ca regulă generală, o perioadă de așteptare între atribuirea și încheierea unui contract, cu scopul de a acorda suficient timp ofertanților necâștigători pentru a examina și a contesta decizia de atribuire.

ARTICOLUL 21.17

Transparența informațiilor privind procedura de achiziții publice

Informații oferite furnizorilor

(1) Entitatea contractantă aduce la cunoștința furnizorilor participanți, cu promptitudine, deciziile sale referitoare la atribuirea contractului și, la cererea unui furnizor, transmite informațiile respective în scris. Sub rezerva articolului 21.18 alineatele (2) și (3), entitatea contractantă îi transmite, la cerere, unui furnizor a cărui ofertă nu a fost considerată câștigătoare o explicație cu privire la motivele pentru care entitatea nu a selectat oferta sa și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare.

Publicarea informațiilor privind atribuirea contractelor

(2) În termen de cel mult 72 de zile de la atribuirea fiecărui contract care intră sub incidența prezentului capitol, o entitate contractantă publică un anunț prin mijlocul adecvat de comunicare, electronic sau pe suport de hârtie, menționat în secțiunea I din anexa 21-A sau 21-B. În cazul în care entitatea contractantă publică anunțul doar prin mijloace electronice, informațiile trebuie să rămână ușor accesibile pentru o perioadă rezonabilă. Anunțul include cel puțin următoarele informații:

- (a) o descriere a bunurilor sau serviciilor achiziționate;
- (b) numele și adresa entității contractante;
- (c) numele furnizorului câștigător;
- (d) valoarea ofertei declarate câștigătoare sau a ofertelor cu cel mai mare și cel mai mic preț luate în considerare la atribuirea contractului;
- (e) data atribuirii; și
- (f) tipul metodei de achiziționare utilizate și, în cazurile în care s-a utilizat procedura restrânsă în conformitate cu articolul 21.14, o descriere a circumstanțelor care justifică utilizarea acesteia.

Mentținerea documentației, a rapoartelor și a trasabilității electronice

(3) Fiecare entitate contractantă trebuie să păstreze, pentru o perioadă de cel puțin trei ani de la data la care atribuie un contract:

- (a) documentația și rapoartele procedurilor de licitație și ale contractelor atribuite referitoare la achizițiile publice reglementate, inclusiv rapoartele prevăzute la articolul 21.14; și
- (b) date care să asigure trasabilitatea adecvată a desfășurării prin mijloace electronice a achizițiilor publice reglementate.

Schimbul de date statistice

(4) La cererea celeilalte părți și în vederea discuțiilor din cadrul subcomitetului menționat la articolul 21.21, fiecare parte pune la dispoziția celeilalte părți statistici privind achizițiile publice reglementate de bunuri, servicii și servicii de construcții, inclusiv, în cea mai mare măsură posibilă, statistici privind concesiunile de lucrări. În conformitate cu articolul 21.23, părțile cooperează pentru a obține o mai bună înțelegere reciprocă a statisticilor privind achizițiile publice.

(5) În cazul în care o parte solicită ca anunțurile referitoare la contractele atribuite, în conformitate cu alineatul (2) de la prezentul articol, să fie publicate prin mijloace electronice și dacă anunțurile respective sunt accesibile publicului prin intermediul unei baze de date unice, într-o formă care permite o analiză a contractelor vizate, partea în cauză poate să prezinte, în locul raportării adresate subcomitetului menționat la articolul 21.21, un link către site, împreună cu orice instrucțiuni necesare pentru accesarea și utilizarea datelor respective.

ARTICOLUL 21.18

Comunicarea informațiilor

Furnizarea de informații părților

(1) La cererea celeilalte părți, o parte furnizează cu promptitudine orice informații necesare pentru a stabili dacă o achiziție publică reglementată s-a desfășurat în mod corect, imparțial și în conformitate cu prezentul capitol, inclusiv informații privind caracteristicile și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare. În cazul în care comunicarea informațiilor respective ar aduce prejudicii concurenței în cadrul licitațiilor viitoare, partea care primește informațiile nu le divulgă niciunui furnizor decât după consultarea părții care a furnizat informațiile și după primirea acordului acesteia.

Nedivulgarea informațiilor

(2) În pofida oricărei alte dispoziții de la prezentul capitol, o parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, nu comunică unui anumit furnizor informații care ar putea aduce prejudicii concurenței echitabile între furnizori, cu excepția cazului în care acest lucru este impus de lege sau cu acordul scris al furnizorului care a pus la dispoziție informațiile respective.

(3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca impunând unei părți, inclusiv entităților contractante, autorităților și organismelor sale de control jurisdicțional să divulge informații confidențiale, în cazul în care divulgarea acestora:

- (a) ar împiedica aplicarea legii;
- (b) ar putea aduce atingere concurenței echitabile între furnizori;

- (c) ar aduce prejudicii intereselor comerciale legitime ale anumitor persoane, inclusiv protecției proprietății intelectuale; sau
- (d) ar fi contrare interesului public.

ARTICOLUL 21.19

Procedurile de control interne

(1) Fiecare parte stabilește o procedură de control administrativ sau jurisdicțional rapidă, eficace, transparentă și nediscriminatorie prin care un furnizor poate reclama, în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul respectiv are sau a avut un interes:

- (a) o încălcare a prezentului capitol; sau
- (b) nerespectarea măsurilor unei părți de punere în aplicare a prezentului capitol, în cazul în care furnizorul nu are dreptul de a contesta direct o încălcare a prezentului capitol în temeiul legislației unei părți.

Normele procedurale pentru toate contestațiile se elaborează în scris și sunt puse la dispoziția publicului larg.

(2) În cazul în care un furnizor depune o reclamație, în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul are sau a avut un interes, prin care invocă existența unei încălcări sau nerespectări menționate la alineatul (1), partea în cauză își încurajează entitatea contractantă care desfășoară procedura de achiziții publice și furnizorul să soluționeze reclamația prin consultări. Entitatea analizează imparțial și în timp util orice astfel de reclamație într-un mod care nu aduce prejudicii participării furnizorului în cauză la proceduri de achiziții publice aflate în curs sau viitoare ori dreptului acestuia de a cere măsuri corective în cadrul procedurii de control administrativ sau jurisdicțional.

- (3) Fiecărui furnizor i se acordă un interval de timp suficient pentru a pregăti și a depune o contestație, interval care în niciun caz nu este mai scurt de 10 zile de la data la care furnizorul a luat cunoștință de motivul reclamației sau ar fi trebuit în mod rezonabil să ia cunoștință de acesta.
- (4) Fiecare parte stabilește sau desemnează cel puțin o autoritate administrativă sau judiciară imparțială, care este independentă de entitățile sale contractante, pentru a primi și a analiza o reclamație depusă de un furnizor în contextul unei achiziții publice reglementate.
- (5) În cazul în care un alt organism decât una dintre autoritățile menționate la alineatul (4) examinează într-o primă etapă o reclamație, partea respectivă se asigură că furnizorul are dreptul de a ataca decizia inițială în fața unei autorități administrative sau judiciare independente de entitatea contractantă a cărei procedură de achiziții publice face obiectul reclamației.
- (6) Fiecare parte se asigură că deciziile unui organism de control jurisdicțional, care nu este instanță judecătorească, se supun unui control jurisdicțional sau că organismul de control jurisdicțional are garanții procedurale care prevăd că:
- (a) entitatea contractantă răspunde în scris contestației și divulgă toate documentele relevante organismului de control jurisdicțional;
 - (b) participanții la proceduri (denumiți în continuare „participanții”) au dreptul de a fi audiați înainte ca organismul de control jurisdicțional să ia o decizie cu privire la reclamație;
 - (c) participanții au dreptul să fie reprezentați și însoțiți;
 - (d) participanții au acces la toate procedurile;

- (e) participanții au dreptul de a solicita ca procedurile să se desfășoare în public și să fie prezentați martori; și
 - (f) hotărârile sau recomandările organismului de control jurisdicțional se adoptă cu promptitudine, în scris, și includ o explicație a motivelor care stau la baza fiecărei hotărâri sau recomandări.
- (7) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care prevăd:
- (a) măsuri provizorii prompte, menite să îi permită furnizorului să participe în continuare la procedura de achiziții publice; astfel de măsuri interimare pot duce la suspendarea procesului de achiziții publice; procedurile pot prevedea că se poate ține cont de consecințele negative majore asupra intereselor vizate, inclusiv asupra interesului public, atunci când se decide dacă ar trebui aplicate astfel de măsuri; decizia de a nu acționa se motivează în scris; și
 - (b) atunci când un organism de control jurisdicțional a constatat că a existat o încălcare sau nerespectare prevăzută la alineatul (1), acțiuni corective sau compensații pentru pierderea sau prejudiciul suferit, care pot fi limitate la costurile pregătirii ofertei sau la costurile ocazionate de reclamație, sau ambele.

ARTICOLUL 21.20

Modificări și rectificări ale domeniului de aplicare

- (1) Uniunea Europeană poate modifica sau rectifica anexa 21-A, iar Republica Chile poate modifica sau rectifica anexa 21-B.

Modificări

(2) În cazul în care una dintre părți intenționează să își modifice anexa, astfel cum se menționează la alineatul (1), partea respectivă:

- (a) notifică acest lucru în scris celeilalte părți; și
- (b) include în notificare o propunere de ajustări compensatorii adecvate pentru cealaltă parte, în vederea menținerii unui nivel al domeniului de aplicare comparabil cu cel existent anterior modificării.

(3) În pofida alineatului (2) litera (b) de la prezentul articol, o parte nu este obligată să ofere ajustări compensatorii dacă modificarea se referă la o entitate asupra căreia partea respectivă a eliminat în mod efectiv exercitarea oricărui control sau influență din partea sa. Controlul sau influența guvernamental(ă) asupra achizițiilor publice reglementate ale entităților enumerate în secțiunea A, B sau C din anexa 21-A sau 21-B este considerat(ă) a fi eliminat(ă) efectiv, în măsura în care este vizată achiziția publică a entității respective, dacă entitatea este expusă concurenței pe piețe la care accesul nu este restricționat.

(4) În cazul în care o parte notifică celeilalte părți, în conformitate cu alineatul (2), o modificare preconizată a anexei sale, cealaltă parte obiectează în scris în cazul în care contestă:

- (a) faptul că o ajustare propusă în conformitate cu alineatul (2) litera (b) este adecvată pentru a menține un nivel comparabil al acoperirii convenite; sau
- (b) faptul că modificarea vizează o entitate asupra căreia controlul sau influența părții respective s-a încheiat efectiv în conformitate cu alineatul (3).

Cealaltă parte depune o obiecție scrisă în temeiul prezentului alineat în termen de 45 de zile de la primirea notificării menționate la alineatul (2) litera (a) de la prezentul articol. În cazul în care partea respectivă nu depune nicio obiecție scrisă în termenul respectiv, se consideră că a acceptat ajustarea sau modificarea, inclusiv în sensul capitolului 31.

Rectificări

(5) Părțile consideră următoarele modificări ale anexei 21-A sau 21-B ca fiind rectificări de natură pur formală, cu condiția ca ele să nu afecteze acoperirea existentă prevăzută în prezentul capitol:

- (a) o modificare a denumirii unei entități;
- (b) fuziunea a două sau mai multe entități enumerate în secțiunea A, B sau C din anexa 21-A sau 21-B;
- (c) separarea unei entități enumerate în secțiunea A, B sau C din anexa 21-A sau 21-B în două sau mai multe entități care sunt adăugate, toate, la entitățile enumerate în aceeași secțiune din anexa 21-A sau 21-B.

(6) În cazul în care o parte propune o rectificare a anexei 21-A sau, respectiv, 21-B, partea respectivă notifică acest lucru celeilalte părți din doi în doi ani după data intrării în vigoare a prezentului acord.

(7) O parte poate notifica celeilalte părți o obiecție la o rectificare propusă în termen de 45 de zile de la primirea notificării. În cazul în care o parte transmite o obiecție, aceasta precizează motivele pentru care consideră că rectificarea propusă nu este o modificare prevăzută la alineatul (5) și descrie efectul rectificării propuse asupra acoperirii convenite prevăzute în prezentul capitol. În cazul în care nicio astfel de obiecție nu este transmisă în scris în termen de 45 de zile de la primirea notificării, se consideră că cealaltă parte a fost de acord cu rectificarea propusă.

(8) În cazul în care cealaltă parte ridică obiecții cu privire la modificarea sau rectificarea propusă în termen de 45 de zile, părțile încearcă să soluționeze chestiunea prin consultări, după primirea notificării. În cazul în care părțile nu ajung la un acord în termen de 60 de zile de la primirea obiecției, partea care dorește să își modifice sau să își rectifice anexa poate supune chestiunea procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord. Modificarea sau rectificarea propusă va produce efecte numai atunci când ambele părți au fost de acord sau pe baza unei decizii definitive în conformitate cu procedura prevăzută la capitolul 31.

(9) Faptul că nu se ajunge la un acord în cadrul procedurii de consultare prevăzute la alineatul (8) de la prezentul articol nu scutește părțile de obligația de a desfășura consultări în temeiul capitolului 31.

ARTICOLUL 21.21

Subcomitetul pentru achiziții publice

La cererea unei părți, Subcomitetul pentru achiziții publice (denumit în continuare „subcomitetul”) instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1) se reunește pentru a aborda chestiuni legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol, inclusiv următoarele:

- (a) chestiuni privind achizițiile publice care îi sunt sesizate de una dintre părți;
- (b) monitorizarea activităților de cooperare întreprinse de părți, astfel cum se prevede la articolul 21.23;

- (c) facilitarea participării întreprinderilor mici și mijlocii la achizițiile publice reglementate, astfel cum se prevede la articolul 21.22; și
- (d) discuții privind stadiul punerii în aplicare a punctului unic de acces în temeiul articolului 21.6 alineatul (7).

ARTICOLUL 21.22

Facilitarea participării întreprinderilor mici și mijlocii

- (1) Părțile recunosc contribuția importantă pe care întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) o pot aduce la creșterea economică și la ocuparea forței de muncă, precum și importanța facilitării participării IMM-urilor la achizițiile publice.
- (2) Părțile recunosc importanța achizițiilor publice electronice pentru facilitarea participării IMM-urilor la procedurile de achiziții publice prin asigurarea transparenței.
- (3) Părțile recunosc, de asemenea, importanța alianțelor de afaceri dintre furnizorii fiecărei părți și, în special, dintre IMM-uri, inclusiv participarea în comun la procedurile de licitație.
- (4) Părțile pot:
 - (a) să furnizeze informații referitoare la măsurile pe care le utilizează pentru a contribui, a promova, a încuraja sau a facilita participarea IMM-urilor la achizițiile publice;
 - (b) să coopereze la elaborarea unor mecanisme de informare a IMM-urilor cu privire la mijloacele de participare la achizițiile publice reglementate în temeiul prezentului capitol.

- (5) Pentru a facilita participarea IMM-urilor la achizițiile publice reglementate, fiecare parte, în măsura în care este posibil:
- (a) precizează o definiție a IMM-urilor într-un portal electronic;
 - (b) depune eforturi pentru a pune la dispoziție întreaga documentație de licitație în mod gratuit;
 - (c) ia orice altă măsură menită să faciliteze participarea IMM-urilor la achizițiile publice reglementate de prezentul capitol, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie discriminatorii față de întreprinderile celeilalte părți.

ARTICOLUL 21.23

Cooperare

- (1) Părțile depun toate eforturile pentru a dezvolta activități de cooperare în vederea realizării unei mai bune înțelegeri a sistemelor lor de achiziții publice și a unui acces mai bun la piețele lor, în domenii precum:
- (a) schimbul de experiență și de informații, cum ar fi cadrele de reglementare, cele mai bune practici și statisticile;
 - (b) facilitarea participării furnizorilor la achizițiile publice reglementate, în special în ceea ce privește IMM-urile;
 - (c) dezvoltarea și extinderea utilizării mijloacelor electronice în sistemele de achiziții publice;

- (d) consolidarea capacităților prin încurajarea învățării reciproce între funcționarii publici și personalul entităților contractante în vederea îndeplinirii dispozițiilor prezentului capitol.
- (2) Părțile informează subcomitetul menționat la articolul 21.21 cu privire la orice astfel de activitate.

ARTICOLUL 21.24

Negocieri ulterioare

Subcomitetul privind achizițiile publice menționat la articolul 21.21 examinează funcționarea prezentului capitol și, în termen de cel mult patru ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, poate propune Comitetului pentru comerț respectiv să recomande ca părțile să poarte noi negocieri în vederea deschiderii unui acces suplimentar la piață.

CAPITOLUL 22

ÎNTEPRINDERILE DEȚINUTE DE STAT, ÎNTEPRINDERILE CĂRORA LI S-AU CONFERIT DREPTURI SAU PRIVILEGII SPECIALE ȘI MONOPOLURILE DESEMNAȚE

ARTICOLUL 22.1

Domeniu de aplicare

- (1) Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul articolului XVII alineatele (1)-(3) din GATT 1994, al Înțelegerii privind interpretarea articolului XVII din GATT 1994, precum și în temeiul articolului VIII alineatele (1), (2) și (5) din GATS.
- (2) Prezentul capitol se aplică în cazul unei întreprinderi deținute de stat, al unei întreprinderi căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și al unui monopol desemnat (denumită în continuare „entitate”) care desfășoară activități comerciale. În cazul în care o entitate desfășoară atât activități comerciale, cât și activități necomerciale¹, numai activitățile comerciale sunt reglementate de prezentul capitol.
- (3) Prezentul capitol se aplică întreprinderilor deținute de stat, întreprinderilor căroră li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurilor desemnate de la toate nivelurile de guvernare.

¹ Activitățile necomerciale pot include îndeplinirea unui mandat legitim de serviciu public sau orice activitate direct legată de furnizarea apărării naționale sau a siguranței publice.

- (4) Prezentul capitolul nu se aplică achiziției publice de către o parte a unui bun sau a unui serviciu achiziționat în scopuri guvernamentale, și nu în vederea revânzării comerciale sau în vederea furnizării unui bun sau serviciu destinat vânzării comerciale, indiferent dacă achiziția respectivă este o „achiziție reglementată” astfel cum este definită la articolul 21.2.
- (5) Prezentul capitol nu se aplică niciunui serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale.
- (6) Prezentul capitol nu se aplică unei întreprinderi de stat, unei întreprinderi căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau unui monopol desemnat dacă, în oricare dintre ultimele trei exerciții financiare consecutive, veniturile anuale provenite din activitățile comerciale ale entității respective au fost mai mici de 100 de milioane de drepturi speciale de tragere (DST)¹.
- (7) Articolul 22.4 nu se aplică sectoarelor de servicii care nu intră în domeniul de aplicare al prezentului acord.
- (8) Articolul 22.4 nu se aplică în cazul în care o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat al unei părți efectuează achiziții și vânzări de bunuri sau servicii în temeiul:
- (a) unei măsuri neconforme existente pe care partea respectivă o menține, o continuă, o reînnoiește sau o modifică în conformitate cu articolul 10.11, 11.8 sau 18.10, astfel cum este prevăzută în lista sa din anexa 10-A; sau
 - (b) unei măsuri neconforme pe care partea respectivă o adoptă sau o menține în ceea ce privește sectoarele, subsectoarele sau activitățile în conformitate cu articolul 10.11, 11.8 sau 18.10, astfel cum este prevăzută în lista sa din anexa 10-B.

¹ În primii cinci ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord, pragul va fi de mai puțin de 200 de milioane DST.

ARTICOLUL 22.2

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexei 22:

- (a) „activități comerciale” înseamnă activități desfășurate de o întreprindere al căror rezultat final este producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu care urmează să fie vândut pe piața relevantă în cantități și la prețuri stabilite de întreprinderea respectivă și care sunt întreprinse cu orientare spre profit¹;
- (b) „considerente de ordin comercial” înseamnă considerente legate de preț, calitate, disponibilitate, vandabilitate, transport și alte clauze și condiții de achiziționare sau de vânzare ori alți factori care ar fi luați în considerare, în mod normal, în deciziile comerciale ale unei întreprinderi private care își desfășoară activitatea în conformitate cu principiile economiei de piață în ramura de activitate relevantă sau sectorul relevant;
- (c) „a desemna” înseamnă a stabili sau a autoriza un monopol sau a extinde domeniul de aplicare al unui monopol astfel încât să acopere un bun sau un serviciu suplimentar;
- (d) „monopol desemnat” înseamnă o entitate, inclusiv un grup de entități sau o agenție guvernamentală, care, pe o piață relevantă de pe teritoriul unei părți, este desemnată ca unic furnizor sau cumpărător al unui bun sau serviciu, dar nu include o entitate careia i s-a conferit un drept exclusiv de proprietate intelectuală, acest drept exclusiv nefiind în sine suficient ca entitatea să fie considerată drept monopol desemnat;

¹ Pentru mai multă certitudine, „activitățile comerciale” exclud activitățile desfășurate de o întreprindere care funcționează fără scop lucrativ sau pe principiul recuperării costurilor.

- (e) „întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale”¹ înseamnă o întreprindere, publică sau privată, căreia una dintre părți i-a conferit drepturi sau privilegii speciale, în drept sau în fapt; o parte conferă drepturi sau privilegii speciale atunci când desemnează sau limitează la două sau mai multe numărul întreprinderilor autorizate să furnizeze un bun sau un serviciu, ținând seama de reglementarea sectorială specifică în temeiul căreia a fost conferit dreptul sau privilegiul respectiv, altfel decât în funcție de criterii obiective, proporționale și nediscriminatorii, ceea ce afectează în mod semnificativ capacitatea oricărei alte întreprinderi de a furniza același bun sau serviciu în aceeași zonă geografică în condiții în mod semnificativ echivalente;
- (f) „serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă un serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale conform definiției prevăzute la articolul I alineatul (3) litera (c) din GATS, inclusiv conform definiției prevăzute în anexa privind serviciile financiare la GATS, după caz; și
- (g) „întreprindere deținută de stat” înseamnă o întreprindere deținută sau controlată de una dintre părți².

ARTICOLUL 22.3

Dispoziții generale

Fără a se aduce atingere drepturilor și obligațiilor care îi revin unei părți în temeiul prezentului capitol, nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să înființeze sau să mențină întreprinderi deținute de stat, să desemneze sau să mențină monopoluri ori să confere întreprinderilor drepturi sau privilegii speciale.

¹ Pentru mai multă certitudine, acordarea unei licențe unui număr limitat de întreprinderi pentru alocarea unei resurse rare în funcție de criterii obiective, proporționale și nediscriminatorii nu este în sine un drept special sau un privilegiu.

² Pentru stabilirea dreptului de proprietate sau a controlului, toate elementele de drept și de fapt relevante trebuie să fie examinate de la caz la caz.

ARTICOLUL 22.4

Tratamentul nediscriminatoriu și considerentele de ordin comercial

- (1) O parte se asigură că întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate, atunci când desfășoară activități comerciale:
- (a) acționează în conformitate cu considerentele de ordin comercial la cumpărarea sau vânzarea unui bun sau a unui serviciu, cu excepția cazului în care îndeplinește condiții ale mandatului său de serviciu public care nu sunt incompatibile cu litera (b) sau (c) de la prezentul alineat;
 - (b) atunci când achiziționează un bun sau un serviciu:
 - (i) acordă bunurilor sau serviciilor furnizate de o întreprindere a celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă bunurilor sau serviciilor similare furnizate de întreprinderi ale părții în cauză; și
 - (ii) acordă bunurilor sau serviciilor furnizate de o întreprindere care este o întreprindere vizată conform definiției de la articolul 10.2 alineatul (1) litera (d) de pe teritoriul părții respective un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă bunurilor sau serviciilor similare furnizate de întreprinderi de pe piața relevantă de pe teritoriul părții respective care sunt investiții ale unor investitori ai părții respective; și
 - (c) atunci când vinde un bun sau un serviciu:
 - (i) acordă unei întreprinderi a celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă întreprinderilor părții în cauză; și

- (ii) acordă unei întreprinderi care este o întreprindere vizată conform definiției de la articolul 10.2 alineatul (1) litera (d) de pe teritoriul părții respective un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă întreprinderilor de pe piața relevantă de pe teritoriul părții respective care sunt investiții ale unor investitori ai părții respective.
- (2) Alineatul (1) nu împiedică întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au acordat drepturi sau privilegii speciale ori monopolurile desemnate:
- (a) să achiziționeze sau să furnizeze bunuri ori servicii cu clauze sau condiții diferite, inclusiv privind prețul, cu condiția ca astfel de clauze sau condiții diferite să fie stabilite în conformitate cu considerentele de ordin comercial; sau
 - (b) să refuze să achiziționeze sau să furnizeze bunuri ori servicii, cu condiția ca acest refuz să fie în conformitate cu considerentele de ordin comercial.

ARTICOLUL 22.5

Cadrul de reglementare

- (1) Părțile utilizează în mod optim standardele internaționale aplicabile, inclusiv Orientările OCDE privind governanța corporativă a întreprinderilor deținute de stat, după caz.
- (2) Fiecare parte se asigură că orice organism de reglementare sau orice alt organism care exercită o funcție de reglementare și care este înființat sau menținut de partea respectivă:
- (a) este independent de oricare dintre întreprinderile pe care le reglementează și nu răspunde în fața acestora, astfel încât să se asigure eficacitatea funcției de reglementare; și

- (b) în circumstanțe similare acționează imparțial¹ cu privire la toate întreprinderile pe care le reglementează, inclusiv întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate².
- (3) Fiecare parte aplică în mod consecvent și nediscriminatoriu actele cu putere de lege și normele sale administrative întreprinderilor deținute de stat, întreprinderilor cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurilor desemnate.

ARTICOLUL 22.6

Transparență

- (1) O parte (denumită în continuare „partea solicitantă”) care are un motiv să creadă că interesele sale în temeiul prezentului capitol sunt afectate de activitățile comerciale ale unei întreprinderi deținute de stat, ale unei întreprinderi căreia i s-au acordat drepturi și privilegii speciale sau ale unui monopol desemnat al celeilalte părți poate solicita celeilalte părți (denumită în continuare „partea solicitată”) să furnizeze în scris informații cu privire la activitățile comerciale ale entității respective legate de punerea în aplicare a prezentului capitol.
- (2) Partea solicitantă include, într-o cerere formulată în temeiul alineatului (1), o explicație cu privire la modul în care consideră că activitățile entității respective pot afecta interesele sale în temeiul prezentului capitol și specifică informațiile pe care le solicită dintre cele enumerate la alineatul (3).

¹ Pentru mai multă certitudine, imparțialitatea cu care organismul de reglementare își exercită funcțiile de reglementare trebuie să fie evaluată în funcție de metoda sau practica generală a organismului de reglementare respectiv.

² Pentru mai multă certitudine, în cazul sectoarelor în privința cărora părțile au convenit, în alte capitole ale prezentului acord, asupra unor obligații specifice referitoare la organismul de reglementare respectiv, prevalează dispozițiile relevante din celelalte capitole.

- (3) Partea solicitată furnizează următoarele informații, în conformitate cu alineatele (1) și (2):
- (a) proprietatea și structura de vot a entității, indicând procentul de acțiuni pe care partea respectivă, întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate ale acesteia îl dețin cumulativ și procentul drepturilor de vot pe care îl dețin cumulativ în cadrul entității respective;
 - (b) descrierea oricăror acțiuni speciale, drepturi de vot speciale sau alte drepturi speciale pe care le dețin partea respectivă, întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate ale acesteia, dacă aceste drepturi sunt diferite de cele aferente acțiunilor ordinare ale entității în cauză;
 - (c) structura organizatorică a entității și componența consiliului său de administrație sau a unui organ echivalent;
 - (d) descrierea departamentelor guvernamentale sau a organismelor publice care reglementează sau monitorizează entitatea; descrierea obligațiilor de raportare care îi sunt impuse de departamentele guvernamentale sau organismele publice respective și drepturile și practicile departamentelor guvernamentale respective sau ale oricăror organisme publice în ceea ce privește numirea, revocarea sau remunerarea cadrelor superioare de conducere și a membrilor consiliului său de administrație sau ai oricărui alt organ de conducere echivalent;
 - (e) venitul anual al entității și activele totale din cea mai recentă perioadă de trei ani pentru care există informații disponibile;
 - (f) orice derogare, imunitate și măsură conexă de care beneficiază entitatea în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative ale părții solicitate; și

- (g) orice informații suplimentare cu privire la entitate care sunt puse la dispoziția publicului, inclusiv rapoartele financiare anuale și auditurile efectuate de părți terțe.
- (4) Alineatele (1), (2) și (3) nu obligă o parte să divulge informații confidențiale a căror divulgare nu ar fi conformă cu actele cu putere de lege și cu normele sale administrative, ar împiedica asigurarea respectării legii sau ar contraveni în alt mod interesului public ori ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale anumitor întreprinderi.
- (5) În cazul în care partea solicitată nu dispune de informațiile solicitate, partea respectivă comunică motivele în scris părții solicitante.

ARTICOLUL 22.7

Anexa specifică fiecărei părți

- (1) Articolul 22.4 nu se aplică în ceea ce privește activitățile neconforme ale întreprinderilor deținute de stat sau ale monopolurilor desemnate pe care o parte le enumeră în lista sa din anexa 22 în conformitate cu termenii din lista părții respective.
- (2) La cererea oricăreia dintre părți, Consiliul pentru comerț poate adopta o decizie de modificare a anexei 22 în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (a) și, în orice caz, ia în considerare modificarea anexei 22 în termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

CAPITOLUL 23

POLITICA ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI

ARTICOLUL 23.1

Principii

Părțile recunosc importanța unei concurențe libere și nedenaturate în cadrul comerțului și al investițiilor. Părțile recunosc faptul că practicile anticoncurențiale sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului.

ARTICOLUL 23.2

Cadrul de reglementare

- (1) Fiecare parte menține sau adoptă un drept al concurenței care se aplică tuturor sectoarelor economiei¹ și abordează în mod eficace următoarele practici:
- (a) acordurile dintre întreprinderi, deciziile asociațiilor de întreprinderi și practicile concertate care au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restricționarea sau denaturarea concurenței;

¹ Pentru mai multă certitudine, la nivelul Uniunii Europene, dreptul concurenței se aplică sectorului agricol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizări comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului (JO UE L 347, 20.12.2013, p. 671).

- (b) abuzurile de poziție dominantă ale uneia sau mai multor întreprinderi; și
 - (c) concentrările între întreprinderi care împiedică în mod semnificativ concurența efectivă, în special ca urmare a creării sau a consolidării unei poziții dominante.
- (2) Fiecare parte se asigură că toate întreprinderile, private sau publice, fac obiectul dreptului concurenței menționat la alineatul (1).
- (3) Aplicarea dreptului concurenței al fiecărei părți nu ar trebui să împiedice, în drept sau în fapt, îndeplinirea vreunei sarcini specifice de interes public atribuite întreprinderilor în cauză. Derogările de la dreptul concurenței al unei părți ar trebui să fie limitate la sarcinile de interes public, să fie limitate la ceea ce este strict necesar pentru îndeplinirea obiectivului de politică publică urmărit și să fie transparente.

ARTICOLUL 23.3

Punerea în aplicare

- (1) Fiecare parte menține o autoritate independentă din punctul de vedere al funcționării care este responsabilă cu punerea în aplicare deplină și asigurarea respectării efective a dreptului concurenței menționat la articolul 23.2 și care este dotată în mod corespunzător cu competențele și resursele necesare în acest scop.
- (2) Fiecare parte aplică dreptul concurenței într-un mod transparent și nediscriminatoriu, respectând principiul echității procedurale și principiul dreptului la apărare al întreprinderilor în cauză, indiferent de cetățenia lor și de modul de deținere în proprietate.

ARTICOLUL 23.4

Cooperare

- (1) Părțile recunosc că este în interesul lor comun să promoveze cooperarea cu privire la chestiunile legate de politica în domeniul concurenței și la asigurarea respectării acesteia.
- (2) Pentru a facilita cooperarea, autoritățile de concurență ale părților pot face schimb de informații, sub rezerva normelor de confidențialitate prevăzute în actele cu putere de lege și normele lor administrative.
- (3) Autoritățile de concurență ale părților depun eforturi pentru a-și coordona, în măsura posibilului și dacă este cazul, activitățile de asigurare a respectării legislației în cazul unor comportamente sau situații similare sau conexe.

ARTICOLUL 23.5

Consultări

- (1) Pentru a încuraja înțelegerea reciprocă între părți sau pentru a aborda chestiuni specifice privind interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, părțile inițiază cu promptitudine, la cererea oricăreia dintre ele, consultări cu privire la orice chestiune referitoare la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol¹. Partea care solicită consultări indică, dacă este cazul, impactul pe care îl are chestiunea respectivă asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți.

¹ Pentru Uniunea Europeană, interlocutorul este DG Concurență din cadrul Comisiei Europene.

(2) Pentru a facilita consultările menționate la alineatul (1), fiecare parte face eforturi pentru a-i furniza celeilalte părți informații neconfidențiale relevante.

ARTICOLUL 23.6

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică prezentului capitol.

CAPITOLUL 24

SUBVENȚII

ARTICOLUL 24.1

Principii

Părțile recunosc că se pot acorda subvenții dacă sunt necesare pentru realizarea unor obiective de politică publică. Cu toate acestea, părțile recunosc faptul că anumite subvenții sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului și ale concurenței. Prin urmare, în principiu, o parte nu acordă subvenții dacă acestea afectează sau sunt susceptibile să afecteze comerțul și concurența dintre părți.

ARTICOLUL 24.2

Definiție și domeniu de aplicare

(1) În sensul prezentului capitol, „subvenție” înseamnă o măsură care îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 1.1 din Acordul SMC, indiferent dacă este acordată unei întreprinderi care furnizează bunuri sau unei întreprinderi care furnizează servicii¹.

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere rezultatului discuțiilor ulterioare purtate în cadrul OMC sau al forurilor plurilaterale conexe cu privire la definirea subvențiilor pentru servicii.

- (2) Prezentul capitol se aplică subvențiilor care sunt specifice în conformitate cu articolul 2 din Acordul SMC.
- (3) Prezentul capitol se aplică subvențiilor acordate oricărei întreprinderi, inclusiv întreprinderilor private și publice.
- (4) Fiecare parte se asigură că subvențiile acordate întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea de servicii de interes economic general fac obiectul normelor prevăzute în prezentul capitol, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea sarcinilor specifice atribuite întreprinderilor respective. Sarcinile atribuite trebuie să fie transparente, iar orice limitare sau abatere de la aplicarea normelor prevăzute în prezentul capitol nu trebuie să depășească ceea ce este strict necesar pentru îndeplinirea sarcinilor respective.
- (5) Articolul 24.5 nu se aplică subvențiilor legate de comerțul cu mărfuri care fac obiectul anexei 1 la Acordul privind agricultura.
- (6) Articolele 24.5 și 24.6 nu se aplică sectorului audiovizual.
- (7) Articolele 24.5 și 24.6 nu se aplică subvențiilor acordate pentru a sprijini populațiile indigene și comunitățile acestora în dezvoltarea lor economică¹. Aceste subvenții trebuie să fie specifice, proporționale și transparente.
- (8) Articolele 24.5 și 24.6 nu se aplică subvențiilor acordate pentru repararea pagubelor provocate de dezastre naturale sau de alte evenimente excepționale.

¹ În sensul prezentului alineat, populațiile indigene și comunitățile acestora sunt considerate a fi cele definite în dreptul fiecărei părți. Pentru Uniunea Europeană, dreptul său cuprinde atât dreptul Uniunii Europene, cât și dreptul fiecăruia dintre statele sale membre.

(9) Articolul 24.5 nu se aplică subvențiilor care sunt acordate temporar pentru a răspunde unei urgențe economice¹. Astfel de subvenții trebuie să fie proporționale și specifice pentru a remedia urgența economică respectivă.

(10) Consiliul pentru comerț poate adopta o decizie de modificare a definiției „subvenției” prevăzute la alineatul (1) de la prezentul articol în măsura în care aceasta se referă la întreprinderile care furnizează servicii, pentru a încorpora rezultatul discuțiilor ulterioare din cadrul OMC sau al forurilor plurilaterale conexe pe această temă, în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (a).

ARTICOLUL 24.3

Relația cu Acordul OMC

Prezentul capitol se aplică fără a se aduce atingere drepturilor și obligațiilor unei părți care decurg din articolul XV din GATS, din articolul XVI din GATT 1994, din Acordul SMC și din Acordul privind agricultura.

¹ Prin „urgență economică” se înțelege un eveniment economic care cauzează o perturbare gravă a economiei unei părți. Pentru Uniunea Europeană, prin „economia unei părți” se înțelege economia Uniunii Europene sau a unuia sau mai multor state membre ale acesteia.

ARTICOLUL 24.4

Transparență

- (1) În ceea ce privește orice subvenție acordată sau menținută pe teritoriul său, fiecare parte pune la dispoziție următoarele informații:
- (a) temeiul juridic și scopul subvenției;
 - (b) forma subvenției;
 - (c) cuantumul subvenției sau suma înscrisă în buget pentru subvenție; și
 - (d) dacă este posibil, numele beneficiarului subvenției.
- (2) O parte îndeplinește cerințele prevăzute la alineatul (1) de la prezentul articol prin:
- (a) notificare în temeiul articolului 25 din Acordul SMC, cu condiția ca notificarea să conțină toate informațiile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol și să fie prezentată cel puțin o dată la doi ani;
 - (b) notificare în temeiul articolului 18 din Acordul privind agricultura; sau
 - (c) publicarea de către partea respectivă sau în numele acesteia pe un site accesibil publicului, până la data de 31 decembrie a anului calendaristic care urmează anului în care a fost acordată sau menținută subvenția.

ARTICOLUL 24.5

Consultări

(1) În cazul în care o parte consideră că o subvenție acordată de cealaltă parte are sau ar putea avea un efect negativ asupra intereselor sale comerciale sau asupra concurenței, partea respectivă (denumită în continuare „partea solicitantă”) îi poate comunica celeilalte părți (denumită în continuare „partea solicitată”) această preocupare în scris și poate solicita consultări cu privire la chestiunea respectivă. O astfel de cerere trebuie să includă o explicație a modului în care subvenția are sau ar putea avea un efect negativ asupra intereselor comerciale ale părții solicitante sau asupra concurenței.

(2) În sensul alineatului (1), partea solicitantă poate solicita părții solicitate următoarele informații cu privire la subvenție:

- (a) temeiul juridic și obiectivul de politică sau scopul subvenției;
- (b) forma subvenției;
- (c) datele și durata subvenției și orice alte termene aferente subvenției;
- (d) cerințele privind eligibilitatea pentru subvenție;
- (e) suma totală sau suma anuală înscrisă în buget pentru subvenție;
- (f) dacă este posibil, numele beneficiarului subvenției; și
- (g) orice alte informații care permit evaluarea efectului negativ al subvenției.

(3) Partea solicitată furnizează în scris informațiile solicitate în temeiul alineatului (2) în termen de cel mult 60 de zile de la data primirii cererii.

(4) În cazul în care partea solicitată nu furnizează, integral sau parțial, informațiile solicitate în temeiul alineatelor (2) și (3), partea solicitată explică motivele în scris.

(5) În cazul în care, după primirea informațiilor solicitate și în urma consultărilor, partea solicitantă consideră că subvenția în cauză are sau poate avea un efect negativ semnificativ asupra intereselor sale comerciale sau asupra concurenței, partea solicitată depune toate eforturile pentru a elimina sau a reduce la minimum efectul respectiv.

ARTICOLUL 24.6

Subvenții supuse unor condiții

(1) La acordarea următoarelor subvenții, fiecare parte aplică următoarele condiții:

(a) în ceea ce privește subvențiile prin care o administrație publică, în mod direct sau indirect, își asumă răspunderea de a garanta datoriile sau pasivele anumitor întreprinderi, condiția ca acoperirea datoriilor sau a pasivelor să nu fie nelimitată în privința cuantumului datoriilor sau pasivelor respective sau ca durata răspunderii administrației publice respective să nu fie nelimitată; și

(b) în ceea ce privește subvențiile acordate întreprinderilor insolvabile sau aflate în dificultate, cum ar fi împrumuturile și garanțiile, granturile în numerar, injecțiile de capital, aportul de active sub prețul pieței și scutirile fiscale, cu o durată mai mare de un an, condiția să fi fost elaborat un plan de restructurare credibil, bazat pe ipoteze realiste, cu scopul de a asigura revenirea, într-un termen rezonabil, a întreprinderilor insolvabile sau aflate în dificultate la viabilitatea pe termen lung și cu contribuția întreprinderii în cauză, cu excepția întreprinderilor mici și mijlocii, la costurile de restructurare.

(2) Alineatul (1) litera (b) nu se aplică subvențiilor acordate întreprinderilor ca sprijin temporar de lichiditate sub forma garanțiilor pentru împrumuturi sau a împrumuturilor limitate la suma de care este nevoie doar pentru a menține în activitate întreprinderea aflată în dificultate pentru perioada necesară adoptării unui plan de restructurare sau de lichidare.

(3) Prezentul articol se aplică numai subvențiilor care afectează sau sunt susceptibile să afecteze comerțul și concurența celeilalte părți.

(4) Prezentul articol nu se aplică subvențiilor:

(a) care sunt acordate pentru a asigura ieșirea ordonată de pe piață a unei societăți; sau

(b) ale căror cuantumuri sau bugete cumulate sunt mai mici de 170 000 DST per întreprindere pe o perioadă de trei ani consecutivi.

ARTICOLUL 24.7

Utilizarea subvențiilor

Fiecare parte se asigură că întreprinderile utilizează subvențiile doar pentru obiectivul de politică definit explicit pentru care au fost acordate¹.

ARTICOLUL 24.8

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică articolului 24.5 alineatul (5).

ARTICOLUL 24.9

Confidențialitate

(1) Atunci când fac schimb de informații în conformitate cu prezentul capitol, părțile iau în considerare limitările impuse de legislația lor privind secretul profesional și de afaceri și asigură protecția secretelor de afaceri și a altor informații confidențiale.

(2) În cazul în care una dintre părți comunică informații în temeiul prezentului capitol, partea care le primește păstrează confidențialitatea informațiilor respective.

¹ Pentru mai multă certitudine, atunci când o parte a instituit cadrele legislative și procedurile administrative adecvate în acest sens, obligația este considerată îndeplinită.

CAPITOLUL 25

PROPRIETATEA INTELECTUALĂ

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 25.1

Obiective

- (1) Obiectivele prezentului capitol sunt următoarele:
 - (a) facilitarea producerii și a comercializării de produse și servicii inovatoare și creative între părți, contribuind astfel la dezvoltarea unei economii mai durabile și mai favorabile incluziunii pentru părți;
 - (b) facilitarea și reglementarea comerțului dintre părți, precum și reducerea denaturărilor și a obstacolelor din calea acestui comerț; și
 - (c) atingerea unui nivel adecvat și eficace de protecție și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală.
- (2) Obiectivele prevăzute la articolul 7 din Acordul TRIPS se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 25.2

Domeniu de aplicare

- (1) Fiecare parte își respectă angajamentele asumate în temeiul tratatelor internaționale în domeniul proprietății intelectuale la care a aderat, inclusiv al Acordului TRIPS.
- (2) Prezentul capitol completează și precizează drepturile și obligațiile care îi revin fiecărei părți în temeiul Acordului TRIPS și al altor tratate internaționale în domeniul proprietății intelectuale.
- (3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să aplice dispoziții ale legislației sale care introduc standarde mai ridicate pentru protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, cu condiția ca acestea să fie compatibile cu prezentul capitol. Fiecare parte este liberă să stabilească metoda adecvată de punere în aplicare a prezentului capitol în cadrul propriului sistem juridic și al propriei practici juridice.

ARTICOLUL 25.3

Principii

- (1) Principiile prevăzute la articolul 8 din Acordul TRIPS se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis*.

(2) Având în vedere obiectivele de politică publică aflate la baza sistemelor interne, părțile recunosc necesitatea ca, prin intermediul sistemelor lor de proprietate intelectuală, respectând în același timp principiile transparenței, ținând seama de interesele părților interesate relevante, inclusiv ale titularilor de drepturi, ale utilizatorilor și ale publicului larg, să facă următoarele:

- (a) să promoveze inovarea și creativitatea; și
- (b) să faciliteze difuzarea informațiilor, a cunoștințelor, a tehnologiei, a culturii și a artelor.

ARTICOLUL 25.4

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 25-A, 25-B și 25-C:

- (a) „Convenția de la Berna” înseamnă Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, întocmită la Berna la 9 septembrie 1886, astfel cum a fost modificată la 28 septembrie 1979;
- (b) „proprietate intelectuală” înseamnă toate categoriile de drepturi de proprietate intelectuală care intră sub incidența subsecțiunilor 1-7 din secțiunea B a prezentului capitol sau a secțiunilor 1-7 din partea II a Acordului TRIPS; protecția proprietății intelectuale include protecția împotriva concurenței neloiale în temeiul articolului 10a din Convenția de la Paris;
- (c) „Convenția de la Paris” înseamnă Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 și astfel cum a fost modificată la 28 septembrie 1979;

- (d) „Convenția de la Roma” înseamnă Convenția internațională pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, întocmită la Roma la 26 octombrie 1961; și
- (e) „OMPI” înseamnă Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale.

ARTICOLUL 25.5

Tratament național

(1) Pentru toate categoriile de drepturi de proprietate intelectuală reglementate de prezentul capitol, fiecare parte acordă resortisanților celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă propriilor resortisanți în ceea ce privește protecția¹ drepturilor de proprietate intelectuală, sub rezerva excepțiilor care sunt deja prevăzute în Convenția de la Paris, în Convenția de la Berna, în Convenția de la Roma sau în Tratatul asupra proprietății intelectuale în materie de circuite integrate întocmit la Washington la 26 mai 1989 și în Tratatul OMPI privind interpretările și execuțiile și fonogramele (WPPT) întocmit la Geneva la 20 decembrie 1996. În privința artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, această obligație se aplică numai pentru drepturile prevăzute în prezentul capitol.

¹ În sensul prezentului alineat, termenul „protecție” include aspectele care afectează disponibilitatea, dobândirea, domeniul de aplicare, păstrarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, precum și aspectele care afectează utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală abordate în mod specific în prezentul capitol. În plus, în sensul prezentului alineat, termenul „protecție” include și măsuri de prevenire a eludării măsurilor tehnologice eficace și măsuri referitoare la informațiile privind regimul drepturilor.

(2) O parte poate să se prevaleze de exceptările permise în temeiul alineatului (1) în ceea ce privește procedurile sale judiciare și administrative, inclusiv să solicite unui resortisant al celeilalte părți să desemneze un domiciliu ales pe teritoriul său ori să numească un reprezentant pe teritoriul său, cu condiția ca această exceptare:

(a) să fie necesară pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege sau a normelor administrative ale părții în cauză care nu sunt incompatibile cu prezentul capitol; și

(b) să nu fie aplicată într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a comerțului.

(3) Alineatul (1) nu se aplică procedurilor prevăzute în acordurile multilaterale încheiate sub auspiciile OMPI referitoare la dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 25.6

Proprietatea intelectuală și sănătatea publică

(1) Părțile recunosc importanța Declarației privind Acordul TRIPS și sănătatea publică, adoptată la Doha la 14 noiembrie 2001 de Conferința ministerială a OMC (denumită în continuare „Declarația de la Doha”). În interpretarea și punerea în aplicare a drepturilor și obligațiilor care decurg din prezentul capitol, părțile asigură coerența cu Declarația de la Doha.

(2) Fiecare parte pune în aplicare articolul 31a din Acordul TRIPS, precum și anexa și appendicele la anexa respectivă, care au intrat în vigoare la 23 ianuarie 2017.

ARTICOLUL 25.7

Epuizare

Nicio dispoziție din prezentul acord nu împiedică o parte să stabilească dacă sau în ce condiții se aplică epuizarea drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul sistemului său juridic.

SECȚIUNEA B

STANDARDELE PRIVIND DREPTURILE DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

SUBSECȚIUNEA 1

DREPTURILE DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE

ARTICOLUL 25.8

Acorduri internaționale

- (1) Fiecare parte își afirmă angajamentul față de următoarele tratate, pe care le respectă:
 - (a) Convenția de la Berna;
 - (b) Convenția de la Roma;

- (c) Tratatul OMPI privind dreptul de autor (TDA), întocmit la Geneva la 20 decembrie 1996;
 - (d) WPPT; și
 - (e) Tratatul de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimare, adoptat la Marrakesh la 27 iunie 2013.
- (2) Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a ratifica sau a adera la Tratatul de la Beijing privind interpretările și execuțiile audiovizuale, adoptat la Beijing la 24 iunie 2012.

ARTICOLUL 25.9

Autori

Fiecare parte acordă autorilor dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice:

- (a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a operelor lor;
- (b) orice formă de distribuție către public, prin vânzarea originalului sau a copiilor operelor lor ori prin alte mijloace;
- (c) orice comunicare către public a operelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual; și

- (d) închirierea comercială către public a originalului sau a copiilor programelor lor informatice sau a operelor lor cinematografice.

ARTICOLUL 25.10

Artiști interpreți sau executanți

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al artiștilor interpreți sau executanți de a autoriza sau de a interzice:

- (a) fixarea¹ interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (c) distribuirea către public, prin vânzare sau prin alte mijloace, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (d) punerea la dispoziția publicului a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual; și
- (e) radiodifuzarea fără fir și comunicarea către public a interpretărilor sau execuțiilor lor, cu excepția cazului în care interpretarea sau execuția este ea însăși deja o execuție sau interpretare radiodifuzată sau efectuată pornind de la o fixare.

¹ „Fixare” înseamnă încorporarea sunetelor sau a reprezentărilor acestora, pe un suport care permite perceperea lor, reproducerea lor sau comunicarea lor cu ajutorul unui dispozitiv.

ARTICOLUL 25.11

Producători de fonograme

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al producătorilor de fonograme de a autoriza sau de a interzice:

- (a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a fonogramelor lor;
- (b) distribuirea către public, prin vânzare sau printr-un alt tip de transfer de proprietate, a fonogramelor lor, inclusiv a copiilor acestora;
- (c) punerea la dispoziția publicului a fonogramelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual; și
- (d) închirierea comercială către public a fonogramelor lor.

ARTICOLUL 25.12

Organisme de radiodifuziune

Fiecare parte prevede pentru organismele de radiodifuziune dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice:

- (a) fixarea emisiunilor lor transmise prin mijloace fără fir;

- (b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă, a fixărilor emisiunilor lor transmise prin mijloace fără fir; și
- (c) redifuzarea prin mijloace fără fir a emisiunilor lor, precum și comunicarea către public¹ a emisiunilor lor, dacă respectiva comunicare este realizată în locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare.

ARTICOLUL 25.13

Radiodifuzarea și comunicarea către public a fonogramelor publicate în scopuri comerciale²

- (1) Fiecare parte prevede un drept pentru a se asigura că utilizatorul plătește o remunerație echitabilă unică artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme atunci când o fonogramă publicată în scopuri comerciale sau o reproducere a unei astfel de fonograme este utilizată pentru radiodifuzare sau pentru comunicare către public³.

¹ Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o parte să stabilească condițiile în care poate fi exercitat acest drept, în conformitate cu articolul 13 litera (d) din Convenția de la Roma.

² Fiecare parte poate acorda artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme drepturi mai extinse în ceea ce privește radiodifuzarea și comunicarea către public a fonogramelor publicate în scopuri comerciale.

³ În sensul prezentului articol, „comunicarea către public” nu include punerea la dispoziția publicului a unei fonograme, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la aceasta din orice loc și în orice moment ales în mod individual.

(2) Fiecare parte se asigură că remunerația echitabilă unică prevăzută la alineatul (1) este repartizată între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme. În absența unui acord între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme, fiecare parte poate adopta acte legislative prin care să stabilească modalitățile de repartizare a acestei remunerații echitabile unice între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

ARTICOLUL 25.14

Durata protecției

(1) Drepturile autorului unei opere se aplică pe întreaga durată a vieții autorului respectiv și timp de cel puțin 70 de ani de la decesul său, indiferent de data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului¹.

(2) În cazul unei opere comune, durata protecției prevăzută la alineatul (1) se calculează de la data decesului ultimului supraviețuitor dintre autori.

(3) În cazul operelor anonime sau publicate sub pseudonim, durata protecției este de cel puțin 70 de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului. Cu toate acestea, dacă pseudonimul adoptat de autor nu lasă nicio îndoială asupra identității autorului sau dacă autorul își dezvăluie identitatea în perioada menționată la prezentul alineat, durata de protecție care se aplică este cea prevăzută la alineatul (1).

¹ Dacă o parte prevede o durată specială a protecției în cazurile în care o persoană juridică este desemnată ca titular al drepturilor, durata protecției este de cel puțin 70 de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului.

- (4) Durata de protecție a operelor cinematografice sau audiovizuale expiră la cel puțin 70 de ani de la data decesului ultimului supraviețuitor dintre autori. Persoanele care trebuie să fie considerate autori ai unei opere cinematografice sau audiovizuale sunt stabilite de actele cu putere de lege și normele administrative ale părților.
- (5) Drepturile organismelor de radiodifuziune încetează după 50 de ani de la data primei difuzări a unei emisiuni.
- (6) Drepturile artiștilor interpreți sau executanți încetează după cel puțin 50 de ani de la data fixării interpretării sau execuției; totuși:
- (a) dacă fixarea interpretării sau executării este publicată în mod legal sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, este comunicată în mod legal către public în perioada de 50 de ani menționată în prezentul alineat, durata protecției se calculează de la data primei astfel de publicări sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, de la prima astfel de comunicare către public; în cazul în care una dintre părți prevede ambele posibilități, durata protecției se calculează de la evenimentul care survine mai devreme; și
 - (b) dacă fixarea interpretării sau executării într-o fonogramă este publicată în mod legal sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, este comunicată în mod legal către public în perioada de 50 de ani menționată în prezentul alineat, durata protecției încetează la cel puțin 70 de ani de la data primei astfel de publicări sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, de la prima astfel de comunicare către public; în cazul în care una dintre părți prevede ambele posibilități, durata protecției se calculează de la evenimentul care survine mai devreme.

(7) Drepturile producătorilor de fonograme încetează la cel puțin 50 de ani de la data fixării. Totuși, dacă fonograma este publicată în mod legal sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, este comunicată în mod legal către public în perioada respectivă, drepturile respective încetează la cel puțin 70 de ani de la data primei astfel de publicări sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, de la prima astfel de comunicare către public. Părțile pot adopta sau menține măsuri eficace pentru a se asigura că profitul generat în cursul celor 20 de ani de protecție, ulterior perioadei de 50 de ani este repartizat în mod echitabil între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

ARTICOLUL 25.15

Drept de suită

(1) Fiecare parte prevede, în beneficiul autorului unei opere originale de artă grafică sau plastică, un „drept de suită”, care trebuie definit ca un drept inalienabil la care nu se poate renunța, nici chiar anticipat, de a încasa o redevență pe baza prețului de vânzare obținut la orice revânzare a operei, ulterioară primei înstrăinări a operei de către autor¹.

(2) Dreptul de suită la alineatul (1) se aplică tuturor actelor de revânzare care implică profesioniști ai pieței obiectelor de artă, cum ar fi saloane, galerii de artă și, în general, orice comerciant de opere de artă, în calitate de vânzători, cumpărători sau intermediari.

¹ În pofida prezentului articol, pentru Chile, articolul 36 primul paragraf din Legea nr. 17.366 din 28 august 1970, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 21.045 din 13 octombrie 2017, poate continua să se aplice în ceea ce privește calcularea redevențelor.

(3) Fiecare parte poate prevedea că dreptul de suită menționat la alineatul (1) nu se aplică actelor de revânzare în cazul în care vânzătorul a achiziționat opera direct de la autorul acesteia cu mai puțin de trei ani înainte de data revânzării în cauză și dacă prețul de revânzare nu depășește o anumită sumă minimă.

ARTICOLUL 25.16

Gestiunea colectivă a drepturilor

(1) Părțile promovează cooperarea dintre societățile lor de gestiune colectivă cu scopul de a favoriza disponibilitatea operelor și a altui obiect protejat pe teritoriul părților și transferul veniturilor provenite din drepturi între societățile lor de gestiune colectivă pentru utilizarea acestor opere sau a altui obiect protejat.

(2) Părțile promovează transparența societăților de gestiune colectivă, în special cu privire la veniturile provenite din drepturi pe care le colectează, la deducerile pe care le aplică asupra veniturilor provenite din drepturi pe care le colectează, la utilizarea veniturilor provenite din drepturi colectate, la politica de repartizare și la repertoriul lor.

(3) Fiecare parte se asigură că societățile de gestiune colectivă stabilite pe teritoriul unei părți care reprezintă o altă societate de gestiune colectivă stabilită pe teritoriul celeilalte părți prin intermediul unui acord de reprezentare sunt încurajate să achite cu exactitate, cu regularitate și cu diligență sumele datorate societății de gestiune colectivă reprezentate și să furnizeze societății de gestiune colectivă reprezentate informații privind cuantumul veniturilor provenite din drepturi pe care le colectează în numele acesteia și privind deducerile aplicate asupra veniturilor respective provenite din drepturi.

ARTICOLUL 25.17

Limitări și excepții

Fiecare parte prevede limitări sau excepții privind drepturile stabilite la articolele 25.9-25.13 doar în anumite cazuri speciale care nu aduc atingere exploatării normale a operei sau a altui obiect protejat și nici nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale titularului drepturilor.

ARTICOLUL 25.18

Protecția măsurilor tehnologice

- (1) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată împotriva eludării oricărei măsuri tehnologice eficace pe care persoana în cauză o efectuează cu bună știință sau având motive întemeiate să știe că urmărește acest obiectiv.
- (2) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată împotriva fabricării, importului, distribuirii, vânzării, închirierii, publicității în scopul vânzării sau închirierii ori posesiunii în scopuri comerciale a dispozitivelor, produselor sau componentelor ori împotriva furnizării de servicii care:
 - (a) fac obiectul unei promovări, publicități sau vânzări în scopul eludării oricăror măsuri tehnologice eficace;
 - (b) au doar un scop sau o utilizare semnificativ(ă) din punct de vedere comercial limitat(ă), în afară de eludarea unor măsuri tehnologice eficace; sau

(c) sunt proiectate, produse, adaptate sau realizate în principal în scopul de a permite sau de a facilita eludarea oricăror măsuri tehnologice eficace.

(3) În sensul prezentei subsecțiuni, „măsură tehnologică” înseamnă orice tehnologie, dispozitiv sau componentă care, în cursul normal al exploatării sale, este proiectată pentru a preveni sau a limita, în ceea ce privește operele sau alte obiecte protejate¹, acte care nu sunt autorizate de titularul dreptului de autor sau al unui drept conex, conform legislației unei părți. Măsurile tehnologice sunt considerate eficace dacă utilizarea unei opere sau a unui alt obiect protejat este controlată de titularii de drepturi prin aplicarea unui procedeu de control al accesului sau de protecție, cum ar fi criptarea, bruieră sau alte transformări ale operei sau ale altui obiect protejat, sau a unui mecanism de control al copierii, care îndeplinește obiectivul de protecție.

(4) În pofida protecției juridice prevăzute la alineatul (1) de la prezentul articol, în absența unor măsuri voluntare luate de titularii de drepturi, fiecare parte poate lua măsuri adecvate, dacă este necesar, pentru a se asigura că protecția juridică adecvată împotriva eludării măsurilor tehnologice eficace prevăzută în conformitate cu prezentul articol nu îi împiedică pe beneficiarii excepțiilor sau limitărilor prevăzute în conformitate cu articolul 25.17 să se bucure de respectivele excepții sau limitări.

¹ Pentru mai multă certitudine, termenul „opere sau alte obiecte protejate” nu se aplică operelor sau altor obiecte protejate pentru care durata protecției a expirat.

ARTICOLUL 25.19

Obligații referitoare la informațiile privind regimul drepturilor

- (1) Fiecare parte asigură protecție juridică adecvată împotriva oricărei persoane care, în cunoștință de cauză, desfășoară fără a fi abilitată oricare dintre următoarele acte, în cazul în care persoana respectivă știe sau are motive întemeiate să știe că, procedând astfel, provoacă, permite, facilitează sau ascunde o încălcare a oricărui drept de autor sau drept conex prevăzut în dreptul părții respective:
- (a) eliminarea sau modificarea oricăror informații în format electronic privind regimul drepturilor; și
 - (b) distribuirea, importul în vederea distribuirii, radiodifuzarea, comunicarea către public sau punerea la dispoziția publicului a unor opere sau a altor obiecte protejate în temeiul prezentei subsecțiuni, din care au fost eliminate sau modificate fără autorizare informațiile în format electronic privind regimul drepturilor.
- (2) În sensul prezentului articol, „informații privind regimul drepturilor” înseamnă orice informații furnizate de titularii de drepturi care identifică opera sau alt obiect protejat menționat în prezentul articol, autorul sau orice alt titular de drepturi sau informații despre termenele și condițiile de utilizare a operei sau a altui obiect protejat, precum și orice numere sau coduri care reprezintă astfel de informații.
- (3) Alineatul (2) se aplică dacă oricare dintre informațiile menționate la alineatul respectiv este asociată unei copii a unei opere sau a altui obiect protejat menționat în prezentul articol sau apare în legătură cu o comunicare către public a operei sau a obiectului protejat respectiv.

SUBSECȚIUNEA 2

MĂRCI

ARTICOLUL 25.20

Acorduri internaționale

Fiecare parte:

- (a) respectă Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, adoptat la Madrid la 27 iunie 1989, astfel cum a fost modificat la 12 noiembrie 2007;
- (b) respectă Tratatul privind dreptul mărcilor, întocmit la Geneva la 27 octombrie 1994, și Aranjamentul de la Nisa din 15 iunie 1957 privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor, astfel cum a fost modificat la 28 septembrie 1979; și
- (c) depune toate eforturile rezonabile pentru a adera la Tratatul de la Singapore privind dreptul mărcilor, întocmit la Singapore la 27 martie 2006.

ARTICOLUL 25.21

Drepturi conferite de o marcă

Fiecare parte prevede că titularul unei mărci înregistrate deține dreptul exclusiv de a împiedica terții care nu au consimțământul titularului să utilizeze, în cursul operațiunilor lor comerciale, semne identice sau similare cu cele pentru care este înregistrată marca, în cazul în care această utilizare riscă să creeze confuzie. În cazul utilizării unui semn identic pentru produse sau servicii identice, riscul de a se crea confuzie este prezumat.

ARTICOLUL 25.22

Procedura de înregistrare

- (1) Fiecare parte prevede un sistem pentru înregistrarea mărcilor, în care fiecare decizie negativă definitivă luată de autoritatea relevantă în materie de mărci, inclusiv deciziile de refuz parțial al înregistrării, se motivează în mod corespunzător și se comunică în scris părții relevante.
- (2) Fiecare parte oferă terților posibilitatea de a se opune cererilor de înregistrare a mărcilor sau, după caz în conformitate cu legislația sa, înregistrărilor de mărci. Aceste proceduri de opoziție sunt contradictorii.
- (3) Fiecare parte prevede o bază de date electronică aflată la dispoziția publicului care conține cererile de înregistrare a mărcilor și înregistrările mărcilor.

ARTICOLUL 25.23

Mărci notorii

Pentru a pune în aplicare protecția mărcilor notorii, astfel cum este menționată la articolul 6a din Convenția de la Paris și la articolul 16 alineatele (2) și (3) din Acordul TRIPS, părțile afirmă importanța Recomandării comune referitoare la dispozițiile privind protecția mărcilor notorii, adoptată de Adunarea Uniunii de la Paris pentru Protecția Proprietății Industriale și de Adunarea generală a OMPI în cadrul celei de a treizeci și patra serii de sesiuni ale adunărilor statelor membre ale OMPI, care a avut loc în perioada 20-29 septembrie 1999.

ARTICOLUL 25.24

Excepții de la drepturile conferite de o marcă

- (1) Fiecare parte:
 - (a) prevede utilizarea echitabilă a termenilor descriptivi ca excepție limitată de la drepturile conferite de mărci; și
 - (b) poate să prevadă și alte excepții limitate.
- (2) Alineatul (1) se aplică cu condiția ca excepțiile să țină seama de interesele legitime ale titularilor mărcilor și ale terților.

(3) Dreptul conferit de marcă nu permite titularului său să interzică unui terț utilizarea, în cadrul operațiunilor comerciale:

- (a) a numelui sau a adresei sale;
- (b) a indicațiilor privind felul, calitatea, cantitatea, destinația, valoarea, proveniența geografică sau data fabricației produsului sau a furnizării serviciului sau a altor caracteristici ale produsului sau serviciului; sau
- (c) a mărcii, atunci când aceasta este necesară pentru indicarea destinației unui produs sau a unui serviciu, în special ca accesorii sau piese de schimb.

(4) Alineatul (3) se aplică în cazul în care utilizarea de către un terț se face în conformitate cu practicile loiale în materie industrială sau comercială¹.

(5) O parte poate să prevadă că dreptul conferit de marcă nu permite titularului său să interzică unui terț utilizarea, în cadrul operațiunilor comerciale, a unui drept anterior cu aplicabilitate locală dacă dreptul respectiv este recunoscut în dreptul părții respective și este utilizat în limita teritoriului pe care este recunoscut.

¹ Ca alternativă, o parte poate supune această utilizare condiției de a nu induce în eroare sau de a nu crea confuzie în rândul părții relevante a publicului.

ARTICOLUL 25.25

Cauze de decădere

(1) Fiecare parte prevede că titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale dacă, în decursul unei perioade neîntrerupte de cinci ani, marca nu a fost utilizată efectiv pe teritoriul relevant în legătură cu produsele sau serviciile pentru care este înregistrată și dacă nu există motive întemeiate pentru neutilizare. Cu toate acestea, o parte poate să prevadă că nicio persoană nu poate reclama decăderea din drepturi a titularului unei mărci dacă, între încheierea perioadei de cinci ani și prezentarea cererii de decădere, marca a început sau a reînceput să fie utilizată efectiv. Totuși, începerea sau reluarea utilizării într-un interval de trei luni înainte de prezentarea cererii de decădere, termen care a început să curgă cel mai devreme la încheierea perioadei neîntrerupte de cinci ani de neutilizare, nu este luată în considerare dacă pregătirile pentru începerea sau reluarea utilizării intervin doar după ce titularul a luat cunoștință de eventuala depunere a cererii de decădere.

(2) Titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale și în cazul în care, ulterior datei la care a fost înregistrată marca și ca urmare a activității sau inactivității titularului, aceasta a devenit denumirea comercială obișnuită a unui produs sau serviciu pentru care este înregistrată¹.

¹ Titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale și în cazul în care, ulterior datei la care a fost înregistrată marca și ca urmare a utilizării ei de către titular sau cu consimțământul acestuia pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată, marca poate să inducă în eroare publicul, în special în ceea ce privește natura, calitatea sau originea geografică a produselor sau serviciilor respective.

ARTICOLUL 25.26

Cereri formulate cu rea-credință

O marcă poate fi declarată nulă în cazul în care cererea de înregistrare a mărcii a fost făcută cu rea-credință de către solicitant. Fiecare parte poate să prevadă, de asemenea, că o astfel de marcă nu se înregistrează.

SUBSECȚIUNEA 3

DESENE ȘI MODELE¹

ARTICOLUL 25.27

Acorduri internaționale

Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a adera la Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Haga privind înregistrarea internațională a desenelor și modelelor industriale, adoptat la Geneva la 2 iulie 1999.

¹ Trimiterile la desene și modele din prezentul capitol se citesc ca trimiteri la desenele și modelele industriale înregistrate.

ARTICOLUL 25.28

Protecția desenelor și modelelor înregistrate¹

- (1) Fiecare parte prevede protecția desenelor și modelelor create în mod independent care sunt noi sau originale². Această protecție este furnizată prin înregistrare și conferă titularului un drept exclusiv în conformitate cu dispozițiile prezentului articol.
- (2) Un titular al unui desen sau model industrial înregistrat are dreptul să împiedice terții care nu au consimțământul său cel puțin să fabrice, să vândă, să importe, să exporte produsul care conține sau încorporează desenul sau modelul protejat ori să utilizeze articole care conțin sau încorporează desenul sau modelul protejat, în cazul în care aceste acțiuni sunt întreprinse în scopuri comerciale, aduc atingere în mod nejustificat exploatării normale a desenului sau modelului sau nu sunt compatibile cu practicile comerțului echitabil.
- (3) Un desen sau un model aplicat unui produs sau încorporat într-un produs care constituie o parte componentă a unui produs complex este considerat ca fiind nou și original:
- (a) numai dacă, după încorporarea în produsul complex, partea componentă rămâne vizibilă în timpul unei utilizări normale a produsului complex; și

¹ Uniunea acordă protecție și unui desen sau model neînregistrat dacă acesta îndeplinește cerințele Regulamentului (CE) nr. 6/2002 al Consiliului din 12 decembrie 2001 privind desenele sau modelele industriale comunitare (JO CE L 3, 5.1.2002, p. 1).

² O parte poate să prevadă în legislația sa că poate fi impusă și cerința ca desenele sau modelele să aibă caracter individual. Uniunea Europeană consideră că un desen sau model are caracter individual dacă impresia globală pe care o produce asupra utilizatorului avizat este diferită de cea produsă asupra unui astfel de utilizator de orice desen sau model industrial făcut public.

- (b) numai în măsura în care caracteristicile vizibile ale părții componente menționate la litera (a) îndeplinesc, în sine, cerința în materie de noutate sau de originalitate.
- (4) În sensul alineatului (3) litera (a), „utilizare normală” înseamnă utilizarea de către utilizatorul final, excluzând lucrările de întreținere, de service sau de reparații.

ARTICOLUL 25.29

Durata protecției

Durata protecției disponibilă este de cel puțin 15 ani de la data depunerii cererii.

ARTICOLUL 25.30

Excepții și excluderi

- (1) Fiecare parte poate să prevadă excepții limitate de la protecția desenelor și modelelor, cu condiția ca aceste excepții să nu intre în conflict în mod nerezonabil cu exploatarea normală a desenelor sau modelelor protejate și să nu aducă prejudicii nerezonabile intereselor legitime ale titularului desenului sau modelului protejat, ținând seama de interesele legitime ale terților.
- (2) Protecția desenelor sau modelelor nu se extinde asupra desenelor sau modelelor impuse în mod esențial de considerente de ordin tehnic sau funcțional.

(3) Un desen sau un model nu trebuie să conștie în caracteristici ale aspectului unui produs care trebuie să fie reproduse obligatoriu în forma și dimensiunile lor exacte pentru ca produsul în care este încorporat sau căruia i se aplică desenul sau modelul respectiv să poată fi conectat mecanic la un alt produs, să poată fi plasat în interiorul sau în jurul unui alt produs sau atașat la un alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își poată îndeplini funcția proprie.

(4) Prin derogare de la alineatul (3), un desen sau model poate să conștie într-un desen sau model care are drept obiectiv să permită asamblarea sau conectarea multiplă a unor produse interschimbabile în interiorul unui sistem modular.

ARTICOLUL 25.31

Relația cu dreptul de autor

Un desen sau model este eligibil, de asemenea, pentru a beneficia de protecția acordată în temeiul legislației privind drepturile de autor a unei părți începând cu data la care desenul sau modelul a fost creat sau a fost fixat sub orice formă. Fiecare parte stabilește măsura și condițiile în care se conferă o astfel de protecție, inclusiv gradul de originalitate necesar.

SUBSECȚIUNEA 4

INDICAȚII GEOGRAFICE

ARTICOLUL 25.32

Definiție și domeniu de aplicare

- (1) În sensul prezentului acord, „indicație geografică” înseamnă o indicație care identifică un produs ca fiind originar de pe teritoriul unei părți sau dintr-o regiune sau o localitate de pe teritoriul acesteia în cazul în care o anumită calitate, reputație sau altă caracteristică a produsului poate fi atribuită, în mod esențial, originii sale geografice.
- (2) Prezenta subsecțiune se aplică indicațiilor geografice care identifică produsele enumerate în anexa 25-C.
- (3) Părțile convin să ia în considerare, după intrarea în vigoare a prezentului acord, extinderea domeniului de aplicare al indicațiilor geografice reglementate de prezenta subsecțiune la alte tipuri de indicații geografice care nu intră sub incidența alineatului (2), în special la artizanat, ținând seama de evoluțiile legislative ale părților.
- (4) O parte protejează indicațiile geografice ale celeilalte părți, în conformitate cu prezenta subsecțiune, cu condiția ca indicațiile geografice respective să fie protejate ca atare în țara de origine.

ARTICOLUL 25.33

Indicații geografice incluse în listă

Fiecare parte, după examinarea atât a legislației celeilalte părți menționate în anexa 25-A, cât și a indicațiilor geografice ale celeilalte părți enumerate în anexa 25-C și după finalizarea măsurilor de publicitate adecvate, în conformitate cu legislația și practicile sale, protejează indicațiile geografice ale celeilalte părți enumerate în anexa 25-C, în conformitate cu nivelul de protecție stabilit în prezenta subsecțiune.

ARTICOLUL 25.34

Modificarea listei indicațiilor geografice

- (1) Părțile convin asupra posibilității de a modifica lista indicațiilor geografice din anexa 25-C în temeiul articolului 25.40 alineatul (1). O adăugire de către una dintre părți la lista indicațiilor geografice din anexa 25-C poate depăși 45 de indicații geografice o dată la trei ani după data intrării în vigoare a prezentului acord. Părțile adaugă noi indicații geografice după finalizarea procedurii de opoziție în conformitate cu criteriile prevăzute în anexa 25-B și după examinarea indicațiilor geografice, într-un mod considerat satisfăcător de ambele părți.
- (2) În cazul în care o modificare a listei indicațiilor geografice din anexa 25-C se referă la o modificare minoră legată de ortografia unei indicații geografice incluse în listă sau de menționarea denumirii zonei geografice căreia îi poate fi atribuită, se aplică procedura menționată la articolul 25.40 alineatul (4).

(3) Orice adăugare sau schimbare a unei indicații geografice în temeiul alineatului (1) sau (2) se face de comun acord între părți.

ARTICOLUL 25.35

Domeniul de aplicare al protecției indicațiilor geografice

- (1) Indicațiile geografice enumerate în anexa 25-C, precum și cele adăugate în temeiul articolului 25.34, sunt protejate împotriva:
- (a) oricărei utilizări comerciale a indicației geografice respective pentru un produs care este de același tip și care:
 - (i) nu provine din locul de origine specificat în anexa 25-C pentru indicația geografică respectivă; sau
 - (ii) este originar din locul de origine specificat în anexa 25-C pentru indicația geografică respectivă, dar care nu a fost produs sau fabricat în conformitate cu caietul de sarcini al denumirii protejate, chiar dacă denumirea este însoțită de termeni precum „gen”, „tip”, „stil”, „imitație”, „gust” sau alte expresii similare;
 - (b) utilizării, în descrierea sau prezentarea unui produs, a oricăror mijloace care indică sau sugerează că produsul în cauză provine dintr-o altă zonă geografică decât adevăratul loc de origine, într-un mod care riscă să inducă în eroare publicul în ceea ce privește originea geografică a produsului;

- (c) oricărei utilizări care constituie un act de concurență neloială în sensul articolului 10a din Convenția de la Paris, inclusiv împotriva exploatării reputației unei indicații geografice sau a oricărei indicații false sau înșelătoare cu privire la proveniența, originea, natura sau calitățile esențiale ale produsului, pe partea interioară sau exterioară a ambalajului, în materialul publicitar sau în documentele referitoare la produse, precum și împotriva oricărei practici care ar putea induce în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine a produsului.
- (2) Indicațiile geografice protejate nu devin generice pe teritoriile părților.
- (3) Nu există nicio obligație în temeiul prezentei subsecțiuni de a proteja indicațiile geografice care nu sunt sau nu mai sunt protejate pe teritoriul lor de origine.
- (4) O parte nu exclude posibilitatea ca protecția sau recunoașterea unei indicații geografice să poată fi anulată de autoritățile competente de pe teritoriul său de origine pe baza faptului că termenul protejat sau recunoscut a încetat să mai îndeplinească condițiile pe baza cărora a fost acordată inițial protecția sau recunoașterea pe teritoriul său de origine.
- (5) Fiecare parte notifică celeilalte părți faptul că o indicație geografică a încetat să mai fie protejată pe teritoriul său de origine. Notificarea respectivă se efectuează în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 25.40.
- (6) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu aduce atingere dreptului oricărei persoane de a-și folosi, în cursul comercializării, numele propriu sau al predecesorului său, cu excepția cazului în care numele respectiv este folosit cu scopul de a induce în eroare publicul.

- (7) Protecția prevăzută în prezenta subsecțiune se aplică traducerii indicațiilor geografice enumerate în anexa 25-C dacă utilizarea traducerii riscă să inducă în eroare publicul.
- (8) În cazul în care o traducere a unei indicații geografice este identică sau conține termeni generici sau descriptivi, inclusiv substantive și adjective, sau termeni uzuali folosiți în limbajul comun ca denumire comună pentru un produs pe teritoriul unei părți sau dacă o indicație geografică nu este identică, dar conține un astfel de termen, dispozițiile prezentei subsecțiuni nu aduc atingere dreptului oricărei persoane de a utiliza termenul în asociere cu produsul respectiv.
- (9) Protecția prevăzută în prezenta subsecțiune nu se aplică unei componente individuale a unui termen cu mai multe componente care este protejat ca indicație geografică specificată în appendicele 25-C-1, dacă componenta individuală¹ este un termen folosit în limbajul comun ca denumire comună a produsului asociat.
- (10) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu împiedică utilizarea pe teritoriul unei părți, cu privire la orice produs, a denumirii unui soi de plante sau a unei rase de animale².

¹ Astfel cum se prevede în appendicele 25-C-1, care conține termeni pentru care nu se solicită protecție.

² Notele explicative din anexa 25-C definesc soiurile de plante și rasele de animale a căror utilizare este permisă.

(11) În ceea ce privește noi indicații geografice pe care o parte intenționează să le adauge în conformitate cu articolul 25.34, nu există nicio dispoziție care să oblige o parte să protejeze o indicație geografică identică cu termenul uzual folosit în limbajul comun ca denumire comună a produsului asociat pe teritoriul părții respective¹.

ARTICOLUL 25.36

Dreptul de utilizare a indicațiilor geografice

- (1) O denumire protejată în temeiul prezentei subsecțiuni ca indicație geografică poate fi utilizată de orice operator care comercializează un produs care respectă caietul de sarcini corespunzător.
- (2) O denumire protejată în temeiul prezentei subsecțiuni ca indicație geografică nu face obiectul vreunei înregistrări a utilizatorilor sau al altor taxe.

¹ Atunci când o parte, pentru a stabili dacă să adauge noile indicații geografice, stabilește dacă un termen este termenul uzual folosit în limbajul comun ca denumire comună pentru produsul relevant pe teritoriul său, autoritățile unei părți sunt abilitate să ia în considerare modul în care consumatorii înțeleg termenul respectiv pe teritoriul părții respective. Printre factorii relevanți pentru modul în care îl înțeleg consumatorii se pot număra următorii: (a) dacă termenul este utilizat pentru a face referire la tipul de produs în cauză, astfel cum este indicat de surse pertinente, precum dicționare, ziare și site-uri relevante sau (b) modul în care produsul la care se referă termenul este comercializat și utilizat în schimburile comerciale pe teritoriul părții în cauză.

ARTICOLUL 25.37

Relația dintre mărci și indicațiile geografice

- (1) Părțile refuză înregistrarea unei mărci a cărei utilizare ar încălca articolul 25.35 și care se referă la același tip de produs ca indicația geografică, cu condiția ca cererea de înregistrare a unei astfel de mărci să fie depusă după data cererii de protecție a indicației geografice pe teritoriul părții în cauză.
- (2) Mărcile înregistrate cu încălcarea alineatului (1) se anulează din oficiu sau la cererea unei părți interesate, în conformitate cu legislația și practicile părților.
- (3) În cazul indicațiilor geografice menționate la articolul 25.33, data depunerii cererii de protecție menționate la alineatele (1) și (2) este 1 noiembrie 2022.
- (4) În cazul indicațiilor geografice adăugate la anexa 25-C în conformitate cu articolul 25.34, data depunerii cererii de protecție este data transmiterii către cealaltă parte a unei cereri de protecție a unei indicații geografice, sub rezerva încheierii cu succes a procesului de modificare a listei indicațiilor geografice protejate menționat la articolul 25.34.
- (5) Părțile protejează indicațiile geografice și în cazul în care există o marcă anterioară. O marcă anterioară înregistrată cu bună-credință poate fi reînnoită și poate face obiectul unor modificări care necesită depunerea unei noi cereri de înregistrare de marcă, cu condiția ca modificările respective să nu submineze protecția indicațiilor geografice și să nu existe motive de anulare a mărcii în temeiul dreptului părților.

(6) În sensul alineatului (5) de la prezentul articol, o „marcă anterioară” înseamnă o marcă a cărei utilizare încalcă articolul 25.35, pentru care s-a depus o cerere de înregistrare sau care a fost consacrată prin utilizare, dacă această posibilitate este prevăzută de legislația în cauză, cu bună-credință pe teritoriul uneia dintre părți înainte de data la care cererea de protecție a indicației geografice este depusă de cealaltă parte în temeiul prezentului acord.

ARTICOLUL 25.38

Asigurarea respectării protecției

Fiecare parte asigură respectarea protecției prevăzute la articolele 25.35, 25.36 și 25.37 prin măsuri administrative, la cererea unei părți interesate. Fiecare parte prevede, în legislația și practicile sale, măsuri administrative și judiciare suplimentare pentru a preveni sau a opri utilizarea ilegală a indicațiilor geografice protejate.

ARTICOLUL 25.39

Norme generale

(1) O parte nu este obligată să protejeze ca indicație geografică o denumire în temeiul prezentei subsecțiuni dacă denumirea respectivă este în contradicție cu denumirea unui soi de plante sau a unei rase de animale și, în consecință, ar putea induce în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine a produsului.

- (2) În cazul în care indicațiile geografice ale părților sunt omonime, o parte acordă protecție fiecărei indicații geografice a celeilalte părți, cu condiția să existe o diferențiere suficientă în practică între condițiile de utilizare și prezentarea denumirilor, astfel încât să nu se inducă în eroare consumatorul.
- (3) În cazul în care, în contextul negocierilor bilaterale cu o țară terță, una dintre părți propune protejarea unei indicații geografice a respectivei țări terțe care este omonimă cu o indicație geografică a celeilalte părți, aceasta este informată și i se oferă posibilitatea de a prezenta observații înainte ca indicația geografică respectivă să fie protejată.
- (4) Importul, exportul și comercializarea produselor corespunzătoare indicațiilor geografice enumerate în anexa 25-C se efectuează în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative aplicabile pe teritoriul părții în care produsele sunt introduse pe piață.
- (5) Orice chestiune care decurge din caietele de sarcini ale produsului pentru indicațiile geografice protejate este tratată în cadrul subcomitetului menționat la articolul 25.40.
- (6) Indicațiile geografice protejate în temeiul prezentei subsecțiuni pot fi anulate numai de către partea din care este originar produsul. O parte notifică celeilalte părți faptul că o indicație geografică enumerată în anexa 25-C a încetat să mai fie protejată pe teritoriul său. În urma unei astfel de notificări, anexa 25-C se modifică în conformitate cu articolul 25.40 alineatul (3).
- (7) Caietul de sarcini al produsului menționat în prezenta subsecțiune trebuie să fie cel aprobat, incluzând eventualele modificări aprobate, de asemenea, de autoritățile părții de pe teritoriul căreia este originar produsul.

ARTICOLUL 25.40

Subcomitet, cooperare și transparență

- (1) În sensul prezentei subsecțiuni, Subcomitetul menționat la articolul 25.66 poate recomanda Consiliului pentru comerț să modifice, în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (a):
- (a) anexa 25-A în ceea ce privește trimiterile la legislația aplicabilă pe teritoriul părților;
 - (b) anexa 25-B în ceea ce privește criteriile care trebuie incluse în procedura de opoziție; și
 - (c) anexa 25-C în ceea ce privește indicațiile geografice.
- (2) În sensul prezentei subsecțiuni, subcomitetul menționat la articolul 25.66 este responsabil de schimbul de informații cu privire la:
- (a) evoluțiile actelor legislative și ale politicilor privind indicațiile geografice;
 - (b) indicațiile geografice, în scopul luării în considerare a protecției lor în conformitate cu prezenta subsecțiune; și
 - (c) orice alt aspect de interes comun în domeniul indicațiilor geografice.
- (3) În urma notificării menționate la articolul 25.39 alineatul (6), subcomitetul recomandă ca Consiliul pentru comerț să modifice anexa 25-C în conformitate cu alineatul (1) litera (c) de la prezentul articol pentru a pune capăt protecției în temeiul prezentului acord.

(4) În cazul unei modificări minore legate de ortografia unei indicații geografice specificate sau de menționarea denumirii zonei geografice căreia îi poate fi atribuită, o parte notifică această modificare celeilalte părți în cadrul subcomitetului, împreună cu explicația sa. Subcomitetul recomandă ca Consiliul pentru comerț să modifice anexa 25-C, în conformitate cu articolul 33.1 alineatul (6) litera (a), prin această modificare minoră.

(5) Părțile păstrează un contact permanent, în mod direct sau prin intermediul subcomitetului, cu privire la toate aspectele legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentei subsecțiuni. În special, o parte poate solicita celeilalte părți informații privind caietul de sarcini al unui produs și modificările acestuia, precum și privind punctele de contact pentru asigurarea respectării normelor administrative.

(6) Părțile pot pune la dispoziția publicului caietul de sarcini al produsului sau o fișă rezumat a acestuia și punctele de contact pentru asigurarea respectării normelor administrative corespunzătoare indicațiilor geografice ale celeilalte părți care sunt protejate în temeiul prezentei subsecțiuni.

ARTICOLUL 25.41

Alte măsuri de protecție

(1) Prezenta subsecțiune se aplică fără a se aduce atingere drepturilor și obligațiilor care le revin părților în conformitate cu Acordul OMC sau cu orice alt acord multilateral privind dreptul proprietății intelectuale la care Uniunea Europeană și Chile au aderat.

(2) Prezenta subsecțiune nu aduce atingere dreptului de a solicita recunoașterea și protecția unei indicații geografice în temeiul legislației relevante a părților.

SUBSECȚIUNEA 5

BREVETE

ARTICOLUL 25.42

Acorduri internaționale

Fiecare parte¹ respectă Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor, întocmit la Washington la 19 iunie 1970, astfel cum a fost modificat la 28 septembrie 1979, modificat ultima dată la 3 octombrie 2001.

ARTICOLUL 25.43

Protecție suplimentară în cazul întârzierilor în acordarea aprobării de comercializare pentru produsele farmaceutice, inclusiv produsele biologice

(1) Părțile recunosc că produsele farmaceutice protejate de un brevet pe teritoriile lor pot face obiectul unei proceduri de aprobare a comercializării sau de autorizare sanitară înainte de a fi introduse pe piață.

¹ În ceea ce privește Uniunea Europeană, obligația prevăzută la prezentul articol este îndeplinită de statele membre.

(2) Fiecare parte prevede un mecanism adecvat și eficace care acordă o durată de protecție suplimentară pentru a despăgubi titularul brevetului pentru reducerea perioadei efective de valabilitate a brevetului care rezultă din întârzieri nerezonabile¹ în acordarea primei aprobări de comercializare sau a primei autorizații sanitare pe teritoriul său. Durata de protecție suplimentară nu trebuie să depășească cinci ani.

(3) În pofida alineatului (2), o parte poate să prevadă o protecție suplimentară, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, pentru un produs care este protejat de un brevet și care a făcut obiectul procedurii de aprobare a comercializării sau de autorizare sanitară, pentru a despăgubi titularul unui brevet pentru reducerea protecției efective conferite de brevet. Durata unei astfel de protecții suplimentare nu trebuie să depășească cinci ani².

(4) Pentru mai multă certitudine, la punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, fiecare parte poate să prevadă condiții și limitări, cu condiția ca partea respectivă să continue să pună în aplicare prezentul articol.

(5) Fiecare parte depune toate eforturile pentru a prelucra cererile de aprobare a comercializării sau de autorizație sanitară pentru produsele farmaceutice în mod eficient și în timp util, în vederea evitării întârzierilor nerezonabile sau inutile. Pentru a evita întârzierile nerezonabile, o parte poate adopta sau menține proceduri care accelerează prelucrarea cererilor de aprobare a comercializării sau de autorizație sanitară.

¹ În sensul prezentului articol, o întârziere nerezonabilă include cel puțin o întârziere de peste doi ani în oferirea primului răspuns solicitantului începând de la data depunerii cererii de acordare a aprobării de comercializare sau a autorizației sanitare. La stabilirea acestei întârzieri nu este necesar să fie luate în considerare întârzierile apărute în acordarea unei aprobări de comercializare sau a unei autorizații sanitare din cauza unor perioade imputabile solicitantului sau a oricărei perioade care nu depinde de autoritatea care prelucrează cererea de aprobare a comercializării sau de autoritatea care efectuează înregistrarea sanitară.

² Această durată maximă nu aduce atingere unei eventuale prelungiri suplimentare a perioadei de protecție în cazul produselor farmaceutice pentru care au fost efectuate studii pediatrice, iar rezultatele studiilor respective sunt reflectate în informațiile referitoare la produs.

SUBSECȚIUNEA 6

PROTECȚIA INFORMAȚIILOR NEDIVULGATE

ARTICOLUL 25.44

Domeniul de aplicare al protecției secretelor comerciale

- (1) Atunci când își îndeplinește obligația de respectare a Acordului TRIPS, în special a articolului 39 alineatele (1) și (2), fiecare parte prevede proceduri judiciare civile și măsuri reparatorii adecvate în materie civilă pentru orice deținător de secrete comerciale, cu scopul de a preveni dobândirea, utilizarea sau divulgarea unui secret comercial și de a obține reparații pentru o astfel de acțiune ori de câte ori este efectuată într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale.
- (2) În sensul prezentei subsecțiuni:
- (a) „secret comercial” înseamnă informații care:
- (i) sunt secrete în sensul că nu sunt, ca întreg sau astfel cum se prezintă sau se articulează elementele acestora, cunoscute la nivel general sau ușor accesibile persoanelor din cercurile care se ocupă, în mod normal, de tipul de informații în cauză;
 - (ii) au valoare comercială prin faptul că sunt secrete; și
 - (iii) au făcut obiectul unor măsuri rezonabile, în circumstanțele date, luate de persoana care deține în mod legal controlul asupra informațiilor respective, pentru a fi păstrate secrete;

- (b) „deținătorul secretului comercial” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce deține în mod legal controlul asupra unui secret comercial.
- (3) În sensul prezentei subsecțiuni, sunt considerate contrare practicilor comerciale loiale cel puțin următoarele comportamente:
- (a) dobândirea unui secret comercial fără acordul deținătorului acestuia, ori de câte ori este săvârșită prin accesul neautorizat, însușirea sau copierea unor documente, obiecte, materiale, substanțe sau fișiere electronice care se află în mod legal sub controlul deținătorului secretului comercial și care conțin secretul comercial sau din care poate fi dedus acesta;
- (b) utilizarea sau divulgarea unui secret comercial ori de câte ori aceasta este săvârșită fără acordul deținătorului secretului comercial, de o persoană despre care se constată că îndeplinește una dintre următoarele condiții:
- (i) a dobândit secretul comercial într-un mod menționat la litera (a);
- (ii) încalcă un acord de confidențialitate sau orice altă obligație de a nu divulga secretul comercial; sau
- (iii) încalcă o obligație contractuală sau de altă natură de a limita utilizarea secretului comercial;
- (c) dobândirea, utilizarea sau divulgarea unui secret comercial, ori de câte ori aceasta este săvârșită de o persoană care, în momentul dobândirii, utilizării sau divulgării, avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință, în circumstanțele date, de faptul că secretul comercial a fost obținut, direct sau indirect, de la o altă persoană care a utilizat sau a divulgat secretul comercial în mod ilegal în înțelesul literei (b).

- (4) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu se interpretează ca impunând vreuneia dintre părți să considere unul dintre următoarele comportamente contrar practicilor comerciale loiale:
- (a) descoperirea sau crearea independentă, de către o persoană, a informațiilor relevante;
 - (b) ingineria inversă a unui produs de către o persoană care se află în mod legal în posesia acestuia și căreia nu i se aplică nicio obligație valabilă din punct de vedere legal de a limita dobândirea informațiilor relevante;
 - (c) dobândirea, utilizarea sau divulgarea de informații impusă sau permisă de legislația părții respective; sau
 - (d) utilizarea de către angajați a experienței și a competențelor dobândite în mod onest în cadrul desfășurării normale a activității lor profesionale.
- (5) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu se interpretează în sensul unei îngrădiri a libertății de exprimare și de informare, inclusiv a libertății mass-mediei, astfel cum este protejată pe teritoriul fiecăreia dintre părți.

ARTICOLUL 25.45

Proceduri judiciare civile și măsuri reparatorii privind secretele comerciale

- (1) Fiecare parte se asigură că nicio persoană care participă la procedurile judiciare civile menționate la articolul 25.44 sau care are acces la documente care fac parte din aceste proceduri nu are voie să folosească sau să divulge secrete comerciale sau presupuse secrete comerciale pe care autoritățile judiciare competente, ca răspuns la o cerere motivată corespunzător a unei părți interesate, le-au calificat drept confidențiale și de care persoana respectivă a luat cunoștință în urma acestei participări sau a acestui acces.

(2) În cadrul procedurilor judiciare civile menționate la articolul 25.44, fiecare parte prevede că autoritățile sale judiciare sunt abilitate cel puțin:

- (a) să dispună măsuri provizorii, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți, pentru a preveni dobândirea, utilizarea sau divulgarea secretelor comerciale într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale;
- (b) să emită o ordonanță președințială pentru a preveni dobândirea, utilizarea sau divulgarea secretelor comerciale într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale;
- (c) să dispună ca persoana care avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de faptul că dobândește, utilizează sau divulgă un secret comercial într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale să plătească deținătorului secretului comercial daune-interese adecvate, stabilite în funcție de prejudiciul efectiv suferit ca urmare a dobândirii, utilizării sau divulgării în modul respectiv a secretului comercial;
- (d) să ia măsuri specifice pentru a păstra confidențialitatea oricăror secrete comerciale sau presupuse secrete comerciale prezentate în cadrul procedurilor civile privind presupusa dobândire, utilizare și divulgare a unui secret comercial într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale; aceste măsuri specifice pot include, în conformitate cu dreptul părții în cauză, posibilitatea:
 - (i) de a limita accesul la anumite documente, în întregime sau în parte;
 - (ii) de a restricționa accesul la ședințele de judecată și la înregistrările sau transcrierile aferente acestora;
 - (iii) de a pune la dispoziție o versiune neconfidențială a hotărârii judecătorești, din care au fost eliminate sau ocluate pasaje care conțin secrete comerciale;

- (e) să impună sancțiuni părților sau oricărei persoane care participă la procedurile judiciare și care nu respectă sau refuză să respecte hotărârile autorităților judiciare competente privind protecția secretului comercial sau a presupusului secret comercial.
- (3) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale judiciare nu sunt obligate să aplice procedurile judiciare și măsurile reparatorii menționate la articolul 25.44 dacă comportamentul care contravine practicilor comerciale loiale se desfășoară în conformitate cu legislația sa, pentru a dezvălui abateri, fapte reprobabile sau activități ilegale sau în scopul protejării unui interes legitim recunoscut de legislația părții respective.

ARTICOLUL 25.46

Protecția datelor nedivulgate referitoare la produsele farmaceutice

- (1) În cazul în care o parte solicită, ca o condiție pentru aprobarea comercializării sau autorizarea sanitară a unui produs farmaceutic nou care utilizează o entitate chimică nouă care nu a fost aprobată anterior, prezentarea unui test nedivulgat sau a altor date nedivulgate, necesare pentru a determina dacă utilizarea produsului respectiv este sigură și eficace, partea respectivă protejează aceste date împotriva divulgării către terți, dacă generarea datelor respective implică un efort considerabil, cu excepția cazului în care divulgarea este necesară pentru un interes public superior sau dacă se iau măsuri pentru a se asigura protecția datelor împotriva utilizării comerciale neloiale.
- (2) Fiecare parte se asigură că, timp de cel puțin cinci ani de la data primei aprobări de comercializare sau a primei autorizații sanitare pe teritoriul părții în cauză, un produs farmaceutic autorizat ulterior pe baza rezultatelor testelor preclinice și ale studiilor clinice intervenționale prezentate în cererea pentru prima aprobare de comercializare sau prima autorizație sanitară nu este introdus pe piață fără consimțământul explicit al titularului primei aprobări de comercializare sau al primei autorizații sanitare.

(3) Nu există nicio limitare pentru niciuna dintre părți cu privire la punerea în aplicare a unor proceduri de autorizare simplificate pentru produsele farmaceutice pe baza studiilor de bioechivalență și de biodisponibilitate.

(4) Fiecare parte poate prevedea condiții și limitări în ceea ce privește punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, cu condiția ca partea respectivă să continue să pună în aplicare prezentul articol.

ARTICOLUL 25.47

Protecția datelor referitoare la produsele agrochimice

(1) În cazul în care o parte solicită, ca o condiție pentru acordarea autorizației de comercializare pentru un produs agrochimic care utilizează o entitate chimică nouă, prezentarea de teste sau rapoarte de studii referitoare la siguranța și eficacitatea produsului respectiv, partea în cauză nu acordă o autorizație pentru un alt produs agrochimic pe baza respectivelor teste sau rapoarte de studii fără consimțământul persoanei care le-a prezentat anterior, timp de cel puțin zece ani de la data primei autorizații de comercializare a produsului agrochimic.

(2) O parte poate limita protecția în temeiul prezentului articol la testele sau rapoartele de studii care îndeplinesc următoarele condiții:

- (a) sunt necesare în scopul autorizării sau al modificării unei autorizații pentru a permite utilizarea produsului agrochimic la alte culturi; și
- (b) sunt certificate ca fiind conforme cu principiile de bună practică de laborator sau de bună practică experimentală.

- (3) Fiecare parte poate stabili norme pentru a se evita repetarea testelor pe animale vertebrate.
- (4) Fiecare parte poate să prevadă condiții și limitări la punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, cu condiția ca partea respectivă să continue să pună în aplicare prezentul articol.

SUBSECȚIUNEA 7

SOIURILE DE PLANTE

ARTICOLUL 25.48

Protecția drepturilor de proprietate asupra soiurilor de plante

Părțile protejează drepturile de proprietate asupra soiurilor de plante, în conformitate cu Convenția internațională pentru protecția noilor soiuri de plante, adoptată la 2 decembrie 1961, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Geneva la 19 martie 1991 (denumită în continuare „Convenția UPOV”), inclusiv excepțiile de la dreptul amelioratorului prevăzute la articolul 15 din Convenția UPOV, și cooperează pentru a promova și a asigura respectarea acestor drepturi.

SECȚIUNEA C

ASIGURAREA RESPECTĂRII DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

SUBSECȚIUNEA 1

PROCEDURI CIVILE ȘI ADMINISTRATIVE PENTRU ASIGURAREA RESPECTĂRII NORMELOR

ARTICOLUL 25.49

Obligații generale

- (1) Fiecare parte își reafirmă angajamentele asumate în cadrul Acordului TRIPS și asigură respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația și practicile sale. Părțile prevăd măsurile, procedurile și măsurile reparatorii prevăzute în prezenta subsecțiune.
- (2) Prezenta secțiune nu se aplică drepturilor care intră sub incidența secțiunii B subsecțiunea 6.
- (3) O parte prevede măsuri, proceduri și măsuri reparatorii care sunt corecte și echitabile și care nu presupun o complexitate sau costuri inutile, termene nerezonabile sau întârzieri nejustificate.
- (4) Măsurile, procedurile și măsurile reparatorii menționate la alineatul (3) trebuie să fie eficace, proporționale și disuasive și să se aplice astfel încât să se evite crearea de bariere în calea comerțului legitim și să se instituie garanții împotriva utilizării lor abuzive.

- (5) Nicio dispoziție a prezentei secțiuni nu creează nicio obligație pentru niciuna dintre părți:
- (a) de instituire, pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, a unui sistem judiciar distinct de cel care vizează asigurarea respectării legislației în general; sau
 - (b) în ceea ce privește repartitia resurselor între mijloacele de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală și mijloacele de asigurare a respectării legislației în general.

ARTICOLUL 25.50

Persoane autorizate să solicite aplicarea de măsuri, proceduri și măsuri reparatorii
pentru asigurarea respectării legislației

Fiecare parte recunoaște ca persoane autorizate să solicite aplicarea măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii menționate în prezenta secțiune și în partea III a Acordului TRIPS următoarele categorii:

- (a) titularii de drepturi de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația fiecărei părți;
- (b) toate celelalte persoane autorizate să utilizeze drepturile respective, în special beneficiarii de licențe, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația fiecărei părți;
- (c) organismele de gestiune colectivă a drepturilor de proprietate intelectuală care sunt recunoscute periodic ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația fiecărei părți;

- (d) entitățile¹ care sunt recunoscute periodic ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația fiecărei părți.

ARTICOLUL 25.51

Elemente de probă

- (1) Fiecare parte se asigură că, încă înainte de începutul procedurilor de examinare pe fond a cauzei, la prezentarea unei cereri de către o parte care a prezentat mijloace de probă accesibile în mod rezonabil în sprijinul afirmației sale conform căreia dreptul său de proprietate intelectuală a fost încălcat sau este pe cale să fie încălcat, autoritățile judiciare competente pot să dispună adoptarea de măsuri provizorii prompte și eficiente pentru a conserva mijloacele de probă relevante în ceea ce privește presupusa încălcare, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale în conformitate cu legislația părții respective. Atunci când dispun măsuri provizorii, autoritățile judiciare iau în considerare interesele legitime ale presupusului autor al încălcării.
- (2) Măsurile provizorii menționate la alineatul (1) pot include descrierea detaliată, cu sau fără prelevarea de eșantioane, ori confiscarea fizică a produselor care fac obiectul presupusei încălcări și, în cazurile adecvate, confiscarea materialelor și a echipamentelor utilizate cu precădere pentru a produce sau a distribui aceste mărfuri, precum și a documentelor referitoare la acestea.
- (3) Fiecare parte ia, în cazul în care un drept de proprietate intelectuală este încălcat la nivel comercial, măsurile necesare pentru a permite autorităților judiciare competente să dispună, după caz și la cererea unei părți, comunicarea documentelor bancare, financiare sau comerciale aflate sub controlul părții adverse, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale.

¹ Pentru Chile, termenul „entități” înseamnă „federații și asociații”. Pentru Uniunea Europeană, termenul „entități” înseamnă „organisme de apărare profesională”.

ARTICOLUL 25.52

Dreptul la informare

- (1) Fiecare parte se asigură că, în cursul procedurilor civile referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală și ca răspuns la o cerere justificată și proporțională a reclamantului, autoritățile judiciare competente pot să dispună ca autorul încălcării sau orice altă persoană să furnizeze informații privind originea și rețelele de distribuție ale produselor sau serviciilor care încalcă un drept de proprietate intelectuală.
- (2) În sensul alineatului (1), „orice altă persoană” înseamnă o persoană despre care, cel puțin:
- (a) s-a constatat că deține la scară comercială produse care încalcă un drept;
 - (b) s-a constatat că folosește la scară comercială servicii care încalcă un drept;
 - (c) s-a constatat că furnizează la scară comercială servicii utilizate în activități care încalcă un drept; sau
 - (d) care a fost indicată de către persoana menționată în prezentul alineat ca fiind implicată în producerea, fabricarea sau distribuirea unor produse care încalcă un drept sau în furnizarea unor servicii care încalcă un drept.
- (3) Informațiile prevăzute la alineatul (1) pot cuprinde, după caz:
- (a) numele și adresele producătorilor, ale fabricanților, ale distribuitorilor, ale furnizorilor și ale altor deținători anteriori ai produselor sau serviciilor, precum și ale angrosiștilor și ale vânzătorilor cu amănuntul destinatari; și

- (b) cantitățile produse, fabricate, livrate, primite sau comandate, precum și prețul obținut pentru produsele sau serviciile în cauză.
- (4) Prezentul articol se aplică fără a se aduce atingere actelor cu putere de lege ale unei părți care:
 - (a) acordă titularului dreptul de a primi informații mai cuprinzătoare;
 - (b) reglementează utilizarea în acțiunile civile a informațiilor comunicate în temeiul prezentului articol;
 - (c) reglementează răspunderea pentru utilizarea abuzivă a dreptului la informare;
 - (d) dau posibilitatea de a refuza furnizarea de informații care ar constrânge persoana menționată la alineatul (1) să recunoască participarea proprie sau participarea rudelor apropiate la o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală; sau
 - (e) reglementează protecția confidențialității surselor de informații sau prelucrarea datelor cu caracter personal.

ARTICOLUL 25.53

Măsuri provizorii și asigurătorii

(1) Fiecare parte se asigură că autoritățile judiciare pot, la cererea reclamantului, să emită împotriva presupusului autor al încălcării o ordonanță președințială menită să prevină orice încălcare iminentă a unui drept de proprietate intelectuală sau să interzică, cu titlu provizoriu și, dacă este cazul, sub rezerva plății unei daune cominatorii, atunci când legislația părții respective prevede acest lucru, continuarea presupuselor încălcări ale dreptului în cauză sau să subordoneze continuarea respectivă constituirii unor garanții destinate să asigure despăgubirea titularului dreptului. De asemenea, se poate emite o ordonanță președințială, în aceleași condiții, după caz, și împotriva unui terț¹ asupra căruia autoritatea judiciară relevantă are jurisdicție și ale cărui servicii sunt utilizate pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală.

(2) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale judiciare pot dispune, la cererea reclamantului, sechestrarea sau predarea² mărfurilor despre care se crede că ar aduce atingere unui drept de proprietate intelectuală, pentru a împiedica introducerea sau circulația lor în circuitele comerciale.

¹ În sensul prezentului articol, o parte poate să prevadă că termenul „terț” include un intermediar.

² O parte poate alege între confiscare și predare atunci când pune în aplicare prezentul alineat.

(3) În cazul unei presupuse încălcări săvârșite la scară comercială, fiecare parte se asigură că, dacă reclamantul dovedește că există circumstanțe care ar pune în pericol recuperarea prejudiciului, autoritățile judiciare ale părții respective pot dispune sechestrul asigurător asupra bunurilor mobile și imobile în cauză, inclusiv blocarea conturilor bancare și a altor active ale presupusului autor al încălcării. În acest scop, autoritățile competente pot dispune comunicarea unor documente bancare, financiare sau comerciale ori accesul corespunzător la informațiile relevante.

ARTICOLUL 25.54

Măsuri reparatorii

(1) Fiecare parte se asigură că, la cererea reclamantului și fără a se aduce atingere daunelor-interese datorate titularului de drepturi ca urmare a încălcării săvârșite, autoritățile judiciare sunt abilitate să dispună, fără nicio compensație, distrugerea sau cel puțin scoaterea definitivă din circuitele comerciale a produselor despre care s-a constatat că încalcă un drept de proprietate intelectuală. Dacă este cazul, autoritățile judiciare competente pot dispune și distrugerea materialelor și a echipamentelor utilizate preponderent pentru crearea sau fabricarea produselor respective.

(2) Autoritățile judiciare ale fiecărei părți trebuie să fie abilitate să dispună ca aceste măsuri să fie puse în aplicare pe cheltuiala autorului încălcării, cu excepția cazului în care se invocă motive speciale care împiedică acest lucru.

(3) Atunci când se examinează o cerere de măsuri reparatorii, se iau în considerare nevoia de proporționalitate între gravitatea încălcării și măsurile reparatorii dispuse, precum și interesele terților.

ARTICOLUL 25.55

Ordonanțe președințiale

Fiecare parte se asigură că, în cazul în care o hotărâre judecătorească constată o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile judiciare pot emite o ordonanță președințială de interzicere a continuării încălcării împotriva autorului încălcării și, după caz, împotriva unui terț¹ asupra căruia autoritatea judiciară relevantă are jurisdicție și ale cărui servicii sunt utilizate pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală.

ARTICOLUL 25.56

Măsuri alternative

Fiecare parte poate să prevadă că, în cazurile în care este necesar și la cererea persoanei susceptibile să facă obiectul măsurilor prevăzute la articolul 25.54 sau 25.55, autoritățile judiciare pot dispune plata unei despăgubiri bănești în favoarea părții vătămate în locul aplicării măsurilor prevăzute la articolul 25.54 sau 25.55, dacă persoana respectivă a acționat fără intenție și fără neglijență, dacă aplicarea măsurilor în chestiune ar cauza persoanei respective un prejudiciu disproporționat și dacă despăgubirile bănești acordate părții vătămate par a fi, în mod rezonabil, satisfăcătoare.

¹ În sensul prezentului articol, o parte poate să prevadă că termenul „terț” include un intermediar.

Daune-interese

(1) Fiecare parte se asigură că, la cererea părții vătămate, autoritățile judiciare dispun ca autorul încălcării care, cu bună știință sau având motive întemeiate să știe, s-a implicat într-o activitate care încalcă un drept de proprietate intelectuală să plătească titularului dreptului daune-interese adecvate pentru a compensa prejudiciul pe care titularul dreptului l-a suferit ca urmare a încălcării.

(2) La stabilirea valorii daunelor-interese în temeiul alineatului (1), autoritățile judiciare ale fiecărei părți trebuie să fie abilitate să ia în considerare, printre altele, orice măsură legitimă a valorii pe care titularul de drepturi o prezintă, inclusiv pierderea de profit, valoarea produselor sau a serviciilor care fac obiectul încălcării, măsurată prin prețul pieței sau prin prețul de vânzare cu amănuntul sugerat¹. Cel puțin în cazurile de încălcare a dreptului de autor sau a drepturilor conexe și în cazurile de contrafacere a mărcilor, fiecare parte prevede că, în cadrul procedurilor judiciare civile, autoritățile sale judiciare sunt abilitate să dispună ca autorul încălcării să plătească titularului de drepturi profiturile obținute care pot fi atribuite încălcării, ca alternativă la daunele-interese, în plus față de acestea sau ca parte a acestora.

(3) Ca alternativă la dispozițiile de la alineatul (2), fiecare parte poate să prevadă că autoritățile sale judiciare sunt abilitate, atunci când este cazul, să fixeze o sumă forfetară pentru daunele-interese, pe baza unor elemente cum ar fi, cel puțin, cuantumul redevențelor sau al taxelor care ar fi fost datorate dacă persoana care a încălcat un drept de proprietate intelectuală ar fi solicitat autorizația de a utiliza dreptul în cauză.

¹ În ceea ce privește Uniunea Europeană, aceasta ar include, după caz, și alte elemente decât factorii economici, cum ar fi prejudiciul moral cauzat titularului de drepturi prin încălcare.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică părțile să prevadă că, dacă autorul încălcării a încălcat un drept de proprietate intelectuală nefiind în cunoștință de cauză sau neavând motive întemeiate să știe, autoritățile sale judiciare pot dispune recuperarea profiturilor sau plata de daune-interese, care pot fi prestabilite, în favoarea părții prejudiciate.

ARTICOLUL 25.58

Cheltuieli de judecată

Fiecare parte prevede că autoritățile judiciare naționale, dacă este cazul, sunt abilitate să dispună, la încheierea procedurilor judiciare civile privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, ca partea care pierde să plătească părții care are câștig de cauză cheltuielile de judecată și alte cheltuieli, astfel cum este prevăzut în dreptul părții în cauză.

ARTICOLUL 25.59

Publicarea hotărârilor judecătorești

Fiecare parte se asigură că, în cadrul acțiunilor în justiție introduse ca urmare a încălcării unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile judiciare pot dispune, la cererea reclamantului și pe cheltuiala autorului încălcării, măsuri adecvate pentru difuzarea informațiilor cu privire la hotărâre, inclusiv afișarea hotărârii, precum și publicarea integrală sau parțială a acesteia.

ARTICOLUL 25.60

Prezumția calității de autor sau de titular al dreptului

Părțile recunosc că, în scopul aplicării măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii prevăzute în prezenta secțiune:

- (a) pentru ca autorul unei opere literare sau artistice să fie considerat ca atare și îndreptățit, prin urmare, să introducă o acțiune în constatarea încălcării drepturilor, este suficient, până la proba contrară, ca numele autorului să fie menționat pe operă în modul obișnuit; și
- (b) litera (a) se aplică *mutatis mutandis* titularilor drepturilor conexe dreptului de autor în ceea ce privește obiectul protejat de acestea.

ARTICOLUL 25.61

Proceduri administrative

În măsura în care poate fi dispusă o măsură reparatorie civilă ca urmare a unor proceduri administrative pe fondul cauzei, aceste proceduri trebuie să respecte principii echivalente, în esență, cu cele enunțate în dispozițiile relevante ale prezentei subsecțiuni.

SUBSECȚIUNEA 2

ASIGURAREA RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI LA FRONTIERĂ

ARTICOLUL 25.62

Măsuri la frontieră

- (1) În ceea ce privește mărfurile supuse controlului vamal, fiecare parte adoptă sau menține proceduri prin care un titular de drepturi poate depune cereri prin care solicită autorităților competente să suspende eliberarea mărfurilor suspectate sau să rețină mărfurile suspectate. În sensul prezentei subsecțiuni, „mărfuri suspectate” înseamnă mărfuri suspectate de încălcarea unor mărci, drepturi de autor sau drepturi conexe, indicații geografice, brevete, modelele de utilitate, desene sau modele industriale sau topografii de circuite integrate.
- (2) Fiecare parte trebuie să dispună de sisteme electronice pentru gestionarea de către autoritățile sale competente a cererilor aprobate sau înregistrate.
- (3) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale competente nu percep taxe pentru a-și acoperi cheltuielile administrative ocazionate de prelucrarea unei cereri sau a unei înregistrări.
- (4) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale competente decid cu privire la aprobarea sau înregistrarea cererilor într-un interval de timp rezonabil.
- (5) Fiecare parte se asigură că cererea aprobată sau înregistrată se aplică transporturilor multiple.

- (6) În ceea ce privește mărfurile supuse controlului vamal, fiecare parte se asigură că autoritățile sale vamale pot acționa din proprie inițiativă pentru a suspenda eliberarea mărfurilor suspectate de încălcarea unor mărci sau drepturi de autor sau pentru a reține astfel de mărfuri.
- (7) Autoritățile vamale utilizează analiza riscurilor pentru a identifica mărfurile suspectate. Fiecare parte pune în aplicare prezentul alineat în conformitate cu legislația sa.
- (8) Fiecare parte poate să dispună de proceduri care permit distrugerea mărfurilor suspectate, fără a fi necesare proceduri administrative sau judiciare prealabile pentru stabilirea formală a încălcărilor, în cazul în care persoanele vizate sunt de acord cu distrugerea sau nu se opun acesteia. În cazul în care mărfurile respective nu sunt distruse, fiecare parte se asigură că, în afara unor circumstanțe excepționale, mărfurile respective sunt eliminate din circuitul comercial într-un astfel de mod încât să se evite prejudicierea titularului de drepturi.
- (9) Fiecare parte poate dispune de proceduri care permit distrugerea rapidă a mărcilor contrafăcute și a mărfurilor piratate transmise prin mesageria poștală sau prin serviciile de curierat.
- (10) O parte poate decide să nu aplice prezentul articol în cazul importului de mărfuri introduse pe piață într-o țară terță de către titularul de drepturi sau cu consimțământul acestuia. Părțile pot decide, de asemenea, să nu aplice prezentul articol mărfurilor cu caracter necomercial aflate în bagajele personale ale călătorilor.
- (11) Autoritățile vamale ale părților întrețin un dialog periodic și promovează cooperarea cu părțile interesate relevante și cu alte autorități cu atribuții în asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală.
- (12) Părțile cooperează în ceea ce privește comerțul internațional cu mărfuri suspectate. În special, în măsura în care este posibil, părțile fac schimb de informații cu privire la comerțul cu mărfuri suspectate care afectează una dintre părți.

(13) Fără a se aduce atingere altor forme de cooperare, în legătură cu încălcările legislației în materie de drepturi de proprietate intelectuală a cărei asigurare a respectării intră în competența autorităților vamale ale unei părți în conformitate cu prezentul articol, se aplică Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.

ARTICOLUL 25.63

Coerența cu GATT și cu Acordul TRIPS

În vederea punerii în aplicare a măsurilor la frontieră pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile sale vamale, indiferent dacă acestea intră sau nu sub incidența prezentei subsecțiuni, fiecare parte asigură coerența cu obligațiile care îi revin în temeiul GATT 1994 și al Acordului TRIPS și, în special, cu articolul V din GATT 1994 și cu articolul 41 și secțiunea 4 din partea III a Acordului TRIPS.

SECȚIUNEA D

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 25.64

Cooperare

(1) Părțile cooperează în vederea sprijinirii punerii în aplicare a angajamentelor și obligațiilor asumate în temeiul prezentului capitol.

- (2) Domeniile de cooperare în materie de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală și de asigurare a respectării acestora pot include următoarele activități:
- (a) schimbul de informații privind cadrul juridic referitor la drepturile de proprietate intelectuală și normele relevante în materie de protecție și de asigurare a respectării acestora;
 - (b) schimbul de experiență între părți cu privire la progresul legislativ;
 - (c) schimbul de experiență între părți privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală;
 - (d) schimbul de experiență între părți privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală la nivel central și subcentral de către autoritățile vamale, polițienești, administrative și judiciare;
 - (e) coordonarea pentru prevenirea exporturilor de mărfuri contrafăcute, inclusiv cu țările terțe;
 - (f) asistența tehnică, consolidarea capacităților, schimbul de personal și formarea personalului;
 - (g) protejarea și apărarea drepturilor de proprietate intelectuală și difuzarea de informații în această privință, printre altele către mediul de afaceri și societatea civilă;
 - (h) sensibilizarea publicului cu privire la consumatori și la titularii de drepturi, precum și consolidarea cooperării instituționale, în special între oficiile lor pentru proprietate intelectuală;
 - (i) promovarea activă a sensibilizării și a educării publicului larg cu privire la politicile privind drepturile de proprietate intelectuală;

- (j) colaborarea între sectorul public și cel privat cu implicarea IMM-urilor, inclusiv la evenimente sau reuniuni axate pe IMM-uri, în ceea ce privește protejarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor; și
 - (k) elaborarea unor strategii eficace de identificare a categoriilor de public și a programelor de comunicare pentru a sensibiliza într-o mai mare măsură consumatorii și mijloacele de informare în masă cu privire la impactul încălcării drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv riscul pentru sănătate și siguranță și legătura cu criminalitatea organizată.
- (3) Fiecare parte poate pune la dispoziția publicului caietul de sarcini al produselor sau o fișă rezumat a caietului de sarcini respectiv și punctele de contact relevante pentru controlul sau gestionarea indicațiilor geografice ale celeilalte părți, care sunt protejate în temeiul subsecțiunii 4 a secțiunii B.
- (4) Părțile păstrează un contact permanent, în mod direct sau prin intermediul subcomitetului menționat la articolul 25.66, cu privire la toate aspectele legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol.

ARTICOLUL 25.65

Inițiative voluntare ale părților interesate

Fiecare parte depune eforturi pentru a facilita inițiativele voluntare ale părților interesate de reducere a încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv în mediul online și pe alte piețe, care să se axeze pe probleme concrete și să caute soluții practice realiste, echilibrate, proporționale și echitabile pentru toate părțile implicate, inclusiv în următoarele moduri:

- (a) fiecare parte depune eforturi pentru reunirea consensuală a părților interesate pe teritoriul său, cu scopul de a facilita inițiativele voluntare pentru găsirea de soluții și eliminarea diferențelor în ceea ce privește protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor;

- (b) fiecare parte depune eforturi pentru a face schimb de informații cu cealaltă parte cu privire la eforturile de facilitare a inițiativelor voluntare ale părților interesate pe teritoriul său; și
- (c) părțile depun eforturi pentru a promova dialogul deschis și cooperarea dintre părțile interesate ale fiecăreia dintre ele și pentru a încuraja părțile interesate să caute soluții comune și să elimine împreună diferențele în ceea ce privește protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor.

ARTICOLUL 25.66

Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală

Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1), monitorizează și asigură punerea în aplicare și funcționarea corespunzătoare a prezentului capitol și a anexelor 25-A, 25-B și 25-C. Subcomitetul îndeplinește, de asemenea, sarcinile specifice care îi sunt atribuite prin prezentul capitol, inclusiv prin articolul 25.40.

CAPITOLUL 26

COMERȚUL ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII COMUNE

ARTICOLUL 26.1

Obiective

(1) Părțile reamintesc Agenda 21 privind mediul și dezvoltarea, adoptată la Conferința ONU privind mediul și dezvoltarea care a avut loc la Rio de Janeiro în perioada 3-14 iunie 1992, Planul de la Johannesburg de implementare a Summitului mondial privind dezvoltarea durabilă din 2002, Declarația Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, adoptată de Conferința Internațională a Muncii în cadrul celei de a 97-a sesiuni, care a avut loc la Geneva la 10 iunie 2008 („Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă”), Documentul final al Conferinței ONU privind dezvoltarea durabilă din 2012, intitulat „Viitorul pe care ni-l dorim”, și Agenda 2030 și obiectivele de dezvoltare durabilă prevăzute de aceasta.

(2) Părțile recunosc faptul că dezvoltarea durabilă include dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și protecția mediului, toate trei fiind interdependente și consolidându-se reciproc pentru bunăstarea generațiilor prezente și viitoare.

(3) Având în vedere cele de mai sus, obiectivul prezentului capitol este de a consolida relațiile comerciale și de investiții dintre părți într-un mod care să contribuie la dezvoltarea durabilă, în special în dimensiunea sa legată de muncă¹ și în cea legată de mediu, care sunt relevante pentru comerț și investiții.

(4) Prezentul capitol cuprinde o abordare de cooperare bazată pe valori și interese comune.

ARTICOLUL 26.2

Dreptul de reglementare și nivelurile de protecție

(1) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a-și stabili propriile politici și priorități în materie de dezvoltare durabilă, în special de a-și stabili propriile nivelurile de protecție internă a muncii și a mediului și propriile priorități în domeniul muncii și al mediului și de a-și adopta sau modifica legislația și politicile privind munca și mediul în consecință.

(2) Nivelurile de protecție, legislația și politicile menționate la alineatul (1) trebuie să fie conforme cu angajamentul fiecărei părți față de acordurile multilaterale de mediu (AMM) și față de standardele și acordurile multilaterale în domeniul muncii, astfel cum sunt menționate în prezentul capitol, la care partea respectivă a aderat.

(3) Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că actele cu putere de lege, normele administrative și politicile sale în domeniul mediului și al muncii prevăd și încurajează un nivel ridicat de protecție a mediului și a muncii și depune eforturi pentru a-și îmbunătăți în continuare nivelurile de protecție a mediului și a muncii prevăzute în actele cu putere de lege, normele administrative și politicile sale.

¹ În sensul prezentului capitol, termenul „muncă” înseamnă obiectivele strategice ale OIM din cadrul Agendei privind munca decentă, care sunt exprimate în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă.

- (4) Niciuna dintre părți nu slăbește și nu reduce nivelurile de protecție prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului sau al muncii pentru a încuraja comerțul sau investițiile.
- (5) Niciuna dintre părți nu renunță și nu derogă în alt mod, nici nu se oferă să procedeze astfel, de la actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului sau al muncii, astfel încât să slăbească sau să reducă nivelurile de protecție prevăzute în acestea pentru a încuraja comerțul sau investițiile.
- (6) Niciuna dintre părți nu omite să asigure respectarea efectivă a actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul mediului și al muncii, prin acțiuni susținute sau repetate ori prin inacțiune, într-un mod care afectează comerțul sau investițiile.
- (7) Fiecare parte își păstrează dreptul de a exercita o putere discreționară rezonabilă și de a lua decizii cu bună-credință cu privire la alocarea resurselor de asigurare a respectării legislației în conformitate cu prioritățile pentru asigurarea respectării actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul mediului și al muncii.
- (8) Niciuna dintre părți nu aplică actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului și al muncii într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a comerțului sau a investițiilor.

ARTICOLUL 26.3

Comerțul, conduita profesională responsabilă gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare

- (1) Părțile recunosc importanța gestionării responsabile a lanțurilor de aprovizionare printr-o conduită profesională responsabilă sau prin practici de responsabilitate socială a întreprinderilor, precum și rolul comerțului în urmărirea obiectivului respectiv.

- (2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:
- (a) promovează o conduită profesională responsabilă sau responsabilitatea socială a întreprinderilor prin încurajarea adoptării de către întreprinderi a unor practici relevante care sunt în concordanță cu principiile, standardele și orientările recunoscute la nivel internațional, inclusiv a cu orientările sectoriale privind diligența necesară, care au fost aprobate sau sunt sprijinite de partea respectivă; și
 - (b) sprijină diseminarea și utilizarea instrumentelor internaționale relevante care au fost aprobate sau sunt sprijinite de partea respectivă, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială, adoptată la Geneva în noiembrie 1977 („Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială”), Pactul mondial al ONU și Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului, aprobate de Consiliul pentru Drepturile Omului prin Rezoluția 17/4 din 16 iunie 2011.
- (3) Părțile recunosc utilitatea orientărilor sectoriale internaționale în domeniul responsabilității sociale a întreprinderilor sau al conduitei profesionale responsabile și promovează activitățile comune în acest sens. Părțile pun în aplicare, de asemenea, măsuri de promovare a aderării la Orientările OCDE privind diligența necesară.
- (4) Părțile recunosc importanța promovării comerțului cu mărfuri care contribuie la îmbunătățirea condițiilor sociale și a practicilor ecologice, cum ar fi bunurile și serviciile de mediu care contribuie la o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, bunurile a căror producție nu este legată de defrișări și bunurile care fac obiectul unor sisteme și mecanisme voluntare de asigurare a durabilității.
- (5) Părțile fac schimb de informații, precum și de bune practici și, după caz, cooperează la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la chestiunile reglementate de prezentul articol.

ARTICOLUL 26.4

Informații științifice și tehnice

- (1) Atunci când instituie sau pune în aplicare măsuri menite să protejeze mediul sau condițiile de muncă care pot afecta comerțul sau investițiile dintre părți, fiecare parte ține seama de dovezile științifice și tehnice disponibile, provenite de preferință de la organisme tehnice și științifice recunoscute, precum și de standardele, orientările și recomandările internaționale relevante, dacă există.
- (2) În cazul în care dovezile sau informațiile științifice sunt insuficiente sau neconcludente și există un risc de degradare gravă a mediului sau un risc pentru securitatea și sănătatea în muncă pe teritoriul său, o parte poate adopta măsuri pe baza principiului precauției. Aceste măsuri fac obiectul unei revizuiri dacă devin disponibile informații științifice noi sau suplimentare.
- (3) În cazul în care o măsură adoptată în conformitate cu alineatul (2) are un impact asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți, o parte poate solicita părții care a adoptat măsura respectivă să furnizeze informații care să indice că măsura este în concordanță cu nivelurile sale de protecție și poate solicita discutarea chestiunii în cadrul Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă.
- (4) Aceste măsuri nu se aplică într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată sau o restricție disimulată a comerțului sau a investițiilor.

ARTICOLUL 26.5

Transparență și bune practici în materie de reglementare

Părțile recunosc importanța aplicării normelor privind transparența și a bunelor practici în materie de reglementare în conformitate cu capitolele 28 și 29, în special a normelor care oferă persoanelor interesate posibilitatea de a prezenta opinii cu privire la:

- (a) măsuri menite să protejeze mediul sau condițiile de muncă care pot afecta comerțul sau investițiile; și
- (b) măsuri privind comerțul sau investițiile care pot afecta protecția mediului sau a condițiilor de muncă.

ARTICOLUL 26.6

Sensibilizarea publicului, informarea, participarea și garanțiile procedurale

- (1) Fiecare parte promovează sensibilizarea publicului cu privire la actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul muncii și al mediului, inclusiv prin asigurarea faptului că actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul muncii și al mediului și procedurile sale de asigurare a respectării legislației și de conformitate sunt puse la dispoziția publicului.
- (2) Fiecare parte încearcă să răspundă cererilor de informații din partea oricărei persoane cu privire la punerea în aplicare de către partea respectivă a prezentului capitol.
- (3) Fiecare parte utilizează mecanismele menționate la articolele 33.5, 33.6 și 33.7 pentru a solicita opinii cu privire la aspecte legate de punerea în aplicare a prezentului capitol.

(4) Fiecare parte prevede primirea și luarea în considerare în mod corespunzător a comunicărilor și opiniilor prin intermediul observațiilor scrise formulate de o persoană a părții respective cu privire la aspecte legate de punerea în aplicare a prezentului capitol în conformitate cu procedurile sale interne. O parte răspunde în scris și în timp util la observațiile respective. Aceasta poate notifica astfel de comunicări și opinii grupului său consultativ intern instituit în temeiul articolului 33.6 și punctului de contact al celeilalte părți desemnat în temeiul articolului 26.19 alineatul (6).

(5) Fiecare parte se asigură, în conformitate cu legislația sa, că este disponibil accesul la proceduri administrative sau judiciare pentru persoanele cu un interes recunoscut în mod legal cu privire la o anumită chestiune sau care susțin că le-a fost încălcat un drept, pentru a permite întreprinderea de acțiuni împotriva încălcării legislației sale în domeniul mediului, inclusiv măsuri reparatorii adecvate pentru încălcările legislației respective.

(6) Fiecare parte se asigură, în conformitate cu legislația sa, că procedurile menționate la alineatul (5) respectă garanțiile procedurale, nu sunt prohibitiv de costisitoare, nu presupun termene nerezonabile sau întârzieri nejustificate, oferă posibilitatea emiterii unei ordonanțe președințiale, dacă este cazul, și sunt corecte, echitabile și transparente.

ARTICOLUL 26.7

Activități de cooperare

(1) Părțile recunosc importanța activităților de cooperare cu privire la aspectele legate de comerț ale politicilor în domeniul mediului și al muncii în vederea atingerii obiectivelor prezentului acord și a punerii în aplicare a prezentului capitol.

- (2) Activitățile de cooperare pot fi dezvoltate și puse în aplicare cu participarea organizațiilor internaționale și regionale, precum și cu țări terțe, întreprinderi, organizații patronale și sindicale, organizații din domeniul educației și cercetării și alte organizații neguvernamentale, după caz.
- (3) Activitățile de cooperare se desfășoară pe teme și subiecte convenite de părți, astfel încât să abordeze chestiuni de interes comun.
- (4) Părțile pot coopera cu privire la chestiunile prevăzute în prezentul capitol, precum și cu privire la următoarele, printre altele:
- (a) aspectele legate de muncă și de mediu ale comerțului și ale dezvoltării durabile în cadrul forurilor internaționale, inclusiv, în special, OMC, OIM, Forumul politic la nivel înalt pentru dezvoltare durabilă al ONU, Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP), acordurile OIM și acordurile multilaterale de mediu;
 - (b) impactul legislației și al standardelor de muncă și de mediu asupra comerțului și investițiilor;
 - (c) impactul legislației privind comerțul și investițiile asupra muncii și a mediului; și
 - (d) aspecte legate de comerț:
 - (i) ale inițiativelor privind producția și consumul durabile, inclusiv ale celor care vizează promovarea economiei circulare și a creșterii verzi și reducerea poluării; și
 - (ii) ale inițiativelor de promovare a bunurilor și serviciilor de mediu, inclusiv prin abordarea barierelor netarifare conexe.

(5) Prioritățile pentru activitățile de cooperare sunt stabilite în comun de către părți, pe baza domeniilor de interes reciproc și a resurselor disponibile.

(6) Părțile pot desfășura activități în domeniile de cooperare prevăzute în prezentul capitol cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția lor.

SECȚIUNEA B

MEDIUL ȘI COMERȚUL

ARTICOLUL 26.8

Obiective

(1) Părțile urmăresc să promoveze politici comerciale și de mediu care se susțin reciproc, niveluri ridicate de protecție a mediului în conformitate cu AMM-urile la care au aderat și asigurarea respectării eficace a actelor cu putere de lege și a normelor lor administrative în domeniul mediului, precum și să își consolideze capacitatea de a aborda aspectele de mediu legate de comerț, inclusiv prin cooperare.

(2) Părțile recunosc că o cooperare consolidată în vederea protejării și conservării mediului și a gestionării durabile a resurselor lor naturale are beneficii care pot contribui la dezvoltarea durabilă, le pot consolida guvernanta în materie de mediu și pot completa obiectivele prezentului acord.

(3) Părțile recunosc importanța unor politici și practici comerciale și de mediu care se susțin reciproc în vederea îmbunătățirii protecției mediului în promovarea dezvoltării durabile.

ARTICOLUL 26.9

Guvernanță și acorduri multilaterale de mediu

(1) Părțile recunosc importanța Adunării ONU pentru mediu a UNEP. Părțile recunosc rolul esențial al AMM-urilor în abordarea provocărilor globale, regionale și interne în materie de mediu. Părțile recunosc, de asemenea, necesitatea de a consolida susținerea reciprocă între politicile comerciale și de mediu. În consecință, fiecare parte pune efectiv în aplicare AMM-urile, inclusiv protocoalele la acestea, la care a aderat.

(2) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a adopta sau de a menține măsuri de realizare a obiectivelor AMM-urilor la care a aderat.

(3) Părțile se angajează într-un dialog și cooperează, după caz, cu privire la chestiunile comerciale și de mediu de interes reciproc, în special în ceea ce privește AMM-urile. Aceasta include schimburi periodice de informații cu privire la inițiativele fiecărei părți referitoare la ratificarea AMM-urilor, inclusiv a protocoalelor și a modificărilor lor.

ARTICOLUL 26.10

Comerțul și schimbările climatice

- (1) Părțile recunosc importanța AMM-urilor în domeniul schimbărilor climatice, în special necesitatea de a realiza obiectivul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, întocmită la New York la 9 mai 1992 (CCONUSC), și scopul și obiectivele Acordului de la Paris, în vederea abordării amenințării urgente pe care o reprezintă schimbările climatice. În consecință, părțile recunosc rolul comerțului în realizarea obiectivului de dezvoltare durabilă și în abordarea schimbărilor climatice, precum și importanța eforturilor individuale și colective de abordare a impactului schimbărilor climatice prin acțiuni de atenuare și adaptare.
- (2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:
- (a) pune efectiv în aplicare CCONUSC și Acordul de la Paris, inclusiv angajamentele asumate în ceea ce privește contribuțiile stabilite la nivel național;
 - (b) promovează contribuția pozitivă a comerțului la tranziția către o economie circulară și cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și la o dezvoltare rezilientă la efectele schimbărilor climatice, inclusiv prin acțiuni de atenuare și adaptare; și
 - (c) facilitează și promovează comerțul și investițiile în produse și servicii cu o relevanță deosebită pentru atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, pentru energia durabilă din surse regenerabile și pentru eficiența energetică, într-un mod compatibil cu celelalte dispoziții ale prezentului acord.

(3) În conformitate cu articolul 26.7, Părțile cooperează, după caz, în ceea ce privește aspectele legate de comerț ale schimbărilor climatice la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale, inclusiv în cadrul CCONUSC, al OMC și al Protocolului de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon, încheiat la Montreal la 16 septembrie 1987 (denumit în continuare „Protocolul de la Montreal”). În plus, părțile pot coopera, după caz, cu privire la chestiunile respective și în cadrul Organizației Maritime Internaționale.

(4) În conformitate cu alineatul (1), părțile cooperează în domenii precum:

- (a) schimbul de cunoștințe și de experiență în ceea ce privește punerea în aplicare a Acordului de la Paris, de exemplu cu privire la inițiativele de promovare a rezilienței la efectele schimbărilor climatice, a energiei din surse regenerabile, a tehnologiilor cu emisii scăzute, a eficienței energetice, a tarifării carbonului, a transporturilor durabile, a dezvoltării unei infrastructuri durabile și reziliente la efectele schimbărilor climatice, a monitorizării emisiilor și a soluțiilor bazate pe natură, precum și explorarea opțiunilor de cooperare în domenii precum poluanții climatici cu durată scurtă de viață și sechestrarea carbonului în sol; și
- (b) schimbul de cunoștințe și de experiență în ceea ce privește o eliminare treptată ambițioasă a substanțelor care diminuează stratul de ozon și reducerea treptată a hidrofluorocarburilor, în temeiul Protocolului de la Montreal, prin măsuri de control al producției și consumului acestora și al comerțului cu acestea, introducerea unor alternative ecologice la acele substanțele care diminuează stratul de ozon și la hidrofluorocarburi, actualizarea standardelor de siguranță și a altor standarde relevante și combaterea comerțului ilegal cu substanțele reglementate de Protocolul de la Montreal, după caz.

ARTICOLUL 26.11

Comerțul și pădurile

- (1) Părțile recunosc importanța gestionării durabile a pădurilor și rolul comerțului în urmărirea acestui obiectiv.
- (2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:
- (a) pune în aplicare măsuri de combatere a exploatării forestiere ilegale și a comerțului aferent, inclusiv prin activități de cooperare cu țări terțe, după caz;
 - (b) încurajează conservarea și gestionarea durabilă a pădurilor;
 - (c) promovează comerțul și consumul de lemn și de produse din lemn obținute în mod legal din păduri gestionate în mod durabil; și
 - (d) face schimb de informații și, după caz, cooperează cu cealaltă parte cu privire la inițiative legate de comerț referitoare la combaterea exploatării forestiere ilegale, gestionarea durabilă a pădurilor, defrișările și degradarea pădurilor, guvernanta în domeniul forestier și conservarea suprafețelor împădurite pentru a maximiza impactul și susținerea reciprocă a politicilor de interes reciproc ale părților.
- (3) Recunoscând că pădurile și gestionarea lor durabilă au un rol esențial în combaterea schimbărilor climatice și în menținerea biodiversității, fiecare parte promovează inițiative de combatere a defrișărilor, inclusiv prin lanțuri de aprovizionare care nu implică defrișări. În plus, părțile cooperează, după caz și în conformitate cu articolul 26.7, la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale relevante, pentru a reduce la minimum defrișările și degradarea pădurilor la nivel mondial.

ARTICOLUL 26.12

Comerțul și speciile sălbatice de floră și faună

- (1) Părțile recunosc importanța asigurării faptului că comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră nu pune în pericol supraviețuirea acestora, astfel cum se prevede în Convenția privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție, întocmită la Washington D.C. la 3 martie 1973 (CITES).
- (2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:
- (a) pune în aplicare măsuri eficace de combatere a comerțului ilegal cu specii sălbatice de floră și faună, inclusiv prin activități de cooperare cu țări terțe, după caz; și
 - (b) promovează conservarea pe termen lung și utilizarea durabilă a speciilor enumerate în appendicele la CITES, inclusiv prin cooperarea în cadrul organismelor CITES relevante pentru actualizarea apendicelor la CITES și prin promovarea includerii speciilor considerate ca fiind expuse riscului din cauza comerțului internațional și a altor criterii stabilite în temeiul CITES.
- (3) În conformitate cu articolul 26.7, părțile pot, după caz, să coopereze sau să facă schimb de informații la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la chestiuni de interes reciproc legate de combaterea comerțului ilegal cu specii sălbatice de floră și faună, inclusiv prin sensibilizare în vederea reducerii cererii de produse ilegale derivate din specii sălbatice de faună și floră și prin inițiative de consolidare a cooperării privind schimbul de informații și asigurarea respectării legislației.

Comerțul și diversitatea biologică

- (1) Părțile recunosc importanța conservării și a utilizării durabile a diversității biologice și rolul comerțului în urmărirea acestor obiective, în concordanță cu Convenția privind diversitatea biologică, întocmită la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992, și cu alte IMM-uri la care au aderat, precum și cu deciziile adoptate în temeiul acestora.
- (2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte ia măsuri pentru conservarea diversității biologice atunci când aceasta este supusă unor presiuni legate de comerț și investiții, inclusiv prin schimbul de informații și de experiență, precum și măsuri de prevenire a răspândirii speciilor alogene invazive, recunoscând că circulația transfrontalieră a speciilor alogene invazive terestre și acvatice prin căi comerciale poate afecta mediul, activitățile economice și dezvoltarea, precum și sănătatea umană.
- (3) Părțile recunosc importanța respectării, a conservării și a menținerii cunoștințelor și a practicilor populațiilor indigene și ale comunităților locale care întruchipează stiluri de viață tradiționale care contribuie la conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, precum și rolul comerțului în sprijinirea acestor acțiuni.
- (4) Părțile recunosc importanța facilitării accesului la resursele genetice și a promovării unei distribuiri corecte și echitabile a beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice, în conformitate cu măsurile lor interne și cu obligațiile internaționale ale fiecărei părți.
- (5) De asemenea, părțile recunosc importanța participării și consultării publicului, în conformitate cu legislația sau politicile lor, la elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor privind conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice.

(6) În conformitate cu articolul 26.7, părțile pot, după caz, să promoveze, să coopereze sau să facă schimb de informații la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la aspectele legate de comerț ale politicilor și măsurilor privind diversitatea biologică care sunt de interes reciproc, precum:

- (a) inițiativele și bunele practici privind comerțul cu produse bazate pe resurse naturale obținute printr-o utilizare durabilă a resurselor biologice și care contribuie la conservarea biodiversității;
- (b) conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, protejarea, refacerea și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor acestora, precum și a instrumentelor economice conexe; și
- (c) accesul la resursele genetice și distribuirea corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea lor.

ARTICOLUL 26.14

Comerțul și gestionarea durabilă a pescuitului și acvaculturii

- (1) Părțile recunosc importanța conservării și gestionării durabile a resurselor biologice marine și a ecosistemelor marine, precum și rolul comerțului în urmărirea acestor obiective.
- (2) Atunci când elaborează și pun în aplicare măsuri de conservare și gestionare, părțile iau în considerare îngrijorările de ordin social, comercial, de dezvoltare și de mediu, precum și importanța pescuitului artizanal sau la scară mică pentru mijloacele de subsistență ale comunităților locale de pescari.

(3) Părțile recunosc că pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN)¹ poate avea un impact negativ semnificativ asupra stocurilor de pește, asupra sustenabilității comerțului cu produse pescărești și asupra dezvoltării și a mediului și confirmă necesitatea de a se lua măsuri pentru a aborda problemele legate de pescuitul excesiv și de utilizarea nesustenabilă a resurselor piscicole.

(4) În conformitate cu alineatele (1), (2) și (3) de la prezentul articol, fiecare parte:

- (a) pune în aplicare și acționează în conformitate cu principiile Convenției ONU privind dreptul mării, întocmită la Montego Bay la 10 decembrie 1982, ale Acordului ONU pentru aplicarea prevederilor Convenției Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării din 10 decembrie 1982 în legătură cu conservarea și gestionarea populațiilor transzonale și a stocurilor de pești mari migratori, adoptat la New York la 4 august 1995, ale Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), ale Acordului privind promovarea respectării măsurilor internaționale de conservare și gestionare de către navele de pescuit în marea liberă, adoptat la Roma la 24 noiembrie 1993, ale Codului FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc, adoptat prin Rezoluția 4/95 la 31 octombrie 1995 și ale Acordului FAO privind măsurile de competența statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat, încheiat la Roma la 22 noiembrie 2009;
- (b) participă la inițiativa FAO privind Registrul mondial al navelor de pescuit, al navelor frigorifice de transport și al navelor de aprovizionare;

¹ Termenul „pescuit ilegal, nedeclarat și nereglementat” trebuie înțeles ca având același sens cu cel prevăzut la punctul 3 din Planul internațional de acțiune pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, adoptat la Roma în 2001 („Planul de acțiune din 2001 privind pescuitul INN”).

- (c) urmărește să opereze un sistem de gestionare a pescuitului bazat pe cele mai bune dovezi științifice disponibile și pe cele mai bune practici recunoscute la nivel internațional pentru gestionarea și conservarea resurselor piscicole, astfel cum se reflectă în dispozițiile relevante ale instrumentelor internaționale menite să asigure utilizarea și conservarea durabilă a speciilor marine¹ și care vizează, printre altele:
- (i) prevenirea pescuitului excesiv și a supracapacității;
 - (ii) reducerea capturilor accidentale de specii nevizate;
 - (iii) promovarea refacerii stocurilor supraexploatare pentru toate activitățile de pescuit marin; și
 - (iv) promovarea gestionării pescuitului printr-o abordare ecosistemică, inclusiv prin cooperare între părți;
- (d) în sprijinul eforturilor de combatere a practicilor de pescuit INN și pentru a contribui la descurajarea comerțului cu produse provenite din speciile recoltate prin aceste practici:
- (i) pune în aplicare măsuri eficace de combatere a pescuitului INN;

¹ Instrumentele respective includ, printre altele și în măsura în care se pot aplica, Convenția ONU privind dreptul mării, Acordul ONU pentru aplicarea prevederilor Convenției Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării din decembrie 1982 în legătură cu conservarea și gestionarea populațiilor transzonale și a stocurilor de pești mari migratori, Codului FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc, Acordul FAO privind promovarea respectării măsurilor internaționale de conservare și gestionare de către navele de pescuit în marea liberă, Planul de acțiune din 2001 privind pescuitul INN și Acordul FAO privind măsurile de competența statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat.

- (ii) asigură utilizarea sistemelor de monitorizare, control, supraveghere, conformitate și asigurare a respectării legislației:
 - (A) pentru a preveni și a descuraja, în conformitate cu obligațiile sale internaționale și cu legislația sa, navele care arborează pavilionul său și persoanele fizice proprii să se angajeze în activități de pescuit INN; și
 - (B) pentru a aborda transbordarea pe mare a peștelui sau a produselor din pește astfel încât să descurajeze și să evite activitățile de pescuit INN;
- (iii) pune în aplicare măsurile de competența statului portului; și
- (iv) pune în aplicare măsuri de prevenire a intrării pescuitului INN și a produselor pescărești INN în lanțurile de aprovizionare ale fiecărei părți și cooperează în acest scop, inclusiv prin facilitarea schimbului de informații;
- (e) participă în mod activ la activitatea organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului (ORGP) în care este membru, observator sau în care este parte necontractantă cooperantă, cu scopul de a realiza o bună guvernare în domeniul pescuitului și un pescuit sustenabil, de exemplu prin promovarea cercetării științifice și adoptarea de măsuri de conservare bazate pe cele mai bune dovezi științifice disponibile, prin consolidarea mecanismelor de asigurare a conformității, prin efectuarea de evaluări periodice ale performanței, prin adoptarea unui control, a unei monitorizări și a unei aplicări eficiente a măsurilor de gestionare ale ORGP și, după caz, prin adoptarea și punerea în aplicare a unor regimuri de documentare și certificare a capturii și a unor măsuri de competența statului portului;

- (f) depune eforturi pentru a acționa în conformitate cu măsurile de conservare și gestionare relevante adoptate de ORGP din care nu face parte, astfel încât să nu submineze măsurile respective, și se străduiește să nu submineze regimurile de documentare a capturilor sau a comerțului operate de ORGP sau acordurile la care nu a aderat; și
 - (g) promovează dezvoltarea unei acvaculturi sustenabile și responsabile, ținând seama de aspectele economice, sociale și de mediu ale acesteia, în conformitate cu punerea în aplicare a obiectivelor și principiilor cuprinse în Codul FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc.
- (5) Părțile cooperează, după caz și în conformitate cu articolul 26.7, la nivel bilateral și în cadrul ORGP, cu scopul de a promova practicile de pescuit sustenabile și comerțul cu produse pescărești provenite din activități de pescuit gestionate în mod durabil. În plus, părțile pot coopera pentru a face schimb de cunoștințe și de bune practici pentru a sprijini punerea în aplicare a prezentului articol.

SECȚIUNEA C

MUNCA ȘI COMERȚUL

ARTICOLUL 26.15

Obiective

(1) Părțile recunosc că schimburile comerciale și investițiile oferă oportunități de creare de locuri de muncă și de muncă decentă, inclusiv pentru tineri, cu clauze și condiții de angajare care respectă principiile stabilite în Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă, adoptată de Conferința Internațională a Muncii de la Geneva din 18 iunie 1998 și modificată în 2022 (denumită în continuare „Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă”) și Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, adoptată la 10 iunie 2008, astfel cum a fost modificată în 2022 denumită în continuare „Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă”).

(2) Părțile urmăresc să asigure niveluri ridicate de protecție a muncii în conformitate cu standardele internaționale de muncă la care aderă și să promoveze politici comerciale și în domeniul muncii care se susțin reciproc în vederea îmbunătățirii condițiilor de muncă și a calității vieții profesionale a angajaților. Părțile vor depune eforturi pentru a îmbunătăți dezvoltarea și gestionarea capitalului uman în vederea creșterii capacității de inserție profesională, a excelenței în afaceri și a productivității, atât în beneficiul lucrătorilor, cât și al întreprinderilor. În consecință, părțile depun eforturi pentru a oferi tinerilor oportunități de dezvoltare a competențelor necesare pentru a avea acces și a rămâne cu succes pe piața forței de muncă.

(3) Părțile urmăresc să coopereze cu privire la aspectele legate de comerț ale muncii care sunt de interes reciproc pentru a consolida relația mai amplă dintre părți.

ARTICOLUL 26.16

Standarde și acorduri multilaterale în domeniul muncii

- (1) Părțile își afirmă angajamentul de a promova dezvoltarea comerțului internațional într-un mod care să favorizeze munca decentă pentru toți, în special pentru femei, tineri și persoanele cu handicap, în conformitate cu obligațiile care le revin în cadrul OIM, inclusiv cu cele prevăzute în Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă și în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă.
- (2) Reamintind Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă părțile iau act de faptul că încălcarea principiilor și a drepturilor fundamentale la locul de muncă nu poate fi invocată sau utilizată în alt mod ca avantaj comparativ legitim și că standardele de muncă nu ar trebui folosite în scopul protecționismului comercial.
- (3) Fiecare parte pune efectiv în aplicare convențiile OIM ratificate de statele membre și, respectiv, de Chile.
- (4) În conformitate cu Constituția OIM, adoptată ca partea XIII din Tratatul de la Versailles, semnat la 28 iunie 1919, și cu Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă fiecare parte trebuie să respecte, să promoveze și să pună efectiv în aplicare standardele fundamentale de muncă recunoscute la nivel internațional, astfel cum sunt definite în convențiile fundamentale ale OIM, și anume:
 - (a) libertatea de asociere și recunoașterea efectivă a dreptului de negociere colectivă;
 - (b) eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie;

- (c) abolirea efectivă a muncii copiilor, inclusiv interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor;
 - (d) eliminarea discriminării cu privire la încadrarea în muncă și la profesie; și
 - (e) un mediu de lucru sigur și sănătos.
- (5) Părțile fac schimb periodic de informații referitoare la progresele înregistrate în ceea ce privește ratificarea convențiilor sau a protocolelor OIM care sunt considerate actualizate de către OIM și la care nu au aderat încă.
- (6) Fiecare parte promovează Agenda OIM privind munca decentă, prevăzută în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă în special în ceea ce privește:
- (a) condițiile de muncă decente pentru toți, în ceea ce privește, printre altele, salariile și veniturile, timpul de lucru, alte condiții de muncă și protecția socială; și
 - (b) dialogul social pe probleme de muncă între lucrători și angajatori și între organizațiile acestora, precum și cu autoritățile guvernamentale relevante.
- (7) În conformitate cu angajamentele asumate în cadrul OIM, fiecare parte:
- (a) adoptă și pune în aplicare măsuri și politici privind securitatea și sănătatea în muncă; și
 - (b) menține un sistem de inspecție a muncii în conformitate cu standardele relevante ale OIM privind inspecția muncii.

ARTICOLUL 26.17

Munca forțată sau obligatorie

- (1) Reamintind faptul că eliminarea muncii forțate se numără printre obiectivele Agendei 2030, părțile subliniază importanța ratificării și a punerii efective în aplicare a Protocolului din 2014 la Convenția privind munca forțată din 1930, adoptat la Geneva la 11 iunie 2014.
- (2) Părțile recunosc obiectivul de a elimina toate formele de muncă forțată sau obligatorie, inclusiv munca forțată sau obligatorie a copiilor.
- (3) În consecință, părțile identifică oportunități de cooperare, de schimb de informații, de experiență și de bune practici legate de eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie.

ARTICOLUL 26.18

Cooperarea cu privire la aspecte legate de comerț și de muncă

În conformitate cu articolul 26.7, părțile se consultă și cooperează, după caz, la nivel bilateral și în contextul OIM, cu privire la aspectele legate de comerț ale muncii care sunt de interes reciproc, inclusiv, dar fără a se limita la:

- (a) crearea de locuri de muncă și promovarea unor locuri de muncă productive și de înaltă calitate, inclusiv politici care să producă o creștere generatoare de locuri de muncă și să promoveze întreprinderile durabile și spiritul antreprenorial;

- (b) promovarea unor îmbunătățiri ale productivității întreprinderilor și a muncii, în special în ceea ce privește întreprinderile mici și mijlocii;
- (c) dezvoltarea capitalului uman, accesul la piața muncii și îmbunătățirea capacității de inserție profesională, în special a tinerilor, inclusiv prin învățare pe tot parcursul vieții și formare profesională, educație și formare continuă, precum și dezvoltarea și actualizarea competențelor, inclusiv în industriile emergente și de mediu;
- (d) echilibrul dintre viața profesională și cea privată și practici inovatoare la locul de muncă pentru a spori bunăstarea lucrătorilor;
- (e) promovarea sensibilizării cu privire la Agenda OIM privind munca decentă, inclusiv cu privire la interconexiunile dintre comerț și ocuparea integrală și productivă a forței de muncă, ajustarea pieței forței de muncă, standardele fundamentale de muncă, munca decentă în cadrul lanțurilor de aprovizionare globale, protecția socială și incluziunea socială, dialogul social și egalitatea de gen;
- (f) promovarea prin comerț a unor locuri de muncă decente și de calitate, inclusiv a securității și sănătății în muncă în cazul lucrătoarelor gravide și al celor care au născut de curând;
- (g) securitatea și sănătatea în muncă și inspecția muncii, de exemplu, îmbunătățirea mecanismelor de asigurare a conformității și de asigurare a respectării legislației;
- (h) abordarea provocărilor și oportunităților unei forțe de muncă diverse și multigeneraționale, inclusiv prin:
 - (i) promovarea egalității și eliminarea discriminării în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă; și

- (ii) protecția lucrătorilor vulnerabili;
- (i) îmbunătățirea relațiilor de muncă, de exemplu, prin schimbul de cele mai bune practici în materie de soluționare alternativă a litigiilor și de consultare tripartită;
- (j) punerea în aplicare a convențiilor fundamentale, prioritare și a altor convenții actualizate ale OIM, precum și a Declarației tripartite de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială și a Principiilor directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului; și
- (k) statistici privind munca.

SECȚIUNEA D

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

ARTICOLUL 26.19

Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă și punctele de contact

- (1) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1), este alcătuit, pentru Chile, din funcționari din instituțiile responsabile cu comerțul, munca, mediul și aspectele legate de gen.

(2) Subcomitetul organizează sesiuni specifice pentru chestiunile legate de mediu și, respectiv, de muncă¹, precum și pentru aspectele transversale legate de comerț și de dezvoltarea durabilă.

(3) Funcțiile subcomitetului sunt următoarele:

- (a) de a facilita, monitoriza și analiza punerea în aplicare a prezentului capitol;
- (b) de a stabili, organiza, supraveghea și evalua activitățile de cooperare prevăzute în prezentul capitol, inclusiv schimbul de informații și de experiență în domenii de interes reciproc;
- (c) de a raporta și a face recomandări Comitetului pentru comerț cu privire la orice aspect legat de prezentul capitol, inclusiv cu privire la subiectele de discuție cu mecanismele societății civile menționate la articolul 33.5;
- (d) de a îndeplini sarcinile menționate la articolele 26.21 și 26.22;
- (e) de a se coordona cu alte subcomitete instituite în temeiul prezentului acord, după caz, inclusiv în ceea ce privește eforturile de integrare a aspectelor, considerentelor și activităților legate de gen în activitatea lor, astfel cum se menționează la articolul 27.4 alineatul (8); și
- (f) de a îndeplini orice alte funcții convenite de părți.

(4) Subcomitetul poate, conform celor stabilite de comun acord, să se consulte sau să solicite consiliere din partea părților interesate relevante sau a experților cu privire la aspectele legate de punerea în aplicare a prezentului capitol.

¹ Chestiunile legate de mediu și de muncă pot fi discutate în sesiuni izolate sau în sesiuni consecutive.

(5) Subcomitetul întocmește, prin consens, un raport cu privire la fiecare reuniune și îl publică după reuniune.

(6) Fiecare parte desemnează un punct de contact în cadrul administrației sale pentru facilitarea comunicării și a coordonării între părți cu privire la orice aspect legat de punerea în aplicare a prezentului capitol. Pentru Chile, punctul de contact specific pentru aspectele legate de muncă, mediu și gen este un reprezentant al Subsecretariatului pentru relații economice internaționale din cadrul Ministerului Afacerilor Externe sau al succesorului acestuia. Fiecare parte notifică cu promptitudine celeilalte părți punctele sale de contact și furnizează datele lor de contact.

(7) Punctele de contact:

(a) facilitează comunicarea regulată și coordonarea între părți;

(b) în pofida articolului 33.3 alineatul (2), oferă asistență subcomitetului, inclusiv în ceea ce privește stabilirea ordinii de zi și desfășurarea tuturor celorlalte pregătiri necesare pentru reuniunile subcomitetului;

(c) comunică cu societatea civilă respectivă, după caz; și

(d) colaborează, inclusiv cu alte organisme corespunzătoare ale administrațiilor lor, pentru a dezvolta și a pune în aplicare activități de cooperare.

ARTICOLUL 26.20

Soluționarea litigiilor

- (1) Părțile depun toate eforturile posibile, prin dialog, schimb de informații și cooperare, pentru a soluționa orice dezacord între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol.
- (2) În cazul unui dezacord între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, părțile recurg exclusiv la procedurile de soluționare a litigiilor stabilite în temeiul articolelor 26.21 și 26.22.

ARTICOLUL 26.21

Consultări

- (1) O parte (denumită în continuare „partea solicitantă”) poate, în orice moment, să solicite consultări cu cealaltă parte (denumită în continuare „partea solicitată”) cu privire la orice chestiune care decurge din interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, prin transmiterea unei cereri scrise punctului de contact al părții solicitate. Cererea trebuie să precizeze motivele pentru care se solicită consultări, inclusiv o descriere suficient de detaliată a chestiunii în cauză, și dispozițiile prezentului capitol pe care le consideră aplicabile.
- (2) Cu excepția cazului în care convine altfel cu partea solicitantă, partea solicitată răspunde în scris în termen de cel mult 10 zile de la data primirii cererii.

(3) Cu excepția cazului în care convin altfel, părțile încep consultările în termen de cel mult 30 de zile de la data primirii cererii de către partea solicitată.

(4) Consultările se pot desfășura cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția părților. În cazul în care au loc cu prezență fizică, consultările se desfășoară pe teritoriul părții solicitate, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(5) În cadrul consultărilor, părțile:

(a) furnizează suficiente informații pentru a permite o examinare completă a chestiunii în discuție; și

(b) tratează drept confidențiale orice informații schimbate în cursul consultărilor.

(6) Părțile inițiază consultări cu scopul de a ajunge la o soluționare a chestiunii în cauză care să fie satisfăcătoare pentru ambele părți, ținând seama de oportunitățile de cooperare prezentate de chestiunea respectivă. În ceea ce privește chestiunile legate de acordurile multilaterale menționate în prezentul capitol, părțile iau în considerare informațiile furnizate de OIM sau de organismele relevante instituite în temeiul acordurilor respective. Dacă este cazul, părțile pot conveni să solicite consiliere din partea unor astfel de organizații sau organisme sau a oricărui alt expert sau organism pe care îl consideră adecvat, care să le ofere asistență în cadrul consultărilor.

(7) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze chestiunea în termen de 60 de zile de la transmiterea cererii scrise de consultări în temeiul alineatului (1), fiecare parte poate, prin transmiterea unei cereri scrise punctului de contact al celeilalte părți, să solicite convocarea subcomitetului pentru examinarea chestiunii. Subcomitetul se reunește cu promptitudine și depune eforturi pentru a conveni asupra unei soluții.

(8) Fiecare parte sau subcomitetul convocat în temeiul alineatului (7) de la prezentul articol poate, după caz, să solicite punctul de vedere al grupurilor consultative interne menționate la articolul 33.6 sau consiliere din partea altor experți.

(9) În cazul în care părțile reușesc să soluționeze chestiunea, acestea documentează rezultatul, inclusiv, după caz, măsurile specifice și termenele convenite. Părțile pun rezultatul la dispoziția publicului, cu excepția cazului în care convin altfel.

ARTICOLUL 26.22

Comisie de experți

(1) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze chestiunea în termen de 60 de zile de la transmiterea unei cereri scrise de convocare a subcomitetului, astfel cum se menționează la articolul 26.21 alineatul (7), sau, în absența unei astfel de cereri, în termen de 120 de zile de la transmiterea unei cereri scrise de consultări în temeiul articolului 26.21 alineatul (1), partea solicitantă poate solicita instituirea unei comisii de experți care să examineze chestiunea. Orice astfel de cerere se adresează în scris punctului de contact al părții solicitate. Cererea trebuie să precizeze motivele pentru care se solicită instituirea unei comisii de experți, inclusiv o descriere suficient de detaliată a chestiunii în cauză, și explică modul în care chestiunea respectivă constituie o încălcare a dispozițiilor specifice din prezentul capitol.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul articol, articolele 31.6, 31.10 și 31.13, articolul 31.14 alineatul (1), articolele 31.15 și 31.19, articolul 31.20 alineatul (2), articolele 31.21, 31.22, 31.24, 31.32, 31.33, 31.34 și 31.35, precum și Regulamentul de procedură din anexa 31-A și Codul de conduită din anexa 31-B, se aplică *mutatis mutandis*.

(3) La prima sa reuniune, subcomitetul recomandă Comitetului pentru comerț stabilirea a cel puțin 15 persoane care doresc și sunt în măsură să facă parte din comisia de experți. Pe baza acestei recomandări, Comitetul pentru comerț întocmește, în termen de cel mult un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord, o listă a acestor persoane. Lista se compune din trei subliste:

- (a) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Uniunii Europene;
- (b) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Republicii Chile; și
- (c) o sublistă de persoane care nu sunt resortisanți ai niciunei părți și care vor exercita funcția de președinte al comisiei de experți.

(4) Fiecare sublistă este alcătuită din cel puțin cinci persoane. Comitetul pentru comerț se asigură că lista este actualizată în permanență și cuprinde în orice moment acest număr minim de persoane.

(5) Persoanele menționate la alineatul (3) trebuie să aibă cunoștințe de specialitate sau expertiză în domeniul dreptului muncii sau al mediului, în chestiunile vizate de prezentul capitol sau în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale. Aceste persoane trebuie să fie independente, să își exercite funcțiile în nume propriu, să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau administrație publică cu privire la aspecte legate de dezacordul în cauză, să nu aibă nicio legătură cu administrația publică a vreunei părți și să respecte Codul de conduită din anexa 31-B.

(6) Atunci când comisia de experți este alcătuită în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 31.6 alineatele (3), (4) și (6), experții sunt selectați din sublistele relevante menționate la alineatul (3) de la prezentul articol.

(7) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel în termen de cinci zile de la data instituirii comisiei de experți, aceștia îi revine următorul mandat:

„să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale capitolului 26 din Acordul interimar privind comerțul dintre Uniunea Europeană și Republica Chile, chestiunea menționată în cererea de instituire a comisiei de experți și să prezinte, în conformitate cu articolul 26.23 din acordul respectiv, un raport conținând constatările și recomandările sale în vederea soluționării chestiunii”.

(8) În ceea ce privește chestiunile legate de acordurile multilaterale menționate în prezentul capitol, comisia de experți ar trebui să solicite informații de la OIM sau de la organismele relevante instituite în temeiul acordurilor respective, inclusiv orice orientări interpretative, constatări sau decizii pertinente disponibile adoptate de OIM și de organismele respective. Orice astfel de informații sunt puse la dispoziția ambelor părți în vederea formulării de observații.

(9) Comisia de experți interpretează dispozițiile prezentului capitol în conformitate cu normele obișnuite de interpretare a dreptului public internațional, inclusiv cu normele codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor.

(10) Comisia de experți transmite părților un raport intermediar și un raport final care prezintă constatările faptelor, aplicabilitatea dispozițiilor relevante și motivele care stau la baza oricăror constatări, concluzii și recomandări pe care le formulează.

(11) Comisia de experți le transmite părților raportul intermediar în termen de 100 de zile de la data constituirii sale. În cazul în care comisia de experți consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru în scris, precizând motivele întârzierii și data la care comisia de experți intenționează să transmită raportul intermediar. Termenul prevăzut la prezentul alineat poate fi prelungit prin acordul părților.

(12) O parte poate transmite comisiei de experți o cerere motivată de reexaminare a anumitor aspecte ale raportului intermediar în termen de 25 de zile de la primirea acestuia. O parte poate prezenta observații cu privire la cererea celeilalte părți în termen de 15 zile de la transmiterea cererii.

(13) După examinarea cererii și a observațiilor, comisia de experți pregătește raportul final. În cazul în care nu se transmite nicio cerere de reexaminare a anumitor aspecte ale raportului intermediar în termenul menționat la alineatul (12), raportul intermediar devine raportul final al comisiei de experți.

(14) În termen de 175 de zile de la data instituirii sale, comisia de experți prezintă părților raportul său final. În cazul în care comisia de experți consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru în scris, precizând motivele întârzierii și data la care comisia de experți intenționează să transmită raportul final. Termenul prevăzut la prezentul alineat poate fi prelungit prin acordul părților.

(15) Raportul final include o discuție referitoare la orice cerere scrisă a părților privind raportul intermediar și răspunde cu claritate la observațiile transmise de părți.

(16) Părțile pun la dispoziția publicului raportul final în termen de 15 zile de la transmiterea acestuia de către comisia de experți.

(17) În cazul în care comisia de experți constată în raportul final că una dintre părți nu și-a respectat obligațiile care îi revin în temeiul prezentului capitol, părțile discută cu privire la măsurile adecvate care trebuie puse în aplicare luând în considerare raportul și recomandările comisiei de experți. Partea solicitată aduce la cunoștința grupului său consultativ intern menționat la articolul 33.6 și a celeilalte părți deciziile sale cu privire la orice acțiuni sau măsuri care urmează să fie puse în aplicare în termen de cel mult trei luni de la data la care raportul a fost pus la dispoziția publicului.

(18) Subcomitetul monitorizează acțiunile întreprinse ca urmare a raportului final și a recomandărilor comisiei de experți. Grupurile consultative interne menționate la articolul 33.6 pot prezenta observații subcomitetului în acest sens.

ARTICOLUL 26.23

Reexaminare

- (1) Pentru a îmbunătăți realizarea obiectivelor prezentului capitol, părțile discută în cadrul reuniunilor subcomitetului cu privire la punerea în aplicare efectivă, ținând seama, printre altele, de principalele evoluții ale politicilor fiecărei părți și de evoluțiile acordurilor internaționale.
- (2) Având în vedere rezultatul acestor discuții, o parte poate solicita reexaminarea prezentului capitol în orice moment după data intrării în vigoare a prezentului acord. În acest scop, subcomitetul poate recomanda părților modificări ale dispozițiilor relevante din prezentul capitol în conformitate cu procedura de modificare stabilită la articolul 33.10 alineatul (1).

CAPITOLUL 27

COMERȚUL ȘI EGALITATEA DE GEN

ARTICOLUL 27.1

Context și obiective

- (1) Părțile sunt de acord cu privire la importanța includerii unei perspective de gen în promovarea creșterii economice favorabile incluziunii și cu privire la rolul-cheie pe care îl pot avea în această privință politicile care iau în considerare dimensiunea de gen. Aceasta presupune eliminarea barierelor din calea participării femeilor la economie și la comerțul internațional, inclusiv îmbunătățirea egalității de șanse în ceea ce privește accesul la posturi și sectoare profesionale pentru bărbați și femei pe piața forței de muncă.
- (2) Părțile recunosc faptul că comerțul și investițiile internaționale sunt motoare ale creșterii economice și recunosc, de asemenea, contribuția importantă a femeilor la creșterea economică prin participarea lor la activitatea economică, inclusiv la afaceri și la comerțul internațional.
- (3) Părțile recunosc că participarea femeilor la comerțul internațional poate contribui la promovarea capacității lor economice și a independenței lor economice. În plus, accesul femeilor la resursele economice și deținerea acestora de către femei contribuie la o creștere economică durabilă și favorabilă incluziunii, la prosperitate, competitivitate și la bunăstarea societății. În consecință, părțile își subliniază intenția de a pune în aplicare prezentul acord într-un mod care să promoveze și să consolideze egalitatea între bărbați și femei.

- (4) Părțile reamintesc Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite și ODD referitoare la comerț și la egalitatea de gen, în special obiectivul 5: realizarea egalității de gen și capacitatea tuturor femeilor și fetelor.
- (5) Părțile reamintesc obiectivele Declarației comune privind comerțul și capacitatea economică a femeilor cu ocazia Conferinței ministeriale a OMC de la Buenos Aires din decembrie 2017.
- (6) Părțile reamintesc angajamentele lor privind integrarea egalității de gen și capacitatea femeilor și fetelor, precum și respectarea principiilor democratice, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum sunt prevăzute în Declarația universală a drepturilor omului, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 10 decembrie 1948, și în alte instrumente internaționale relevante privind drepturile omului legate de egalitatea de gen la care au aderat.
- (7) Părțile își reafirmă angajamentele asumate în cadrul Declarației și al Platformei de acțiune de la Beijing, adoptate în cadrul celei de a patra Conferințe mondiale a femeilor, care a avut loc la Beijing în perioada 4-15 septembrie 1995, luând act în special de obiectivele și dispozițiile referitoare la accesul egal al femeilor la resurse, locuri de muncă, piețe și comerț.
- (8) Părțile reafirmă importanța politicilor comerciale favorabile incluziunii care contribuie la promovarea egalității de drepturi, de tratament și de șanse între bărbați și femei, precum și la eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor.
- (9) Părțile subliniază rolul sectorului privat în promovarea egalității de gen prin aplicarea unor politici de nediscriminare și diversitate în activitățile lor corporative, în conformitate cu orientările și standardele internaționale aprobate sau sprijinite de părți.

(10) Părțile urmăresc:

- (a) să își consolideze relațiile comerciale, cooperarea și dialogul în moduri care să conducă la egalitatea de șanse și de tratament pentru femei și bărbați, în calitate de lucrători, producători, comercianți sau consumatori, în conformitate cu angajamentele lor internaționale;
- (b) să faciliteze cooperarea și dialogul cu scopul de a consolida capacitatea și condițiile pentru accesul femeilor la oportunitățile create de schimburile comerciale;
- (c) să își îmbunătățească în continuare capacitățile de abordare a aspectelor de gen legate de comerț, inclusiv prin schimbul de informații și de bune practici.

ARTICOLUL 27.2

Acorduri multilaterale

- (1) Fiecare parte își reafirmă angajamentul de a pune efectiv în aplicare obligațiile care îi revin în temeiul Convenției asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 18 decembrie 1979, luând act în special de dispozițiile acesteia referitoare la eliminarea discriminării împotriva femeilor în viața economică și în domeniul ocupării forței de muncă.
- (2) Părțile reamintesc obligațiile care le revin în temeiul articolului 26.16 din prezentul acord cu privire la convențiile OIM referitoare la egalitatea de gen și la eliminarea discriminării în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă ratificate de statele membre și de Chile.

(3) Fiecare parte își reafirmă angajamentul de a pune în aplicare efectiv obligațiile care îi revin în temeiul altor acorduri multilaterale la care a aderat și care abordează egalitatea de gen sau drepturile femeilor.

ARTICOLUL 27.3

Dispoziții generale

(1) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a-și stabili propriul domeniu de aplicare și propriile garanții privind egalitatea de șanse între bărbați și femei și de a adopta sau de a modifica în consecință legislația și politicile sale relevante, în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul acordurilor internaționale menționate la articolul 27.2.

(2) Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că legislația și politicile sale relevante prevăd și promovează egalitatea de drepturi, de tratament și de șanse între bărbați și femei, în conformitate cu angajamentele sale internaționale. Fiecare parte depune eforturi pentru a îmbunătăți legislația și politicile respective.

(3) Fiecare parte depune eforturi pentru a colecta date defalcate în funcție de sex privind comerțul și genul, în vederea unei mai bune înțelegeri a diferitelor efecte ale instrumentelor de politică comercială asupra femeilor și bărbaților în rolurile lor de lucrători, producători, comercianți sau consumatori.

(4) Fiecare parte promovează pe teritoriul său sensibilizarea publicului cu privire la legislația și politicile sale referitoare la egalitatea de gen, inclusiv cu privire la impactul și relevanța acestora pentru creșterea economică favorabilă incluziunii și pentru politica comercială.

- (5) Dacă este cazul, fiecare parte ia în considerare obiectivul egalității între bărbați și femei atunci când formulează, pune în aplicare și revizuieste măsuri în domeniile vizate de prezentul acord.
- (6) Fiecare parte încurajează comerțul și investițiile prin promovarea egalității de șanse și a participării femeilor și bărbaților la economie și la comerțul internațional. Aceasta presupune, printre altele, măsuri care vizează: eliminarea treptată a tuturor tipurilor de discriminare pe criterii de sex; promovarea principiului remunerării egale pentru o muncă de valoare egală, cu scopul de a elimina diferența de remunerare între femei și bărbați și de a facilita nediscriminarea femeilor în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, inclusiv din motive de sarcină și maternitate.
- (7) Niciuna dintre părți nu slăbește și nu reduce protecția acordată în temeiul legislației sale care vizează asigurarea egalității de gen sau a egalității de șanse între femei și bărbați, pentru a încuraja comerțul sau investițiile.
- (8) Niciuna dintre părți nu renunță și nu derogă în alt mod, nici nu se oferă să procedeze astfel, de la legislația sa care vizează asigurarea egalității de gen sau a egalității de șanse între femei și bărbați, astfel încât să slăbească sau să reducă nivelurile de protecție prevăzute în legislația respectivă pentru a încuraja comerțul sau investițiile.
- (9) Niciuna dintre părți nu omite să asigure respectarea efectivă, prin acțiuni susținute sau repetate ori prin inacțiune, protecția acordată în temeiul legislației sale care vizează asigurarea egalității de gen sau a egalității de șanse între femei și bărbați, într-un mod care afectează comerțul sau investițiile.

ARTICOLUL 27.4

Activități de cooperare

- (1) Părțile recunosc avantajele schimbului de experiență cu privire la conceperea, punerea în aplicare, monitorizarea și consolidarea aspectelor legate de comerț ale măsurilor privind egalitatea de gen.
- (2) În conformitate cu alineatul (1), părțile desfășoară activități de cooperare menite să îmbunătățească capacitatea femeilor și condițiile necesare pentru ca, inclusiv în calitate de lucrătoare, femei de afaceri și antreprenoare, ele să aibă acces la oportunitățile create de prezentul acord și să beneficieze pe deplin de acestea.
- (3) Activitățile de cooperare se desfășoară pe teme și subiecte convenite de părți.
- (4) Activitățile de cooperare pot fi dezvoltate și puse în aplicare cu participarea ONU, OMC, OIM, OCDE și a altor organizații internaționale, precum și cu țări terțe, întreprinderi, organizații patronale și sindicale, organizații din domeniul educației și cercetării și alte organizații neguvernamentale, după caz.
- (5) Domeniile de cooperare pot include schimbul de experiență și de bune practici privind politicile și programele de încurajare a unei participări sporite a femeilor la comerțul internațional, precum și aspecte legate de comerț privind:
 - (a) promovarea incluziunii financiare și a educației femeilor, precum și accesul la finanțare și asistență financiară;
 - (b) promovarea rolului de lider al femeilor și dezvoltarea rețelelor femeilor;

- (c) promovarea participării depline a femeilor la economie prin încurajarea participării, a asumării rolului de lider și a educației acestora, în special în domenii în care sunt subreprezentate, cum ar fi știința, tehnologia, ingineria, matematica (STIM), precum și inovarea și afacerile;
- (d) promovarea egalității de gen în cadrul întreprinderilor;
- (e) participarea femeilor la funcții de decizie în sectorul public și în cel privat;
- (f) inițiative publice și private care vizează promovarea antreprenoriatului feminin, inclusiv integrarea femeilor în sectorul formal al economiei, creșterea competitivității întreprinderilor conduse de femei pentru a le permite să participe și să concureze în cadrul lanțurilor valorice locale, regionale și globale, precum și activități de promovare a internaționalizării întreprinderilor mici și mijlocii conduse de femei;
- (g) politici și programe de îmbunătățire a competențelor digitale ale femeilor și a accesului la instrumente de afaceri online și la platforme de comerț electronic;
- (h) promovarea politicilor și a programelor de îngrijire, precum și măsuri vizând echilibrul dintre viața profesională și cea privată cu o perspectivă de gen;
- (i) analizarea legăturii dintre participarea sporită a femeilor la comerțul internațional și reducerea diferenței de remunerare între femei și bărbați;
- (j) elaborarea unei analize bazate pe gen a politicilor comerciale, inclusiv în ceea ce privește elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea efectelor acestora;

- (k) colectarea de date defalcate pe sexe, utilizarea indicatorilor, metodologiile de monitorizare și evaluare, precum și analiza statisticilor referitoare la comerț dintr-o perspectivă de gen;
 - (l) examinarea legăturilor dintre participarea femeilor la comerțul internațional și domenii precum munca decentă, segregarea ocupațională și condițiile de muncă ale femeilor, inclusiv securitatea și sănătatea în muncă a lucrătoarelor gravide și care au născut de curând, în conformitate cu articolul 26.18 litera (f);
 - (m) politici și programe de prevenire, atenuare și răspuns la impactul economic diferențiat pe care îl au crizele și situațiile de urgență asupra femeilor și bărbaților; și
 - (n) alte chestiuni convenite de către părți.
- (6) Prioritățile pentru activitățile de cooperare sunt stabilite în comun de către părți, pe baza domeniilor de interes reciproc și a resurselor disponibile.
- (7) Cooperarea, inclusiv în domeniile prevăzute la alineatul (5), poate fi realizată cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția părților, prin activități precum: ateliere, seminare, conferințe, programe și proiecte de colaborare; schimb de experiență și schimb de bune practici privind politicile și procedurile; și schimburi de experți.
- (8) Prin intermediul Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1), părțile încurajează eforturile depuse de organismele instituite în prezentul acord pentru a integra aspectele, considerentele și activitățile legate de gen în activitatea lor.
- (9) Părțile încurajează participarea incluzivă a femeilor la punerea în aplicare a activităților de cooperare stabilite în temeiul prezentului articol, după caz.

ARTICOLUL 27.5

Dispoziții instituționale

(1) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă instituit în temeiul articolului 33.4 alineatul (1) este responsabil de punerea în aplicare a prezentului capitol. Articolul 26.19 se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis*¹.

(2) Atunci când interacționează cu societatea civilă în cadrul grupurilor consultative interne create sau desemnate în temeiul articolului 33.6 și în cadrul Forumului societății civile organizat în temeiul articolului 33.7, părțile încurajează participarea organizațiilor care promovează egalitatea între bărbați și femei.

ARTICOLUL 27.6

Soluționarea litigiilor

Articolele 26.20, 26.21 și 26.22 se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis*².

¹ Pentru mai multă certitudine, orice trimitere la capitolul 26 sau la chestiuni ori aspecte legate de mediu și de muncă de la articolul respectiv se interpretează ca făcând trimitere la prezentul capitol sau la chestiuni ori aspecte legate de gen, după caz.

² Pentru mai multă certitudine, orice trimitere la capitolul 26 sau la chestiuni, aspecte ori acte legislative legat de mediu și de muncă din articolele respective se interpretează ca făcând trimitere la prezentul capitol sau la chestiuni, aspecte ori acte normative legate de gen, după caz.

ARTICOLUL 27.7

Reexaminare

(1) Părțile sunt de acord cu privire la importanța monitorizării și evaluării, în comun sau separat, prin intermediul proceselor și instituțiilor lor, precum și al celor instituite în temeiul prezentului acord, a impactului pe care îl are punerea în aplicare a prezentului acord asupra egalității între bărbați și femei și asupra oportunităților oferite femeilor în ceea ce privește comerțul.

(2) Părțile pot reexamina dispozițiile prezentului capitol în lumina experienței acumulate în ceea ce privește punerea lor în aplicare și, dacă este necesar, pot sugera modalități de consolidare a acestora.

CAPITOLUL 28

TRANSPARENȚĂ

ARTICOLUL 28.1

Obiectiv

- (1) Recunoscând impactul pe care mediul lor de reglementare îl poate avea asupra comerțului și a investițiilor dintre ele, părțile urmăresc să ofere un mediu de reglementare previzibil și proceduri eficiente pentru operatorii economici, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii.
- (2) Părțile își reafirmă angajamentele asumate în temeiul Acordului OMC și, în prezentul capitol, se bazează pe angajamentele respective și stabilesc modalități suplimentare de transparență.

ARTICOLUL 28.2

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „decizie administrativă” înseamnă o decizie sau o acțiune cu efect juridic care se aplică unei anumite persoane, unui anumit produs sau unui anumit serviciu într-un caz individual și acoperă, de asemenea, neadoptarea unei decizii administrative prevăzute de legislația uneia dintre părți; și

- (b) „hotărâre administrativă cu aplicabilitate generală” înseamnă o hotărâre sau o interpretare administrativă care se aplică tuturor persoanelor și situațiilor de fapt care se încadrează, în general, în domeniul de aplicare al respectivei hotărâri sau interpretări administrative și care stabilește o normă de conduită, dar nu include:
- (i) o constatare sau o hotărârea pronunțată într-o procedură administrativă sau cvasijudiciară care se aplică unei anumite persoane, unui anumit produs sau unui anumit serviciu al celeilalte părți într-un caz specific; sau
 - (ii) o hotărâre care se pronunță în ceea ce privește un anumit act sau o anumită practică.

ARTICOLUL 28.3

Publicare

- (1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege, normele administrative, procedurile, hotărârile administrative cu aplicabilitate generală și hotărârile sale judecătorești referitoare la aspectele reglementate de prezentul acord sunt publicate cu promptitudine printr-un mijloc desemnat în mod oficial și, dacă este fezabil, prin mijloace electronice sau sunt puse la dispoziție în alt mod, de așa manieră încât să îi permită oricui să ia cunoștință de acestea.
- (2) Fiecare parte oferă o explicație cu privire la obiectivul și justificarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative, a procedurilor, a hotărârilor administrative cu aplicabilitate generală și a hotărârilor sale judecătorești referitoare la aspectele reglementate de prezentul acord.

(3) Fiecare parte prevede o perioadă rezonabilă între data publicării și data intrării în vigoare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative referitoare la orice aspect reglementat de prezentul acord, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil din motive de urgență. Prezentul alineat nu se aplică hotărârilor administrative cu aplicabilitate generală și hotărârilor judecătorești.

ARTICOLUL 28.4

Cereri de informații și furnizarea de informații

- (1) Fiecare parte instituie sau menține mecanisme adecvate pentru a răspunde cererilor de informații ale oricărei persoane cu privire la orice acte cu putere de lege sau norme administrative referitoare la un aspect reglementat de prezentul acord.
- (2) La cererea unei părți, cealaltă parte furnizează cu promptitudine informații și răspunde cu promptitudine cererilor cu privire la orice acte cu putere de lege sau norme administrative, în vigoare sau planificate, referitoare la un aspect reglementat de prezentul acord, cu excepția cazului în care este instituit un mecanism specific în temeiul unui alt capitol din prezentul acord.

ARTICOLUL 28.5

Proceduri administrative

- (1) Fiecare parte administrează în mod obiectiv, imparțial și rezonabil toate actele cu putere de lege, normele administrative, procedurile și hotărârile administrative cu aplicabilitate generală referitoare la orice aspect reglementat de prezentul acord.

(2) În cazul în care sunt inițiate proceduri administrative referitoare la anumite persoane, bunuri sau servicii ale celeilalte părți în ceea ce privește aplicarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative, a procedurilor sau a hotărârilor administrative cu aplicabilitate generală menționate la alineatul (1), fiecare parte:

- (a) depune eforturi pentru a transmite, atunci când se inițiază o procedură administrativă, persoanelor direct afectate de procedura respectivă un preaviz rezonabil în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, care să includă o descriere a naturii procedurii, o mențiune a bazei juridice în temeiul căreia este inițiată procedura și o descriere generală a chestiunii în cauză; și
- (b) acordă acestor persoane o posibilitate rezonabilă de a prezenta fapte și argumente în sprijinul poziției lor înaintea adoptării oricărei decizii administrative definitive, în măsura în care timpul, natura procedurii și interesul public o permit.

ARTICOLUL 28.6

Control și căi de atac

(1) Fiecare parte constituie sau menține instanțe specializate sau proceduri judiciare, de arbitraj sau de contencios administrativ cu scopul de a asigura o reexaminare promptă și, dacă acest lucru este justificat, corectarea unor decizii administrative cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord.

(2) Fiecare parte se asigură că instanțele sale judiciare, de arbitraj sau de contencios administrativ desfășoară proceduri de atac sau de reexaminare în mod nediscriminatoriu și imparțial. Aceste instanțe trebuie să fie imparțiale și independente de autoritatea investită cu competențe de asigurare a respectării normelor administrative și să nu aibă niciun interes în ceea ce privește soluționarea chestiunii.

(3) În ceea ce privește instanțele sau procedurile menționate la alineatul (1), fiecare parte se asigură că, față de instanțele sau procedurile respective, părțile beneficiază de:

- (a) o posibilitate rezonabilă de a-și susține sau apăra poziția; și
- (b) o decizie bazată pe probele și pe elementele depuse la dosar sau, dacă legislația sa impune acest lucru, pe dosarul constituit de autoritatea relevantă.

(4) Fiecare parte se asigură că decizia menționată la alineatul (3) litera (b) este pusă în aplicare de autoritatea investită cu competențe de asigurare a respectării normelor administrative, sub rezerva unei căi de atac sau a unei reexaminări ulterioare, astfel cum se prevede în actele cu putere de lege și normele sale administrative.

ARTICOLUL 28.7

Relația cu alte capitole

Dispozițiile prevăzute în prezentul capitol se aplică în plus față de normele specifice prevăzute în alte capitole din prezentul acord.

CAPITOLUL 29

BUNE PRACTICI ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE

ARTICOLUL 29.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică măsurilor de reglementare adoptate sau inițiate de autoritățile de reglementare cu privire la orice aspect reglementat de prezentul acord.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică autorităților de reglementare și nici măsurilor, practicilor sau abordărilor de reglementare ale statelor membre.

ARTICOLUL 29.2

Principii generale

- (1) Părțile recunosc importanța:
 - (a) utilizării bunelor practici în materie de reglementare în procesul de planificare, proiectare, emitere, punere în aplicare, evaluare și revizuire a măsurilor de reglementare pentru atingerea obiectivelor de politică internă; și
 - (b) menținerii și sporirii beneficiilor oferite de prezentul acord pentru facilitarea comerțului cu bunuri și servicii și creșterea investițiilor între părți.

(2) Fiecare parte este liberă să își stabilească abordarea cu privire la bunele practici în materie de reglementare prevăzute în prezentul acord într-un mod compatibil cu cadrul juridic, cu practicile juridice și cu principiile juridice fundamentale, printre care și principiul precauției, care stau la baza sistemului său de reglementare.

(3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți:

- (a) să se abată de la procedurile sale interne de pregătire și de adoptare a măsurilor de reglementare;
- (b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică; sau
- (c) să obțină un anumit rezultat în materie de reglementare.

ARTICOLUL 29.3

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „autoritate de reglementare” înseamnă:
 - (i) pentru Uniunea Europeană: Comisia Europeană; și
 - (ii) pentru Chile: orice autoritate de reglementare a puterii executive; și

(b) „măsuri de reglementare” înseamnă:

(i) pentru Uniunea Europeană:

(A) regulamentele și directivele, astfel cum sunt prevăzute la articolul 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene; și

(B) actele de punere în aplicare și actele delegate, astfel cum sunt prevăzute la articolul 290 și, respectiv, la articolul 291 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene; și

(ii) pentru Chile: legile și decretele cu aplicabilitate generală adoptate de autoritățile de reglementare a căror respectare este obligatorie¹.

ARTICOLUL 29.4

Coordonarea internă a elaborării reglementărilor

Fiecare parte menține procese sau mecanisme de coordonare internă sau de revizuire pentru pregătirea, evaluarea și revizuirea măsurilor de reglementare. Aceste procese sau mecanisme ar trebui să urmărească, printre altele:

(a) să promoveze bunele practici în materie de reglementare, inclusiv pe cele prevăzute în prezentul capitol;

(b) să identifice și să evite suprapunerile inutile și incompatibilitatea cerințelor între măsurile de reglementare ale părții respective;

¹ În conformitate cu punctul II.1 din Instrucțiunea prezidențială nr. 3 din 2019 și modificările sale.

- (c) să asigure respectarea obligațiilor comerciale internaționale ale părții; și
- (d) să promoveze luarea în considerare a impactului măsurilor de reglementare aflate în curs de pregătire, inclusiv a impactului asupra întreprinderilor mici și mijlocii.

ARTICOLUL 29.5

Transparența proceselor și mecanismelor de reglementare

Fiecare parte pune la dispoziția publicului, în conformitate cu normele și procedurile proprii, descrierea proceselor și a mecanismelor utilizate de autoritatea sa de reglementare pentru pregătirea, evaluarea sau revizuirea măsurilor de reglementare. Descrierile respective trebuie să facă trimitere la orientările, normele sau procedurile relevante, inclusiv la cele care permit publicului să formuleze observații.

ARTICOLUL 29.6

Informare timpurie privind măsurile de reglementare planificate

- (1) Fiecare parte depune eforturi pentru a publica anual, în conformitate cu normele și procedurile proprii, informații privind măsurile de reglementare majore¹ planificate.
- (2) Cu privire la fiecare măsură de reglementare majoră menționată la alineatul (1), fiecare parte depune eforturi pentru a pune la dispoziția publicului, cu promptitudine:
 - (a) o descriere succintă a domeniului său de aplicare și a obiectivelor sale; și

¹ Autoritatea de reglementare a fiecărei părți poate stabili ce anume constituie măsură de reglementare majoră în sensul obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului capitol.

- (b) dacă este disponibil, calendarul estimat pentru adoptarea acesteia, inclusiv, după caz, posibilitățile de consultare publică.

ARTICOLUL 29.7

Consultări publice

- (1) Atunci când pregătește o măsură de reglementare majoră, fiecare parte, după caz, în conformitate cu normele și procedurile sale:
- (a) publică fie un proiect al măsurii de reglementare, fie documentele de consultare care conțin suficiente detalii cu privire la măsura de reglementare aflată în curs de pregătire pentru a-i permite oricărei persoane¹ să evalueze dacă și în ce mod interesele sale ar putea fi afectate semnificativ;
 - (b) oferă oricărei persoane, în mod nediscriminatoriu, posibilități rezonabile de a prezenta observații; și
 - (c) analizează observațiile primite.
- (2) Autoritatea de reglementare a fiecărei părți depune eforturi să utilizeze mijloace electronice de comunicare și să încerce să mențină un portal electronic creat special în scopul furnizării de informații și al primirii de observații legate de consultările publice.

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul alineat nu împiedică o parte să organizeze consultări specifice cu persoanele interesate în condițiile definite de normele și procedurile sale.

(3) Autoritatea de reglementare a fiecărei părți depune eforturi pentru a pune la dispoziția publicului un rezumat al rezultatelor consultărilor și al observațiilor primite, cu excepția cazului în care este necesară protejarea informațiilor confidențiale sau evitarea datelor cu caracter personal ori a conținutului inadecvat.

ARTICOLUL 29.8

Evaluarea impactului

(1) Fiecare parte își reafirmă intenția de a se asigura că autoritatea sa de reglementare efectuează, în conformitate cu normele și procedurile aplicabile, o evaluare a impactului atunci când pregătește măsuri de reglementare majore.

(2) Atunci când efectuează o evaluare a impactului, autoritatea de reglementare a fiecărei părți promovează procese și mecanisme care iau în considerare următorii factori:

- (a) necesitatea elaborării măsurii de reglementare respective, inclusiv natura și importanța problemei pe care aceasta urmărește să o abordeze;
- (b) măsurile alternative de reglementare și de altă natură fezabile și adecvate, dacă există, care ar permite atingerea obiectivelor de politică publică ale părții, inclusiv opțiunea de a nu reglementa;
- (c) în măsura în care este posibil și relevant, potențialul impact social, economic și de mediu al măsurilor alternative în cauză, inclusiv asupra comerțului internațional și a întreprinderilor mici și mijlocii; și

(d) măsura în care opțiunile avute în vedere se corelează cu standardele internaționale relevante, dacă există, inclusiv motivele eventualelor divergențe, după caz.

(3) Pentru orice evaluare a impactului unei măsuri de reglementare pe care a efectuat-o o autoritate de reglementare, autoritatea de reglementare respectivă întocmește un raport final în care prezintă în detaliu factorii luați în considerare în evaluarea sa și constatările relevante. Acest raport este pus la dispoziția publicului atunci când măsura de reglementare în cauză este pusă la dispoziția publicului.

ARTICOLUL 29.9

Evaluare retrospectivă

Părțile recunosc contribuția pozitivă a evaluărilor retrospective periodice ale măsurilor de reglementare existente la reducerea sarcinii de reglementare inutile, inclusiv asupra întreprinderilor mici și mijlocii, și la realizarea mai eficace a obiectivelor de politică publică. Părțile depun eforturi pentru a promova utilizarea evaluărilor retrospective periodice în sistemele lor de reglementare.

ARTICOLUL 29.10

Registrul de reglementare

Fiecare parte se asigură că măsurile de reglementare care sunt în vigoare sunt publicate într-un registru desemnat care identifică măsurile de reglementare în funcție de subiect și care este disponibil publicului pe un site unic cu acces gratuit. Site-ul respectiv ar trebui să permită căutarea unei măsuri de reglementare utilizând citate sau un anumit cuvânt. Fiecare parte își actualizează periodic registrul.

ARTICOLUL 29.11

Cooperare și schimb de informații

Părțile pot coopera pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol. Respectiva cooperare poate include organizarea oricăror activități relevante pentru consolidarea cooperării dintre autoritățile lor de reglementare și schimbul de informații privind practicile de reglementare prevăzute în prezentul capitol.

ARTICOLUL 29.12

Puncte de contact

În termen de o lună de la data intrării în vigoare a prezentului acord, fiecare parte desemnează un punct de contact pentru a facilita schimbul de informații între părți.

ARTICOLUL 29.13

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică prezentului capitol.

CAPITOLUL 30

ÎNTEPRINDERILE MICI ȘI MIJLOCII

ARTICOLUL 30.1

Obiective

Părțile recunosc importanța întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) în relațiile comerciale și de investiții bilaterale ale părților și își afirmă angajamentul de a spori capacitatea IMM-urilor de a beneficia de prezentul acord.

ARTICOLUL 30.2

Schimb de informații

(1) Fiecare parte stabilește sau menține un site specific IMM-urilor, accesibil publicului, care conține informații referitoare la prezentul acord, inclusiv:

(a) un rezumat al prezentului acord; și

(b) informații destinate IMM-urilor, care conțin:

(i) o descriere a dispozițiilor din prezentul acord pe care partea respectivă le consideră relevante pentru IMM-urile ambelor părți; și

(ii) orice informații suplimentare pe care partea respectivă le consideră utile pentru IMM-urile interesate să beneficieze de oportunitățile oferite de prezentul acord.

(2) Fiecare parte include pe site-ul prevăzut la alineatul (1) un link internet către:

(a) textul prezentului acord, inclusiv anexele și appendicele, în special listele tarifare și regulile de origine specifice produselor;

(b) site-ul echivalent al celeilalte părți; și

(c) site-urile autorităților proprii despre care partea consideră că ar furniza informații utile persoanelor interesate să desfășoare activități comerciale și economice pe teritoriul său.

(3) Fiecare parte include pe site-ul prevăzut la alineatul (1) un link internet către site-urile autorităților sale cu informații privind:

(a) reglementările și procedurile vamale de import, export și tranzit, precum și formularele, documentele și alte informații relevante necesare;

(b) reglementările și procedurile referitoare la drepturile de proprietate intelectuală, inclusiv la indicațiile geografice;

(c) reglementările tehnice, inclusiv, atunci când este necesar, proceduri obligatorii de evaluare a conformității și linkuri către liste de organisme de evaluare a conformității, în cazurile în care evaluarea conformității de către o terță parte este obligatorie, astfel cum se prevede în capitolul 9;

- (d) măsurile sanitare și fitosanitare referitoare la import și export prevăzute în capitolul 6;
 - (e) normele privind achizițiile publice și o bază de date care conține anunțurile de achiziții publice și alte dispoziții relevante ale capitolului 21;
 - (f) procedurile de înregistrare a societăților; și
 - (g) alte informații despre care partea respectivă consideră că ar putea fi de ajutor IMM-urilor.
- (4) Fiecare parte include pe site-ul prevăzut la alineatul (1) un link internet către o bază de date care este accesibilă pentru căutare electronică prin codul din Sistemul armonizat și care include următoarele informații privind accesul la piața sa:
- (a) nivelurile taxelor vamale și ale contingentelor, inclusiv nivelul taxelor vamale aplicabile națiunii celei mai favorizate, nivelurile taxelor vamale aplicabile țărilor care nu sunt incluse în regimul clauzei națiunii celei mai favorizate, nivelurile tarifare preferențiale și contingentele tarifare;
 - (b) accizele;
 - (c) taxele (precum taxa pe valoarea adăugată);
 - (d) taxele vamale sau de altă natură, inclusiv alte taxe specifice produselor;
 - (e) regulile de origine prevăzute în capitolul 3;
 - (f) rambursarea sau amânarea taxelor vamale sau alte tipuri de exonerare care permit reducerea sau rambursarea taxelor vamale ori scutirea de acestea;

- (g) criteriile utilizate pentru determinarea valorii în vamă a mărfurilor;
 - (h) alte măsuri tarifare;
 - (i) informațiile necesare pentru procedurile de import; și
 - (j) informații referitoare la măsurile sau reglementările netarifare.
- (5) Fiecare parte actualizează, cu regularitate sau la solicitarea celeilalte părți, informațiile și linkurile menționate la alineatele (1)-(4) pe care le menține pe site-ul său, pentru a se asigura că acestea sunt actualizate și exacte.
- (6) Fiecare parte se asigură că informațiile menționate în prezentul articol sunt prezentate într-un mod adecvat pentru a fi utilizate de IMM-uri. Fiecare parte depune eforturi pentru a pune informațiile la dispoziție în limba engleză.
- (7) Niciuna dintre părți nu aplică o taxă pentru accesul la informațiile furnizate în temeiul alineatelor (1)-(4) al niciunei persoane a unei părți.

ARTICOLUL 30.3

Puncte de contact pentru IMM-uri

- (1) Fiecare parte comunică celeilalte părți punctul său de contact pentru IMM-uri care va îndeplini funcțiile enumerate în prezentul articol. O parte notifică celeilalte părți cu promptitudine orice modificare a datelor de contact ale punctelor de contact respective.

(2) Punctele de contact pentru IMM-uri:

- (a) se asigură că nevoile IMM-urilor sunt luate în considerare la punerea în aplicare a prezentului acord, astfel încât IMM-urile ambelor părți să poată beneficia de noile oportunități oferite de prezentul acord;
- (b) se asigură că informațiile menționate la articolul 30.2 sunt actualizate și relevante pentru IMM-uri; prin intermediul punctului de contact pentru IMM-uri, una dintre părți poate propune informații suplimentare pe care cealaltă parte le poate include în informațiile care trebuie să fie furnizate în conformitate cu articolul 30.2;
- (c) examinează orice aspect relevant pentru IMM-uri în legătură cu punerea în aplicare a prezentului acord, inclusiv:
 - (i) făcând schimb de informații pentru a oferi asistență Comitetului pentru comerț în sarcinile sale de monitorizare și punere în aplicare a aspectelor legate de IMM-uri din prezentul acord;
 - (ii) oferind asistență subcomitetelor și punctelor de contact instituite prin prezentul acord în ceea ce privește analizarea chestiunilor care prezintă relevanță pentru IMM-uri;
- (d) elaborează, în comun sau separat, rapoarte periodice privind activitățile realizate, care să fie prezentate spre examinare Comitetului pentru comerț; și
- (e) analizează orice altă chestiune care decurge din prezentul acord și care privește IMM-urile, după cum convin părțile.

(3) Punctele de contact pentru IMM-uri se reunesc în funcție de necesități și își desfășoară activitatea prin canalele de comunicare convenite de părți, care pot include poșta electronică, videoconferințele sau alte mijloace.

(4) Pentru derularea activităților lor, punctele de contact pentru IMM-uri pot solicita cooperarea cu experți și organizații externe, după caz.

ARTICOLUL 30.4

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 31 nu se aplică prezentului capitol.

CAPITOLUL 31

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

SECȚIUNEA A

OBIECTIV ȘI DOMENIU DE APLICARE

ARTICOLUL 31.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului capitol este de a stabili un mecanism eficace și eficient de evitare sau de soluționare a litigiilor dintre părți referitoare la interpretarea și aplicarea prezentului acord, pentru a se ajunge la o soluție de comun acord.

ARTICOLUL 31.2

Domeniu de aplicare

Prezentul capitol se aplică cu privire la orice litigiu dintre părți referitor la interpretarea și aplicarea dispozițiilor prezentului acord (denumite în continuare „dispozițiile vizate”), cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord.

ARTICOLUL 31.3

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 31-A și 31-B:

- (a) „parte reclamantă” înseamnă partea care solicită instituirea unei comisii în temeiul articolului 31.5;
- (b) „mediator” înseamnă o persoană care a fost selectată ca mediator în conformitate cu articolul 31.27;
- (c) „comisie” înseamnă o comisie instituită în temeiul articolului 31.6;
- (d) „membru al comisiei” înseamnă un membru al unei comisii; și
- (e) „parte pârâtă” înseamnă partea acuzată de încălcarea unei dispoziții vizate.

SECȚIUNEA B

CONSULTĂRI

ARTICOLUL 31.4

Consultări

- (1) Părțile depun eforturi pentru soluționarea litigiilor menționate la articolul 31.2, prin inițierea de consultări cu bună-credință, în vederea ajungerii la o soluție de comun acord.
- (2) O parte solicită consultări printr-o cerere scrisă transmisă celeilalte părți, în care precizează măsura în cauză și dispozițiile vizate pe care le consideră aplicabile.
- (3) Partea căreia îi este adresată cererea de consultări răspunde la aceasta cu promptitudine, dar în cel mult 10 zile de la data transmiterii cererii. Consultările se organizează în termen de 30 de zile de la data transmiterii cererii de consultări și au loc, cu excepția cazului în care părțile convin altfel, pe teritoriul părții căreia i-a fost adresată cererea. Consultările sunt considerate încheiate la 46 de zile de la data transmiterii cererii de consultări, cu excepția cazului în care părțile convin să le continue.
- (4) Consultările cu privire la chestiuni urgente, inclusiv cele referitoare la mărfurile perisabile sau produsele sau serviciile sezoniere, se organizează în termen de 15 zile de la data transmiterii cererii de consultări. Consultările sunt considerate încheiate la 23 de zile de la data transmiterii cererii de consultări, cu excepția cazului în care părțile convin să le continue.

(5) În cursul consultărilor, fiecare parte furnizează suficiente informații concrete pentru a permite o examinare completă a modului în care măsura în cauză ar putea afecta aplicarea prezentului acord. Fiecare parte depune eforturi pentru a asigura participarea unor membri ai personalului din cadrul autorităților sale guvernamentale competente care au expertiză în privința chestiunii care face obiectul consultărilor.

(6) Consultările, în special toate informațiile desemnate ca fiind confidențiale și opiniile exprimate de o parte în cursul consultărilor, sunt confidențiale și nu aduc atingere drepturilor de care beneficiază părțile în cadrul oricăror proceduri ulterioare.

(7) Dacă partea căreia îi este adresată cererea de consultări nu răspunde în termen de 10 zile de la data transmiterii acesteia, dacă consultările nu sunt organizate în termenul prevăzut la alineatul (3) sau (4), dacă părțile convin să nu organizeze consultări sau dacă consultările se încheie fără a se ajunge la o soluție de comun acord, partea care a solicitat consultările poate recurge la procedura menționată la articolul 31.5.

SECȚIUNEA C

PROCEDURILE COMISIEI

ARTICOLUL 31.5

Inițierea procedurilor comisiei

(1) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze chestiunea prin consultări, astfel cum se prevede la articolul 31.4, partea care a solicitat consultările poate solicita instituirea unei comisii.

(2) Cererea de instituire a unei comisii se face printr-o cerere scrisă transmisă celeilalte părți. În cererea sa, partea reclamantă identifică măsura în cauză, precizează dispozițiile vizate pe care le consideră aplicabile și explică motivul pentru care măsura respectivă constituie o încălcare a dispozițiilor vizate, într-un mod suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii.

ARTICOLUL 31.6

Instituirea unei comisii

(1) O comisie se compune din trei membri.

(2) În termen de 14 zile de la data transmiterii către partea pârâtă a cererii scrise de instituire a unei comisii, părțile se consultă pentru a ajunge la un acord cu privire la componența comisiei.

(3) În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la componența comisiei în termenul prevăzut la alineatul (2) de la prezentul articol, fiecare parte numește, în termen de 10 zile de la expirarea termenului stabilit la alineatul (2) de la prezentul articol, un membru al comisiei din sublista părții respective întocmită în conformitate cu articolul 31.8 alineatul (1). În cazul în care partea pârâtă nu numește un membru al comisiei din sublista sa în acest termen, copreședintele Comitetului pentru comerț al părții reclamante selectează prin tragere la sorți, în termen de cinci zile de la data expirării termenului respectiv, membrul din sublista părții în cauză. Copreședintele Comitetului pentru comerț desemnat de partea reclamantă poate delega această selecție prin tragere la sorți a membrului comisiei.

(4) În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la președintele comisiei în termenul prevăzut la alineatul (2) de la prezentul articol, copreședintele Comitetului pentru comerț desemnat de partea reclamantă selectează prin tragere la sorți, în termen de 10 zile de la data expirării termenului respectiv, președintele comisiei din sublista președinților întocmită în conformitate cu articolul 31.8 alineatul (1) litera (c). Copreședintele Comitetului pentru comerț desemnat de partea reclamantă poate delega această selecție prin tragere la sorți a președintelui comisiei.

(5) Comisia se consideră a fi instituită la 15 zile de la data la care cei trei membri selectați au notificat părților că acceptă numirea în conformitate cu anexa 31-A, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Fiecare parte publică cu promptitudine data instituirii comisiei.

(6) În cazul în care una dintre listele prevăzute la articolul 31.8 nu a fost întocmită sau nu conține suficiente nume în momentul în care se formulează o cerere în temeiul alineatului (3) sau (4) de la prezentul articol, membrii sunt selectați prin tragere la sorți dintre persoanele care au fost propuse în mod oficial de către una dintre părți sau de către ambele părți, în conformitate cu anexa 31-A.

ARTICOLUL 31.7

Alegerea forului

(1) În cazul în care apare un litigiu cu privire la o măsură specifică despre care se presupune că este incompatibilă cu o obligație în temeiul prezentului acord și cu o obligație substanțial echivalentă în temeiul unui alt acord internațional la care ambele părți au aderat, inclusiv Acordul OMC, partea care solicită o măsură reparatorie alege forul în care să se soluționeze litigiul.

(2) După ce o parte a ales forul și a inițiat procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei secțiuni sau al unui alt acord comercial internațional cu privire la măsura specifică menționată la alineatul (1), partea respectivă nu inițiază proceduri de soluționare a litigiilor în temeiul aceluși alt acord internațional, respectiv al prezentei secțiuni decât dacă forul ales inițial nu se pronunță din motive procedurale sau jurisdicționale.

(3) În sensul prezentului articol:

- (a) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei secțiuni sunt inițiate prin depunerea de către o parte a unei cereri de instituire a unei comisii în temeiul articolului 31.5;
- (b) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul Acordului OMC sunt inițiate prin depunerea de către o parte a unei cereri de instituire a unei comisii în temeiul articolului 6 din Memorandumul de înțelegere privind regulile și procedurile de soluționare a litigiilor din anexa 2 la Acordul OMC; și
- (c) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord sunt inițiate în conformitate cu dispozițiile relevante ale acordului respectiv.

(4) Fără a se aduce atingere alineatului (2), nicio dispoziție din prezentul acord nu împiedică o parte să suspende obligațiile autorizate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC sau autorizate în temeiul procedurilor de soluționare a litigiilor prevăzute de un alt acord internațional la care părțile au aderat. Acordul OMC sau orice alt acord internațional încheiat între părți nu poate fi invocat pentru a împiedica o parte să suspende obligații care decurg din prezenta secțiune.

ARTICOLUL 31.8

Liste de membri ai comisiei

- (1) Comitetul pentru comerț întocmește, în cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord, o listă cu cel puțin 15 persoane care doresc și sunt în măsură să îndeplinească rolul de membri ai unei comisii. Lista se compune din trei subliste:
- (a) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Uniunii Europene;
 - (b) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Republicii Chile; și
 - (c) o sublistă de persoane care nu sunt resortisanți ai niciunei părți și care vor exercita funcția de președinte al comisiei.
- (2) Fiecare sublistă este alcătuită din cel puțin cinci persoane. Comitetul pentru comerț se asigură că lista cuprinde în orice moment acest număr minim de persoane.
- (3) Comitetul pentru comerț poate întocmi liste suplimentare de persoane cu expertiză în sectoarele specifice reglementate de prezentul acord. Dacă părțile sunt de acord, aceste liste suplimentare se utilizează pentru a alcătui comisia în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 31.6.

ARTICOLUL 31.9

Cerințe pentru membrii comisiei

- (1) Fiecare membru al comisiei trebuie:
 - (a) să aibă o experiență confirmată în domeniul dreptului, al comerțului internațional și în alte domenii reglementate de prezentul acord;
 - (b) să fie independent față de fiecare parte, să nu fie afiliat niciuneia dintre părți și să nu primească instrucțiuni din partea niciuneia dintre ele;
 - (c) să își exercite funcțiile în nume propriu și să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau administrație publică cu privire la aspecte legate de litigiu; și
 - (d) să îndeplinească cerințele din anexa 31-B.
- (2) Pe lângă îndeplinirea cerințelor prevăzute la alineatul (1), președintele trebuie să aibă experiență în procedurile de soluționare a litigiilor.
- (3) În funcție de obiectul unui anumit litigiu, părțile pot conveni să deroge de la cerințele enumerate la alineatul (1) litera (a).

ARTICOLUL 31.10

Funcțiile comisiei

Comisia:

- (a) evaluează în mod obiectiv chestiunea care i-a fost sesizată, inclusiv elementele concrete ale cazului, aplicabilitatea dispozițiilor vizate și conformitatea cu acestea;
- (b) expune, în deciziile și rapoartele sale, constatările cu privire la faptele examinate, aplicabilitatea dispozițiilor vizate și raționamentul de bază care a stat la baza constatărilor și a concluziilor formulate; și
- (c) ar trebui să se consulte la intervale regulate cu părțile și să ofere oportunități adecvate pentru atingerea la o soluție agreată de toate părțile.

ARTICOLUL 31.11

Mandat

- (1) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel în termen de cinci zile de la data instituirii comisiei, acestea îi revine următorul mandat:

„să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale Acordului interimar privind comerțul dintre Uniunea Europeană și Republica Chile, citate de părți, chestiunea menționată în cererea de instituire a comisiei de experți, să formuleze constatări cu privire la conformitatea măsurii în cauză cu dispozițiile vizate ale acordului respectiv și să prezinte un raport în conformitate cu articolul 31.13 din acordul menționat”.

(2) În cazul în care convin un alt mandat decât cel prevăzut la alineatul (1), părțile notifică mandatul convenit comisiei în termenul prevăzut la alineatul (1).

ARTICOLUL 31.12

Decizie cu privire la chestiuni urgente

(1) În cazul în care o parte solicită acest lucru, comisia decide, în termen de 10 zile de la data instituirii sale, dacă respectivul caz se referă sau nu la o chestiune urgentă.

(2) În caz de urgență, termenele aplicabile prevăzute în prezenta secțiune sunt reduse la jumătate din perioada prevăzută în secțiunea menționată, cu excepția perioadelor prevăzute la articolele 31.6 și 31.11.

ARTICOLUL 31.13

Raport intermediar și final

(1) În termen de 90 de zile de la data instituirii sale, comisia transmite părților un raport intermediar. În cazul în care comisia consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru, precizând motivele întârzierii și data la care comisia intenționează să transmită raportul intermediar. Comisia nu poate în niciun caz să își prezinte raportul intermediar mai târziu de 120 de zile de la data instituirii sale.

- (2) Fiecare parte poate adresa comisiei o cerere scrisă de reexaminare a unor aspecte precise ale raportului intermediar în termen de 10 zile de la data transmiterii acestuia. O parte poate prezenta observații cu privire la cererea celeilalte părți în termen de șase zile de la transmiterea acesteia.
- (3) În cazul în care nu se transmite nicio cerere în temeiul alineatului (2), raportul intermediar devine raportul final.
- (4) În termen de 120 de zile de la data instituirii sale, comisia prezintă părților raportul său final. În cazul în care comisia consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru, precizând motivele întârzierii și data la care comisia intenționează să transmită raportul final. Comisia nu poate în niciun caz să își prezinte raportul final mai târziu de 150 de zile de la data instituirii sale.
- (5) Raportul final include o discuție referitoare la orice cerere scrisă a părților privind raportul intermediar și răspunde cu claritate la observațiile părților. Comisia prevede următoarele în raportul intermediar și în raportul final:
- (a) o secțiune descriptivă care conține un rezumat al argumentelor părților și al observațiilor menționate la alineatul (2);
 - (b) constatările sale cu privire la situația de fapt din cazul respectiv și la aplicabilitatea dispozițiilor vizate relevante;
 - (c) constatările sale cu privire la conformitatea sau neconformitatea măsurii în cauză cu dispozițiile vizate relevante; și
 - (d) motivele care stau la baza constatărilor menționate la literele (b) și (c).

- (6) Raportul final este definitiv și obligatoriu pentru părți.

ARTICOLUL 31.14

Măsuri de conformare

- (1) Partea pârâtă adoptă orice măsură necesară pentru a se conforma cu promptitudine raportului final, astfel încât să respecte dispozițiile vizate.
- (2) În termen de cel mult 30 de zile de la data transmiterii raportului final, partea pârâtă transmite o notificare părții reclamante cu privire la orice măsuri pe care le-a luat sau pe care intenționează să le ia pentru a se conforma raportului final.

ARTICOLUL 31.15

Perioadă rezonabilă

- (1) În cazul în care nu este posibilă conformarea imediată, partea pârâtă notifică, în termen de cel mult 30 de zile de la data transmiterii raportului final, părții reclamante durata perioadei rezonabile de care va avea nevoie pentru a se conforma. Părțile depun eforturi pentru a conveni asupra perioadei rezonabile necesare pentru a se conforma raportului final.

- (2) În cazul în care părțile nu au ajuns la un acord cu privire la perioada rezonabilă, partea reclamantă poate, după cel puțin 20 de zile de la data transmiterii notificării menționate la alineatul (1), să solicite în scris comisiei inițiale să stabilească durata perioadei rezonabile. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 20 de zile de la data transmiterii cererii.
- (3) Cu cel puțin o lună înainte de încheierea perioadei rezonabile, partea pârâtă notifică părți reclamante progresele înregistrate în ceea ce privește conformarea cu raportul final.
- (4) Părțile pot conveni să prelungească perioada rezonabilă.

ARTICOLUL 31.16

Reexaminarea conformității

- (1) Partea pârâtă notifică în scris părți reclamante, până cel târziu la data încheierii perioadei rezonabile menționate la articolul 31.15, orice măsuri luate pentru a se conforma raportului final.
- (2) Atunci când părțile consideră că nu au fost întreprinse măsuri în vederea conformării sau că aceste măsuri nu sunt compatibile cu dispozițiile vizate, partea reclamantă poate transmite o cerere scrisă comisiei inițiale, solicitându-i să se pronunțe în această privință. În cererea respectivă se precizează măsura în cauză și se explică motivul pentru care măsura respectivă constituie o încălcare a dispozițiilor vizate, într-un mod suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 46 de zile de la data transmiterii cererii.

ARTICOLUL 31.17

Măsuri reparatorii temporare

- (1) La cererea părții reclamante și după consultarea acesteia, partea pârâtă prezintă o ofertă de compensație temporară dacă:
- (a) partea pârâtă notifică părții reclamante că nu este posibil să se conformeze raportului final;
 - (b) partea pârâtă nu notifică nicio măsură întreprinsă sau pe care intenționează să o întreprindă în vederea conformării în termenul menționat la articolul 31.14, sau nu notifică nicio măsură întreprinsă în vederea conformării înainte de data încheierii perioadei rezonabile menționate la articolul 31.15;
 - (c) comisia consideră că nu există nicio măsură întreprinsă în vederea conformării, în conformitate cu articolul 31.16; sau
 - (d) comisia consideră că măsura întreprinsă în vederea conformării nu este compatibilă cu dispozițiile vizate, în conformitate cu articolul 31.16.
- (2) În oricare dintre circumstanțele menționate la alineatul (1) litera (a), (b), (c) sau (d), partea reclamantă poate notifica părții pârâte intenția sa de a suspenda aplicarea obligațiilor prevăzute în dispozițiile vizate dacă:
- (a) partea reclamantă decide să nu transmită o cerere în temeiul alineatului (1); sau

- (b) partea reclamantă a formulat o cerere în temeiul alineatului (1), iar părțile nu convin asupra compensației temporare în termen de 20 de zile de la data încheierii perioadei rezonabile menționate la articolul 31.15 sau de la transmiterea deciziei comisiei în temeiul articolului 31.16.
- (3) Partea reclamantă poate suspenda obligațiile la 10 zile de la data transmiterii notificării menționate la alineatul (2), cu excepția cazului în care partea pârâtă a formulat o cerere în temeiul alineatului (6).
- (4) Nivelul suspendării obligațiilor nu trebuie să depășească nivelul echivalent cu anularea sau reducerea avantajelor cauzată de încălcare. În notificarea menționată la alineatul (2) se precizează nivelul suspendării preconizate a obligațiilor.
- (5) Atunci când analizează obligațiile care urmează să fie suspendate, partea reclamantă ar trebui să încerce mai întâi să suspende obligațiile în același sector sau în aceleași sectoare care au fost afectate de măsura despre care comisia a considerat că este incompatibilă cu dispozițiile vizate. Suspendarea obligațiilor poate fi aplicată altui sector sau altor sectoare reglementate de prezentul acord decât cele în care comisia a constatat anularea sau reducerea avantajelor, în special dacă partea reclamantă consideră că o astfel de suspendare în celălalt sector sau în celelalte sectoare este realizabilă sau eficientă în ceea ce privește determinarea conformării.
- (6) În cazul în care consideră că nivelul notificat al suspendării preconizate a obligațiilor depășește un nivel echivalent cu anularea sau reducerea avantajelor cauzată de încălcare, partea pârâtă poate solicita în scris comisiei inițiale, înainte de încheierea perioadei prevăzute la alineatul (3), să se pronunțe în această privință. Comisia transmite părților decizia sa cu privire la nivelul suspendării obligațiilor în termen de 30 de zile de la data cererii. Partea reclamantă nu suspendă nicio obligație până când comisia nu își pronunță decizia. Suspendarea obligațiilor trebuie să fie conformă cu decizia respectivă.

(7) Suspendarea obligațiilor sau a compensației menționate în prezentul articol este temporară și nu se aplică după ce:

- (a) părțile au ajuns la o soluție stabilită de comun acord în temeiul articolului 31.32;
- (b) părțile au convenit că măsura întreprinsă în vederea conformării asigură conformitatea părții pârâte cu dispozițiile vizate; sau
- (c) o măsură adoptată pentru a asigura conformitatea și pe care comisia a considerat-o incompatibilă cu dispozițiile vizate a fost retrasă sau modificată astfel încât să se asigure conformitatea părții pârâte cu dispozițiile respective.

ARTICOLUL 31.18

Reexaminarea măsurilor întreprinse în vederea conformării după adoptarea măsurilor reparatorii temporare

(1) Partea pârâtă notifică părții reclamante orice măsură întreprinsă în vederea conformării în urma suspendării obligațiilor sau în urma aplicării compensației temporare, după caz. Cu excepția cazurilor menționate la alineatul (2), partea reclamantă încetează suspendarea obligațiilor în termen de 30 de zile de la data transmiterii notificării respective. În cazurile în care a fost aplicată o compensație, cu excepția cazurilor menționate la alineatul (2), partea pârâtă poate înceta aplicarea compensației respective în termen de 30 de zile de la data transmiterii notificării privind conformarea sa.

(2) Dacă, în termen de 30 de zile de la data transmiterii notificării, părțile nu ajung la un acord cu privire la faptul că în urma luării măsurii notificate în conformitate cu alineatul (1) partea pârâtă se conformează dispozițiilor vizate, partea reclamantă solicită în scris comisiei inițiale să se pronunțe în această privință. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 46 de zile de la data transmiterii cererii. În cazul în care comisia constată că măsura întreprinsă în vederea conformării este conformă cu dispozițiile vizate, suspendarea obligațiilor sau, după caz, aplicarea compensației încetează. Dacă este cazul, partea reclamantă ajustează nivelul suspendării obligațiilor sau nivelul compensației în funcție de decizia comisiei.

(3) În cazul în care consideră că nivelul suspendării pus în aplicare de partea reclamantă depășește nivelul echivalent cu anularea sau reducerea avantajelor cauzată de încălcare, partea pârâtă poate solicita în scris comisiei inițiale să se pronunțe în această privință.

ARTICOLUL 31.19

Înlocuirea membrilor comisiei

În cazul în care, în cursul procedurilor comisiei în temeiul prezentei secțiuni, un membru al comisiei nu poate participa, se retrage sau trebuie înlocuit deoarece nu îndeplinește cerințele prevăzute în anexa 31-B, se numește un nou membru al comisiei în conformitate cu articolul 31.6. Termenul pentru prezentarea raportului sau luarea deciziei menționat în prezenta secțiuni se prelungește cu perioada necesară pentru numirea noului membru.

ARTICOLUL 31.20

Regulamentul de procedură

- (1) Procedurile comisiei prevăzute în prezenta secțiune sunt reglementate de prezentul capitol și de anexa 31-A.
- (2) Orice audiere a comisiei este deschisă publicului, cu excepția cazului în care se prevede altfel în anexa 31-A.

ARTICOLUL 31.21

Suspendare și încetare

- (1) La cererea comună a părților, comisia își suspendă activitatea în orice moment, pentru o perioadă convenită de părți și care nu depășește 12 luni consecutive.
- (2) Comisia își reia activitatea înainte de încheierea perioadei de suspendare la cererea scrisă a ambelor părți sau la sfârșitul perioadei de suspendare la cererea scrisă a uneia dintre părți. Partea solicitantă notifică acest lucru celeilalte părți. În cazul în care niciuna dintre părți nu solicită reluarea activității comisiei la sfârșitul perioadei de suspendare, autoritatea comisiei expiră, iar procedura de soluționare a litigiilor încetează.
- (3) În cazul suspendării activității comisiei în temeiul prezentului articol, termenele relevante prevăzute în prezenta secțiune se prelungesc cu o perioadă egală cu cea în care activitatea comisiei a fost suspendată.

ARTICOLUL 31.22

Dreptul de a solicita informații

- (1) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia poate solicita părților informațiile pe care le consideră necesare și adecvate. Părțile răspund cu promptitudine și complet la orice cerere de informații transmisă de comisie.
- (2) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia poate solicita informațiile pe care le consideră necesare și adecvate din orice sursă. De asemenea, comisia are dreptul de a solicita opinia, inclusiv informații și consiliere tehnică, unor experți, după cum consideră adecvat și sub rezerva oricăror clauze și condiții convenite de părți, după caz.
- (3) Comisia ține seama de observațiile *amicus curiae* primite din partea persoanelor fizice ale unei părți sau a persoanelor juridice stabilite pe teritoriul uneia dintre părți, în conformitate cu anexa 31-A.
- (4) Orice informații obținute de comisie în temeiul prezentului articol sunt puse la dispoziția părților, iar părțile pot prezenta observații cu privire la informațiile respective.

ARTICOLUL 31.23

Reguli de interpretare

- (1) Comisia interpretează dispozițiile vizate în conformitate cu regulile obișnuite de interpretare a dreptului public internațional, inclusiv cu cele codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor.

(2) Comisia ia în considerare și interpretările relevante din rapoartele elaborate de grupurile speciale de soluționare a litigiilor ale OMC și de Organul de apel al OMC și adoptate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC.

(3) Rapoartele și deciziile comisiei nu pot extinde sau restrânge drepturile și obligațiile părților prevăzute în prezentul acord.

ARTICOLUL 31.24

Rapoartele și deciziile comisiei

(1) Deliberările comisiei rămân confidențiale. Comisia depune toate eforturile pentru ca rapoartele elaborate și deciziile pronunțate să fie adoptate prin consens. În cazul în care acest lucru nu este posibil, comisia decide cu majoritate de voturi. În niciun caz nu se fac publice opiniile separate ale membrilor comisiei.

(2) Fiecare parte pune la dispoziția publicului comunicările sale și rapoartele și deciziile comisiei, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale.

(3) Rapoartele și deciziile comisiei sunt acceptate necondiționat de către părți. Acestea nu creează drepturi sau obligații persoanelor.

(4) Orice informații transmise de una dintre părți comisiei în conformitate cu anexa 31-A sunt tratate drept confidențiale de către comisie și de către părți.

SECȚIUNEA D

MECANISMUL DE MEDIERE

ARTICOLUL 31.25

Obiectiv

- (1) Obiectivul mecanismului de mediere este de a facilita găsirea unei soluții de comun acord pe baza unei proceduri complete și rapide, cu asistența unui mediator.
- (2) Procedura de mediere nu poate fi inițiată decât prin acordul părților, pentru a se putea analiza soluții găsite de comun acord și pentru a se lua în considerare eventualele recomandări și soluții propuse de mediator.

ARTICOLUL 31.26

Inițierea procedurii de mediere

- (1) O parte (denumită în continuare „partea solicitantă”) poate solicita în orice moment celeilalte părți (denumită în continuare „partea solicitată”), în scris, inițierea unei proceduri de mediere cu privire la orice măsură a părții solicitate care se presupune că afectează comerțul sau investițiile dintre părți.

(2) Cererea menționată la alineatul (1) trebuie să fie suficient de detaliată pentru a expune în mod clar îngrijorările părții solicitante și:

- (a) să precizeze măsura în cauză;
- (b) să conțină o expunere a efectelor negative pe care, în opinia părții solicitante, le are sau le va avea măsura asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți; și
- (c) să explice modul în care partea solicitantă consideră că respectivele efecte sunt legate de măsura în cauză.

(3) Partea solicitată o examinează cererea în spirit pozitiv și transmite în scris părții solicitante acceptarea sau respingerea acesteia în termen de 10 zile de la data transmiterii ei. În caz contrar, cererea se consideră respinsă.

ARTICOLUL 31.27

Alegerea mediatorului

(1) Părțile depun eforturi pentru a conveni asupra unui mediator în termen de 14 zile de la inițierea procedurii de mediere.

(2) În cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la mediator în termenul prevăzut la alineatul (1) de la prezentul articol, oricare dintre părți poate solicita copreședintelui Comitetului pentru comerț desemnat de partea reclamantă să selecteze mediatorul prin tragere la sorți, în termen de cinci zile de la data cererii, din sublista președinților întocmită în temeiul articolului 31.8 alineatul (1) litera (c). Copreședintele Comitetului pentru comerț desemnat de partea reclamantă poate delega această selecție prin tragere la sorți a mediatorului.

- (3) În cazul în care sublista președinților menționată la articolul 31.8 alineatul (1) litera (c) nu a fost întocmită în momentul formulării unei cereri în temeiul articolului 31.26, mediatorul este selectat prin tragere la sorți dintre persoanele care au fost propuse în mod oficial de una sau de ambele părți pentru sublista respectivă.
- (4) Mediatorul nu poate fi resortisant al uneia dintre părți, nici angajat de una dintre părți, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.
- (5) Mediatorul trebuie să îndeplinească cerințele din anexa 31-B.

ARTICOLUL 31.28

Regulamentul procedurii de mediere

- (1) În termen de 10 zile de la data numirii mediatorului, partea solicitantă furnizează mediatorului și părții solicitate o descriere detaliată în scris a îngrijorărilor sale, în special în ceea ce privește funcționarea măsurii în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra comerțului sau a investițiilor. În termen de 20 de zile de la data transmiterii descrierii respective, partea solicitată poate prezenta observații scrise cu privire la descrierea respectivă. O parte poate include orice informații pe care le consideră relevante în descrierea sau în observațiile sale.
- (2) Mediatorul oferă asistență părților în mod transparent pentru a clarifica măsura în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra comerțului sau a investițiilor. În special, mediatorul poate să organizeze reuniuni între părți, să consulte părțile împreună sau separat, să se consulte cu experți și părți interesate relevante sau să solicite asistența acestora și să ofere orice sprijin suplimentar solicitat de către părți. Mediatorul se consultă cu părțile înainte de a consulta experți și părți interesate relevante sau de a solicita asistența acestora.

- (3) Mediatorul poate oferi recomandări și poate propune o soluție care să fie examinată de părți. Părțile pot accepta sau respinge soluția propusă sau pot conveni asupra unei soluții diferite. Mediatorul nu acordă consiliere și nu formulează observații referitoare la conformitatea măsurii în cauză cu prezentul acord.
- (4) Procedura de mediere are loc pe teritoriul părții solicitate sau, de comun acord între părți, în orice alt loc sau prin orice alte mijloace.
- (5) Părțile depun eforturi pentru a găsi o soluție de comun acord în termen de 60 de zile de la data numirii mediatorului. Până la un acord final, părțile pot lua în considerare posibile soluții provizorii, în special dacă măsura se referă la mărfuri perisabile sau la produse sau servicii sezoniere.
- (6) La cererea oricăreia dintre părți, mediatorul transmite părților un proiect de raport factic care cuprinde:
- (a) un scurt rezumat al măsurii în cauză;
 - (b) procedurile urmate; și
 - (c) după caz, soluția stabilită de comun acord, inclusiv eventualele soluții provizorii.
- (7) Mediatorul prevede un termen de 15 zile de la data transmiterii proiectului de raport factic în care părțile pot să prezinte observații cu privire la acesta. După examinarea observațiilor primite de la părți, mediatorul transmite părților, în termen de 15 zile de la primirea observațiilor, un raport factic final. Proiectul de raport factic și raportul factic final nu trebuie să includă niciun fel de interpretare a prezentului acord.

(8) Procedura de mediere se încheie:

- (a) prin adoptarea unei soluții de comun acord de către părți, la data notificării mediatorului cu privire la aceasta;
- (b) prin acordul părților în orice etapă a procedurii, la data notificării mediatorului cu privire la respectivul acord;
- (c) printr-o declarație scrisă emisă de mediator după consultarea părților prin care se indică faptul că o continuare a medierii ar fi inutilă, la data notificării părților cu privire la declarația respectivă; sau
- (d) printr-o declarație scrisă emisă de una dintre părți după examinarea soluțiilor stabilite de comun acord în cadrul procedurii de mediere și după examinarea recomandărilor și a soluțiilor propuse de mediator, la data notificării mediatorului și a celeilalte părți cu privire la declarația respectivă.

ARTICOLUL 31.29

Confidențialitate

Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, toate etapele procedurii de mediere, inclusiv orice recomandare sau soluție propusă, sunt confidențiale. O parte poate divulga publicului faptul că este în desfășurare o mediere.

ARTICOLUL 31.30

Relația cu procedurile de soluționare a litigiilor

- (1) Procedura de mediere nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care le revin părților în temeiul secțiunilor B și C sau procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord internațional.
- (2) O parte nu introduce ca probe și nu se bazează, în alte proceduri de soluționare a litigiilor prevăzute în prezentul acord sau în orice alt acord, pe următoarele elemente, iar comisia nu ia în considerare:
 - (a) pozițiile adoptate de cealaltă parte în cursul procedurii de mediere sau informațiile colectate în mod exclusiv în temeiul articolului 31.28 alineatul (2);
 - (b) faptul că cealaltă parte și-a exprimat disponibilitatea de a accepta o soluție pentru măsura supusă medierii; sau
 - (c) recomandările sau propunerile oferite de mediator.
- (3) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, un mediator nu poate avea calitatea de membru al unei comisii în cadrul procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord sau al oricărui alt acord referitoare la aceeași chestiune pentru care a avut calitatea de mediator.

SECȚIUNEA E

DISPOZIȚII COMUNE

ARTICOLUL 31.31

Cerere de informații

- (1) Înainte de formularea unei cereri de consultări sau de mediere în temeiul articolului 31.4, respectiv 31.26, o parte poate solicita informații de la cealaltă parte cu privire la o măsură care se presupune că afectează comerțul sau investițiile dintre părți. Partea căreia i se adresează o astfel de cerere transmite, în termen de 20 de zile de la data transmiterii cererii, un răspuns scris care conține observațiile sale cu privire la informațiile solicitate.
- (2) În cazul în care consideră că nu va fi în măsură să transmită un răspuns în termen de 20 de zile de la data transmiterii cererii, partea căreia i se adresează cererea notifică cu promptitudine celeilalte părți acest lucru, precizând motivele întârzierii și furnizând o estimare a termenului cel mai scurt în care va fi în măsură să transmită răspunsul.
- (3) În mod normal, o parte trebuie să solicite informații în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol înainte de formularea unei cereri de consultări sau de mediere în temeiul articolului 31.4, respectiv 31.26.

ARTICOLUL 31.32

Soluție stabilită de comun acord

- (1) Părțile pot ajunge, în orice moment, la o soluție stabilită de comun acord în privința oricărui litigiu menționat la articolul 31.2.
- (2) În cazul în care se ajunge la o soluție stabilită de comun acord în cursul procedurii comisiei sau al procedurii de mediere, părțile notifică în comun soluția respectivă președintelui comisiei, respectiv mediatorului. În urma unei astfel de notificări, procedura comisiei sau procedura de mediere încetează.
- (3) Fiecare parte ia măsurile necesare pentru a pune în aplicare soluția stabilită de comun acord imediat sau în termenul convenit, după caz.
- (4) Cel târziu la expirarea termenului convenit, partea care pune în aplicare soluția stabilită de comun acord informează în scris cealaltă parte cu privire la orice măsură pe care a adoptat-o în acest scop.

ARTICOLUL 31.33

Termene

- (1) Toate termenele prevăzute în prezentul capitol se calculează începând cu ziua următoare actului la care se face referire.
- (2) Orice termen menționat în prezentul capitol poate fi modificat prin acordul părților.

(3) În temeiul secțiunii C, comisia poate propune părților, în orice moment, să modifice un termen menționat în prezentul capitol, precizând motivele care stau la baza propunerii.

ARTICOLUL 31.34

Costuri

(1) Fiecare parte suportă cheltuielile aferente participării sale la procedura comisiei sau la procedura de mediere.

(2) Părțile suportă împreună și împart în mod egal cheltuielile care decurg din aspectele organizatorice, inclusiv pentru remunerația și cheltuielile membrilor comisiei și ale mediatorului. Remunerația membrilor comisiei se stabilește în conformitate cu anexa 31-A. Regulile privind remunerația membrilor comisiei prevăzute în anexa 31-A se aplică și mediatorilor, *mutatis mutandis*.

ARTICOLUL 31.35

Modificarea anexelor

Consiliul pentru comerț poate adopta o decizie de modificare a anexelor 31-A și 31-B în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (a).

CAPITOLUL 32

EXCEPȚII

ARTICOLUL 32.1

Excepții generale

(1) În sensul capitolelor 2, 4, 8, 10¹, 19 și 22 din prezentul acord, articolul XX din GATT 1994, incluzând notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia, este încorporat în prezentul acord și face parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

(2) Sub rezerva cerinței ca aceste măsuri să nu fie aplicate astfel încât să constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între țări în care există condiții similare sau să constituie o restricție disimulată a liberalizării investițiilor sau a comerțului cu servicii, nicio dispoziție din capitolul 8, capitolele 10²-20³ sau capitolul 22 din prezentul acord nu se interpretează ca împiedicând adoptarea sau aplicarea de către oricare dintre părți a măsurilor:

(a) necesare pentru protejarea securității publice sau a moralității publice ori pentru menținerea ordinii publice⁴;

¹ Această dispoziție nu se aplică articolului 10.7.

² Această dispoziție nu se aplică articolului 10.7.

³ Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca limitând drepturile prevăzute în anexa 20.

⁴ Excepțiile prevăzute la această literă pot fi invocate doar în cazul în care există o amenințare reală și suficient de gravă la adresa unuia dintre interesele fundamentale ale societății.

- (b) necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
 - (c) necesare pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege sau a normelor administrative care nu sunt incompatibile cu prezentul acord, inclusiv a celor privind:
 - (i) prevenirea practicilor înșelătoare și frauduloase sau remedierea efectelor nerespectării contractelor;
 - (ii) protecția vieții private în contextul prelucrării și difuzării datelor cu caracter personal și protejarea confidențialității dosarelor și a conturilor personale; sau
 - (iii) siguranța.
- (3) Pentru mai multă certitudine, părțile înțeleg că, în măsura în care astfel de măsuri sunt incompatibile cu dispozițiile capitolelor din prezentul acord menționate la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol:
- (a) măsurile menționate la articolul XX litera (b) din GATT 1994 și la alineatul (2) litera (b) de la prezentul articol includ măsurile de mediu care sunt necesare pentru protejarea vieții și a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
 - (b) articolul XX litera (g) din GATT 1994 se aplică măsurilor legate de conservarea resurselor naturale biologice și nebiologice epuizabile; și
 - (c) măsurile luate pentru a pune în aplicare acordurile multilaterale de mediu pot intra sub incidența articolului XX litera (b) sau (g) din GATT 1994 sau a alineatului (2) litera (b) de la prezentul articol.

(4) Înainte ca o parte să aplice una dintre măsurile prevăzute la articolul XX literele (i) și (j) din GATT 1994, partea respectivă pune la dispoziția celeilalte părți toate informațiile relevante, în vederea căutării unei soluții acceptabile pentru părți. Dacă nu se ajunge la o soluție acceptabilă în termen de 30 de zile de la furnizarea informațiilor relevante, partea care intenționează să aplice măsura poate face acest lucru. În cazul în care circumstanțe excepționale și critice care necesită o acțiune imediată împiedică furnizarea și examinarea prealabilă a informațiilor, partea care intenționează să aplice măsurile poate aplica imediat orice măsuri asigurătorii necesare pentru a remedia situația. Partea în cauză informează imediat cealaltă parte cu privire la aplicarea măsurilor respective.

ARTICOLUL 32.2

Excepții privind securitatea

- (1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează:
 - (a) ca impunând unei părți obligația de a furniza sau de a oferi acces la o informație a cărei divulgare este considerată de partea respectivă contrară intereselor sale esențiale în domeniul securității; sau
 - (b) ca împiedicând o parte să întreprindă o acțiune pe care partea respectivă o consideră necesară pentru protecția intereselor sale esențiale în domeniul securității:
 - (i) legată de producerea sau traficul de arme, muniții și material de război, de traficul și tranzacțiile cu alte produse și materiale, servicii și tehnologii, precum și de activitățile economice efectuate direct sau indirect în scopul aprovizionării unei unități militare;

- (ii) legată de materialele fisionabile și fuzionabile sau de materialele din care sunt obținute acestea; sau
 - (iii) întreprinsă pe timp de război sau în alte situații de urgență în relațiile internaționale; sau
 - (c) ca împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune în temeiul obligațiilor care îi revin în temeiul Cartei Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii și securității internaționale.
- (2) O parte informează Comitetul pentru comerț în cea mai mare măsură posibilă cu privire la orice acțiune pe care o întreprinde în temeiul alineatului (1) literele (b) și (c) și cu privire la încetarea acțiunii respective.

ARTICOLUL 32.3

Fiscalitate

- (1) În sensul prezentului articol:
- (a) „reședință” înseamnă reședința fiscală;
 - (b) „acord fiscal” înseamnă un acord care vizează evitarea dublei impunerii sau orice alt acord sau aranjament internațional care se referă în întregime sau în principal la fiscalitate și la care a aderat orice stat membru, Uniunea Europeană sau Republica Chile; și
 - (c) „măsură fiscală” înseamnă o măsură care pune în aplicare legislația fiscală a Uniunii Europene, a oricărui stat membru sau a Republicii Chile.

(2) Prezentul acord se aplică măsurilor fiscale numai în măsura în care acest lucru este necesar pentru ca dispozițiile prezentului acord să producă efecte.

(3) Nicio dispoziție a prezentului acord nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care revin Uniunii Europene, statelor sale membre sau Republicii Chile în temeiul oricăror acorduri fiscale. În cazul unei existenței unei neconcordanțe între prezentul acord și orice acord fiscal, acordul fiscal prevalează în ceea ce privește neconcordanța. În ceea ce privește un acord fiscal între Uniunea Europeană sau statele sale membre și Chile, autoritățile competente relevante din Uniunea Europeană sau din statele sale membre, pe de o parte, și din Chile, pe de altă parte, stabilesc împreună, în temeiul prezentului acord și al acordului fiscal respectiv, dacă există o neconcordanță între prezentul acord și acordul fiscal respectiv.

(4) O obligație din prezentul acord pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate nu se aplică cu privire la un avantaj acordat de Uniunea Europeană, de statele membre ale acesteia sau de Chile în temeiul unui acord fiscal.

(5) Sub rezerva cerinței ca măsurile de acest tip să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între țări în care există condiții similare sau ar constitui o restricție disimulată a comerțului și a investițiilor, nicio dispoziție din prezentul acord nu se interpretează ca împiedicând o parte să adopte, să mențină sau să aplice o măsură menită să asigure impunerea sau colectarea efectivă sau echitabilă a impozitelor directe care:

(a) stabilește o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința sau locul în care au fost investite capitalurile lor; sau

(b) vizează prevenirea evitării obligațiilor fiscale sau a evaziunii fiscale în temeiul unui acord fiscal sau al legislației fiscale a părții respective.

ARTICOLUL 32.4

Comunicarea informațiilor

(1) Nicio dispoziție din prezentul acord nu se interpretează ca impunând părților să comunice informații confidențiale disponibile a căror divulgare ar împiedica aplicarea legislației, ar contraveni în alt mod interesului public sau ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale unor întreprinderi publice sau private, cu excepția cazului în care o comisie solicită aceste informații confidențiale în cadrul procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul capitolului 31. În astfel de cazuri, comisia asigură protecția deplină a confidențialității.

(2) Atunci când o parte transmite informații considerate confidențiale în temeiul legislației sale Consiliului pentru comerț, Comitetului pentru comerț, subcomitetelor sau altor organisme instituite în temeiul prezentului acord, cealaltă parte tratează informațiile respective ca fiind confidențiale, cu excepția cazului în care partea care transmite informațiile convine altfel.

ARTICOLUL 32.5

Derogări OMC

În cazul în care o obligație prevăzută în prezentul acord este substanțial echivalentă cu o obligație prevăzută în Acordul OMC, orice măsură luată în conformitate cu o derogare adoptată în temeiul articolului IX din Acordul OMC este considerată a fi în conformitate cu obligația substanțial echivalentă prevăzută în prezentul acord.

CAPITOLUL 33

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE ȘI FINALE

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

ARTICOLUL 33.1

Consiliul pentru comerț

- (1) Părțile instituie un Consiliu pentru comerț. Acesta urmărește îndeplinirea obiectivelor prezentului acord și supraveghează punerea în aplicare a acestuia. Consiliul pentru comerț examinează orice aspecte care apar în cadrul prezentului acord.
- (2) Consiliul pentru comerț se reunește în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, o dată la doi ani sau în alt mod convenit de către părți. Reuniunile Consiliului pentru comerț au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice în conformitate cu regulamentul său de procedură. Reuniunile care se desfășoară cu prezență fizică au loc alternativ la Bruxelles și la Santiago. Ordinea de zi a unei reuniuni a Consiliului pentru comerț este stabilită de către coordonatorii prezentului acord, în temeiul articolului 33.3 alineatul (2).

- (3) Consiliul pentru comerț este alcătuit din reprezentanți ai părților responsabili cu aspectele legate de comerț și investiții. Consiliul pentru comerț este coprezidat de câte un reprezentant al fiecărei părți.
- (4) Consiliul pentru comerț are competența de a adopta decizii în cazurile prevăzute de prezentul acord și de a formula recomandări, în conformitate cu regulamentul său de procedură. Consiliul pentru comerț adoptă decizii și formulează recomandări de comun acord. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare¹. Recomandările nu au caracter obligatoriu.
- (5) Consiliul pentru comerț își stabilește propriul regulament de procedură, precum și regulamentul de procedură al Comitetului pentru comerț în cadrul primei sale reuniuni.
- (6) Consiliul pentru comerț poate:
- (a) să adopte decizii de modificare:
- (i) a listelor tarifare din apendicele 2-1 și 2-2 pentru a accelera eliminarea tarifelor;
- (ii) a capitolului 3 și a anexelor 3-A - 3-E;
- (iii) a anexelor 6-F și 6-G și a appendicelui 6-E-1;
- (iv) a anexelor 9-A, 9-D, 9-E și a punctului 1 din anexa 9-B;

¹ Pentru mai multă certitudine, Chile va pune în aplicare orice decizie adoptată de Consiliul pentru comerț prin *acuerdos de ejecución* (acorduri executive), în conformitate cu legislația Republicii Chile.

- (v) a anexei 14-B;
 - (vi) a anexei 22;
 - (vii) a definiției „subvenției” prevăzută la articolul 24.2 alineatul (1) în măsura în care se referă la întreprinderile care furnizează servicii, pentru a încorpora rezultatul discuțiilor ulterioare din cadrul OMC sau al forurilor plurilaterale conexe pe această temă;
 - (viii) a anexei 25-A în ceea ce privește trimerile la legislația aplicabilă pe teritoriul părților;
 - (ix) a anexei 25-B în ceea ce privește criteriile care trebuie incluse în procedura de opoziție;
 - (x) a anexei 25-C în ceea ce privește indicațiile geografice;
 - (xi) a anexelor 31-A și 31-B; și
 - (xii) a oricărei alte dispoziții sau anexe, a oricărui alt protocol sau apendice a cărui (cărei) modificare este prevăzută în prezentul acord;
- (b) să adopte decizii de interpretare a dispozițiilor prezentului acord, care sunt obligatorii pentru părți și pentru toate organismele instituite în temeiul prezentului acord și pentru comisiile menționate în capitolele 26 și 31;
 - (c) să delege Comitetului pentru comerț oricare dintre funcțiile sale, inclusiv competența de a lua decizii și de a formula recomandări;
 - (d) să instituie subcomitete și alte organisme suplimentare în temeiul articolului 33.4 alineatul (2); și

- (e) în cazul în care consideră necesar, să stabilească regulamentul de procedură al subcomitetelor și al altor organisme, în temeiul articolului 33.4 alineatul (7).

ARTICOLUL 33.2

Comitetul pentru comerț

- (1) Părțile instituie un Comitet pentru comerț. Comitetul pentru comerț oferă asistență Consiliului pentru comerț în exercitarea funcțiilor sale.
- (2) Comitetul pentru comerț este responsabil de punerea în aplicare generală a prezentului acord. Faptul că o temă sau o chestiune este examinată de Comitetul pentru comerț nu împiedică examinarea acesteia și de către Consiliul pentru comerț.
- (3) Comitetul pentru comerț se reunește în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, o dată pe an sau în alt mod convenit de către părți. Reuniunile Comitetului pentru comerț au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice în conformitate cu regulamentul său de procedură. Reuniunile care se desfășoară cu prezență fizică au loc alternativ la Bruxelles și la Santiago. Ordinea de zi a unei reuniuni a Comitetului pentru comerț este stabilită de către coordonatorii prezentului acord, în temeiul articolului 33.3 alineatul (2).
- (4) Comitetul pentru comerț este alcătuit din reprezentanți ai părților responsabili cu aspectele legate de comerț și investiții. Comitetul pentru comerț este coprezidat de câte un reprezentant al fiecărei părți.

(5) Comitetul pentru comerț are competența de a adopta decizii în cazurile prevăzute de prezentul acord sau atunci când această competență i-a fost delegată de Consiliul pentru comerț în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (c). Comitetul pentru comerț are, de asemenea, competența de a formula recomandări, inclusiv atunci când această competență i-a fost delegată în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (c). Comitetul pentru comerț adoptă decizii și formulează recomandări de comun acord și în conformitate cu regulamentul său de procedură. Atunci când exercită funcții delegate, Comitetul pentru comerț adoptă decizii și formulează recomandări în conformitate cu regulamentul de procedură al Consiliului pentru comerț. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare¹. Recomandările nu au caracter obligatoriu.

(6) Comitetul pentru comerț:

- (a) răspunde de punerea în aplicare corespunzătoare a prezentului acord; în acest sens și fără a se aduce atingere drepturilor stabilite în capitolul 31, o parte poate supune atenției Comitetului pentru comerț orice chestiune legată de aplicarea sau interpretarea prezentului acord;
- (b) supraveghează elaborarea ulterioară a dispozițiilor prezentului acord, după caz, și evaluează rezultatele obținute în urma aplicării sale;
- (c) caută modalități adecvate de prevenire și soluționare a problemelor care ar putea apărea în alte condiții în domeniile reglementate de prezentul acord;
- (d) supraveghează activitatea tuturor subcomitetelor instituite în temeiul articolului 33.4; și

¹ Pentru mai multă certitudine, Chile va pune în aplicare orice decizie adoptată de Comitetul pentru comerț prin *acuerdos de ejecución* (acorduri executive), în conformitate cu legislația Republicii Chile.

- (e) examinează orice efect produs asupra prezentului acord de aderarea unui nou stat membru la Uniunea Europeană.
- (7) Comitetul pentru comerț poate:
 - (a) să instituie subcomitete și alte organisme suplimentare în temeiul articolului 33.4 alineatul (2);
 - (b) să adopte decizii de modificare a prezentului acord în temeiul articolului 33.1 alineatul (6) litera (a) și de emitere a interpretărilor menționate la articolul 33.1 alineatul (6) litera (b) între reuniunile Consiliului pentru comerț, în cazul în care Consiliul pentru comerț nu se poate întruni sau în cazul în care se prevede altfel în prezentul acord; și
 - (c) să stabilească regulamentul de procedură al subcomitetelor și al altor organisme, în cazul în care consideră necesar, în conformitate cu articolul 33.4 alineatul (7).

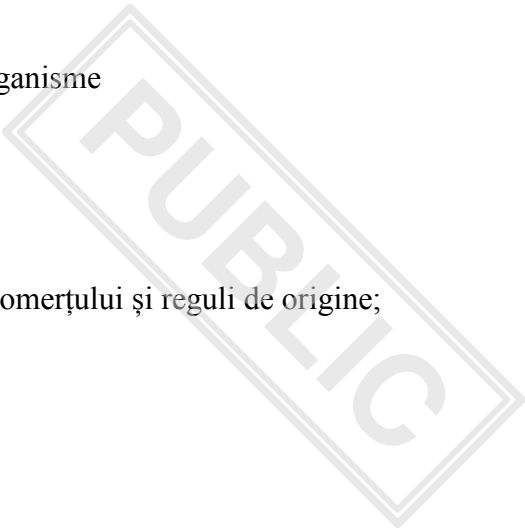
ARTICOLUL 33.3

Coordonatori

- (1) Fiecare parte desemnează un coordonator pentru prezentul acord, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului acord, și notifică celelalte părți datele de contact ale coordonatorului respectiv.
- (2) Coordonații stabilesc în comun ordinea de zi și desfășoară toate celelalte pregătiri necesare pentru reuniunile Consiliului pentru comerț, ale Comitetului pentru comerț și ale subcomitetelor și ale celorlalte organisme instituite în temeiul articolului 33.4. Coordonații dau curs, după caz, deciziilor Consiliului pentru comerț și ale Comitetului pentru comerț.

ARTICOLUL 33.4

Subcomitete și alte organisme

-
- (1) Părțile înființează următoarele subcomitete:
 - (a) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine;
 - (b) Subcomitetul pentru servicii financiare;
 - (c) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală;
 - (d) Subcomitetul pentru achiziții publice;
 - (e) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare;
 - (f) Subcomitetul pentru servicii și investiții;
 - (g) Subcomitetul pentru sisteme alimentare durabile;
 - (h) Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului;
 - (i) Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri; și
 - (j) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă.

(2) Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț poate adopta o decizie de instituire a unui subcomitet sau a unui alt organism. Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț poate atribui unui subcomitet sau unui alt organism instituit în temeiul prezentului alineat sarcini care țin de competența sa pentru a acorda asistență la îndeplinirea funcțiilor sale și pentru a aborda sarcini sau subiecte specifice. Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț poate modifica sarcinile atribuite unui subcomitet sau unui alt organism instituit în temeiul prezentului alineat sau poate dizolva orice astfel de subcomitet sau organism.

(3) Subcomitetele și celelalte organisme sunt alcătuite din reprezentanți ai părților și sunt coprezidate de un reprezentant al fiecărei părți.

(4) Cu excepția cazului în care prezentul acord prevede altfel sau părțile convin altfel, subcomitetele se reunesc în termen de un an de la instituirea lor și, ulterior, la cererea oricăreia dintre părți, a Consiliului pentru comerț sau a Comitetului pentru comerț, la un nivel corespunzător. Subcomitetele se pot reuni și din proprie inițiativă, sub rezerva respectării regulamentelor lor de procedură. Reuniunile subcomitetelor au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice în conformitate cu regulamentele lor de procedură. Reuniunile care se desfășoară cu prezență fizică au loc alternativ la Bruxelles și la Santiago. Ordinea de zi a subcomitetelor și a altor organisme este stabilită de către coordonatorii prezentului acord, în temeiul articolului 33.3 alineatul (2).

(5) Cu excepția cazului în care prezentul acord prevede altfel, subcomitetele și celelalte organisme prezintă Comitetului pentru comerț rapoarte cu privire la activitățile lor, atât periodic, cât și la cererea Comitetului pentru comerț.

(6) Faptul că o temă sau o chestiune este examinată de unul dintre subcomitete sau dintre celelalte organisme nu împiedică examinarea ei și de către Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț.

(7) Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț poate stabili regulamente de procedură pentru subcomitete și celelalte organisme, dacă consideră necesar acest lucru. În cazul în care Consiliul pentru comerț sau Comitetul pentru comerț nu stabilește un astfel de regulament de procedură, se aplică regulamentul de procedură al Comitetului pentru comerț, *mutatis mutandis*.

(8) Subcomitetele și celelalte organisme pot formula recomandări, în conformitate cu regulamentele lor de procedură. Subcomitetele și celelalte organisme formulează recomandări de comun acord. Recomandările subcomitetelor și ale celorlalte organisme nu au caracter obligatoriu.

ARTICOLUL 33.5

Participarea societății civile

Fiecare parte promovează participarea societății civile la punerea în aplicare a prezentului acord, în special prin interacțiunea cu grupul său consultativ intern, menționat la articolul 33.6, și cu Forumul societății civile menționat la articolul 33.7.

ARTICOLUL 33.6

Grupuri consultative interne

(1) Fiecare parte creează sau desemnează un grup consultativ intern în termen de doi ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Fiecare grup consultativ intern asigură o reprezentare echilibrată a organizațiilor independente ale societății civile, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, a sindicatelor și a organizațiilor profesionale și patronale. În acest sens, fiecare parte își stabilește propriile reguli de numire pentru a determina componența grupului său consultativ intern, oferind posibilități de acces pentru actorii din diferite sectoare. Componența fiecărui grup consultativ intern se reînnoiește periodic, în conformitate cu regulile de numire stabilite în temeiul prezentului alineat.

(2) Fiecare parte se reunește cu grupul său consultativ intern cel puțin o dată pe an, pentru a discuta punerea în aplicare a prezentului acord. Fiecare parte poate lua în considerare opiniile sau recomandările prezentate de grupul său consultativ intern.

(3) Pentru a promova sensibilizarea publicului cu privire la grupul său consultativ intern, fiecare parte publică o listă a organizațiilor care participă la grupul consultativ intern respectiv, precum și datele de contact ale acestuia.

(4) Părțile promovează interacțiunea dintre grupurile consultative interne prin mijloace adecvate.

ARTICOLUL 33.7

Forumul societății civile

- (1) Părțile promovează organizarea periodică a unui Forum al societății civile în vederea desfășurării unui dialog cu privire la punerea în aplicare a prezentului acord.
- (2) Părțile convoacă de comun acord reuniuni ale Forumului societății civile. Atunci când convoacă o reuniune a Forumului societății civile, fiecare parte invită organizații independente ale societății civile stabilite pe teritoriul său, inclusiv membrii grupului său consultativ intern menționat la articolul 33.6. Fiecare parte promovează o reprezentare echilibrată, care să permită participarea organizațiilor neguvernamentale, a sindicatelor și a organizațiilor profesionale și patronale. Fiecare organizație suportă costurile aferente participării sale la Forumul societății civile.
- (3) Reprezentanții părților care participă la Consiliul pentru comerț sau la Comitetul pentru comerț iau parte, după caz, la reuniunile Forumului societății civile. Părțile publică, împreună sau separat, orice declarații oficiale făcute în cadrul Forumului societății civile.

SECȚIUNEA B

DISPOZIȚII FINALE

ARTICOLUL 33.8

Aplicare teritorială

(1) Prezentul acord se aplică:

- (a) în ceea ce privește Uniunea Europeană, teritoriilor în care se aplică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în condițiile stabilite în aceste tratate; și
- (b) în ceea ce privește Chile, spațiului terestru, maritim și aerian aflat sub suveranitatea sa, zonei economice exclusive și platformei continentale în care își exercită drepturile suverane și jurisdicția în conformitate cu dreptul internațional¹ și cu dreptul Republicii Chile².

Trimiterile la „teritoriu” din prezentul acord se interpretează în conformitate cu prezentul alineat, cu excepția cazului în care prezentul acord prevede altfel în mod expres.

¹ Pentru mai multă certitudine, dreptul internațional include, în special, Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării, încheiată la Montego Bay la 10 decembrie 1982.

² Pentru mai multă certitudine, în cazul unei neconcordanțe între dreptul Republicii Chile și dreptul internațional, prevalează dreptul internațional.

(2) În ceea ce privește dispozițiile referitoare la tratamentul tarifar al mărfurilor, inclusiv cele referitoare la regulile de origine și la suspendarea temporară a acestui tratament, prezentul acord se aplică și acelor zone de pe teritoriul vamal al Uniunii Europene în sensul articolului 4 din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului¹ care nu sunt reglementate la alineatul (1) litera (a) de la prezentul articol.

ARTICOLUL 33.9

Intrarea în vigoare

(1) Prezentul acord intră în vigoare în prima zi din a treia lună care urmează datei ultimei notificări prin care părțile se informează reciproc că au finalizat procedurile interne necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului acord.

(2) Notificările efectuate în conformitate cu alineatul (1) se trimit, pentru Uniunea Europeană, Secretarului General al Consiliului Uniunii Europene și, pentru Chile, Ministerului Afacerilor Externe.

¹ Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii (JO UE L 269, 10.10.2013, p. 1).

ARTICOLUL 33.10

Modificări

- (1) Părțile pot conveni în scris să modifice prezentul acord. Modificările intră în vigoare în conformitate cu articolul 33.9, *mutatis mutandis*.
- (2) În pofida alineatului (1) din prezentul articol, Consiliul pentru comerț poate adopta decizii de modificare a prezentului acord, în cazurile menționate la articolul 33.1 alineatul (6) litera (a) și la articolul 33.13 alineatul (4).

ARTICOLUL 33.11

Alte acorduri

- (1) Partea IV din Acordul de asociere, inclusiv orice decizie luată în temeiul cadrului său instituțional, încetează să mai producă efecte la data intrării în vigoare a prezentului acord.
- (2) Prezentul acord înlocuiește partea IV din Acordul de asociere, inclusiv orice decizie luată în temeiul cadrului său instituțional. Trimiterile la acordul de asociere, inclusiv la orice decizie luată în temeiul cadrului său instituțional, care figurează în toate celelalte acorduri și înțelegeri încheiate între părți se interpretează ca trimiteri la prezentul acord.

- (3) Acordurile existente care intră sub incidența prezentului acord încetează să mai producă efecte la data intrării în vigoare a prezentului acord.
- (4) Acordul privind comerțul cu vinuri din anexa V la Acordul de asociere (denumit în continuare „Acordul privind vinurile”) și Acordul privind comerțul cu băuturi spirtoase și băuturi aromatizate din anexa VI la Acordul de asociere (denumit în continuare „Acordul privind băuturile spirtoase”)¹, inclusiv toate apendicele, sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis* și după cum urmează:
- (a) trimiterile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase la mecanismul de soluționare a litigiilor menționat în partea IV din Acordul de asociere, precum și la Codul de conduită menționat în anexa XVI la Acordul de asociere se interpretează ca trimiteri la mecanismul de soluționare a litigiilor prevăzut în capitolul 31 și, respectiv, la Codul de conduită prevăzut în anexa 31-B la prezentul acord;
 - (b) trimiterile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase referitoare la Comunitate se interpretează ca trimiteri la Uniunea Europeană;
 - (c) trimiterile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase la Comitetul de asociere instituit prin Acordul de asociere se interpretează ca trimiteri la Comitetul pentru comerț instituit în temeiul articolului 33.2 din prezentul acord;
 - (d) trimiterile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase la anexa IV la Acordul de asociere se interpretează ca trimiteri la capitolul 6 din prezentul acord;

¹ Pentru mai multă certitudine, data semnării și data intrării în vigoare a Acordului privind vinul și a Acordului privind băuturile spirtoase sunt aceleași cu data semnării și cu data intrării în vigoare a Acordului de asociere.

- (e) pentru mai multă certitudine, Comitetul mixt instituit prin articolul 30 din Acordul privind vinurile și Comitetul mixt instituit prin articolul 17 din Acordul privind băuturile spirtoase trebuie să rămână în vigoare și să exercite în continuare funcțiile indicate la articolul 29 din Acordul privind vinurile și, respectiv, la articolul 16 din Acordul privind băuturile spirtoase; și
- (f) pentru mai multă certitudine, articolul 1.5 alineatul (2) din prezentul acord se aplică Acordului privind vinurile și Acordului privind băuturile spirtoase.
- (5) Orice decizie luată în temeiul cadrului instituțional al Acordului de asociere cu privire la Acordul privind vinurile sau la Acordul privind băuturile spirtoase, care este în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord, se consideră adoptată de Comitetul pentru comerț instituit în temeiul articolului 33.2 din prezentul acord.
- (6) Părțile pot modifica apendicele la Acordul privind vinurile și la Acordul privind băuturile spirtoase, astfel cum sunt încorporate, prin schimb de scrisori¹.

¹ Pentru mai multă certitudine, Chile va pune în aplicare orice modificări ale Acordului privind vinurile și ale Acordului privind băuturile spirtoase, astfel cum sunt încorporate în prezentul acord, prin *acuerdos de ejecución* (acorduri executive), în conformitate cu dreptul Republicii Chile.

ARTICOLUL 33.12

Anexe, appendice, protocoale, note și note de subsol

Anexele, appendicele, protocoalele, notele și notele de subsol la prezentul acord fac parte integrantă din acesta.

ARTICOLUL 33.13

Aderări viitoare la Uniunea Europeană

- (1) Uniunea Europeană notifică Republicii Chile orice cerere de aderare a unei țări terțe la Uniunea Europeană.
- (2) Uniunea Europeană notifică Republicii Chile data semnării și data intrării în vigoare a tratatului de aderare a unui nou stat membru la Uniunea Europeană (denumit în continuare „tratatul de aderare”).
- (3) În ceea ce privește un nou stat membru, prezentul acord se aplică de la data aderării acestui nou stat membru la Uniunea Europeană.

(4) Pentru a facilita punerea în aplicare a alineatului (3) de la prezentul articol, de la data semnării unui tratat de aderare, Comitetul pentru comerț examinează eventualele efecte asupra prezentului acord care decurg din aderarea unui nou stat membru la Uniunea Europeană, în conformitate cu articolul 33.2 alineatul (6) litera (e). Consiliul pentru comerț adoptă o decizie cu privire la eventualele modificări necesare ale anexelor la prezentul acord, precum și cu privire la orice alte adaptări necesare, inclusiv la măsurile tranzitorii. Orice decizie a Consiliului pentru comerț adoptată în temeiul prezentului alineat produce efecte la data aderării acestui nou stat membru la Uniunea Europeană.

ARTICOLUL 33.14

Drepturi private

- (1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca acordând în mod direct alte drepturi sau ca impunând alte obligații persoanelor decât cele create între părți în temeiul dreptului internațional public sau ca permițând invocarea directă a prezentului acord în sistemele juridice ale părților.
- (2) O parte nu prevede un drept de acțiune în temeiul dreptului său intern împotriva celeilalte părți pe motiv că o măsură a celeilalte părți este incompatibilă cu prezentul acord.

ARTICOLUL 33.15

Durată

Prezentul acord rămâne în vigoare până la data intrării în vigoare a Acordului-cadru avansat.

ARTICOLUL 33.16

Denunțare

În pofida articolului 33.15, oricare dintre părți poate notifica celeilalte părți intenția sa de a denunța prezentul acord. Notificarea respectivă se transmite, pentru Uniunea Europeană, Secretarului General al Consiliului Uniunii Europene și, pentru Chile, Ministerului Afacerilor Externe. Denunțarea produce efecte la șase luni de la data notificării.

ARTICOLUL 33.17

Texte autentice

Prezentul acord se redactează în dublu exemplar în limbile bulgară, croată, cehă, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, irlandeză, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, olandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă și suedeză, fiecare din aceste texte fiind în egală măsură autentic.

DREPT CARE subsemnații, pe deplin autorizați, au semnat prezentul acord.

Întocmit la ..., la data de ..., în anul ...

Pentru Uniunea Europeană

Pentru Republica Chile